

Facultade de Educación e Traballo Social

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

Dª María del Mar García Señorán

Vicedecanos/as:

D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

Dª María del Carmen Ricoy

D. Xosé Manuel Cid Fernández

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

D. Antonio González Fernández

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Grao en Educación Infantil

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G110V01101	Comunicación: Lingua española	1c	6
005G110V01102	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil	1c	6
005G110V01103	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil	1c	6
005G110V01104	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos	1c	6
005G110V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
005G110V01201	Comunicación: Lingua galega	2c	6

O05G110V01202	Educación: Desenvolvemento motor	2c	6
O05G110V01203	Educación: Organización do centro escolar	2c	6
O05G110V01204	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación	2c	6
O05G110V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G110V01301	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica	1c	6
O05G110V01302	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade	1c	6
O05G110V01303	Educación: Titoría e orientación coa familia	1c	6
O05G110V01304	Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá	1c	6
O05G110V01305	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil	1c	6
O05G110V01401	Antropoloxía: Pensamento e cultura	2c	6
O05G110V01402	Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta	2c	6
O05G110V01403	Aprendizaxe das ciencias da natureza	2c	6
O05G110V01404	Didáctica da lingua e a literatura infantil	2c	6
O05G110V01405	Idioma estranxeiro I: Francés	2c	6
O05G110V01406	Idioma estranxeiro I: Inglés	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G110V01501	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés	1c	6
O05G110V01502	Didáctica da expresión plástica e visual	1c	6
O05G110V01503	Educación física e a súa didáctica na idade infantil	1c	6
O05G110V01504	Expresión musical e a súa didáctica	1c	6
O05G110V01505	Lingua e literatura: Galego	1c	6
O05G110V01507	Lingua e literatura: Español	1c	6
O05G110V01508	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés	1c	6
O05G110V01601	Aprendizaxe das ciencias sociais	2c	6

O05G110V01602	Matemáticas para mestres: Educación infantil	2c	6
O05G110V01901	Coñecemento do medio natural	2c	6
O05G110V01902	Ética e deontoloxía profesional	2c	6
O05G110V01903	Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual	2c	6
O05G110V01904	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo	2c	6
O05G110V01905	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral	2c	6
O05G110V01906	Obradoiro de creatividade artística	2c	6
O05G110V01907	Xeografía para mestres	2c	6
O05G110V01908	Aspectos didácticos e organizativos da educación especial	2c	6
O05G110V01909	Bases pedagóxicas da educación especial	2c	6
O05G110V01910	Didáctica da relixión católica	2c	6
O05G110V01911	Didáctica das matemáticas para a educación infantil	2c	6
O05G110V01912	Xogo na educación infantil	2c	6
O05G110V01931	Idioma estranxeiro II: Francés	2c	6
O05G110V01932	Idioma estranxeiro II: Inglés	2c	6
O05G110V01933	Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés	2c	6
O05G110V01934	Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Inglés	2c	6
O05G110V01935	Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés	2c	6
O05G110V01936	Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés	2c	6
O05G110V01937	Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Francés	2c	6
O05G110V01938	Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Inglés	2c	6
O05G110V01940	Didáctica da lingua estranxeira: Inglés	2c	6
Curso 4			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G110V01981	Prácticas externas: Practicum	An	48
O05G110V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación: Lingua española**

Materia	Comunicación: Lingua española			
Código	O05G110V01101			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Acuña Ferreira, Antonia Virginia			
Profesorado	Acuña Ferreira, Antonia Virginia			
Correo-e	virginia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A lexislación actual esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, nesta materia traballaranse as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo

CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	CB3 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5	CE50	CT1 CT2 CT7 CT9 CT10 CT12 CT17 CT19
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1	CG1 CG2 CG4 CG7	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE49 CE52	CT1 CT2 CT3 CT7 CT13 CT14 CT15 CT20
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	CB1 CB2 CB3	CG3 CG4 CG5 CG7	CE43 CE50 CE52	CT11 CT13 CT14 CT15 CT20
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	CB2	CG1 CG2	CE43 CE44 CE46 CE47 CE49	CT7 CT14 CT17
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	CB4	CG2	CE46 CE48	CT1 CT3 CT12
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	CB4		CE46 CE48	CT1 CT7 CT14
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	CB1 CB2	CG1	CE43	CT1 CT3 CT7 CT14
Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da semántica, a lexicoloxía e a lexicografía do español.	CB1 CB2	CG1	CE43	CT1 CT7 CT9 CT14 CT16

Contidos

Tema

1. Introducción ás ciencias da linguaxe e á comunicación	1.1. Algunhas nocións básicas de Lingüística. 1.1.1. Lingüística, linguaxe e linguas. Linguas e dialectos. Fala, rexistros e xergas. A comunicación non verbal. 1.1.2. O estudo da linguaxe e das linguas. A lingüística tradicional e a lingüística moderna. 1.2. A Lingüística moderna. 1.2.1. O estruturalismo e o xenerativismo lingüístico: as teorías de Ferdinand de Saussure e Noam Chomsky. As distincións lingua/fala, competencia lingüística/actuación. 1.2.2. O modelo de comunicación de Jakobson, as funcións da linguaxe. 1.2.3. Da lingüística do sistema ás lingüísticas do uso lingüístico e a comunicación. O concepto de competencia comunicativa como base dos enfoques actuais no ensino de linguas.
2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. O sistema fonolóxico do español. 2.1.1. Clasificación dos fonemas vocálicos. Formación de diptongos, triptongos e hiatos. 2.1.2. Clasificación dos fonemas consonánticos. 2.1.3. A transcripción fonémica ou fonolóxica. 2.2. A fonética, os fonemas e os alófonos. 2.2.1. Os fonemas consonánticos e os seus principais alófonos. 2.2.2. A transcripción fonética. 2.2.3. Os rasgos suprasegmentais. A sílaba. O acento prosódico e o acento ortográfico. Regras xerais de acentuación. A tilde diacrítica. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. Os morfemas e a formación das palabras. Tipos de morfemas. Palabras simples, derivadas, compostas e parasintéticas. 3.2. As categorías gramaticais. 3.2.1. As clases abertas: substantivos, adxectivos, verbos e adverbios. 3.2.2. As clases pechadas: preposicións e locucións preposicionais, conxuncións, determinantes e pronomes. 3.3. O concepto de sintagma ou constituínte. O sintagma nominal (SN), o sintagma adxectivo (SA), o sintagma verbal (SV) e o sintagma preposicional (SP). 3.4. As funcións sintácticas. Oracións simples, compostas e xustapostas. 3.5. As oracións subordinadas.
4. Semántica e léxico	4.1. Lexicoloxía, lexicografía e semántica. 4.2. Relacións léxico-semánticas 4.3. Neoloxismos e creación de palabras

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	14	10	24
Lección maxistral	28	36	64
Traballo tutelado	6.5	37	43.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	7	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	7.5	8.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión da profesora. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun exercicio ou traballo a desenvolver polo estudante. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social, polo que se aplicarán técnicas de aprendizaxe colaborativa nestas sesións.
Traballo tutelado	Realización dun traballo académico por grupos sobre algún dos contidos relacionados coa materia, a través dun desenvolvemento teórico, a realización dunha investigación empírica ou o deseño dunha unidade didáctica para un nivel/curso de Educación Primaria. Ademais, pódese requirir a presentación oral por parte dos grupos sobre o estado de elaboración deste traballo e/ou os seus resultados durante as clases prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Lección maxistral	No horario de tutorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada, para resolver dúbidas ou dificultades relacionadas con cuestións explicadas nas clases maxistrais.
Resolución de problemas	No horario de tutorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada, para axudar ao alumnado na resolución das actividades prácticas da materia.
Traballo tutelado	No horario de tutorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada, para orientar ao alumnado sobre o traballo a realizar en grupo e resolver dúbidas ou problemas que poidan xurdir durante a súa preparación.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Resolución de problemas	Avaliación das respostas a problemas e/ou exercicios propostos polo profesor e realizados nas clases.	5	CB1 CB3 CB4 CB5	CE43 CE44 CE47 CE49	CT1 CT2 CT3 CT7 CT13 CT15	
Lección maxistral	Participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas.	5	CB1 CB4 CB5	CG3 CG4 CG5	CE43 CE46 CE47 CE49 CT1 CT3 CT7 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT19 CT20	
Traballo tutelado	Valoración da calidade do traballo académico realizado por grupos sobre algún dos contidos da materia, así como da presentación oral sobre o seu proceso de elaboración e/ou os seus resultados.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba orientada a analizar a capacidade para resolver problemas e/ou exercicios semellantes ós realizados nas clases prácticas.	25	CB1 CB3 CB4 CB5	CE43 CE44 CE47 CE49	CT1 CT2 CT3 CT7 CT13 CT15	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas engadidas ás probas baseadas na resolución de problemas e/ou exercicios que tratan de medir o nivel de coñecemento e comprensión dos conceptos básicos da materia. Requiren unha resposta relativamente longa.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE43 CE44 CE46 CE49	CT1 CT2 CT3 CT12 CT13 CT15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

O alumnado que siga a avaliación continua terá que entregar todas e cada unha das probas para poder ser avaliado nesta modalidade. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Os alumnos que non sigan a avaliación continua serán avaliados mediante un exame polo 100% da nota na data oficial marcada polo centro.

AVISO: a detección de plaxio nalgún dos traballos propostos suporá a perda do dereito á avaliación continua.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e Traballo Social.

2ª CONVOCATORIA

Os alumnos que non sigan a avaliación continua, serán avaliados mediante un exame polo 100% da nota na data oficial marcada polo centro.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e Traballo Social.

OBSERVACIÓNS

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

b. Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Muñoz-Basols, J., Moreno-Taboada, N. y Lacorte, M., **Introducción a la lingüística hispánica actual: teoría y práctica**, Routledge, 2017

Real Academia Española, **Diccionario de la lengua española**, 23ª, Espasa-Calpe, 2014

Real Academia Española, **Nueva gramática básica de la lengua española**, Espasa, 2011

Sánchez Lobato, J. (coord.), **Saber escribir**, Aguilar, 2006

Yule, G., **El lenguaje**, 3ª, Akal, 2007

Bibliografía Complementaria

Cassany, D., **Enseñar lengua**, Graó, 2003

Escandell Vidal, M. V., **Apuntes de semántica léxica**, UNED, 2007

Fernandez Planas, A. Mª, **Así se habla. Nociones fundamentales de fonética general y española**, Horsori, 2005

Gómez Torrego, L., **Gramática didáctica del español**, SM, 2009

Gómez Torrego, L., **Análisis sintáctico: teoría y práctica**, 2ª, SM, 2007

Lozano, G., **Cómo enseñar y aprender sintaxis: modelos, teorías y prácticas según el grado de dificultad**, 8ª, Cátedra, 2021

Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española: manual**, Espasa, 2010

Real Academia Española, **Ortografía de la lengua española**, Espasa, 2010

Varela Ortega, S., **Morfología léxica: La formación de palabras**, Gredos, 2005

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Lingua e literatura: Español/O05G110V01507

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Código	O05G110V01102			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Profesorado	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Correo-e	mzabalza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O currículo é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos conceptuais (concepcións, compoñentes, niveis, etc.) coma nos procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación etc.), por iso se presenta como unha materia fundamental na preparación do futuro docente da educación infantil. Esta materia pertence á materia Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes. Xunto a outras que serán cursadas neste mesmo curso (Organización do centro escolar) constitúen un bloque formativo que se complementa mutuamente e que está orientado a sentar unhas bases didácticas firmes na formación das futuras Mestras e Mestres de Educación Infantil. É por iso, que o desenvolvemento desta nova materia continuará co proceso global de formación en Didáctica e Currículo.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias

CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temperá.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor/a e orientador/a en relación coa educación familiar.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo de Fin de Grao que compendia a formación adquirida ao longo de todas as ensinanzas descritas.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información

CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Cóñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Analizar e comprender os diferentes momentos históricos da educación infantil	CB3	CG12	CE1 CE13 CE26 CE27 CE28 CE29	CT1 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT13 CT14 CT15
2. Coñecer e analizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e outras instancias.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE19 CE20 CE21 CE22 CE23 CE24 CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30 CE31 CE32 CE33 CE55 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CE67	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

3. Coñecer os diferentes niveis de concreción curricular.

CB1	CE24	CT1
CB3	CE25	CT2
CB4	CE26	CT3
	CE27	CT4
		CT5
		CT6
		CT7
		CT8
		CT10
		CT13
		CT15

4. Seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de Educación Infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencias en Educación Infantil.	CB1	CG1	CE1	CT2
Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e á súa aplicación á etapa de Educación Infantil.	CB2	CG3	CE31	CT6
	CB3	CG9	CE32	CT8
		CG10	CE33	CT9
		CG11	CE55	CT12
		CG12	CE59	CT13
			CE60	

5. Coñecer a evolución do rol do profesor de educación infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel competencial e de formación.	CB3	CG9	CE11	CT2
		CG12	CE12	CT3
			CE13	CT5
			CE21	CT8
				CT13
				CT14
				CT15

Contidos

Tema	
1. A educación infantil desde os seus inicios á actualidade	Historia da infancia e historia e perspectiva actual da educación infantil. As axendas pendentes.
2. Teorías e modelos curriculares	Concepto de currículo Tipos de currículo Funcións do currículo O curriculum oficial e os curricula institucionais. Principais modelos de ensino e de curriculum de aplicación á educación infantil. Deseño curricular. Deseño de proxectos curriculares.
3. Niveis de concreción curricular	Primeiro nivel de concreción Segundo nivel de concreción Terceiro nivel de concreción
4. O currículo de Educación Infantil	Características do currículo de Educación Infantil
5. Compoñentes didácticos do proceso de ensinanza-aprendizaxe en Educación Infantil	Os obxectivos e as competencias Selección e secuenciación de contidos Métodos, principios e estratexias didácticas Tarefas de ensinanza e organización de procesos de ensinanza-aprendizaxe Construción e análise de recursos e materiais didácticos A avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe
6. A programación na aula de Infantil	Programación por competencias e proxectos
7. O profesor de educación Infantil	Competencias e roles. Formación continuada e a o longo da vida

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	30	45
Traballo tutelado	7	15	22
Seminario	7	0	7
Aprendizaxe colaborativa	8	10	18
Presentación	6	17	23
Aprendizaxe-servizo	7	11	18
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte dos profesores dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante e en ocasións poderán ser realizadas colaborativamente con alumnos e profesores doutras facultades e universidades.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensinanza que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
	Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social
Presentación	Presentacións/exposicións do traballo titorizado realizado en grupo sobre as diferentes temáticas traballadas na aula.
Aprendizaxe-servizo	A ApS é unha metodoloxía de ensino-aprendizaxe grazas á cal o alumnado pon en práctica coñecementos, desenvolve habilidades e actitudes mediante un servizo á comunidade. Combina dous elementos: aprendizaxe a través da experiencia e o servizo á comunidade. A participación neste proxecto será voluntaria. Formará parte da avaliación da materia para os alumnos que desexen participar.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ó alumnado tamen se realizará a través de: -Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Moovi: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Seminario	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ó alumnado tamen se realizará a través de: -Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Moovi: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Presentación	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ó alumnado tamen se realizará a través de: -Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Moovi: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Aprendizaxe-servizo	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Traballo tutelado	Neste apartado tomaranse en consideración a participación nas actividades de clase. Resultado de aprendizaxe: coñecer e analizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e outras instancias.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE19 CE20 CE21 CE22 CE23 CE24 CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30 CE31 CE32 CE33 CE55 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CE67	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Presentación	Neste apartado tomaranse en consideración a presentación e exposición dos traballos ou informes, individuais ou en grupo, que se vaian realizando ao longo do curso baixo supervisión da profesora. Resultado de aprendizaxe: seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de Educación Infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencias en Educación Infantil. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e á súa aplicación ás etapas de Educación Infantil.	10	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG11 CG12	CE1 CE4 CE8 CE13 CE21 CE29 CT9 CT11 CT14 CT15 CT17 CT21 CT22	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT8
Exame de preguntas obxectivas	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados na proba de tipo test e/ou de resposta breve que se realizará ao final de cuatrimestre. Resultado de aprendizaxe: analizar e comprender os diferentes modelos e concepcións do currículo de Educación Infantil.	50	CB3	CG12	CE1 CE13 CE26 CE27 CE28 CE29 CT10 CT13 CT14 CT15	CT1 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para pasar satisfactoriamente a materia recoméndase asistir ás clases. A puntuación final será a suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, debendo obterse a puntuación mínima de 5 para aprobar a materia. Asimesmo, é requisito ter aprobada a proba ou exame (2.5 sobre 5) para poder sumar as puntuacións do resto das probas e actividades obxecto de avaliación.

O formato do exame será concretado polos profesores durante a primeira semana de clase.

É probable que se programe algunha actividade en coordinación con outras materias, de xeito tal que a súa avaliación será realizada polos profesores correspondentes. De ser así, comunicárase ao alumnado no primeiro mes de clase.

Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente ás clases deberá comunicarllo ao profesorado durante o primeiro mes de clases. A avaliación a adoptar con este será a realización dunha proba teórica dos contidos da materia (70%) e dun traballo práctico tutelado (30%).

As competencias non adquiridas na convocatoria de xaneiro (1º periodo) poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Neste caso, manterase a nota das probas/actividades xa superadas ata esta segunda convocatoria.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia, polo que a información aquí contida ten carácter orientativo e pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou circunstancias imprevistas.

As datas e lugar de celebración do exame poden consultarse na páxina web da Facultade (apartado *datas exames*).

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Zabalza, M., **Didáctica de la Educación Infantil**, Narcea,

Antón, M., **Planificar la etapa 0-6.**, Graó,

Borgi, Q., **Educación en el 0-3**, Graó,

Bibliografía Complementaria

Willis, A. & Ricciuti, H., **Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años**, Morata,

Majem, T. y Ódena, J., **Descubrir jugando**, Octaedro,

Goldschmied, E. y Jackson, S., **La Educación Infantil de 0 a 3 años.**, Morata,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

A proposta docente que se presenta pretende habituar aos estudantes ao manexo correcto do vocabulario e os conceptos propios do ámbito curricular. Non se trata, polo tanto, de memorizar definicións, nomes e datas senón de comprender con claridade o significado dos termos e nocións que servirán de material de traballo nesta e noutras materias do bloque.

Vivir a educación é moito máis que saber empregar unhas ferramentas técnicas. Os nenos e nenas pequenos precisan de mestres e mestras que saiban traballar cun estilo comprometido e alegre capaz de xerar neles ilusión por aprender cousas novas; que saiban irles abrindo camiños novos no seu desenvolvemento. É por iso que daremos moita importancia, a través da escritura, á forma en que cada estudante vive e sente o mundo da infancia.

As clases desta materia contarán co apoio dos materiais que estarán disposición do alumnado na plataforma de teleformación MOOVI.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil			
Código	O05G110V01103			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Alonso Ferreiro, Almudena			
Profesorado	Alonso Ferreiro, Almudena			
Correo-e	almalonso@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/graoedinfantil/titorias?ficha_profesor=143			
Descrición xeral	Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo: - Ten un carácter instrumental porque traballa as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a busca, o tratamento, a organización e a representación da información. Neste senso, serve de apoio a outras materias do plano de estudos - Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de cómo ensinar e cómo aprender na escola (etapa 0-6) dentro da sociedade da información e o coñecemento. Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profesor, dos alumnos e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender en educación infantil coa tecnoloxía. Así coñecerás, entre outras cousas, novos recursos didácticos con base tecnolóxica, cómo deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, qué estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola,... Por último, como mestra será necesario que sexas capaz de axudar aos nenos e nenas de 0-6 anos a desenvolverse neste novo entorno tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o ocio e o tempo de lecer, senón tamén para a súa formación como parte dunha cidadanía libre e responsable.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión

CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

- Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre a nova contorna social e educativa que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TICs), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais en Educación Infantil.	CB1	CG1	CE13	CT1
	CB2	CG2	CE14	CT2
	CB3	CG3	CE28	CT3
	CB4	CG4	CE29	CT4
	CB5	CG5	CE33	CT5
		CG6		CT6
		CG8		CT7
		CG9		CT8
		CG10		CT9
		CG11		CT12
		CG12		CT13
				CT14
				CT15
- Familiarizarse cos marcos lexislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías na educación infantil	CB5	CG1	CE25	CT1
		CG2	CE29	CT2
		CG3	CE33	CT3
		CG7		CT4
		CG9		CT5
		CG12		CT6
				CT7
				CT8
				CT9
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
- Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas	CB3	CG11	CE25	CT1
	CB5		CE41	CT2
			CE50	CT3
			CE57	CT4
			CE61	CT5
				CT6
				CT7
				CT8
				CT9
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
- Adquirir conceptos teóricos e habilidades prácticas para o emprego de habilidades que faculten ao alumno no manexo e aplicación dos novos medios tecnolóxicos e dixitais na súa formación continuada e o exercicio profesional	CB2	CG3	CE10	CT1
	CB4	CG7	CE29	CT2
	CB5	CG9	CE41	CT3
		CG10	CE57	CT4
		CG11	CE61	CT5
		CG12		CT6
				CT7
				CT8
				CT9
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15

- Ser quen de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características do alumnado e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.	CB3	CG1	CE25	CT1
	CB4	CG2	CE28	CT2
	CB5	CG3	CE29	CT3
		CG7	CE41	CT4
		CG9		CT5
		CG10		CT6
		CG11		CT7
				CT8
				CT9
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT21
- Identificar puntos fortes e febles nos materiais dixitais avaliando e determinando as súas posibilidades de integración nos procesos de ensino-aprendizaxe.				CT1
				CT2
				CT3
				CT4
				CT5
				CT6
				CT7
				CT8
				CT9
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
- Integrar os novos medios de comunicación nos procesos de ensino-aprendizaxe.	CB5	CG3	CE41	CT1
		CG7	CE50	CT2
		CG9	CE57	CT3
		CG10	CE61	CT4
		CG11		CT5
		CG12		CT6
				CT7
				CT8
				CT9
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
- Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadora axustándose ás necesidades de contornas específicas.	CB4	CG11	CE28	CT1
	CB5		CE41	CT2
			CE50	CT3
			CE57	CT4
			CE61	CT5
				CT6
				CT7
				CT8
				CT9
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15

- Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos da formación como futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é unha labor de equipo.	CB2 CB4 CB5 CG4 CG5 CE29	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
- Traballar autónomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.	CB5	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21

Contidos

Tema	
Tema 1: Recursos, novas tecnoloxías e tecnoloxías da información e comunicación na educación.	1.0. As TIC na sociedade da información 1.1. Alfabetización tecnolóxica e competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual e dixital 1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da información 1.4. A integración das TIC en contextos educativos: - Factores que inflúen na súa integración - Perspectivas curriculares e modelos de integración das TIC - Proxectos europeos, nacionais e galegos de implantación das TIC nos centros
Tema 2: Emprego das principais ferramentas de internet.	2.0 Recursos web para a educación 2.1. Ferramentas de comunicación en educación 2.2. Aplicacións educativas da Web 2.0 2.3. Metodoloxías de traballo con Internet na aula: webquest, cazas do tesouro... 2.4. Novas posibilidades educativas e desafíos na rede: - Seguridade da infancia en Internet - Entornos virtuais de ensinanza-aprendizaxe - Traballo colaborativo con TIC - Realidade aumentada

- 3.1. A linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas:
- Lectura de imaxes. A imaxe dixital.
 - A televisión e a publicidade na aula.
 - Outros medios de comunicación de masas na aula
- 3.2. Utilización educativa do vídeo e do cine:
- Funcións do vídeo na ensinanza
 - Metodoloxía, uso e explotación didáctica dos vídeos
 - Integración do cine en educación
- 3.3. Inclusión educativa con apoio das TIC:
- As tecnoloxías de apoio a diversidade: tipoloxías e funcións.
 - Criterios para a súa inclusión no curriculum.
 - Ventaxas e criterios para o uso das TIC na inclusión do alumnado.
- 3.4. Novos recursos TIC para os procesos de ensino- aprendizaxe:
- Do libro de texto ao libro dixital
 - Metodoloxía de traballo coa pizarra dixital interactiva (PDI) na aula
 - Espazos TIC: aula de informática, ordenador na aula ou aprendizaxe ubicua
 - Videoxogos e gamificación para o ensino
- 3.5. A avaliación e a titoría a través das TIC :
- O portafolio e a rúbrica para a avaliación e seguemento de aprendizaxes
 - A acción titorial mediada por TIC
- 3.6. m-learning (mobile learning) e o movemento BYOD (Bring Your Own Device) nos centros educativos.
- 3.7. Recursos multimedia para a educación:
- Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos
 - Funcións e orientacións para o uso didáctico do multimedia educativo
 - Selección e avaliación de multimedias educativos
 - Deseño e elaboración de materiais didácticos multimedia
- 3.8. Robótica e impresoras 3D en Educación Infantil

PARTE PRÁCTICA

Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo en espazos especiais con equipamento especializado. As prácticas, que se concretarán na primeira semana de clase en función dos coñecementos previos dos alumnos e a dispoñibilidade de recursos, serán proxectos de traballo individuais ou en pequeno grupo e xirarán en col dos temas abordados na teoría, e ao redor dos seguintes eixos:

1. Ferramentas para o traballo colaborativo en rede.
2. Análise e selección de materiais e recursos educativos en formato dixital
3. Planificación e deseño de materiais e recursos educativos en formato dixital
4. Ferramentas para a titoría, xestión e organización do centro e aula.
5. Revista escolar
6. TV e radio escolar
7. Dispositivos móbiles na aula (tablets, smartphone, iPod...) e BYOD
8. Protección de datos e seguridade da infancia en Internet
9. Realidade aumentada
10. Libros electrónicos
11. Stop-motion
12. Mapas sonoros xeo-referenciados
13. Robótica en educación infantil
- 14 Calquera outro relacionado coa materia e previamente negociado coa profesora

O produto final será un E-PORTFOLIO que se elaborará ao longo do cuadrimestre e que deberá conter, entre outros, a colección ou recompilación en formato dixital de cada unha das tarefas e reflexións que cada alumno irá ensamblado, mantendo e coidando.

O resultado final da parte práctica será defendido oralmente ao final do cuadrimestre.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	1	5	6
Seminario	2	5	7
Prácticas con apoio das TIC	15	45	60

Aprendizaxe-servizo	0	5	5
Lección maxistral	16.5	16.5	33
Aprendizaxe colaborativa	15	0	15
Gamificación	0	0	0
Cartafol/dossier	2	14	16
Exame de preguntas obxectivas	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de forma autónoma. A última práctica consistirá na exposición e defensa dos traballos desenvolvidos.
Aprendizaxe-servizo	O ApS (Aprendizaxe-Servizo) é unha metodoloxía de ensino e aprendizaxe grazas á cal o alumnado pon en práctica coñecementos e desenvolven habilidades e actitudes mediante un servizo á comunidade. Combina dous elementos: aprendizaxe a través da experiencia e o servizo á comunidade. A participación neste proxecto será voluntaria. Formará parte da avaliación da materia para quen participe no mesmo
Lección maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou en grupo.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social
Gamificación	A aplicación de mecánicas propias dos xogos para as súas aplicacións nos procesos de aprendizaxe nun entorno lúdico que propicia a motivación, implicación e diversión.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ó alumnado tamen se realizará a través de: -Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Fatic: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Prácticas con apoio das TIC	Para profundizar ou aclarar cuestións de tipo práctico vencellados á materia.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Traballo tutelado	Realización de actividades de tipo teoricas.	25	CB1	CG1	CE10	CT1
			CB2	CG2	CE13	CT2
			CB3	CG3	CE14	CT3
			CB4	CG4	CE25	CT4
			CB5	CG5	CE28	CT5
				CG6	CE29	CT6
				CG7	CE33	CT7
				CG8	CE41	CT8
				CG9	CE50	CT9
				CG10	CE57	CT12
				CG11	CE61	CT13
				CG12		CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT21
Prácticas con apoio das TIC	Presentación/exposición I:	30	CB1	CG1	CE10	CT1
			CB2	CG2	CE13	CT2
			CB3	CG3	CE14	CT3
			CB4	CG4	CE25	CT4
			CB5	CG5	CE28	CT5
				CG6	CE29	CT6
				CG7	CE33	CT7
				CG8	CE41	CT8
				CG9	CE50	CT9
				CG10	CE57	CT12
				CG11	CE61	CT13
				CG12		CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT21
Cartafol/dossier	Presentación/exposición II: Resultados das actividades prácticas de laboratorio en formato e-portfolio (reflexión). Inclúe a defensa e a exposición do produto final.	30	CB1	CG1	CE10	CT1
			CB2	CG2	CE13	CT2
			CB3	CG3	CE14	CT3
			CB4	CG4	CE25	CT4
			CB5	CG5	CE28	CT5
				CG6	CE29	CT6
				CG7	CE33	CT7
				CG8	CE41	CT8
				CG9	CE50	CT9
				CG10	CE57	CT12
				CG11	CE61	CT13
				CG12		CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT21
Exame de preguntas obxectivas		15				

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima na teoría (2 puntos sobre 4) e nas prácticas (3 puntos sobre 6). As competencias non adquiridas na convocatoria de xuño serán avaliadas na de xullo e, de no superarse, non se gardarán as notas para o curso seguinte.

(é dicir, as partes da materia superadas na 1ª oportunidade NON serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose como aprobadas nese curso académico).

- Para ser calificados/as a través da avaliación continua requírese a asistencia do alumnado, ó menos, ó 80% das sesións prácticas e teóricas respetivamente. Outras situacións excepcionais que merezan un trato específico analizaranse no seu momento.

- As datas de realización do exame final-oficial, que realizará obrigatoriamente o alumnado non asistente para superar a materia serán as que figuran no calendario de exames da Facultade.

- O lugar de publicación das cualificacións e da revisión será no taboleiro de anuncios do despacho do profesorado

responsable e/ou na Plataforma Moovi ou en calquera outro espazo dixital que se lle especifique. Se o alumno/a non o especifica durante a primeira semana de clase, enténdese que da o seu permiso para que os seus datos (nome completo) aparezan nos listados de notas, tanto en Moovi como noutro espazo. A data de revisión será a publicada pola facultade ou no seu defecto polo profesorado.

- Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non as clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Na Web da Facultade pódese consultar día/hora/lugar do examen (apartado *datos exames*).

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Raposo-Rivas, M.; Cebrián de la Serna, M., **Tecnologías para la formación de educadores en la sociedad del conocimiento**, Pirámide, 2020

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J., **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento**, Pirámide, 2011

Bibliografía Complementaria

Martínez Figueira, M.E. (coord), **TIC para a inclusión do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo**, Universidade de Vigo, 2013

Raposo Rivas, M., **Novas tecnoloxías aplicadas a educación: aspectos técnicos e didácticos**, Universidade de Vigo, 2002

Raposo Rivas, M. e Martínez Figueira, M.E. (coord), **As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible**, Toxosoutos, 2012

Romero Tena, R.; Gutiérrez-Castillo, J.J. e Puig Gutiérrez, M., **Libro de actas del I Congreso Internacional de Innovación y Tecnología Educativa en Infantil (CITEI'16)**, 2016

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social

RECOMÉNDASE: 1) Asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais. Máis de 3 faltas supoñen a presentación obrigatoria do alumno/a ao exame práctico da materia. 3 ou menos faltas terán que recuperarse do modo acordado coa profesora. 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, un tratamento de textos, unha base de datos e un programa de presentacións), do correo electrónico e Internet. 3) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no campo educativo. 4) Que o alumnado non asistente o comunique o antes posible para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que se van a seguir. 5) Emprego efectivo e ético da tecnoloxía móbil na aula.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos			
Código	O05G110V01104			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Profesorado	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Correo-e	juanluisrr@uvigo.es			
Web	http://			
Descrición xeral	Trátase dunha materia de carácter básico, situada no primeiro curso do grao de educación infantil. Facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos psicolóxicos (memoria, cognición, linguaxe, etc.) ao longo do período de 0 a 6 anos. Estes coñecementos son nucleares na formación de mestres/as que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento de nenos e nenas a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT6	Capacidade de xestión da información
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais

CT12 Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

CT13 Razoamento crítico

CT15 Aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade dos estudantes de infantil.	CB3	CG2 CG3 CG6	CE1 CE2 CE4 CE8 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE29 CE30 CE36	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15
Coñecer as características dos estudantes de infantil así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	CB2 CB3	CG2 CG3 CG6	CE1 CE2 CE4 CE8 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE29 CE30 CE36	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas en psicoloxía do desenvolvemento na idade infantil.	CB2 CB3	CG2 CG3 CG6	CE1 CE2 CE4 CE8 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE29 CE30 CE36	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15
Promover o traballo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	CB2 CB3 CB5	CG2 CG6	CE1 CE2 CE4 CE8 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE29 CE30 CE36	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15

Contidos

Tema	
Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Estudo do desenvolvemento humano. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
Contextos e factores do desenvolvemento na idade infantil	Contextos e factores do desenvolvemento na idade infantil
Desenvolvemento físico e psicomotor dos 0 aos 6 anos.	Desenvolvemento prenatal e neonatal. Control do corpo e actividade psicomotriz. Esquema corporal. Lateralización. Desenvolvemento temperán da capacidade perceptiva.

Desenvolvemento comunicativo.	Inicios da comunicación e a interacción social. Comunicación preverbal. Intención comunicativa. Intersubxectividade. Significados e símbolos.
Desenvolvemento cognitivo e lingüístico entre os 0 e 6 anos.	Desenvolvemento da atención. Desenvolvemento da memoria e utilización de estratexias. Orixes da representación mental e sistemas de representación. Razoamento e utilización de regras. Desenvolvemento da linguaxe: fonolóxico morfosintáctico, semántico e pragmático. Comunicación, linguaxe e pensamento.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 0 e 6 anos.	Temperamento e desenvolvemento da personalidade. Vocabulario básico/técnico elemental. A nosa orixe. Vínculo afectivo e apego. Desenvolvemento da emocións. Coidados básicos do corpo. Coñecemento dun mesmo: Autoconcepto e Autoestima. Identidade de xénero e roles. Abusos sexuais e como evitalos. Preguntas que adoitan realizar as e os menores.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 0 aos 6 anos.	Coñecemento social e desenvolvemento de normas e valores. Relacións con iguais. Os irmáns. Interaccións sociais e xogo. Agresividade. Conduta prosocial. A parella, a familia e os vínculos familiares e a colaboración de todas as persoas nas actividades domésticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Debate	10	12	22
Lección maxistral	9	22	31
Traballo tutelado	10	40	50
Cartafol/dossier	4	10	14
Aprendizaxe colaborativa	8	10	18
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Observación sistemática	4	0	4
Autoavaliación	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia.
Debate	Actividades na que dúas ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia.
Traballo tutelado	Prácticas desvoltas nos grupos pequenos (C) guiadas polo docente.
Cartafol/dossier	Dossier do conxunto de tarefas realizadas na aula e rematadas en casa nos grupos B.
Aprendizaxe colaborativa	O estudante en grupos base traballará contidos teóricos e prácticos a través de diferentes estruturas cooperativas simples e complexas. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas expostas.
Debate	Actividades na que dúas ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia.
Cartafol/dossier	Dossier do conxunto de tarefas realizadas na aula e rematadas en casa nos grupos B.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Debate	Os alumnos discuten e achegan sobre un tema, previamente preparado mediante lectura	10	CB2 CB3 CB5	CG2 CG3 CG6	CE1 CE2 CE4 CE8 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15
Traballo tutelado	Presentación ao Grupo C do traballo que se está a realizar. Realización dun traballo en grupo, referidos á materia, cun compoñente básico de aplicación práctica. Exposición pública do mesmo. Valórase a presentación do traballo, tanto escrita como oral: o aspecto práctico do mesmo e o deseño con carácter científico.	25	CB2 CB3 CB5	CG2 CG3 CG6	CE1 CE2 CE4 CE8 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE29 CE30 CE36	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15
Cartafol/dossier	Cartafol subido a plataforma de teledocencia do conxunto de tarefas realizadas nos grupos B.	25	CB2 CB3 CB5	CG2 CG3 CG6	CE1 CE2 CE4 CE8 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE29 CE30 CE36	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test de todos os contidos teóricos da materia	40	CB2 CB3 CB5	CG2 CG6	CE1 CE2 CE4 CE23 CE36	CT6 CT13 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia na convocatoria de xuño, o alumno/a terá que superar a parte teórica e a parte práctica atendendo á avaliación tal como se indica nesta guía.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación de cada apartado.

No caso de que algunha alumna ou alumno non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo tutorizado polos docentes, realizará na primeira convocatoria e seguintes unha proba na que se avaliarán as competencias básicas da materia, que incluírá contidos teóricos (60% da nota final) e prácticos (40% da nota). No caso de que o profesorado da materia o considere necesario, poderá esixir ao alumnado non presencial a realización dunha parte ou a da totalidade das actividades prácticas, como substitutivas de parte ou da totalidade do examen práctico. O día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente ao profesorado concretarase a opción elixida para a avaliación dos contidos prácticos.

As competencias non adquiridas na convocatoria de xaneiro (1º período) poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Neste caso, manterase a nota das probas/actividades xa superadas ata a segunda convocatoria. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade.

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para estudantado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para estudantado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser

adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berger, K.S., **Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia**, Editorial Médica Panamericana, 2016

Papalia, D., Olds, S.W. y Feldman, R.D., **Desarrollo humano**, McGraw-Hill Interamericana, 2012

Muñoz, A. (Coord.), **Psicología del desarrollo en la etapa de educación infantil**, Pirámide, 2010

Bibliografía Complementaria

Palacios, J.; Marchesi, A. y Coll, C., **Desarrollo Psicológico y Educación Vol. 1**, Alianza editorial, 1999

Corral, A. y Pardo, P., **Psicología Evolutiva 1. Introducción al desarrollo**, UNED, 2001

Giménez-Dasí, M. y Mariscal, S., **Psicología del desarrollo desde el Nacimiento a la Primera Infancia**, McGraw-Hill, 2008

Perinat, A., **Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico**, Editorial UOC, 2003

Córdoba, A. I.; Descals, A. y Gil, M.D., **Psicología del Desarrollo en la Edad Escolar**, Pirámide, 2006

Delgado, B., **Psicología del Desarrollo. Desde la Infancia a la vejez**, McGraw-Hill, 2009

García Madruga, J.A.; Gutiérrez Martínez, F. y Carriedo López, N., **Psicología evolutiva II. Desarrollo cognitivo y lingüístico. Vol. 1**, UNED, 2002

Morrison, G.S., **Educación Infantil**, Pearson, 2005

Palacios, J. y Rodrigo, M. J., **La familia como contexto de desarrollo humano**, Alianza, 2001

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coords.), **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205

Psicología: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/O05G110V01304

Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/O05G110V01402

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

Teranse en conta situacións persoais de non asistencia. Deberán comunicarse no principio do curso os efectos oportunos.

Usarase como libro referente o de BERGER citado na bibliografía.

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía da educación**

Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	O05G110V01105			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Casado Neira, David			
Profesorado	Casado Neira, David			
Correo-e	dcneira@uvigo.gal			
Web	http://webs.uvigo.es/dcneira			
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse os aspectos sociais (nin pedagóxicos, nin didácticos) que inciden na educación primaria.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor/a e orientador/a en relación coa educación familiar.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.

CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo de Fin de Grao que compendia a formación adquirida ao longo de todas as ensinanzas descritas.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

a. Poder usar as aportacións teóricas da socioloxía como unha ferramenta de análise e comprensión da realidade.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG5 CG7 CG9 CG10	CE1 CE4 CE10 CE11 CE12	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6
b. Analizar a educación (infantil) como un feito social, as funcións do sistema educativo, a súas transformacións e conflitos.		CG11 CG12	CE13 CE14	CT7 CT8
c. Coñecer a evolución da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar para poder interactuar coas familias.			CE23 CE24 CE25 CE26 CE27 CE28	CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14
d. Comprender as demandas institucionais da educación (infantil) no contexto actual (familia, relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible, impacto das linguaxes visuais).			CE29 CE30 CE31 CE36	CT15 CT16 CT17 CT18
e. Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, a multiculturalidade e a interculturalidade, a discriminación e inclusión social e o desenvolvemento sostible.			CE37 CE43 CE48	CT19 CT20 CT21
f. Poder levar a cabo e avaliar as accións dentro e fóra dos centro educativos destinadas á formación cidadá.			CE62 CE63 CE64	
g. Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (conxuntura económica, evolución do mercado de traballo, transformacións sociais...).			CE66	
h. Adquirir destrezas para recabar información e analizala sobre os puntos anteriores a través do traballo autónomo e en equipo.			CE67	
i. Comprensión de textos complexos, resumir e articular información complexa ou de fontes diferentes.				
j. Competencias para tarefas colaboradoras: capacidade de escoitar e comprender os demais, capacidade para facerse entender (oral, escrita), adaptación e calendarios de traballo e a cumprimentación das tarefas e os tempos, adaptar e reorganizar o traballo, asumir a responsabilidade propia e do grupo.				

Contidos

Tema	
Conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	Teorías clásicas da socioloxía da educación. Socialización, educación, escolarización, instrución.
Socioloxía da familia e da infancia.	A infancia como categoría social. Infancia e escolarización. A familia contemporánea.
Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo, políticas educativas.	Demandas sociais da educación e reformas educativas.
Educación e cidadanía.	Xénero, multiculturalidade, discriminación, inclusión social, participación na vida política e económica...).
Culturas familiares e cultura escolar.	Reproducción cultural e factores sociais do rendemento escolar (clase, xénero...).
Relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola.	Escola, familia e comunidade.
Currículo oculto e socialización na aula e no centro.	Reproducción social e cultural.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	O centro educativo como escenario social.
Impacto e uso das tecnoloxías na educación.	Os media na educación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Seminario	8	8	16
Aprendizaxe colaborativa	13	42	55
Exame de preguntas obxectivas	2	34	36
Traballo	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.
Aprendizaxe colaborativa	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Titoría en grupo
Aprendizaxe colaborativa	Traballos tutelados
Probas	Descrición
Traballo	Traballos tutelados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Seminario	Traballo previo de lectura de textos e valoración da participación na discusión común.	25	CB1	CG2	CE1	CT1
			CB2	CG7	CE10	CT2
			CB3	CG9	CE11	CT3
			CB4	CG10	CE13	CT5
			CB5	CG11	CE14	CT6
			CG12	CE23	CT7	
				CE24	CT8	
				CE28	CT9	
				CE29	CT10	
				CE31	CT11	
				CE48	CT12	
				CE63	CT13	
				CE64	CT14	
				CE66	CT15	
					CT16	
					CT17	
					CT18	
					CT19	
					CT20	
					CT21	
Aprendizaxe colaborativa	Seguimento do traballo (aula e autónomo) a través de diferentes actividades individuais e/ou colectivas. Pode incluír avaliación entre pares e autoavaliación.	35	CB1	CG2	CE1	CT1
			CB2	CG5	CE10	CT2
			CB3	CG7	CE11	CT3
			CB4	CG9	CE13	CT5
			CB5	CG10	CE14	CT6
			CG11	CE23	CT7	
			CG12	CE24	CT8	
				CE28	CT9	
				CE29	CT10	
				CE30	CT11	
				CE31	CT12	
				CE48	CT13	
				CE62	CT14	
				CE63	CT15	
				CE64	CT16	
				CE66	CT17	
					CT18	
					CT19	
					CT20	
					CT21	

Exame de preguntas Proba(s) sobre os contidos teóricos da materia.
obxectivas

40	CB1	CG2	CE1	CT1
	CB2	CG5	CE10	CT2
	CB3	CG7	CE11	CT3
	CB4	CG9	CE13	CT5
	CB5	CG10	CE14	CT6
		CG11	CE23	CT7
		CG12	CE24	CT8
			CE28	CT9
			CE29	CT10
			CE30	CT11
			CE31	CT12
			CE48	CT13
			CE62	CT14
			CE63	CT15
			CE64	CT16
			CE66	CT17
				CT18
				CT19
				CT20
				CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia é imprescindible superar as tres probas/metodoloxías.

As datas e lugares dos exames pódese consultar na web da Facultade.

As partes da materia superadas na 1º oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2º, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

O sistema de avaliación non establece diferenzas entre alumnado asistente ou non asistente

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Enguita, Mariano, **La escuela a examen**, Pirámide, 1999

Giner, Salvador; Lamo de Espinosa, Emilio; Torres, Cristóbal (eds.), **Diccionario de sociología**, Alianza Editorial, 1998

Macionis, John J.; Plummer, Ken, **Sociología**, Prentice Hall, 1999

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación: Lingua galega				
Materia	Comunicación: Lingua galega			
Código	O05G110V01201			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	González Vázquez, María Mercedes			
Profesorado	González Vázquez, María Mercedes			
Correo-e	mercedes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A especialidade de Grao en Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal da ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. Tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade). O futuro mestre de Educación Infantil deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.			

Competencias	
Código	
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT7	Resolución de problemas
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT17	Creatividade
CT18	Liderado

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CT3 CT11 CT13 CT14
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.	CT1 CT2 CT3 CT11 CT13 CT15
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	CT1 CT3 CT13 CT17
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	CT3 CT15
Coñecer a gramática da lingua galega.	CT1 CT3 CT12 CT15

Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.	CT3 CT18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	CT1 CT3 CT7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	CT3 CT7 CT11 CT12 CT15

Contidos

Tema	
Fonética e ortografía	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
Gramática	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal.
Léxico e Formación de palabras	Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos. Grupos consonánticos. Sufixos e terminacións. Familias léxicas irregulares. Interferencias léxicas. Neoloxismos. A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos. Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica. Derivación: prefixación e sufixación. Parasíntese. Composición. Outros procedementos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	13	17	30
Traballo tutelado	4	22	26
Presentación	0	10	10
Actividades introdutorias	6	0	6
Lección maxistral	26	48	74
Exame de preguntas obxectivas	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Nas clases prácticas realízanse actividades variadas (iniciadas na aula ou na casa tras o estudo da materia). A metodoloxía é colaborativa polo que se traballa en equipo ou parellas dependendo da actividade.
Traballo tutelado	Traballárase en equipo na elaboración dun proxecto escrito e oral.
Presentación	Exposición oral dun tema en parellas durante dez minutos máximo.
Actividades introdutorias	Presentación da materia: contidos, avaliación e metodoloxía docente. Presentación do cronograma de planificación do curso.
Lección maxistral	Desenvolvemento práctico do programa da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Lección maxistral	Exposición dos temas da materia, incidindo nas dificultades e nos erros máis comúns.
Resolución de problemas	Nas clases prácticas corríxense os exercicios (iniciados na aula ou na casa tras o estudo da materia), e despois coméntanse as dúbidas que puidesen quedar. Cada novo exercicio recolle aspectos esenciais do tema acabado de tratar e aspectos varios dos temas anteriores para propiciar unha retroalimentación da aprendizaxe.
Traballo tutelado	Elaboración dun texto escrito seguindo unha destas modalidades: o enfoque creativo do narrador-autor ou o enfoque expositivo e crítico do xornalista-ensaísta. Trátase de aprender os procedementos específicos e os procedementos comúns de ambos enfoques: como se elabora un texto, as técnicas para citar apropiadamente, de que maneira se debe proceder para transmitir unha información de forma precisa e clara, cales son as pautas axeitadas para a presentación dun traballo escrito, en que consiste a corrección lingüística, a cohesión estrutural e o uso axeitado dos signos de puntuación.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Elaboración dunha actividade de expresión escrita, unha oral e un test.	30	CT1 CT2 CT3 CT7 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18
Traballo tutelado	Dous proxectos tutelados en grupo, que deben ser presentado oralmente, ademais da súa entrega por escrito.	30	CT1 CT2 CT3 CT7 CT13 CT15 CT17
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita de carácter práctico.	40	CT1 CT3 CT7 CT13 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Dous Tipos de avaliación:

Modelo A (continua): O alumnado que asista regularmente a clase terá que presentarse obrigatoriamente ao exame final e acadar como mínimo un 4, para poder sumar as notas obtidas nos traballos do curso.

Modelo B: O alumnado que non asista regularmente a clase, ademais do exame, terá que realizar un traballo oral e outro escrito, sobre as temáticas acordadas co docente. Para facer media, no exame debe acadar como mínimo un 4 e nos traballos como mínimo un 3.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez, R. e Xove, X., **Gramática da lingua galega.**, Galaxia, 2001

ILG/RAG, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, ILG/RAG, 2004

Real Academia Galega, **Dicionario da lingua galega**, RAG, -

Bibliografía Complementaria

VV.AA., **Diccionario castelán-galego de usos, frases e sinónimos**, Vigo, Xerais, 2007,
Freixeiro Mato, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II, III e IV**, A Nosa Terra, 2002-2006
Graxa González, X. A. e Méndez Álvarez, M. X., **Manual de lingua galega I e III**, Xerais, 2002
Álvarez, R., Monteagudo, H. e Regueira, X. L., **Gramática galega**, Xerais, 1986
López Viñas, X., **Gramática práctica da lingua galega. Comunicación e expresión**, Baía Edicións, 2011

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte do Proxecto de Innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

Estratexias de aprendizaxe

É moi conveniente que as lecturas se fagan de forma reflexiva, reparando no uso da linguaxe. Deste xeito, pódese obter un coñecemento da lingua que podemos cualificar de intuitivo e que ten gran rendemento á hora de fixar as formas e as estruturas correctas dun idioma.

Practicar a expresión oral resulta indispensable. Na avaliación desta destreza conta tanto a fluidez como a corrección.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Desenvolvemento motor**

Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	O05G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Díaz Pereira, María del Pino			
Profesorado	Díaz Pereira, María del Pino			
Correo-e	pinod@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As condutas motrices desempeñan un papel transcendental no desenvolvemento e aprendizaxe durante a primeira infancia. A importancia do estudo das características e evolución dos cambios que se producen na motricidade infantil é innegable, xa que coñecendo mellor como se aprende, podemos ensinar dun modo máis efectivo.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.

CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor de 0 a 6 anos.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG10	CE2	CT2
	CB5		CE4	CT15
			CE15	CT21
			CE53	
Adquirir recursos e estratexias para a intervención óptima no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor.	CB1	CG1	CE1	CT2
	CB2	CG2	CE21	CT3
	CB3	CG3	CE53	CT5
	CB4	CG4		CT6
		CG5		CT7
		CG11		CT8
				CT9
				CT11
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT20
				CT21

Coñecer, empregar e interpretar os resultados dos diferentes instrumentos de medida e avaliación da aprendizaxe e o desenvolvemento motor.	CB1	CG1	CE2	CT1
	CB2	CG8	CE4	CT2
	CB3	CG12	CE23	CT3
	CB4		CE24	CT5
			CE25	CT6
			CE26	CT7
			CE36	CT8
Concienciar da diversidade na aula e da necesidade de atención persoalizada en función do nivel de competencia motora.			CE44	CT13
				CT15
				CT21
	CB1	CG3	CE21	CT11
	CB2	CG5		CT12
	CB3	CG9		CT19
	CB4			
Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes co nivel de desenvolvemento motor dos nenos/as.	CB1	CG3	CE2	CT2
	CB2	CG4	CE4	CT3
	CB3	CG10	CE15	CT7
	CB4	CG11	CE16	CT8
			CE18	CT12
				CT14
				CT17
				CT20

Contidos

Tema

BLOQUE INTRODUCTORIO. Desenvolvemento e aprendizaxe motora. Conceptos xerais e modelos explicativos.	1. O ser humano/neno como un todo integral 2. A conduta motora é ALGO MÁIS que o movemento observable, é un proceso. 3. A diversidade de tarefas motrices 4. Múltiples capacidades subxacen ao movemento. 5. A conduta motora evoluciona desde os movementos reflexos, ata as habilidades motrices específicas. 6. Que factores ou procesos actúan nestes cambios? Desenvolvemento, maduración, crecemento, aprendizaxe 7. A aprendizaxe motora: como aprendemos e elementos implicados na aprendizaxe
--	--

BLOQUE I. Factores constitutivos da competencia motriz, concepto e desenvolvemento. Os primeiros movementos, control e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tónico-postural, lateralidade, respiración, relaxación, senso-percepción, habilidades corporais e manipulativas.

1. AS CAPACIDADES PERCEPTIVO-MOTRICES. CONCEPTO E PAUTAS EVOLUTIVAS NA PRIMEIRA INFANCIA.

- 1.1. Percepción corporal. O esquema corporal
Factores que integran a dimensión da corporalidade
Trastornos psicomotores da concienciación corporal
- 1.2. Percepción espacial. Espacialidade.
Factores que integran percepción espacial
Trastornos relacionados coa percepción espacial
- 1.3 Percepción temporal.
Factores que integran a percepción temporal
Trastornos na percepción temporal

2. As CAPACIDADES COORDINATIVAS. CONCEPTO E PAUTAS EVOLUTIVAS NA PRIMEIRA INFANCIA.

- 2.1. Coordinación dinámica xeral
- 2.2. Coordinación segmentaria
- 2.3. Coordinación visomotora

3. CONCEPTO, CLASIFICACIÓN E PAUTAS EVOLUTIVAS DAS HABILIDADES MOTRICES

3.1 HABILIDADES MOTRICES CORPORAIS

- A marcha
- A carreira
- O salto
- O xiro

3.2. HABILIDADES MOTRICES MANIPULATIVAS

- Lanzamento
- Recepción
- Golpeo
- Patada

BLOQUE II. Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención

1. CONCEPTOS XERAIS SOBRE AVALIACIÓN MOTRIZ

- 1.1. Para que se avalía?
- 1.2. Cando se avalía?
- 1.3. Que se avalía?
- 2. PROBAS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PSICOMOTRIZ PARA A ETAPA DE 0-6
- 2.1. Preschooler Gross Motor Quality Scale (PGMQ)
- 2.2. Escala de avaliación da psicomotricidade en idade Preescolar (EPP)
- 2.3. MABC-2
- 2.4. Protocolos para avaliar a preferencia lateral
- 3. ELABORACIÓN DO INFORME SOBRE DESENVOLVEMENTO MOTOR

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	4	10	14
Estudo previo	4	12	16
Presentación	4	10	14
Prácticas de laboratorio	20.5	24.5	45
Lección maxistral	14	21	35
Cartafol/dossier	4	20	24
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolverá exercicios de diferente índole (mapas conceptuais, estudo de casos, deseño follas observación...) vinculados ao marco conceptual desenvolvido na sesión maxistral.
Estudo previo	Trátanse de actividades dirixidas a motivar e tomar contacto de cara á iniciación a un bloque temático. Farase basicamente a través da lectura de artigos ou outros recursos bibliográficos.
Presentación	Exposición escrita e oral por parte do alumnado ante o docente e compañeiros dun tema relacionado cun problema o situación abordado nas prácticas de laboratorio.

Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas coa finalidade de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse no laboratorio de avaliación motora ou ben na aula de educación física.
Lección maxistral	Exposición dos contidos fundamentais da materia. A metodoloxía será participativa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo previo	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Prácticas de laboratorio	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Presentación	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Cartafol/dossier	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Presentación	Exposición e defensa dun deseño de intervención interdisciplinar para estimular o desenvolvemento motor na etapa de Educación Infantil. O tópico de partida será unha obra de literatura infantil.	30	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG9 CG11	CE1 CE2 CE4 CE15 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE36 CE44 CE53	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
Cartafol/dossier	Elaboración de informes de prácticas de avaliación de desenvolvemento motor.	30	CG2 CG3 CG11	CE1 CE2 CE4 CE15 CE16 CE18 CE23 CE24 CE25 CE26 CE36 CE44	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT13 CT15 CT17 CT21
Exame de preguntas obxectivas	A proba de avaliación consistirá nun exame escrito que recollerá cuestións teóricas e prácticas relacionadas cos bloques de contidos que conforman a materia. Poderá ser tipo test ou preguntas de natureza aberta a desenvolver.	40	CG1 CG8 CG9 CG10 CG12	CE1 CE2 CE4 CE15 CE16 CE18 CE24 CE44 CE53	CT1 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA (PARA ALUMNOS QUE ASISTEN Ao 80% DE CLASES TEÓRICAS E PRÁCTICAS)

Para optar por este sistema de avaliación é imprescindible asistencia ao 80% das prácticas .

PROBA OBXETIVA	PORTAFOLIOS	INTERVENCIÓN
40% (4 puntos)	30% (3 puntos)	30% (3 puntos)

Para superar a materia en necesario alcanzar o 50% en cada apartado obxecto de avaliación.

SISTEMA DE AVALIACIÓN PARA ALUMNADO QUE NON ASISTEN A CLASES TEÓRICAS E PRÁCTICAS

Para alumnado non asistente ou que non alcanzan o 80% de asistencia, a avaliación de competencias teórica

AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS TEÓRICAS 40%	AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS PRÁCTICAS 60%
A avaliación para alumnado non asistente realizarase mediante exame escrito que contén preguntas de desenvolvemento e preguntas tipos test. O manual de referencia para a preparación da parte teórica da materia é o seguinte: Granda, J., & Alemany, I. (2003). Manual de aprendizaje y desarrollo motor. Barcelona: Paidós Educación Física	A avaliación para alumnado non asistente realizarase mediante dous procedementos: entrega de dossier de prácticas e exame escrito. En Moovi poderá atoparse unha descrición detallada de todas as prácticas desenvolvidas ao longo do curso.

As competencias non superadas na convocatoria de xuño poderán superarse na convocatoria de xullo. As competencias superadas mantéñense. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames".

Encoherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para o alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para o alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

É importante a participación nas primeiras sesións da materia para comprender o proceso do seu desenvolvemento. Toda a información necesaria para superar a materia atópase na plataforma Moovi a disposición dos alumnos/as

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Granda, J., & Alemany, I. (2003). **Manual de aprendizaje y desarrollo motor. Una perspectiva educativa**, Paidós Educación Física, 2002

Perez, L., Hernandez, F., Marín, M., & Sicília, A. (1999). **Control y aprendizaje motor.**, Editorial Síntesis, 1999

Francisco Ruiz, J. & García Montes, M.E., **Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales y no convencionales como recursos metodológicos**, Gymnos, 2001

Henderson, S. E., Sugden, D. A., & Barnett, A. L., **MABC-2: Batería de evaluación del movimiento para niños-2**, PsychCorp, 2012

Mayolas, M. C., **Un nuevo test de valoración de la lateralidad para los profesionales de la educación física.**

Apunts. Educación Física y Deportes, 71, 14-22., Nº 71, 14-22, Apunts. Educación Física y Deportes, 2003

Bruininks, R. H., **Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency, (BOT-2)**, Pearson Assessment, 2005

Bibliografía Complementaria

Fernández, E., Gardoqui, M.L. y Sánchez, F., **Evaluación de las habilidades motrices básicas**, Inde Publicaciones, 2007

Sun, S. H., Zhu, Y. C., Shih, C. L., Lin, C. H., & Wu, S. K., **Development and initial validation of the preschooler gross motor quality scale**, nº 31(6), 1187-1196, Research in developmental disabilities, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/O05G110V01503

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

1. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.
 2. Asistir ao primeiro día de clase resultarache moi beneficioso para comprender os obxectivos xerais da materia e a súa dinámica organizativa. Na primeira sesión da materia achegarase unha visión de conxunto e anticiparanse as tarefas e actividades que serán desenvolvidas.
 3. Será especialmente importante acudir ás titorías das profesoras, así como a visita frecuente á plataforma docente da nosa Universidade TEMA. Nela poderás atopar todas as actividades que deberás realizar para a túa formación e a superación desta materia.
 4. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)
 5. A túa condición de alumno/a da Universidade de Vigo, ábreche as portas a moitos recursos, ofertas e servizos. No SIOPE encontrarás toda a información sobre as posibilidades formativas, culturais e deportivas que podes encontrar na nosa Universidade.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Organización do centro escolar**

Materia	Educación: Organización do centro escolar			
Código	O05G110V01203			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández Guerra, Ernesto			
Profesorado	Fernández Guerra, Ernesto			
Correo-e	efguerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira

CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
2.Coñecer a lexislación que regula as escolas de educación infantil e a súa estrutura e os modelos de organización do espazo en educación primaria.	CB3		CE27 CE31 CE64	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18 CT21
3. Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	CB3 CB5	CG1 CG2 CG9 CG10 CG11	CE20 CE21 CE59	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT21
4. Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	CB2 CB5	CG1 CG2	CE20 CE21 CE29 CE66	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT16 CT18

5. Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo.	CB1	CG1 CG2	CE21 CE31 CE59	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT17 CT22
6. Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna co fin de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo na aula e no espazo de xogo identificando as peculiaridades do período de 0-3 anos e de 3-6 anos.	CB1	CG1 CG2	CE21 CE29 CE59	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT17 CT18 CT20
7. Ter unha imaxe realista de se mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.	CB2	CG1 CG2	CE32 CE59 CE66	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT15 CT20 CT21
8. Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e os procesos de ensino aprendizaxe nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	CB1	CG1 CG2	CE27 CE31 CE66	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT21
9. Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos en función de diferentes modelos didácticos e das características e necesidades do alumnado.	CB1	CG1 CG2	CE20 CE21 CE31	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT20

10. Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en educación infantil e aplicalas na aula.	CB1	CG1	CE12 CE21 CE27 CE30 CE31 CE66	CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT19 CT20 CT21
11. Participar na definición de proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de control de calidade.	CB1	CG1 CG2	CE8 CE20 CE21 CE26 CE30 CE31 CE32	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Contidos	
Tema	
1. FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	1.1. A organización escolar. 1.2. O centro como unidade organizativa: funcións directivas de xestión pedagóxica e administrativas. 1.3. O centro e a comunidade educativa.
2. SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL	2.1. A estrutura do sistema escolar: características e niveis.
3. SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	3.1. Autonomía institucional. 3.2. Formulacións institucionais.
4- SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	4.1. A estrutura organizativa 4.2. Organización dos recursos humanos. 4.3. Organización dos recursos materiais. 4.4. A organización dos recursos funcionais.
5.- SUBSISTEMA RELACIONAL	5.1.-A participación nos centros educativos. 5.2.-O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.-O conflito nas organizacións educativas.
6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	6.1.-A dirección nas organizacións educativas. 6.2.-Os proxectos de dirección.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO/ DESENVOLVEMENTO ORGANIZATIVO	6.3.-Da dirección ao liderado. 7.1.-Avaliación de centros. 7.2.-Análise de experiencias de organización. 7.3.-Referencia de modelos e elementos. estudados a centros de educación infantil.
8.- ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	8.1.-Análise de experiencias de organización. 8.2.-Referencia de modelos e elementos estudados a centros de educación infantil.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRACTICUM	9.1.-Achegas da organización escolar ao Practicum.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Actividades introductorias	2	2	4
Seminario	10	20	30
Seminario	12	8	20
Traballo tutelado	12	24	36
Lección maxistral	14	42	56
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Esta sesión servirá para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Seminario	A través dos seminarios abordaranse temas específicos, que permitan profundizar os contidos da materia. Farán actividades prácticas que complementen os contidos da materia.
Seminario	A través delas o profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, tanto en aspectos relativos á materia ou ao proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	Nos traballos de aula os estudantes, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor.
Lección maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas lxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios adecuados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da organización escolar. Así mesmo, esta metodoloxía é propicia para a participación dos estudantes a través da formulación/contestación de preguntas, exposición de puntos de vista, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	Se atenderán las dudas planteadas en cada sesión.
Seminario	Nos grupos pequenos cada quince días
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas presentadas en cada sesión.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Levaranse a cabo actividades e traballos nos que se profundice sobre aspectos teóricos e prácticos dos contidos da materia.	30	CB1 CG1 CE8 CT1 CB2 CG2 CE12 CT2 CB3 CG9 CE20 CT3 CB5 CG10 CE21 CT4 CG11 CE26 CT5 CE27 CT6 CE29 CT7 CE30 CT8 CE31 CT9 CE32 CT11 CE59 CT12 CE64 CT13 CE66 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Traballo tutelado	Na avaliación dos traballos e proxectos de aula poderanse ter en conta os seguintes criterios: 1º.- Aspectos formais 2º.- Calidade de/os traballos 3º.- Exposición oral, se é o caso e resposta ás preguntas plantexadas.	30	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG2 CG9 CG10 CG11	CE8 CE12 CE20 CE21 CE26 CE27 CE29 CE30 CE31 CE32 CE59 CE64 CE66	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG2 CG9 CG10 CG11	CE8 CE12 CE20 CE21 CE26 CE27 CE29 CE30 CE31 CE32 CE59 CE64 CE66	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia ten dúas compoñentes:

1. A/s puntuación/s obtidas pola asistencia aos grupos GG, GM y GT y os traballos realizados nos GT poden supoñer ata un 60% da cualificación.
2. A cualificación obtida na PROBA TIPO TEST (exame), que no seu conxunto supón como máximo un 40% da mesma.

Con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. Ver convocatorias de exames na páxina web da facultade.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerando, polo tanto, como aprobadas ese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Zabalza Beraza, M. A., **LA CALIDAD DE LA EDUCACIÓN INFANTIL**, Narcea, 2005
- García Rodríguez, Mª L., **ORGANIZACIÓN INFANTIL**, Escuela Española, 1996
- Selmi, L. y Turrina, A., **LA ESCUELA INFANTIL A LOS TRES AÑOS**, Morata/MEC, 1999

- Selmi, L. y Turrina, A., **LA ESCUELA INFANTIL A LOS CUATRO AÑOS**, Morata/MEC, 1999
- Selmi, L. y Turrina, A., **LA ESCUELA INFANTIL A LOS CINCO AÑOS**, Morata/MEC, 1999
- Zabalza Beraza, M. A. (Dir), **A EDUCACIÓN INFANTIL EN GALICIA**, Consellería de Educación y Ordenación Universitari, 1998
- Santos Guerra, M. A.; Lorenzo Delgado, M. y García Sánchez, J.N., **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES: HACIA NUEVOS MODELOS**, FUNDEC, 2001
- Bibliografía Complementaria**
- Pérez Gómez, A. I., **LA CULTURA ESCOLAR EN LA SOCIEDAD NEOLIBERAL**, 2ª 1999, Morata, 1998
- Cid Sabucedo, A., **MACRO-ORGANIZACIÓN ESCOLAR. EL SISTEMA EDUCATIVO, ESTRUCTURA Y CARACTERÍSTICAS**, Departamento de Didáctica y Organización Escolar, 1996
- Cantón Mayo, I., **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES: HACIA NUEVOS MODELOS**, FUNDEC, 2000
- González González, Mª. T. (Coordinadora), **ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DE CENTROS ESCOLARES**, Pearson Prentice Hall, 2003
- Lorenzo Delgado, M., **ORGANIZACIÓN ESCOLAR. LA CONSTRUCCIÓN DE LA ESCUELA COMO ECOSISTEMA**, Ediciones Pedagógicas, 1996
- Cid Sabucedo, A., **LOS PROYECTOS DE DIRECCIÓN**, Auria, 2000
- Cid Sabucedo, A., **EL CLIMA ECOLAR**, Tórculo, 2002
- Gimeno Sacristan, J., **EL VALOR DEL TIEMPO EN EDUCACIÓN**, Morata, 2008
- Gimeno Sacristan, J., **EL SISTEMA EDUCATIVO. UNA MIRADA CRÍTICA**, WOLTERS KLUWER EDUCACION, 2004
- Grau Rubio, C., **EDUCACIÓN ESPECIAL. DE LA INTEGRACIÓN ESCOLAR A LA ESCUELA INCLUSIVA**, Promolibro, 1998
- Gaher Thurler, M. y Maulini, O., **LA ORGANIZACIÓN DEL TRABAJO ESCOLAR: UNA OPORTUNIDAD PARA REPENSAR LA ESCUELA**, Graó, 2010
- Cid Sabucedo, A., **PRACTICUM I: PRÁCTICAS DE OBSERVACIÓN Y DE INVESTIGACIÓN. APLICACIÓN SOBRE EL CONTEXTO DONDE SE REALIZA LA ENSEÑANZA**, Copytema, 1996

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Educación: Tutoría e orientación coa familia/O05G110V01303

Aspectos didácticos e organizativos da educación especial/O05G110V01908

Bases pedagóxicas da educación especial/O05G110V01909

Prácticas externas: Practicum/O05G110V01981

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203

Outros comentarios

Tendo en conta que os contidos desta materia son obxecto constante de opinións, comentarios, debates, decisións, desde os ámbitos político, administrativo, económico e social sería conveniente para poder estar ao día a lectura de, entre outras, as revistas Comunidade Escolar (<http://comunidad-escolar.pntic.mec.es/854/portada.html>) e Participación Educativa (http://www.educacion.es/cescs/revista/presentacion_revista.htm), así como dalgún xornal.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación**

Materia	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Código	O05G110V01204			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Fernández González, María Reyes			
Profesorado	Fernández González, María Reyes			
Correo-e	ofoe-to@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Como materia de formación básica, Teoría e Institucións contemporáneas da Educación, ten como finalidade introducir ao/á futuro/a graduado/a no universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que este/esta coñeza e valore, nunha perspectiva crítica, o concepto de educación, os seus procesos, axentes e institucións, xunto coa súa evolución histórica e o proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional nunha perspectiva reflexiva e transformadora. Tamén se analizan os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Infantil, e ao proceso de configuración da profesión docente nesta etapa educativa.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temperá.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.

CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

Analiza, comprende e avalia a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan distintas teorías contemporáneas da educación	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG3	CE3	CT2
	CB3	CG4	CE10	CT3
	CB4	CG5	CE12	CT5
		CG9	CE13	CT6
		CG12	CE14	CT7
			CE19	CT8
			CE21	CT9
			CE22	CT11
			CE23	CT12
			CE24	CT13
			CE25	CT14
			CE26	CT15
			CE27	CT16
			CE28	CT17
			CE29	CT18
			CE32	CT19
			CE41	CT21
			CE59	
			CE60	
			CE62	
			CE66	
Analiza a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG5	CE3	CT2
	CB3	CG9	CE5	CT3
		CG11	CE13	CT5
		CG12	CE14	CT6
			CE27	CT7
			CE28	CT8
			CE41	CT9
			CE62	CT11
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
				CT16
Desenvolve un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB3	CG5	CE6	CT2
		CG11	CE13	CT3
		CG12	CE14	CT5
			CE23	CT6
			CE24	CT7
			CE25	CT8
			CE26	CT9
			CE27	CT11
			CE30	CT12
			CE31	CT13
			CE44	CT14
			CE59	CT15
			CE60	CT16
			CE62	CT17
			CE63	CT18
			CE64	CT19
				CT21

Valora a acción educativa do mestre na educación infantil como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar pedagoxicamente a súa intervención

CB1 CG1 CE1 CT1
CB2 CG5 CE13 CT2
CB3 CG7 CE14 CT3
CG9 CE19 CT5
CG12 CE20 CT6
CE28 CT7
CE29 CT8
CE61 CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT21

Contidos

Tema	
I. CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	Concepto de educación. Dimensións da educación. Pares da educación. O universo educativo. Educación en valores.
II. O COÑECEMENTO CIENTÍFICO DA EDUCACIÓN	Saber pedagóxico e coñecemento científico. A pedagogía como ciencia e disciplina. O coñecemento da educación e as ciencias da educación. Achegas para a praxe educativa.
III. AXENTES E INSTITUCIÓNS EDUCATIVAS	Relacións familia, escola e comunidade. A profesión docente e o proceso de comunicación. Do centro escolar á cidade educadora. Movementos e institucións educativas.
IV. TEORÍAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS	Antecedentes e inicio da modernidade pedagóxica. A escola nova. Teorías socialistas. Teorías antiautoritarias. Teorías personalistas. Teorías críticas coa institución escolar. A teoría educativa no inicio do século XXI.
V. HISTORIA DA EDUCACIÓN INFANTIL	Nacemento e desenvolvemento dos sistemas educativos. Evolución da normativa educativa en España e Galicia. A escola infantil na súa historia e no momento actual.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Traballo tutelado	14	35	49
Resolución de problemas de forma autónoma	10	16	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte das persoas responsables da docencia dos contidos da materia e das bases teóricas e directrices do traballo a desenvolver polo estudiantado.
Traballo tutelado	Serán realizados de xeito individual ou en pequenos grupos na aula principalmente e mediante o uso das TICs, debates, visitas, reunións con profesionais... Consistirán na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia. Recibirán unha supervisión (tutela) continua por parte do profesorado.
Resolución de problemas de forma autónoma	Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos. Así mesmo, abordarase o emprego das TICs e especificamente a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complementar á información e os contidos que se desenvolvan nas clases.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais o alumnado ten a posibilidade de presentar as súas dúbidas no desenvolvemento de cada unha das sesións. Así mesmo, realizarase atención personalizada a demanda nas horas de tutoría individualizada que constan na web da facultade, preferentemente previa cita.

Traballo tutelado	Orientacións específicas a cada estudante ou grupo de traballo para o desenvolvemento das tarefas encomendadas. Así mesmo, realizarase atención personalizada a demanda nas horas de tutoría individualizada que constan na web da facultade, preferentemente previa cita.
Resolución de problemas de forma autónoma	Orientacións específicas a cada estudante ou grupo de traballo para o desenvolvemento das tarefas encomendadas. Así mesmo, realizarase atención personalizada a demanda nas horas de tutoría individualizada que constan na web da facultade, preferentemente previa cita.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Lección maxistral	Asistencia, polo menos a un 35% para non ser considerado/a estudante non asistente, e proba individual de avaliación sobre algún dos aspectos explicados na materia. A proba pode ser tipo test, resposta corta ou longa, ou unha combinación das anteriores. Informarse do tipo de exame no primeiro mes do cuatrimestre.	60	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE10	CT2
			CB3	CG9	CE12	CT3
			CB4	CG11	CE13	CT5
				CG12	CE14	CT6
					CE19	CT7
					CE24	CT8
					CE28	CT9
					CE29	CT11
					CE31	CT12
					CE66	CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT21
Traballo tutelado	Asistencia, polo menos a un 35% para non ser considerado/a estudante non asistente, e participación activa nas actividades de aula. Cada traballo terá os seus criterios específicos de avaliación que serán explicados na aula e subidos a Moovi.	20	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE3	CT2
			CB3	CG4	CE5	CT3
			CB4	CG5	CE6	CT5
				CG7	CE10	CT6
				CG9	CE12	CT7
				CG11	CE13	CT8
				CG12	CE14	CT9
					CE19	CT11
					CE20	CT12
					CE21	CT13
					CE22	CT14
					CE23	CT15
					CE24	CT16
					CE25	CT17
					CE26	CT18
					CE27	CT19
					CE28	CT21
					CE29	
					CE30	
					CE31	
					CE32	
					CE41	
					CE44	
					CE59	
					CE60	
					CE61	
					CE62	
					CE63	
					CE64	
					CE66	

Resolución de problemas de forma autónoma	O persoal docente proporá traballos sobre contidos específicos que aporten actualidade/reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Trátase, mediante o traballo persoal e reflexivo, de afondar nos eidos da labor educativa que máis valor teñen no seu quefacer profesional futuro. Cada traballo terá os seus criterios específicos de avaliación que serán explicados na aula e subidos a Moovi.	20	CB1 CB2 CB3 CB4	CG4 CG7 CG11	CE5 CE6 CE13 CE19 CE23 CE25 CE29 CE44 CE62 CE66	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
---	---	----	--------------------------	--------------------	--	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

A **cualificación final** da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O/a alumno/a que non realice todas as actividades de avaliación obterá una cualificación final de SUSPENSO.

De non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. No caso de superar algunha das partes da materia conservarase a cualificación para o mesmo curso académico, debendo superar unicamente as probas nas que non se obtivera a cualificación mínima esixida. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso.

O **alumnado non asistente** debe comunicar esta condición ao profesorado ao inicio do cuadrimestre. A súa avaliación consistirá nun exame escrito final de toda a materia e a entrega duns traballos sobre temáticas específicas presentes nos contidos.

Será considerado alumnado non asistente aquel que non asista polo menos ao 35% das sesións presenciais.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o **alumnado adscrito ao programa PIUNE-PAT**.

As datas dos exames, así como as aulas onde se celebren, pódense consultar na web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Carreño, M. (ed.), **Teorías e institucións contemporáneas de educación**, Síntesis, 2000
- Colom, A. (ed.), **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Ariel, 2005
- Negrín, O. & Vergara, J., **Teorías e institucións contemporáneas de Educación**, Ramón Areces, 2005
- Pozo Andrés, Mª M. (ed.), **Teorías e institucións contemporáneas de educación**, Biblioteca Nueva, 2009
- Sarramona, J., **Teoría de la Educación. Reflexión y normativa pedagógica**, Ariel, 2008

Bibliografía Complementaria

- Aldecoa, J., **Historia de una maestra**, Anagrama, 1990
- Bowen, J., **Historia de la educación occidental. El occidente moderno, tomo III**, Herder, 1992
- Colom Cañellas, A., & Núñez Cubero, L., **Teoría de la educación**, Síntesis, 2005
- Costa Rico, Antón, **Historia da educación e da cultura en Galicia**, Xerais, 2004
- Escolano Benito, Agustín, **La educación en la España contemporánea**, Biblioteca Nueva, 2002
- Negrín, O. & Vergara, J., **Antología de textos de Teorías e Instituciones Contemporáneas de Educación**, Ramón Areces, 2005
- Sanchidrián, C., & Ruíz Berrio, J. (coords.), **Historia y perspectiva actual de la educación infantil**, Graó, 2010
- Suárez Díaz, R., **La educación**, Trillas, 2005
- Suárez, M.; Cid, X. M., & Benso, C., **Memoria da escola**, Xerais, 2006
- Trilla, J. (coord.), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001
- VV. AA., **La educación en el siglo XXI: los retos del futuro inmediato**, Graó, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G110V01105
- Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302
- Ética e deontoloxía profesional/O05G110V01902
- Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil			
Código	O05G110V01205			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Profesorado	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís Sueiro Domínguez, Encarnación			
Correo-e	juanluisrr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución axeitados.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.

CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer as características dos estudantes de infantil así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	CB1	CG2 CG6 CG7	CE4 CE6 CE19	
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	CB2	CG2 CG3 CG6	CE1 CE4 CE7 CE9 CE10 CE19 CE22	CT6 CT12
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade dos estudantes de infantil.	CB1	CG2 CG4 CG5 CG10	CE1 CE4 CE9 CE22	CT7 CT11
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 0-6 no contexto familiar, social e escolar.	CB1 CB2	CG2 CG6 CG7 CG10	CE1 CE4 CE6 CE19	CT1 CT6 CT12
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía do desenvolvemento na idade infantil.	CB3 CB4	CG7	CE36	CT1 CT6
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de infantil.	CB2	CG4	CE5 CE6 CE9 CE19	CT7 CT12 CT16
Promover o traballo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	CB4	CG5 CG10	CE6 CE8 CE21 CE29	CT8 CT9 CT15
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	CB4 CB5	CG5	CE6 CE8 CE21 CE29	CT8 CT9 CT15 CT16
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación.	CB2 CB3 CB5	CG7	CE36	CT1 CT6 CT13
Crear e manter lazos de comunicación coa familia para incidir eficazmente no proceso educativo.	CB4	CG10	CE10	CT3 CT11
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	CB2	CG3	CE21	CT1 CT15 CT16

Deseñar e materializar espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade.	CB2	CG3	CE6 CE8 CE9 CE19 CE22	CT2 CT12 CT16
Promover no grupo a aceptación de normas e o respecto aos demais.	CB2	CG4 CG5	CE5 CE6 CE9	CT7 CT11
Coñecer, deseñar e aplicar técnicas para identificar disfuncións na aprendizaxe.	CB3 CB4	CG3 CG6	CE1 CE4 CE7 CE9 CE10 CE22	CT1 CT6 CT8 CT16
Coñecer e deseñar situacións de aprendizaxe susceptibles de optimizar: o desenvolvemento de aspectos perceptivo-motrices; a linguaxe oral receptiva e expresiva; unha autoestima positiva e equilibrio emocional.	CB2 CB3	CG2 CG3 CG4 CG6 CG7	CE1 CE4 CE6 CE7 CE19 CE22 CE29	CT1 CT2 CT7 CT12 CT16

Contidos

Tema	
1.Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Aportacións do procesamento da información A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento A teoría da aprendizaxe significativo de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
2. Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade infantil.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
3.Procesos de aprendizaxe na idade infantil.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
4.Procesos afectivos e motivación académica na idade infantil.	Autoconceito: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.
5.Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación infantil.	Estilos de ensino e efectividade docente. Relacións profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
6.Contexto familiar.TICs e aprendizaxe na etapa infantil.	O uso das TICs e a aprendizaxe escolar. O uso das TICs e a instrución.
7. Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación Técnicas de investigación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5.5	0	5.5
Resolución de problemas de forma autónoma	6	15	21
Actividades introdutorias	6	0	6
Traballo tutelado	11	27.5	38.5
Debate	10	25	35
Aprendizaxe colaborativa	8	10	18
Exame de preguntas obxectivas	2	9	11
Cartafol/dossier	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información do alumnado e presentación da materia.
Traballo tutelado	O estudante presenta no grupo pequeno oralmente, e logo ao profesor por escrito, exercicios adaptados ao alumnado de educación infantil, elaborados a partir das lecturas propostas polo profesor
Debate	O estudante presenta no grupo clase, aspectos dos contidos da materia, previamente preparados, utilizando material proporcionado polo profesor, ademais das aportacións persoais que poida realizar o estudante, utilizando a bibliografía suxerida.
Aprendizaxe colaborativa	O estudante en grupos base traballará contidos teóricos e prácticos a través de diferentes estruturas cooperativas simples e complexas. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención individualizada ao alumnado nas horas de tutoría

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	O estudante presenta no grupo pequeno oralmente, e logo ao profesor por escrito, exercicios adaptados ao alumnado de educación infantil, elaborados a partir das lecturas propostas polo profesor.	25	CB1 CB2 CB3 CB4	CG4 CG5	CE5 CE6 CE9 CE10 CE19 CE22	CT8 CT11 CT12
Debate	O estudante presenta no grupo clase, aspectos dos contidos da materia, previamente preparados, utilizando material proporcionado polo profesor, ademais das aportacións persoais que poida realizar o estudante, utilizando a bibliografía suxerida. forma oral ou escrita.	10	CB1 CB3 CB4	CG2 CG6 CG7	CE1 CE4	CT1 CT2
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	CB2 CB3 CB4	CG2 CG6 CG7	CE1 CE4 CE6 CE8 CE19 CE36	CT1 CT2 CT6
Cartafol/dossier	O estudante presenta, oralmente no grupo pequeno, e por escrito ao profesor, evidencias de cal foi o seu traballo con relación aos contidos da materia e a súa participación nos traballos de grupo.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG7 CG10	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE19 CE21 CE22 CE29 CE36	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia na convocatoria de xuño, o alumno/a terá que superar a parte teórica e a parte práctica atendendo á avaliación tal como se indica nesta guía.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación de cada apartado.

No caso de que algunha alumna ou alumno non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo tutorizado polos

docentes, realizará na primeira convocatoria e seguintes unha proba na que se avaliarán as competencias básicas da materia, que incluírá contidos teóricos (60% da nota final) e prácticos (40% da nota). No caso de que o profesorado da materia o considere necesario, poderá esixir ao alumnado non presencial a realización dunha parte ou a da totalidade das actividades prácticas, como substitutivas de parte ou da totalidade do exame práctico. O día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente ao profesorado concretarase a opción elixida para a avaliación dos contidos prácticos.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Coll, C., Palacios, J. e Marchesi, A. (comps.), **Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación Escolar**, 2ª ed, Alianza Editoria, 2001

Feldman, J.R., **Autoestima ¿cómo desarrollarla?. Juegos, actividades, recursos, experiencias creativas.**, Narcea, 2000

Baque, M., **600 juegos previos a la lecto-escritura**, CEAC, 2001

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. e Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación.**, Pirámide, 2002

Bibliografía Complementaria

Alonso, J., **Motivar para el aprendizaje**, Edebé, 1997

Arranz, E. (coord.), **Familia y desarrollo psicológico**, Pearsons Prentice Hall, 2004

Beltrán, J., **Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje.**, Síntesis, 1993

Beltrán, J. e Bueno, J.A., **Psicología de la Educación**, Boixareu Universitaria, 1995

Beltrán, J., Moraleda, M., Alcañiz, E., G. Calleja, F. e Santiuste, V., **Psicología de la educación**, Eudema, 1995

Bueno, J.A. e Castanedo, C. (Coord.), **Psicología de la educación aplicada (2ª ed.)**, CCS, 2001

Coll, C. (Coord.), **Psicología de la Educación**, Ediuoc, 1998

Coll, C., Palacios, J. e Marchesi, A. (comps.), **Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación**, 8ª impresión, Alianza, 1994

González, E. e Bueno, J.A. (Coord.), **Psicología de la Educación y del Desarrollo en la Edad Escolar**, CCS, 2004

González-Herrero, M.E., López, O. e Prieto, M.D., **Psicología de la Educación**, Universidad de Murcia. ICE, 2003

González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., Álvarez, L. e Soler, E (Coord.), **Estrategias de aprendizaje**, Pirámide, 2002

Del Barrio, M.V., **Emociones Infantiles. Evolución, evaluación y prevención**, Pirámide, 2002

Elias, M.J., Tobias S.E. e Friedlander B.S., **Educación con inteligencia emocional**, Plaza y Janés, 1999

Lantieri, L., **Inteligencia emocional infantil y juvenil. Ejercicios para cultivar la fortaleza interior en niños y jóvenes**, Santillana, 2009

Martín, C., **Psicología del desarrollo y de la educación en la edad escolar**, Librería pedagógica, 1999

Mayer, R.E., **Psicología de la Educación: Vol. II. Enseñar para un aprendizaje significativo**, Pearson Prentice Hall, 2004

Moraleda, M. (coord.), **Psicología en la Escuela Infantil**, Eudeme, 1992

Pozo, J.I., **Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje**, Alianza, 1996

Puente Carracedo, H., **Autoestima e aprendizaxe -unha aportación a través do debuxo**, Ir Indo Edicións, 1997

Puente Carracedo, H., **A autoestima no ensino -unha resposta práctica ó fracaso escolar**, Nosa Terra, 2003

Sampascual, G., **Psicología de la Educación**, UNED, 2001

Santrock, J.W., **Psicología de la Educación**, McGraw-Hill, 2002

Sastre Vilarrasa, G. e Moreno Marimon, M., **Resolución de conflictos y aprendizaje emocional**, Gedisa Editorial, 2002

Sprinthall, N.A., Sprinthall, R.C. e Oja, S.H., **Psicología de la Educación**, 6ª edic., McGraw-Hill, 1996

Trianes, M.V. e Gallardo, J.A. (coord.), **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2004

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. e Valle, A., **anual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá/O05G110V01304

Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/O05G110V01402

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Outros comentarios

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica**

Materia	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica			
Código	O05G110V01301			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Boan Fernández, Francisco			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición	Formación inicial dos futuros mestres de Educación Infantil en educación para a saúde xeral			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.

CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar os devanditos trastornos.
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Coñecer os principios básicos do desenvolvemento e dos comportamento saudables.	CB1	CG1	CE15	CT1
	CB2	CG2		CT4
	CB3	CG3		CT6
	CB4	CG4		CT13
	CB5	CG5		CT14
		CG8		CT15
2. Identificar no alumnado trastornos relacionados coa saúde: alimentación, desenvolvemento psicomotor, a atención, a percepción auditiva e visual, o sono, etc.	CB1	CG1	CE16	CT1
	CB2	CG8		CT12
	CB3			CT14
	CB4			CT15
	CB5			
3. Colaborar cos profesionais especializados en temas de saúde infantil.	CB1	CG1	CE17	CT2
	CB2	CG2		CT3
	CB3	CG3		CT7
	CB4	CG5		CT8
	CB5	CG6		CT9
		CG8		CT10
		CG9		CT11
		CG10		CT13
		CG12		CT14
				CT15
				CT16
				CT18
				CT19
				CT20
4. Detectar e valorar carencias afectivas e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	CB1	CG1	CE18	CT12
	CB2	CG8		CT14
	CB3	CG10		CT15
	CB4			
	CB5			

5. Saber deseñar, elaborar e avaliar actividades e recursos didácticos para temáticas relacionadas coa saúde do alumnado.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE15	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT8 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
6. Saber avaliar programacións, realizadas tendo en conta as directrices establecidas por la lexislación vixente para a etapa educativa de infantil.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE15	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT21

Contidos

Tema

1. Concepto de saúde	Evolución histórica do concepto de saúde. Elementos que configuran o actual concepto de saúde. Factores condicionantes da saúde.
2. Aproximación ao concepto de Educación para a saúde (EpS).	Modelos en EpS. Promoción da saúde. Estratexias didácticas para promover a EpS na escola.
3. Alimentación e consumo	Alimentación e nutrición. Compoñentes dos alimentos. Novos alimentos. Dieta equilibrada. Problemas asociados a unha mala alimentación. Hábitos alimentarios. Alimentación e consumo.
4. Educación afectivo-sexual	Sexualidade e as súas funcións. Identidade sexual. Sexo-xénero. Orientación sexual. Condutas sexuais.
5. Orientacións sobre o consumo de drogas	Alcohol e tabaco. Outras drogas.
6. Outros temas relacionados coa saúde	Hixiene e saúde, contaminantes e a saúde, accidentes infantís.
7. Desenvolvemento da EpS na escola.	Recursos. Actividade. Técnicas de avaliación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	10	30
Traballo tutelado	22	26	48
Seminario	10	22	32
Traballo tutelado	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases maxistrais dialogadas sobre temas de fundamentación teórica. As exposicións teóricas realizadas serán en modo presentación PowerPoint. Estas teñen por finalidade, presentar ao alumnado unha información organizada e estruturada en forma de cadros e esquemas de sínteses. Co fin de mellorar o valor didáctico deste método expositivo introdúzanse elementos de motivación que inviten ao alumnado á participación, ao debate razoado e xeren un ambiente de aprendizaxe dinámica e aberto. Para que isto suceda, se incorporarán paralelamente os seguintes recursos e estratexias didácticas: exploración das ideas ou coñecementos previos dos estudantes, proxección de materiais audiovisuais, comentarios de textos, animacións, etc.
Traballo tutelado	O principal obxectivo será iniciar ao alumnado no desenvolvemento de determinadas habilidades, capacidades e destrezas para traballar a Educación para a saúde nas aulas de Educación Infantil.
Seminario	Sesións presenciais que o alumno en pequeno grupo mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Seminario	Sesións presenciais que o alumno en pequeno grupo mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Lección maxistral	Valorarase a participación activa nas clases. Tamén se fará unha proba tipo test	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3	CE15 CE16 CE17 CE18	CT1 CT3
Traballo tutelado	Valorarase a participación activa nas diferentes sesións prácticas programadas na materia. Cartafol/dossier de documentos elaborados polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE15 CE16 CE17 CE18	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT20 CT21
Seminario	Valoración do desenvolvemento de actividades sobre Educación para a saúde e do proceso de aprendizaxe. O alumnado, de xeito individual ou en grupo, elabora documentos ou actividades sobre distintas temáticas da materia. Prepara investigacións, memorias, comentarios críticos de lecturas, presentacións.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE15 CE16 CE17 CE18	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT20 CT21

Traballo tutelado	Traballos e proxectos O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos.	40	CB1	CG1	CE15	CT1
			CB2	CG2	CE16	CT2
			CB3	CG3	CE17	CT3
			CB4	CG4	CE18	CT4
			CB5	CG5		CT5
				CG6		CT6
				CG7		CT7
				CG8		CT8
				CG9		CT9
				CG10		CT10
				CG11		CT11
				CG12		CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Consultar datas dos exames na páxina web da Facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Xunta de Galicia, **Decreto 330/ 2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia.**, Xunta de Galicia, 2014

MEC, **La educación para la salud (pp 81-118) en MEC Infantil. Temas transversales.**, MEC, 1992

Costa Cabanillas, M., **Educación para la salud : guía práctica para promover estilos de vida saludables**, Pirámide, D.L., 2008

Dapía Conde, **Educación para a saúde como reto do século XXI, orientacións para a súa avaliación.**, Servicio de publicacións da Universidade de Vigo., 2000

Bibliografía Complementaria

Molina, M.C. e Fortuna, M., **Experiencias educativas para la promoción de la salud y la prevención**, Alertes Psicopedagogía, 2003

Salas, C., **Educación para la salud**, Prentice Hall, 2008

Salvador Llivina, T. e Suelves Joanxich, J.M., **Ganar salud en la escuela: guía para conseguirlo.**, Ministerio de Sanidad y Política Social: Secretarí, 2009

Serrano González, M.I., **La Educación para la salud del siglo XXI : comunicación y salud**, Díaz de Santos, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

As estratexias de ensino deberán adaptarse ás circunstancias que se vaian producindo o longo do curso.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade**

Materia	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade			
Código	O05G110V01302			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	González Fontão, María del Pilar			
Profesorado	González Fontão, María del Pilar			
Correo-e	mpfontao@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/mpfontao			
Descrición xeral	A materia Escola Inclusiva e Atención á Diversidade vén constituír unha materia de Formación Básica enmarcada no 2º curso do Plan de Estudos de Formación do Grao de Educación Infantil. Esta materia resulta relevante para a formación do futuro docente dado que nela se analizan e desenvolven tendencias e aportacións actuais que permiten un achegamento aos coñecementos básicos da escola para todos na consideración de distintas situacións de diversidade. Así, a principal aprendizaxe que se pretende suscitar a través desta materia é a relativa á natureza e problemas que afectan á educación cando se enfronta a situacións educativas heteroxéneas en Educación Infantil. De acordo coa actual situación do sistema educativo precísase duns profesionais cualificados que, ademais de dispoñer dun coñecemento xeral acerca do deseño e planificación do ensino, as características do proceso de ensino-aprendizaxe etc., é necesario que saiban realizar eses deseños de acordo coa diversidade de alumnado que teñen os centros educativos e as correspondentes aulas, tamén é preciso que coñezan as diferentes situacións educativas de nenos/as que presentan dificultades de aprendizaxe e atención co fin de descubrir e dispoñer medios e metodoloxías adecuadas, capaces de ofrecer as mellores posibilidades de educación e inclusión escolar.			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico

CT14 Compromiso ético

CT16 Adaptación a novas situacións

CT17 Creatividade

CT19 Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Identificar dificultades de aprendizaxe relacionadas coa atención á diversidade en contextos inclusivos	CB2	CE8	CT12	CT13 CT16
Estructurar e promover o aprendizaxe autónomo dos alumnos á luz dos obxectivos e contenidos propios do correspondente nivel educativo, desenvolvendo estratexias que eviten a exclusión e a discriminación.	CB2	CG11	CT1	CT2 CT9 CT12
Respetar as diferencias culturais e persoais dos alumnos e demais membros da comunidade educativa.	CG2	CE19	CT2	CT7 CT9 CT14
Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades e realizar actividades educativas de apoio no marco dunha educación inclusiva.	CB2	CE21 CE61	CT9	CT12 CT13 CT16
Experimentar un clima de relación positivo e de respecto que evite a exclusión ou discriminación mediante a construción de normas de convivencia democrática, afrontando e resolvendo de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa, como modelo de relación que logo poidan aplicar a súa práctica profesional	CG3 CG11	CE10 CE21	CT1	CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16
Dinamizar co alumnado a construción participada de regras de convivencia democrática, e afrontar e resolver de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa.	CG11	CE19	CT2	CT7 CT9 CT17
Adquirir habilidades básicas de deseño e aplicación didáctica adaptada que faciliten a inclusión de estudantes con necesidades específicas de apoio educativo e desenvolver propostas de acción dentro dun enfoque comprensivo da educación diversificada.	CB2	CG3 CE21 CE22 CE61	CT1	CT2 CT7 CT9 CT17
Deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o currículo ao contexto sociocultural e as diferentes características do alumnado.	CG3	CE21 CE30	CT2	CT9
Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites.	CG11	CE19	CT1	CT2 CT14 CT16
Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción entre iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, a traballo cooperativo e o esforzo individual.	CG11	CE10	CT12	CT16 CT19
Saber informar aos outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais.		CE8 CE21 CE23	CT1	CT12 CT14

Contidos

Tema

1. A escola inclusiva: a escola de cada un.
2. O concepto de atención á diversidade.
3. A atención á diversidade no sistema educativo.
4. Tratamento e prevención das dificultades de aprendizaxe e da atención.
5. Programas e estratexias educativas de atención á diversidade nos centros educativos.
6. Diagnóstico e avaliación para a atención á diversidade.
7. Medidas de atención a diversidade.
8. Adaptacións curriculares.
9. Integración escolar

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	30	40
Presentación	10	10	20
Resolución de problemas	22	30	52
Traballo tutelado	8.5	25.5	34
Cartafol/dossier	1	2	3
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	Exposición por parte do alumnado dalgúns contidos referidos á materia ou produto dun traballo. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios ou problemas propostos de forma cooperativa polo profesorado reflexionando e interpretando os coñecementos da materia e desenvolvendo solucións adecuadas. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo ou proxecto por parte do estudante baixo as directrices e supervisión do profesor. Inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, Tics, redacción...

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Realizarse en tutorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na materia.
Traballo tutelado	Realizarse en tutorías individuais e/ou grupais sobre o contido do traballo.
Resolución de problemas	Apoio e orientación aos estudantes ao obxecto de resolver as súas dúbidas, tanto individualmente como grupalmente na aula ou en titorías.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Atenderase a través de titorías as cuestións ou dúbidas que poida presentar o alumnado previamente ao exame.

Avaliación								
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas					
Resolución de problemas	Resolución de exercicios ou problemas con solucións adecuadas	30	CB2	CG2	CE8	CT1		
				CG3	CE10	CT2		
				CG11	CE19	CT7		
					CE21	CT9		
					CE22	CT12		
					CE23	CT13		
					CE30	CT14		
					CE61	CT16		
						CT17		
						CT19		
Traballo tutelado	Avaliación dos traballos realizados e entregados polos alumnos/as. Presentación.	30	CB2	CG2	CE8	CT1		
				CG3	CE10	CT2		
				CG11	CE19	CT7		
					CE21	CT9		
					CE22	CT12		
					CE23	CT13		
					CE30	CT14		
					CE61	CT16		
						CT17		
						CT19		
Exame de preguntas obxectivas	Proba con base nos contidos fundamentais da materia	40	CB2	CG3	CE10	CT1		
					CE19	CT7		
					CE21	CT12		
					CE61	CT13		
						CT19		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios para superar a materia 1ª convocatoria:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas tres modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha delas a metade da puntuación.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 20%). Este deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, incluídos os abordados nos traballos prácticos. Será condición indispensable para superar a materia obter como mínimo 5 puntos.

Segunda convocatoria:

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, neste curso académico. De non aprobar nesta última convocatoria non se gardarán as puntuacións obtidas nela. Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira convocatoria.

Datos exames:

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo exames.

Outras observacións:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para o alumnado do curso ponte grantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico en Moovi que informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ainscow, M., **Necesidades especiales en el aula. Guía para la formación del profesorado**, Narcea, 2015

Arnaiz, P. y Escarbajal, A., **Aulas abiertas a la inclusión**, Dykinson, 2021

Echeita G. y Serrano, G., **Educación Inclusiva. El sueño de una noche de verano**, Octaedro, 2019

Rodríguez, M. P., **Educación Inclusiva, ¿Es posible desde la Educación Especial?**, 9(2), 2016

Save the Children (Solla, C.), **Guía de Buenas Prácticas en Educación Inclusiva**, Save the Children. Ministerio de Asuntos Exteriores, 2013

Simón, C., Giné, C. y Echeita, G., **Escuela, familia y comunidad: Construyendo alianzas para promover la inclusión**, 10(1), 25-42, 2016

Bibliografía Complementaria

Agencia Europea para el Desarrollo de la Educación del Alumnado con NEE, **Formación del Profesorado para la Educación Inclusiva en Europa**, 2011

Ainscow, M., **Desarrollo de escuelas inclusivas: Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares**, Narcea, 2001

Castillo-Briceño, C., **Posicionando la educación inclusiva: Una forma diferente de mirar el horizonte educativo**, 39(2), 123-152, 2015

Del Mar Bernabé, M., Alonso, V., y Bermell, M. Á., **Evolución de la terminología relacionada con la atención a la diversidad a través de las diferentes reformas legislativas en España**, 70(1), 79-96, 2015

Echeita, G., **Inclusión y Exclusión Educativa. Voz y Quebranto**, 6(2), 9-18, 2008

Feijoo, C. R., y García, A. H., **La educación inclusiva, ¿un bien necesario o una asignatura pendiente?**, 16, 251-277, 2016

Gallego, J. L.; Rodríguez, A., **El reto de una educación de calidad en la escuela inclusiva**, Vol. 48, Nº 1, 2014

Guasp, J. J. M., Ramón, M. R. R., y De la Iglesia Mayol, B., **Buenas prácticas en educación inclusiva**, 34(1), 31-50, 2016

Instituto de Derechos Humanos [Bartolomé de las Casas], Universidad Carlos II, **La Educación Inclusiva en España**, Nº 29, 2011

Kyriazopoulou, M. y Weber, H., **Desarrollo de indicadores sobre educación inclusiva en Europa**, European Agency for Development in Special NeedsEd, 2009

Lozano, J. Cerezo, M.C. y Alcaraz, S., **Plan de Atención a la Diversidad**, Alianza Editorial., 2015

Ministerio de Educación, **Actuaciones de Éxito en las Escuelas Europeas**, 2011

Moya, E. C., Moya, J. M., & El Homrani, M., **El aula inclusiva. Condiciones didáctica y organizativas**, 8(3), 2015

Parrilla, A, **Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva**, 327, 11-30, Revista de Educación, 2002

Pedreira, M. y González Fontao, M. P., **El aprendizaje cooperativo en un centro de primaria: una experiencia inclusiva**, Nº 24, págs. 259-272, 2014

Rodríguez, M. y Arroyo, M.J., **Las TIC al servicio de la inclusión educativa**, Review-Number 25, June, 2014

Rojas, G. A. S., **De la anomalía a la discapacidad, una larga historia de exclusión social: de la muerte, al destierro y el repudio, a la inclusión educativa**, 3(1), 2016

Save the Children (Solla, C.), **Diagnóstico del Estado de la Educación Inclusiva en los Centros Educativos de la Comunidad de Madrid**, Save the Children, 2012

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

Convén certo dominio de recursos informáticos (internet, tratamento de textos, programa de presentación, ...) e adecuado uso da biblioteca (saber realizar procuras de información bibliográfica, bases de datos, etc.). Valorarase unha actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Titoría e orientación coa familia**

Materia	Educación: Titoría e orientación coa familia			
Código	O05G110V01303			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	González Fontão, María del Pilar			
Profesorado	González Fontão, María del Pilar			
Correo-e	mpfontao@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/mpfontao			
Descrición xeral	A materia Titoría e Orientación coa Familia, está integrada no módulo de Formación Básica. Impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso, correspondente ao Plan de Estudos de Educación Infantil. Esta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante (futuro docente) ao tratar de situar os procesos de orientación e titoría no quefacer educativo diario, así como establecer plans de acción titorial partindo dun planeamento educativo inclusivo e altamente personalizado en colaboración coa familia. Cumple un papel importante no plan de estudos derivado do seu carácter formativo ao ser considerada esta materia como unha peza básica que aglutina os diferentes actos docentes e trata de contribuír á mellora da calidade do ensino.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor/a e orientador/a en relación coa educación familiar.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións

CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	CB1	CE10	CT1	CE11 CT12 CE14 CT19
2. Coñecer e desempeñar a función titorial e orientadora en relación coa educación familiar no período de 0-6 anos e coordinando a acción educativa referida ao seu grupo de alumnos.	CB2	CG10	CE11	CT2 CE24 CT8 CT16 CT17 CT21
3. Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo	CB4	CG10	CE1	CT3 CE10 CT8 CT18
4. Relacionar a educación co medio e cooperar coas familias e a comunidade	CB3		CE1	CT11 CE40 CT16 CE66 CT19
5. Diseñar estratexias de apoio as familias para evitar problemáticas de desarraigo e abandono escolar	CB5		CE11	CT7 CT8 CT12 CT17
6. Mostrar habilidades sociais para entender as familias e facerse entender por elas.	CG10	CE10	CT11	CT12 CT17
7. Promover e colabourar en accións dentro e fora da escola, organizadas polas familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadan.			CE40	CT6 CE66 CT9 CT12
8. Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan a educación familiar e escolar con respecto aos cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais, a multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social e desenrrolo sostible.	CB3		CE13	CT1 CT7 CT12 CT13
9. Promover a integración da familia e a comunidade aos programas de educación especial.				CT6 CT8 CT12
10. Abordar e resolver problemas de disciplina na aula e conflitos na familia promovendo o traballo cooperativo e o traballo e o esforzo individuais.	CG4	CE32	CT1	CE60 CT7 CT8 CT9 CT15

Contidos

Tema	
1. Orientación e tutoría en o marco normativo.	1.1. Marco conceptual e relación entre Tutoría e Orientación Educativa. 1,2. Titor, tutoría e Orientación en a Lexislación española. 1.3. A Orientación en Educación Infantil.
2. A acción tutorial: organización e planificación.	2.1. Acción tutorial: organización e planificación 2.1.1. Programación de a Acción Tutorial 2.1.2. Proposta de Plan de Acción Tutorial
3. Técnicas e instrumentos para a acción tutorial e a orientación educativa.	3.1. A observación 3.2. A entrevista 3.3. O cuestionario 3.4. Análise de documentos materiais 3.5. Outras técnicas e instrumentos
4. Tutoría e orientación familiar	4.1. Período de adaptación 4.2. O titor ante as necesidades específicas de apoio educativo 4.3. Colaboración bidireccional familia-escola

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	8	30	38
Traballo tutelado	5	25	30
Presentación	10	5	15
Resolución de problemas	26	35	61
Cartafol/dossier	1	3	4
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo ou proxecto por parte do estudante de forma cooperativa baixo as directrices e supervisión do profesor. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social
Presentación	Exposición por parte do alumnado dalgúns contidos referidos á materia ou produto dun traballo.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios ou problemas propostos polo profesorado reflexionando e interpretando os coñecementos da materia e desenvolvendo solucións adecuadas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Apoio e orientación en traballos de aula que se realizará en titorías individuais e/ou grupais.
Lección maxistral	Prestarase atención adecuada aos estudantes ao obxecto de resolver as súas dúbidas tanto en relación á organización como ao propio contido da materia.
Resolución de problemas	Apoio e orientación aos estudantes ao obxecto de resolver as súas dúbidas, tanto individualmente como grupalmente na aula ou en titorías.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Atenderase a través de titorías as cuestións ou dúbidas que poida presentar o alumnado previamente ao exame.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas				
Traballo tutelado	Avaliación dos traballos realizados e entregados polos alumnos/as	30	CB3 CB4	CG4 CG10	CE1 CE11 CE13 CE32 CE40	CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT12 CT13 CT16 CT17	
Resolución de problemas	Resolución de exercicios ou problemas con solucións adecuadas	30	CB1 CB2	CG4 CG10	CE1 CE10 CE13 CE24 CE32 CE60	CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT17 CT18 CT21	

Exame de preguntas obxectivas	Proba con base nos contidos fundamentais da materia	40	CB1 CB3 CB5	CG10	CE1 CE11 CE14 CE24 CE60 CE66	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT15
----------------------------------	---	----	-------------------	------	---	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación que se propon é unha avaliación multicriterio, é dicir, unha avaliación que admite propostas de valoración en todas as actividades que leven a cabo (coñecementos teóricos, prácticos, traballos, exame, ...) permitindo unha avaliación que supoña unha valoración integral do alumno/a.

Criterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha delas como mínimo a metade da puntuación.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 20%). Éste deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, incluídos os abordados nos traballos prácticos. Será condición indispensable para superar a materia obter como mínimo 5 puntos.

Segunda convocatoria:

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico. De non superar esta última convocatoria non se gardarán as puntuacións obtidas. Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira convocatoria.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade.

Outras observacións:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para o alumnado do curso ponte grantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico en Moovi que informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cury, A., **Padres brillantes, maestros fascinantes. No hay jóvenes difíciles sino una educación inadecuada**, Planeta, 2013

Martín, X. y otros, **Tutoría. Técnicas, recursos y actividades**, Alianza Editorial, 2008

Parejo, J.L. Pinto, J.M., **La orientación y tutoría escolar con familias: teoría y práctica**, UOC, 2015

Bibliografía Complementaria

Álvarez González, M. y Bisquerra Alzina, R. (Coords.), **Orientación educativa. Modelos, áreas, estrategias y recursos**, WK Educación, 2012

Bisquerra, R. (coord.), **Educación emocional: propuestas para educadores y familias**, Desclée de Brouwer, 2011

Cano González, R., **Orientación y tutoría con el alumnado y la familia**, Biblioteca Nueva, 2016

Cassà-López, E., **La educación emocional en la Educación Infantil y Primaria**, Ediciones Universidad de San Jorge, 2016

Castillo, A.R. Redondo S., Torres González, J.A. y Polanco González, L., **Acción tutorial en los Centros Educativos. Formación y Práctica**, UNED, 2003

Castro Santisteban, M., **¿Cómo diseñar e implementar una Escuela de Padres? Manual práctico**, PsicoEditores, 2007

Comellas, M. J., **Familia y escuela: compartir la educación**, Graó, 2008

Contreras, F.J., **Debate sobre el concepto de familia**, CEU Edición, 2013

Duarte, S. R., Vasconcelos, P. V., Asencio, E. N., & Martínez, A. M. M., **Orientación educativa: fundamentos teóricos, modelos institucionales y nuevas perspectivas**, Ministerio de Educación, 2012

- González, R., **Valores en familia: orientación, tutoría y escuela de padres en Educación Infantil, Primaria y ESO**, CCS, 2010
- González Falcón, I., **Integración socio-educativa de los padres y madres inmigrantes en losCentros**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Hue, 2009
- López Urquizar, N. y Solá Martínez, T., **Orientación escolar y tutoría**, Grupo Editorial Universitario, 2005
- Martínez, R., Rodríguez, B., y Gimeno, J., **Áreas de cooperación entre los centros docentes y las familias. Estudio de caso.**, 2010
- Martínez González, M. de C.; Álvarez González, B. y Fernández, A.P., **Orientación Familiar: Contextos, evolución e intervención**, Sanz y Torres, 2009
- Martínez González, Mª de C., **Orientación educativa y tutoría**, Sanz y Torres, 2007
- M.E.C.(Inst. Sup. de Form. del Prof.), **La acción tutorial: su concepción y su práctica**, MEC-SubdirecciónGeneral de Información y Publicaci, 2006
- Mollá,N, y Longás, J., **La escuela orientadora: La acción desde una perspectivainstitucional.**, Narcea Ediciones, 2009
- Mendez, L., **La tutoría en Educación Infantil.**, WK Educación, 2007
- Monje, M.C., **Tutoría y orientación educativas: nuevas orientaciones**, WK Educación, 2009
- Navaridas, F., & Raya, E., **Indicadores de participación de los padres en el sistema educativo: un nuevo enfoque para la calidadeducativa**, 2012
- Riart, J. (coord.), **Manual de Tutoría y Orientación en la Diversidad**, Pirámide, 2007
- Ruz Martín, I., **Diseño y elaboración demateriales informatizados en el ámbito de la orientación educativa y la tutoría**, 2010
- Simón, C. Giné, C. y Echeita, G., **Escuela, familia y comunidad: construyendo alianzas para promover la inclusión**, 2016
- Torrego, J.C., **8 ideas clave. La tutoría en los centros educativos**, Graó, 2014

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203

Outros comentarios

É conveniente certo dominio da informática en canto/relación ao manexo de aplicacións de carácter xeral (tratamento de textos, internet, programa de presentación, ...). Por outra banda os estudantes tamén deben ter coñecementos mínimos do uso da biblioteca (saber realizar buscas de información bibliográfica, bases de datos etc.).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá**

Materia	Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá			
Código	005G110V01304			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Iglesias Sarmiento, Valentín			
Profesorado	Iglesias Sarmiento, Valentín			
Correo-e	visarmiento@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia inclúe competencias básicas para o futuro exercicio profesional do/a Mestre/a de Educación Infantil e competencias máis instrumentais, especialmente relacionadas coa detección, prevención e intervención temperá en dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento.			

Competencias

Código				
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.			
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión			
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantil. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicológicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia			
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias			
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova no estudiantado.			
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temperá.			
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.			
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten			
CT7	Resolución de problemas			
CT9	Traballo en equipo			
CT15	Aprendizaxe autónoma			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	CB1 CB2 CB4	CG6	CE4	CT7
Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantil. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicológicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	CB1 CB2	CG8	CE3 CE4	CT15
Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	CB1 CB2	CG11	CE8	CT7

Actuar como orientador/a de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada alumno/a e co conxunto das familias	CB1	CG10	CE8	CT7
	CB2			
	CB4			
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos no alumnado	CB1	CG11	CE3	CT9
	CB2			CT15
	CB3			

Contidos

Tema	
Marcos teórico-conceptuais da intervención temperá	Contextualización. O novo modelo da atención temperá. Áreas diagnósticas. Trastornos específicos
Ámbitos da intervención temperá	Aspectos previos. Características. Obxectivos. Destinatarios. Niveis de intervención.
Procedementos de avaliación psicoeducativa no ámbito da intervención temperá	Conceptos xerais. Avaliación do TDAH. Avaliación da Discapacidade motora. Avaliación do Trastorno do Espectro Autista. Avaliación da Discapacidade Intelectual. Avaliación da discapacidade sensorial. Avaliación dos trastornos da linguaxe.
Procedementos de intervención temperá baseados en procesos cognitivos	Conceptos xerais. Intervención no TDAH. Intervención na Discapacidade motora. Intervención no Trastorno do Espectro Autista. Intervención na Discapacidade Intelectual. Intervención na Discapacidade sensorial. Intervención nos trastornos da linguaxe.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	0	22
Traballo tutelado	8.5	6.5	15
Aprendizaxe baseado en proxectos	8	27	35
Aprendizaxe colaborativa	12	44	56
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e discusión guiada sobre os devanditos contidos
Traballo tutelado	Resolución de tarefas dirixidas e propostas polo profesor/a acerca dos contidos da materia para profundar coñecementos ou aclarar conceptos básicos
Aprendizaxe baseado en proxectos	Resposta eficaz a situacións problema expostas en relación ao desenvolvemento e intervención temperá en base a distintas metodoloxías e sistemas de actuación educativa
Aprendizaxe colaborativa	Identificación e descrición das características cognitivas e educativas de diferentes casos de trastornos do desenvolvemento e dificultades de aprendizaxe para deseñar actuacións preventivas e de intervención

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Presentación temática. Tutorías.
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en pequenos grupos ao redor de casos prácticos con necesidades específicas de apoio educativo.
Traballo tutelado	Reunións en pequenos grupos
Aprendizaxe baseado en proxectos	Formulación dunha situación práctica de aula a resolver vinculada á atención temperá

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Resolución de tarefas dirixidas e propostas polo profesor/a acerca dos contidos da materia para profundar coñecementos ou aclarar conceptos básicos	10	CB1 CG6 CG8 CG10 CG11 CT7 CT15
Aprendizaxe baseado en proxectos	Resposta eficaz a situacións problema expostas en relación ao desenvolvemento e intervención temperá en base a distintas metodoloxías e sistemas de actuación educativa	20	CB1 CG6 CG8 CG10 CG11 CB2 CB4 CT7 CT15

Aprendizaxe colaborativa	Identificación e descrición das características cognitivas e educativas de diferentes casos de trastornos do desenvolvemento e dificultades de aprendizaxe para deseñar actuacións preventivas e de intervención	50	CB1 CB2	CG6 CG8 CG10 CG11	CT7 CT15
Exame de preguntas obxectivas	Resolución de preguntas tipo test de opción múltiple.	20	CB1 CB2 CB4	CG6 CG8 CG10 CG11	CE3 CE4 CE8 CT7 CT9 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade dentro do espazo "datas de exames".

Os traballos entregaranse na mesma semana en que se termine o tema e de forma previa ao comezo do tema seguinte.

Para superar a materia é necesario ter aprobadas a parte teórica (avaliada coa proba obxectiva) e todas as actividades da parte práctica (inclúe traballos de aula, resolución de problemas/exercicios e estudos de caso/resolución de problemas).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Na plataforma Moovi informarase das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aranda, R., **Atención temprana en Educación Infantil.**, Wolters Kluwer, 2011

Gómez, A., Viguer, P. & Cantero, M. J., **Intervención temprana. Desarrollo óptimo de 0 a 6 años**, Pirámide, 2003

Robles, M.A. & Sánchez-Teruel, D., **Evaluación e intervención en atención infantil temprana. Hallazgos recientes y casos prácticos.**, Universidad de Jaén, 2011

Tomlinson, C.A., **Estrategias para trabajar con la diversidad en el aula.**, Paidós, 2005

Vidal, M., **Estimulación temprana (de 0 a 6 años). Desarrollo de capacidades, valoración y programas de intervención.**, CEPE, 2007

Bibliografía Complementaria

Aierbe-Barandiaran, A., **Intervención psicopedagógica en los trastornos del desarrollo.**, Aljibe, 2005

Aranda, R., **Atención temprana en Educación Infantil.**, Wolters Kluwer, 2011

Barkley, R., **Niños hiperactivos. Cómo aprender y atender sus necesidades especiales.**, Paidós, 2002

Botías, F., Higuera, A. M. & Sánchez, J. F., **Necesidades Educativas Especiales: planteamientos prácticos.**, Wolters Kluwer, 2012

Gómez, A., Viguer, P. & Cantero, J., **Intervención temprana. Desarrollo óptimo de 0 a 6 años.**, Pirámide, 2003

Miranda, A., **Manual práctico de TDAH**, Síntesis, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G110V01903

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/O05G110V01904

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/O05G110V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta

filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil**

Materia	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil			
Código	O05G110V01305			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Tellado González, Fernando Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Tellado González, Fernando			
Correo-e	soalgi@uvigo.es ftellado@uvigo.es			
Web	http://ftellado@uvigo.es			
Descrición xeral	Traballamos cos diferentes sistemas da abordaxe de optimización dos procesos de aprendizaxe no desenvolvemento infantil. A avaliación das dificultades de aprendizaxe e a intervención nas mesmas mediante a aplicación dos diferentes programas para a mellora da aprendizaxe infantil.			

Competencias

Código	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar os devanditos trastornos.
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT7	Resolución de problemas

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas, problemas de percepción visual, auditiva e atención	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10	CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60	CT1 CT2 CT7
Informala.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10	CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60	CT1 CT2 CT7
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos tipos de aprendizaxe	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10	CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60	CT1 CT2 CT7
Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10	CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60	CT1 CT2 CT7

Contidos

Tema	
Sistemas de optimización dos procesos da aprendizaxe e desenvolvemento infantil. As dificultades de aprendizaxe	Dificultades da aprendizaxe: Concepto de dificultades de aprendizaxe. Evolución do concepto Clasificación das dificultades de aprendizaxe. Modelos teóricos explicativos das dificultades de aprendizaxe.
Intervención mediada baseada nos procesos cognitivos	Avaliación das dificultades da aprendizaxe; recollida da información, aplicación de probas, elaboración das conclusións.
Implementación dos programas para a mellora da aprendizaxe infantil.	Programa de mellora dos procesos cognitivos. Programa de mellora das habilidades perceptivas. Programas de mellora da atención. Programa de mellora das habilidades socioafectivas. Programa de reforzo das aprendizaxes básicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2.5	0	2.5
Traballo tutelado	11	11	22
Traballo tutelado	7	17	24
Lección maxistral	25	69.5	94.5
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Práctica de laboratorio	2	0	2
Cartafol/dossier	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Explicación do programa da materia, os núcleos de contidos, as competencias que se espera sexan alcanzadas, o sistema de traballo e de avaliación da materia
Traballo tutelado	Serán realizados baixo a supervisión do profesor, serán repartidos por grupos . Ao finalizar cada traballo o grupo que o realizou explicásello brevemente ao resto dos grupos . A elaboración do traballo sera supervisada en todo momento polo profesor , ben directamente no aula, mediante titoría ou por medios informáticos.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/da estudante que inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Lección maxistral	Explicación de cada un dos nucleos temáticos dos contidos da materia . o profesor dedícase estas sesións a expoñer e explicar os contidos da materia . Todo o material que se utilice sera entregado aos alumnos . Así mesmo entregásenselles os temas referidos aos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención ao alumno será a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente culquera tipo de dúbida no horario da titoría
Traballo tutelado	A atención ao alumno será a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente culquera tipo de dúbida no horario da titoría
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención ao alumno será a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente culquera tipo de dúbida no horario da titoría
Práctica de laboratorio	A atención ao alumno será a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente culquera tipo de dúbida no horario da titoría

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Exame de preguntas obxectivas	Número de acertos ao que se descontará o numero de erros dividido entre tres. Isto multiplicarase por dez e o resultado desta operación divídese polo número de preguntas da proba.	50	CG1 CG8	CE7 CE8 CE9 CE16	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumnado debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Deste xeito, o alumno/a debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial ou non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia, etc.	25	CG2 CG10	CE7 CE8 CE9 CE16 CE18 CE19 CE60	CT1 CT2 CT7
Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade presentada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	15	CG1 CG2 CG3 CG4	CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60	CT1 CT2 CT7
Cartafol/dossier	Compilación da información sobre os traballos feitos durante o seu periodo de formación	10	CG8	CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18	CT1 CT2 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación dos traballos prácticos realizarase mediante a utilización da ferramenta E-rubrica. Para superar a materia é necesario ter unha nota mínima de 5 na parte teórica e 5 nos traballos. O alumnado non asistente terá que entregar todos os traballos prácticos, realizar o exame tipo test e un exame do traballo de aula. As actividades non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas. Ver datas dos exames na páxina web da Facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía podera ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT) .

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García Vidal y González Manjón, **Dificultades de aprendizaje e Intervención Psicopedagógica**, EOS,
Nicasio García, Jesus, **Manual de dificultades de Aprendizaje**, Narcea 3ª edición,
García Sanchez, J:N, **Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica.**, 2001,
Nicasio, J, **Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica.**, 11ª 2001,
Gonzalez Valenzuela, M (coord), **Prevencion de las dificultades de aprendizaje**, 1ª 2012, pirámide, 2012
Nicasio García, N (Coord), **Prevención en dificultades del desarrollo y el aprendizaje**, 1ª 2014, Pirámide, 2014
Aguliera, Antonio (coordinador), **introducción a las dificultades de aprendizaje**, 1ª 2004, Mc Graw Hill, 2013

Bibliografía Complementaria

Defior,S, **Las dificultades de aprendizaje: Un enfoque cognitivo**, 2ª 2007,
American psychiatric association, **Manual diagnostico y estadistico de los trastornos mentales**, 5 2015,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/O05G110V01402

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

Esta materia esta vinculada as que aparecerán no terceiro curso do grao e que conforman a mención de educación especial. Enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Antropoloxía: Pensamento e cultura				
Materia	Antropoloxía: Pensamento e cultura			
Código	O05G110V01401			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	González Arribas, Brais			
Profesorado	González Arribas, Brais			
Correo-e	brais.gonzalez.arribas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse tres problemáticas esenciais: a) as relativas ao carácter socio-cultural do ser humano, b) as que refiren aos elementos que definen a cultura contemporánea e o xeito en que se relacionan nela a modernidade e a postmodernidade, c) as que se poñen en liza no contexto das principais propostas filosóficas do s. XX e XXI. O enfoque é eminentemente filosófico: reflexivo, argumentativo e crítico.			

Competencias

Código	
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
CE38	Coñecer os momentos máis sobresalientes da historia das ciencias e as técnicas e a súa transcendencia.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita
CT7	Resolución de problemas
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Razoamento crítico
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender a filosofía como saber específico que se ocupou de problemas que incumben á totalidade.				CT1
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación con outras manifestacións culturais do momento.	CG5 CG12	CE37 CE38		CT13
Coñecer e entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na nosa configuración mental.	CG5 CG12	CE13 CE37 CE38		CT1 CT3 CT7 CT11 CT13
Coñecer as ideas que forxan o noso presente en contextos multiculturais.	CG5 CG12	CE13		CT13
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos.	CG5 CG12	CE44		CT1 CT3 CT7 CT11 CT13
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.				CT1 CT11 CT13

Captar a implicación da filosofía no desenvolvemento histórico das ideas e dos cambios culturais	CG5 CG12	CE13 CE37	CT1 CT3 CT7 CT11 CT13 CT21
--	-------------	--------------	---

Contidos

Tema	
1.- A filosofía nun mundo global	1.1.- Aproximación aos conceptos de cultura, sociedade e pensamento. 1.2.- Cultura vs. Civilización 1.3.- A filosofía como capacidade de repensar o mundo.
2.- A modernidade como unha forma de civilización	2.1.- A era da Razón: teorías sociais e políticas da modernidade. 2.2.- A axenda oculta da modernidade.
3.- As filosofías do Século XX	3.1.- Principais correntes de pensamento do século XX-XXI.
4.- Retos da posmodernidade	4.1.- Globalización, diversidade cultural e pensamentos alternativos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	15	22	37
Seminario	8	0	8
Traballo tutelado	0	40	40
Lección maxistral	24.5	5.5	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Introdución á materia e explicación das actividades que se van desenvolver durante o cuadrimestre.
Seminario	Presentación e debate dun tema de actualidade a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento-desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	Realización dun traballo de introdución á investigación relacionado coa temática da materia; exposición por parte do alumnado ante o profesorado e ou grupo de estudantes do resultado do traballo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos temas do programa

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento por parte do profesorado dos traballos obrigatorios que se han de realizar para superar a materia. No caso de activarse o protocolo de continxencia empregaranse os medios telemáticos de atención ó alumnado: a plataforma de teledocencia, o despacho virtual e MOOVI para garantir á atención ó alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Seminario	Presentación e debate dun tema	20	CE37 CE44	CT1 CT13
Traballo tutelado	Avaliación do proceso, resultados e presentación dun traballo de iniciación á investigación.	30	CE37 CE44	CT1 CT13
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame sobre o temario da materia. A xuízo do profesor encargado da materia, o exame poderá incluír preguntas de desenvolvemento longas, curtas e/ou preguntas tipo test.	50	CE37 CE44	CT1 CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA CONVOCATORIA: O alumnado presencial e o non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia. SEGUNDA CONVOCATORIA: De non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas

exclusivamente co exame da convocatoria de xuño-xullo. Con todo, se o alumnado presentou e superou as partes prácticas durante o curso, gardaráselle a nota para facer media co exame da convocatoria de xuño-xullo, pero non se poderán presentar as prácticas na segunda convocatoria.

ALUMNADO NON PRESENCIAL: O alumnado que non poida asistir á clase regularmente, non poida seguir a avaliación continuada nin asistir a titorización dos traballos, realizará as seguintes probas: 1.- Unha proba de contidos teóricos (ata 5 puntos, 50%). 2.- Un traballo, a determinar polo profesor/a (ata 3 puntos, 30%). 3.- O resumo de dous libros, a determinar polo/a profesor/a responsable da materia (ata 2 puntos 20%). Para aprobar é preciso alcanzar o 50% da puntuación en cada unha das 3 probas. Os criterios de avaliación da segunda convocatoria son os mesmos tanto para o alumnado presencial como para o non presencial.

As datas oficiais de exame poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado de organización académica, espazo "datos de exames".

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe da materia. Abrirse un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Freud, Sigmund, **El malestar en la cultura**, Alianza, 1991

Toulmin, Stephen, **Cosmópolis. El trasfondo de la modernidad**, Península, 2001

Foucault, Michel, **Vigilar y castigar**, Siglo XXI, 2003

Butler, Judith, **El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad**, Paidós, 2007

Lyotard, Jean-François, **La condición postmoderna. Informe sobre el saber**, Cátedra, 1994

Rancière, Jacques, **El maestro Ignorante**, Laertes, 2003

Bibliografía Complementaria

Ayesterán, Ignacio et al., **La filosofía en un mundo global**, Anthropos, 2008

Giner, Salvador, **Historia del pensamiento social**, Ariel, 2013

Mosterín, Jesús, **Filosofía de la Cultura**, Alianza, 1994

Rousseau, Jean-Jacques, **Discurso sobre las ciencias y las artes**, Alianza, 2012

Heidegger, Martin, **Carta sobre el humanismo**, Alianza, 2010

Marcuse, Herbert, **El Hombre unidimensional: ensayo sobre la ideología de la sociedad industrial avanzada**, Planeta-Agostini, 1993

Vidarte, Paco e Rampérez, Fernando, **Filosofías del siglo XX**, Síntesis, 2005

Peretti, Cristina & Rodríguez Marciel, Cristina (eds.), **12 pensadores (y uno más) para el siglo XXI**, Dykinson, 2014

Arribas, Brais, **Venir a menos. Crítica de la razón nihilista**, Catarata, 2019

Derrida, Jacques, **Posiciones**, Pre-Textos, 2014

Mies, María & Shiva, Vandana, **Ecofeminismo**, Icaria, 2014

Horkheimer, Max & Adorno, Theodor W., **Dialéctica de la Ilustración**, Trotta, 2018

Fanon, Frantz, **Los condenados de la tierra**, Txalaparta, 1999

de Beauvoir, Simone, **El segundo sexo**, Cátedra, 2017

Horta, Óscar, **Na defensa dos animais**, Axóuxere, 2019

Latouche, Serge & Harpagès Didier, **La hora del decrecimiento**, Octaedro, 2011

Bourdieu, Pierre & Passeron Jean-Claude, **La reproducción**, Siglo XXI, 2019

Lipman, Matthew et. Alii, **La filosofía en el aula**, Ediciones de la Torre, 1992

Arribas, Brais, **Transhumanismo**, Euseino?, 2021

Díaz, Esther, **Posmodernidad**, Biblos, 1999

hooks, bell, **Enseñar pensamiento crítico**, Rayo verde, 2022

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta**

Materia	Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta			
Código	O05G110V01402			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Sepúlveda Gradín, Juan Vicente			
Profesorado	Sepúlveda Gradín, Juan Vicente Sueiro Domínguez, Encarnación			
Correo-e	sepulveda@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten a finalidade de familiarizar ao alumno/a de Educación Infantil con aquelas anomalías e trastornos da conduta que poidan aparecer na época escolar impedindo un normal desenvolvemento físico, psíquico, e intelectual, polo que o mestre/a ha de adquirir os coñecementos pertinentes para minimizar os efectos negativos destas anomalías. Identificar os distintos tipos de trastornos da infancia, as súas causas e as formas de intervención. Ha de mostrar ao mestre/a os conceptos e fundamentos teóricos básicos das características diferenciais da psicología infantil e os aspectos metodolóxicos específicos para o coñecemento e intervención nas condutas problemáticas da infancia que poidan interferir de xeito significativo no desenvolvemento persoal, social, escolar e familiar do neno/a nas súas deficientes manifestacións (déficit de intelixencia, déficit de atención, hiperactividade, conduta disocial, ansiedade, trastornos afectivos, do sono, da eliminación□)			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico

CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar os devanditos trastornos.
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT16	Adaptación a novas situacións
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Capacitar aos docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, equidade e ao respecto aos dereitos humanos cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva. Capacidad de organización e planificación Comunicación oral e escrita	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG4 CG10 CG11	CE5 CE15 CE19	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT21
Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia no aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistemáticamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles. Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG5 CG10	CE5 CE18 CE21 CE23 CE24 CE29 CE36 CE60 CE62	CT2 CT9 CT11
Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvemento que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia . Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida. Habilidades nas relacións interpersonais. Compromiso ético	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG8 CG9 CG11	CE5 CE15 CE16 CE17 CE22 CE59	CT2 CT11 CT14 CT16
Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias. Adaptación a novas situacións	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG9 CG11	CE18 CE21 CE32	CT1 CT3 CT11 CT13 CT16

Contidos

Tema

Conduta e aprendizaxe.	Condicionamento clásico. Condicionamento operante. Aprendizaxe cognitivo-social.
Técnicas de intervención nos trastornos do comportamento.	Técnicas baseadas no condicionamento clásico, no condicionamento operante e na teoría da aprendizaxe social. Técnicas cognitivas e de autocontrol.
Os trastornos do comportamento.	Conceptualización. Clasificación. Epidemioloxía. Factores de risco e protectores. O papel da familia e a escola na abordaxe dos problemas do comportamento. Modelo de intervención.
Trastornos leves da personalidade e do estado de ánimo.	Sentimentos de inferioridade. Timidez. Baixa tolerancia á frustración. Celotipias. Agresividade. Depresión. Estratexias de intervención psicoeducativa.
Trastornos da conduta	Trastorno por déficit de atención con hiperactividade. Trastorno de conduta. Negativismo desafiante. Concepto, etioloxía e diagnóstico. Estratexias de intervención psicoeducativa.
Hábitos nerviosos.	Consideracións xerais. Concepto, etioloxía e clases. Estratexias de intervención psicoeducativa.
Trastornos da fala.	Tartamudez. Mutismo selectivo. Dislalias. Concepto, etioloxía e diagnóstico. Estratexias de intervención psicoeducativa.
Trastornos por ansiedade	Fobias e fobia escolar. Ansiedade por separación. Trastorno por evitación. Trastorno obsesivo-compulsivo. Concepto, etioloxía e diagnóstico. Estratexias de intervención psicoeducativa.
Trastornos da inxesta e a eliminación	Pica. Enuresis. Encopresis. Estratexias de intervención psicoeducativa.
Trastornos do desenvolvemento	Os trastornos do espectro autista. Identificación. Prevención. Estratexias de intervención psicoeducativa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	24	24	48
Lección maxistral	22.5	73.5	96
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Traballo	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación do programa da materia, os núcleos de contido, as competencias que se esperan que sexan alcanzadas, o sistema de traballo e de avaliación da materia.
Traballo tutelado	Serán realizados baixo a supervisión do profesor nas sesións de pequeno e mediano grupo. Ao finalizar o grupo que o realizou explicará o seu traballo ao resto dos grupos. A elaboración dos traballos será supervisada en todo momento polo profesor, ben directamente na aula, ben na titoría. Nos grupos medianos os alumnos realizarán un programa de intervención sobre algúns dos trastornos obxecto de estudo. Nos pequenos grupos realizaranse actividades de reflexión sobre distintas cuestións da materia.
Lección maxistral	Explicación de contidos teóricos. Nestas sesións, o profesor explicará os contidos da materia e os alumnos poden intervir propoñendo a súas dúbidas e opinións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención realizarase nas horas de titoría.
Probas	Descrición
Traballo	A atención realizarase nas horas de titoría.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención realizarase nas horas de titoría.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Traballo tutelado	Os alumnos presentarán informes escritos das actividades realizadas nos pequenos grupos. A asistencia as sesións de grupos pequenos é obrigatoria	10 da nota final.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG5 CG11	CE5 CE19 CE22 CE29 CE60 CE62	CT1 CT3 CT7 CT11 CT13 CT16 CT21
Resolución de problemas e/ou exercicios	As probas de avaliación consistirán en responder por escrito a preguntas de resposta curta sobre os contidos do programa da asignatura. As preguntas serán calificadas con 1 ou 0 puntos.	50 da nota final		CG8 CG9	CE5 CE15 CE16 CE18 CE19 CE21 CE22 CE59	CT1 CT3 CT13 CT14 CT21
Traballo	Os alumnos elaborarán polo menos un programa de intervención sobre aqueles trastornos propostos polo profesor. Presentarán informes por escrito que serán expostos na aula na data sinalada. A asistencia as sesións de grupos medianos é obrigatoria.	40 da nota final	CB3 CB4 CB5	CG10 CG11	CE5 CE16 CE17 CE18 CE21 CE23 CE24 CE29 CE32 CE36 CE59 CE60 CE62	CT2 CT3 CT8 CT9 CT14 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Tanto para asistentes como para non asistentes: Para aprobar a materia é preciso acadar o 50% da puntuación en cada unha das partes avaliadas.

Criterios de avaliación para NON asistentes: Os alumnos para ser considerados non asistentes o comunicarán por escrito ao profesor durante o mes de xaneiro; de non ser así serán considerados asistentes.

Con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións iguais de avaliación

Exame: 50% da nota final. Tipo de exame igual ao dos asistentes.

Traballos e proxectos: 40% da nota final. Os alumnos terán que elaborar polo menos un programa de intervención sobre algún dos trastornos do comportamento. As instrucións e o seguimento serán realizados nas horas de tutoría, sendo obrigatoria a asistencia do alumnado non asistente a un mínimo de dúas sesións. A non asistencia suporá o suspenso nesa parte. Os programas serán defendidos oralmente polo alumno no día e hora que o profesor sinala.

Traballos de aula: 10% da nota final. Os alumnos entregarán por escrito comentarios sobre os temas de debate propostos polo profesor.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas nese curso académico.

En consistencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito al programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral ea formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados di aprendizaxe neste documento. Abrirse un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta material para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Caballo, Vicente, **Manual de Técnicas de Terapia y Modificación de Conducta**, 2ª, Siglo XX, 2008
Rodríguez Sacristán, S., **Psicopatología Infantil Básica**, 1ª, Pirámide, 2002

Buendía, J., **Psicopatología en niños y Adolescentes. Desarrollos Actuales.**, Pirámide,
Méndez, F.X. e Maciá, D., **Modificación de conducta con niños y adolescentes. Libro de Casos**, Pirámide,
Méndez, F.X., Espada, J.P. y Orgiléz, M, **Terapia psicológica con niños y adolescentes.**, 1ª ed., Pirámide, 2006

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G110V01903

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/O05G110V01904

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/O05G110V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/O05G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

Esta materia ten continuidade na mención de educación especial do grao de educación infantil.

Enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe das ciencias da natureza				
Materia	Aprendizaxe das ciencias da natureza			
Código	O05G110V01403			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Yebra Ferro, Miguel Ángel			
Profesorado	Membrela Iglesia, Pedro Yebra Ferro, Miguel Ángel			
Correo-e	yebrama@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral	Con esta materia preténdese que o futuro profesorado, ademais de adquirir unhas nocións xerais relativas ás Ciencias da Natureza, necesarias para a interpretación dos fenómenos máis cotiáns, coñeza o currículo escolar e as metodoloxías de ensino-aprendizaxe máis apropiadas para Educación Infantil. Para iso, é importante ofrecer aos futuros mestres/*os espazos de reflexión sobre as prácticas de aula e experiencias enriquecedoras de ensino-aprendizaxe das ciencias, que fagan posible o exercicio e o desenvolvemento das capacidades e actitudes necesarias para a súa futura actividade docente.			

Competencias	
Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CE39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sustentable.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación

CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprender, razoar e sintetizar contidos de diversos ámbitos de coñecemento das ciencias da natureza.	CB2 CB3 CB4		CT1 CT2 CT3
Xestionar e organizar información adquirida durante o proceso de aprendizaxe.	CB3 CB4		CT2
Adquirir estratexias de colaboración e habilidades que favorezan o traballo colaborativo.	CG11		CT9 CT11
Comprender o valor do respecto e coidado do medio ambiente.		CE40	CT22
Coñecer os fundamentos teóricos sobre os que se articula o coñecemento das ciencias.	CG9	CE33	CT13 CT14
Deseñar, desenvolver e avaliar actividades relacionadas coa ciencia dende un enfoque globalizado.	CG1 CG2 CG3 CG6 CG12	CE39 CE40	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Dar resposta científica a problemas e situacións da vida cotiá.	CG9	CE33 CE36 CE40	CT1 CT2 CT17 CT22

Xeneralizar as aprendizaxes adquiridas no laboratorio e relacionarlos con acontecementos e fenómenos da vida diaria.

CB2
CB4
CB5

CE36
CE39

CT1
CT2
CT3
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT16
CT17

Incorporar recursos educativos innovadores e específicos na ensinanza das ciencias.

CG2
CG4
CG5
CG7
CG11

CE39
CE40

Contidos

Tema

1. A Didáctica das Ciencias Experimentais para futuros profesores de Educación Infantil.
 - Importancia das ciencias na Educación Infantil.
 - As Ciencias da Natureza no decreto do currículo.
2. Fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación do coñecemento do medio natural na Educación Infantil dende un enfoque globalizador.
 - O alumnado de infantil e a aprendizaxe das ciencias.
 - A ciencia e o seus métodos.
3. Estudio crítico das orientacións do currículo oficial para o coñecemento do medio natural na Educación Infantil.
 - A ciencia escolar.
 - Implicacións didácticas.
4. Os contidos de coñecemento do medio natural na Educación Infantil dende un enfoque globalizador.
 - Análise de modelos de ensino-aprendizaxe das Ciencias da Natureza e de propostas didácticas.
 - Recursos para o ensino das Ciencias da Natureza na Educación Infantil.
 - Elaboración de propostas didácticas de ciencias na Educación Infantil.
5. Os recursos e deseño de actividades para a ensinanza do coñecemento do medio natural na Educación Infantil.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	10	22	32
Seminario	2	8	10
Traballo tutelado	3	0	3
Prácticas de laboratorio	25	0	25
Lección maxistral	10	0	10
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	34	34
Traballo	0	34	34
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, etc.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense no laboratorio de didáctica das ciencias experimentais.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Presentación	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorías individuais: ao final da clase. Titorías grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. Formación on-line coa plataforma Moovi: para o intercambio e/ou debate, consulta de dúbidas,
Seminario	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorías individuais: ao final da clase. Titorías grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. Formación on-line coa plataforma Moovi: para o intercambio e/ou debate, consulta de dúbidas,
Traballo tutelado	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorías individuais: ao final da clase. Titorías grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. Formación on-line coa plataforma Moovi: para o intercambio e/ou debate, consulta de dúbidas,
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorías individuais: ao final da clase. Titorías grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. Formación on-line coa plataforma Moovi: para o intercambio e/ou debate, consulta de dúbidas,

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Presentación	-Claridade expositiva e capacidade de transmisión das ideas principais do traballo. -Capacidade de síntese. -Presentación multimedia. -Creatividade e innovación.	20	CB2 CB3 CB4	CG2 CG7 CG11	CE33 CE40	CT1 CT2 CT3 CT16 CT17
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	40		CG11	CE33 CE36 CE39 CE40	CT2 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT16 CT18 CT22
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...	20	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG9 CG11 CG12	CE33 CE36 CE39 CE40	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Exame de preguntas obxectivas	O alumnado debe responder de xeito directo e breve en base aos coñecementos adquiridos sobre a materia. A proba consta de de preguntas directas sobre un aspecto en concreto.	20	CG1 CE33 CT1 CE36 CT3 CE39 CT7 CE40
-------------------------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

ALUMNADO ASISTENTE Primeira convocatoria: A nota final será a media ponderada dos traballos realizados na aula (20%+20%), o caderno de prácticas e traballo de investigación (40%) e o exame (20%, sendo necesario que a nota mínima sexa un 4 sobre 10)

Segunda convocatoria:

As partes da materia superadas na primeira oportunidade, non serán obxecto de avaliación na segunda, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

ALUMNADO NON ASISTENTE

O alumnado non asistente terá un plan de traballo para as dúas convocatorias con diferentes actividades na plataforma Moovi e farán o exame nas mesmas condicións do alumnado asistente. A cualificación final da materia será a media das notas obtidas nas actividades (80%) e o exame (20%).

As partes da materia superadas na primeira oportunidade, non serán obxecto de avaliación na segunda, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptarase para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe da materia. Abrirase un cartafol na plataforma Moovi no que se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

As datas oficiais dos exames poderán consultarse na web da facultade no espazo "datas exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ANTON, M. (Coord.), **Planificar la etapa 0-6: Compromiso de sus agentes y práctica cotidiana**, Ed. Graó, 2007

ALBERTÍN, A. M. y otros, **La Educación infantil como tarea de maestras: claves de formación y contexto de desarrollo profesional**, Ed. Octaedro, 2006

ARIAS, A. y otros, **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e Ordenación Universitari, 2009

Quijano, R. (coord.), **Enseñanza de las Ciencias de la Naturaleza en Educación Infantil**, Ed. Pirámide, 2016

Bibliografía Complementaria

MORRISON, G.S., **Educación infantil**, Ed. Pearson, 2004

BORGUI, B. Q., **Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento**, Ed. Graó, 2009

ASHBROOK, P., **La Ciencia es fácil: 250 actividades para niños en la etapa preescolar**, Ceac, 2005

FERNÁNDEZ, E. y otros, **Rincón a rincón: actividades para trabajar con niños y niñas de 3 a 8 años**, Ed. Octaedro, 2006

GUN, J., **Talleres de Ciencia para Educación Infantil**, Ed. de la Infancia, 2005

IZQUIERDO, M., **Química en Infantil y Primaria. Una nueva mirada**, Ed. Graó, 2012

MARÍN, N., **La enseñanza de las ciencias en Educación Infantil**, Grupo Editorial Universitario, 2006

PUIG, I., **Jugar a pensar: recursos para aprender a pensar en educación infantil**, Ed. Octaedro, 2004

ROIG, T., **Observación y experimentación en la Educación Infantil (2º ciclo)**, M.E.C., 1994

TRAMONEDA, S.V., **Ciencia 3-6: laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Ed. Graó, 2011

VANCLEAVE, J., **Química para niños y jóvenes**, Limusa, 2005

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e a literatura infantil**

Materia	Didáctica da lingua e a literatura infantil			
Código	O05G110V01404			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Mociño González, María Isabel			
Profesorado	Mociño González, María Isabel			
Correo-e	imocino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporcionará ao futuro docente coñecementos científicos, estratexias e recursos para favorecer o desenvolvemento da competencia comunicativa do neno/a de Educación Infantil. Ademais adquirirán as habilidades necesarias para un bo rendemento en lectoescritura e para axudar a descubrir a maxia que esconde un texto literario. Esta materia presta especial atención á capacidade creativa da linguaxe, co fin de promover no neno/a o gusto pola beleza da palabra e o deleite ante a creación de mundos de ficción.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.

CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo de Fin de Grao que compendia a formación adquirida ao longo de todas as ensinanzas descritas.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer os fundamentos lingüísticos, psicolingüísticos, sociolingüísticos e didácticos da aprendizaxe da lingua.	CB1	CG1	CE42	CT1
	CB2	CG2	CE43	CT2
	CB3	CG6	CE44	CT3
	CB4	CG11	CE45	CT5
	CB5		CE46	CT6
			CE47	CT7
			CE48	CT8
			CE49	CT9
			CE50	CT11
			CE51	CT12
			CE67	CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
Coñecer a literatura infantil.	CB1	CG1	CE42	CT1
	CB2	CG2	CE43	CT2
	CB3	CG6	CE44	CT3
	CB4	CG7	CE45	CT5
	CB5	CG10	CE46	CT6
		CG11	CE47	CT7
			CE48	CT8
			CE49	CT9
			CE50	CT11
			CE51	CT12
			CE67	CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19

Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas da comunidade autónoma.

CB1	CG1	CE42	CT1
CB2	CG2	CE43	CT2
CB3	CG6	CE44	CT3
CB4	CG7	CE45	CT5
CB5	CG11	CE46	CT6
		CE47	CT7
		CE48	CT8
		CE49	CT9
		CE50	CT11
		CE51	CT12
		CE67	CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19

Coñecer o currículo escolar das linguas.

CB1	CG1	CE42	CT1
CB2	CG2	CE43	CT2
CB3	CG6	CE44	CT3
CB4	CG7	CE45	CT5
CB5	CG11	CE46	CT6
		CE47	CT7
		CE48	CT8
		CE49	CT9
		CE50	CT11
		CE51	CT12
		CE67	CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19

Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.

CB1	CG1	CE42	CT1
CB2	CG2	CE43	CT2
CB3	CG6	CE44	CT3
CB4	CG7	CE45	CT5
CB5	CG11	CE46	CT6
		CE47	CT7
		CE48	CT8
		CE49	CT9
		CE50	CT11
		CE51	CT12
		CE67	CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19

Organizar e planificar estratexias metodolóxicas para o ensino da comunicación oral.

CB1	CG1	CE42	CT1
CB2	CG2	CE43	CT2
CB3	CG6	CE44	CT3
CB4	CG7	CE45	CT5
CB5	CG11	CE46	CT6
		CE47	CT7
		CE48	CT8
		CE49	CT9
		CE50	CT11
		CE51	CT12
		CE67	CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19

Ser capaz de identificar as crianzas con problemas de linguaxe oral e escrita así como orientar aos proxenitores.	CB1	CG1	CE42	CT1
	CB2	CG2	CE43	CT2
	CB3	CG3	CE44	CT3
	CB4	CG4	CE45	CT5
	CB5	CG6	CE46	CT6
		CG7	CE47	CT7
		CG11	CE48	CT8
			CE49	CT9
			CE50	CT11
			CE51	CT12
			CE67	CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
Capacidade de relación e de comunicación.	CB1	CG3	CE42	CT1
	CB2	CG4	CE43	CT2
	CB3	CG5	CE44	CT3
	CB4	CG11	CE45	CT5
	CB5		CE46	CT6
			CE47	CT7
			CE48	CT8
			CE49	CT9
			CE50	CT11
			CE51	CT12
			CE67	CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
Capacidade para traballar en equipo.	CB1	CG5	CE42	CT1
	CB2	CG7	CE43	CT2
	CB3	CG11	CE44	CT3
	CB4		CE45	CT5
	CB5		CE46	CT6
			CE47	CT7
			CE48	CT8
			CE49	CT9
			CE50	CT11
			CE51	CT12
			CE67	CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
Capacidade de análise e síntese.	CB1	CG1	CE42	CT1
	CB2	CG2	CE43	CT2
	CB3	CG6	CE44	CT3
	CB4	CG7	CE45	CT5
	CB5	CG10	CE46	CT6
		CG11	CE47	CT7
			CE48	CT8
			CE49	CT9
			CE50	CT11
			CE51	CT12
			CE67	CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19

Aprendizaxe autónoma.

CB1 CG1 CE42 CT1
CB2 CG2 CE43 CT2
CB3 CG3 CE44 CT3
CB4 CG4 CE45 CT5
CB5 CG5 CE46 CT6
CG6 CE47 CT7
CG7 CE48 CT8
CG10 CE49 CT9
CG11 CE50 CT11
CE51 CT12
CE67 CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Desenvolvemento da creatividade.

CB1 CG3 CE42 CT1
CB2 CG4 CE43 CT2
CB3 CG6 CE44 CT3
CB4 CG7 CE45 CT5
CB5 CG11 CE46 CT6
CE47 CT7
CE48 CT8
CE49 CT9
CE50 CT11
CE51 CT12
CE67 CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Contidos

Tema	
1. FACTORES QUE DETERMINAN A ADQUISICIÓN E DESENVOLVEMENTO DA LINGUAXE INFANTIL.	1.-A familia. A escola. Análise da adquisición e desenvolvemento da linguaxe infantil. Etapas.
2. DIDÁCTICA DA COMUNICACIÓN ORAL.	2.-A linguaxe oral. Obxectivos. Situacións educativas para o desenvolvemento da linguaxe. Actividades para favorecer a comprensión e expresión oral. Recursos didácticos para estimular e potenciar a capacidade creativa da linguaxe.
3.DIDÁCTICA DA LECTOESCRITURA.	3.-Lectura e escritura. Obxectivos. Proceso de aprendizaxe da lectura. Proceso de aprendizaxe da escritura. A biblioteca de aula infantil. Habilidades metalingüísticas. Desenvolvemento da conciencia fonolóxica. Actividades e xogos lingüísticos.
4. A TRADICIÓN ORAL E O FOLCLORE E A SÚA DIDÁCTICA.	4.-A literatura infantil de tradición oral e a súa didáctica. A literatura infantil e as nenas e nenos. Valor do folclore como iniciación á literatura. Contidos de folclore. Poesía, xogo e canción. O cancionero infantil. Xogo dramático. Propostas didácticas.
5. A LITERATURA INFANTIL E A SÚA DIDÁCTICA.	5.-Poesía infantil e a súa didáctica. Obxectivos. Características e estruturas formais da poesía infantil. Propostas didácticas. O conto e a súa didáctica. Obxectivos. Características dos contos. Xéneros de contos. Cómo contar un conto. Estratexias e pautas para construír e inventar contos. Dramatización. Monicreques e marionetas. Propostas didácticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	20	32
Presentación	20	44	64
Traballo tutelado	19	32	51
Actividades introdutorias	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia, bases teóricas e /ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polos estudantes.
Presentación	Presentación e exposición oral na aula por parte do alumnado de propostas educativas, con apoio de material, en grupo, sobre o proceso didáctico dunha poesía, conto ou dramatización.
Traballo tutelado	O alumnado desenvolverá propostas didácticas e experiencias educativas baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado a actividades autónomas dos estudantes ou a eventos culturais e efemérides.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia ao alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	En todas as sesións a participación activa do alumnado é imprescindible para fomentar o debate e a reflexión
Presentación	Os traballos que se expoñan, ben individuais, ben grupais, serán resultado da colaboración alumnado/profesora para o correcto desenvolvemento dos procesos requiridos durante a elaboración e tamén a resolución de dúbidas durante as horas de titorías previas á exposición
Traballo tutelado	Durante as sesións a profesora estará á disposición de calquera consulta ou dúbida que se teña a ben realizar

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Presentación	Valorarase o interese e a participación activa en todas as accións docentes, a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral: corrección e fluidez.	40	CB1	CG1	CE42	CT1
			CB2	CG2	CE43	CT2
			CB3	CG3	CE44	CT3
			CB4	CG4	CE45	CT5
			CB5	CG5	CE46	CT6
				CG6	CE47	CT7
				CG7	CE48	CT8
				CG10	CE49	CT9
				CG11	CE50	CT11
					CE51	CT12
					CE67	CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
Traballo tutelado	A participación activa e implicación nos traballos serán obxecto de avaliación continua.	20	CB1	CG1	CE42	CT1
			CB2	CG2	CE43	CT2
			CB3	CG3	CE44	CT3
			CB4	CG4	CE45	CT5
			CB5	CG5	CE46	CT6
				CG6	CE47	CT7
				CG7	CE48	CT8
				CG10	CE49	CT9
				CG11	CE50	CT11
					CE51	CT12
					CE67	CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19

Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre contidos teóricos da materia. Ademais de comprobar o nivel de coñecementos avaliarase a competencia do alumnado: - Para elaborar un discurso persoal coherente e correcto. - Para establecer relacións entre os conceptos, entre os núcleos temáticos, entre as reflexións teóricas, as aplicacións prácticas etc. - Para demostrar a capacidade de lectura comprensiva (interpretativa e crítica) sobre o que se pregunta. - Para demostrar o dominio da expresión escrita (estruturas sintácticas, precisión léxica, corrección ortográfica etc.)	40	CB1 CG1 CE42 CT1 CB2 CG2 CE43 CT2 CB3 CG6 CE44 CT3 CB4 CG7 CE45 CT5 CB5 CG11 CE46 CT6 CE47 CT7 CE48 CT8 CE49 CT9 CE50 CT11 CE51 CT12 CE67 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19
---------------------------------------	--	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

As partes da materia superadas na primeira oportunidade non serán obxecto de avaliación na segunda, considerándose, polo tanto, aprobadas nese curso académico. Ver datas dos exames na páxina web da Facultade.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente serán avaliados :

- Proba de resposta longa/de desenvolvemento: 50%
- Traballo escrito individual sobre un tema ou parte dun tema: 50%

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o estudantado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para estudantado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para estudantado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- FONS, M. e PALOU, J., **Didáctica de la lengua y la literatura en Educación Infantil**, Síntesis, 2016
 SERRANO DÍAZ, N. (ed.), **Innovación docente universitaria en educación infantil**, Octaedro, 2016
 HERNÁNDEZ DELGADO, L. et alii, **Literatura infantil y lectura dialógica. La formación de educadores desde la investigación**, Octaedro, 2021
 ABELLEIRA, I. e ABELLEIRA, A., **O latexo dunha aula infantil**, Galaxia, 2019

Bibliografía Complementaria

- ABELLEIRA, A. e ABELLEIRA, I., **Os fíos de infantil**, Galaxia, 2017
 ARNÁIZ, P., **La lectoescritura en la escuela infantil**, Aljibe, 2001
 ARRIAZA MAYAS, J.C., **Cuentos para hablar y aprender**, CEPE, 2007
 BADÍA, D., **Juegos de expresión oral y escrita**, Graó, 2009
 BARQUÉS I TRENCHS, M., **600 juegos para educación infantil. Actividades para favorecer el aprendizaje de la lectura y la escritura**, CEAC, 2000
 BETTELHEIM, B., **Psicoanálisis de los cuentos de hadas**, Crítica, 1986
 BIGAS, M. e CORREIG, M., **Didáctica de la lengua en la educación infantil**, Síntesis, 2008
 CERRILLO, P., **Literatura infantil y juvenil y educación literaria**, Cincel, 2007
 CERVERA, J., **Cómo practicar la dramatización**, Cincel, 1981
 GARCÍA TEIJEIRO, A., **A poesía necesaria**, Galaxia, 2014
 GIL C., **¡A jugar con los poemas! Taller de poesía para niños**, CCS, 2003
 MONFORT, M. e JUÁREZ, A., **El niño que habla**, CEPE, 2008
 RODARI, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 2010
 ROIG RECHOU, B.-A. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil galega**, Xerais, 2015
 ROIG RECHOU, B.-A., P. LUCAS DOMÍNGUEZ e I. SOTO LÓPEZ (coords.), **Teatro infantil. Do texto á representación**, Xerais/LIJMI/Afundación, 2007
 ROIG RECHOU, B.-A., I. SOTO LÓPEZ e M. NEIRA RODRÍGUEZ (coords.), **A poesía infantil no século XXI (2000-2008)**, Xerais/LIJMI/Afundación, 2009

TEJERINA, J., **Dramatización y teatro infantil**, Siglo XXI, 2004

COLOMER, T. e outros, **Narrativas literarias en educación infantil y primaria**, Síntesis, 2018

DÍEZ DE ULZURRUN, A. (coord.), **El aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista**, Graó, 2000

RIPOLL, J. C. e AGUADO, G., **Enseñar a leer**, EOS, 2015

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase a lectura asidua de obras literarias, a consulta en bibliotecas do corpus e o interese por iniciativas culturais e educativas dirixidas á infancia.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma estranxeiro I: Francés**

Materia	Idioma estranxeiro I: Francés			
Código	O05G110V01405			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vázquez Rodríguez, Sara			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Adquisición das competencias necesarias correspondentes entre os niveis A2 e B1 do Marco europeo común de referencia para as linguas.			

Competencias

Código	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo

CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, e educacional.		CE22	CT1
		CE29	CT3
		CE43	CT4
		CE44	CT7
		CE46	CT9
		CE48	CT11
		CE49	CT13
		CE52	CT17
		CE57	CT20
		CE60	
2. Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	CG7	CE29	CT1
		CE41	CT2
		CE48	CT3
		CE49	CT4
		CE52	CT5
		CE57	CT6
			CT7
			CT9
			CT10
			CT11
			CT15
			CT16
			CT17
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.		CE29	CT1
		CE41	CT2
		CE43	CT3
		CE44	CT4
		CE48	CT5
		CE57	CT6
			CT7
			CT9
			CT15
			CT16
			CT19
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.		CE43	CT1
		CE44	CT3
		CE48	CT4
			CT6
			CT7
			CT10
			CT11
			CT15
			CT16
			CT19
5. Poder participar espontaneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).		CE28	CT3
		CE43	CT4
		CE44	CT6
		CE48	CT7
		CE49	CT8
		CE52	CT10
			CT11
			CT12
			CT16
			CT19
6. Poder abordar oralmente en inglés/francés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.		CE6	CT3
		CE29	CT4
		CE43	CT6
		CE44	CT11
		CE48	
		CE49	
		CE52	
		CE57	
7. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.		CE43	CT3
		CE44	CT4
		CE48	CT6
		CE49	CT7
		CE52	
		CE57	

8. Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.		CE43	CT1
		CE44	CT3
		CE48	CT4
		CE49	CT13
		CE57	CT17
9. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.		CE6	CT1
		CE43	CT2
		CE44	CT3
		CE48	CT4
		CE49	CT6
		CE57	CT13 CT17
10. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.		CE43	CT1
		CE44	CT3
		CE48	CT4
		CE49	CT7
		CE57	CT8 CT9 CT13 CT17
11. Desenvolver a competencia comunicativa necesaria para abordar en inglés/francés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil (comunicación en actividades dentro do aula; interaccións orais en lingua estranxeira en rutinas e situacións habituais de comunicación BOE 4/1/2007: Real Decreto 1630/2006 polo que se establecen os ensinos mínimos do segundo ciclo de Educación Infantil).		CE43	CT1
		CE44	CT2
		CE48	CT3
		CE49	CT4
		CE57	CT6 CT11 CT17
12. Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo, favorecendo a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe.	CG1	CE5	CT1
	CG2	CE6	CT8
	CG3	CE8	CT9
	CG4	CE13	CT15
	CG5	CE21	CT17
	CG6	CE22	CT18
	CG7	CE28	CT20
	CG8	CE29	CT21
	CG9	CE30	CT22
	CG10	CE40	
	CG11	CE41	
	CG12	CE42	
		CE45	
		CE46	
		CE47	
		CE49	
		CE50	
		CE51	
		CE52	
		CE54	
		CE55	
		CE56	
		CE57	
		CE59	
		CE60	
		CE61	
		CE62	
		CE63	
		CE64	
		CE65	
		CE66	

13. Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística.	CG7 CG12	CE8 CE13 CE21 CE63 CE64 CE66	CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT9 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
14. Desenvolver certas actitudes afectivas desexables nun docente de L.E. como, por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia lingüística, e unha visión da L.E. como medio de comunicación real e non meramente unha asignatura máis.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE5 CE6 CE8 CE13 CE21 CE22 CE28 CE29 CE30 CE40 CE41 CE42 CE46 CE49 CE50 CE51 CE52 CE54 CE55 CE56 CE57 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66	CT4 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Contidos

Tema	
1. Aspectos lingüísticos	Léxico, gramática, semántica, corrección fonética, ortografía, ortoepía.
2. Aspectos sociolingüísticos	Os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular, diferenzas de rexistro.
3. Aspectos discursivos	Ordenar oracións en función da secuencia natural, relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión.
4. Aspectos estratéxicos	Estratexias verbales que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrasis, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de ayuda.
5. Aspectos interculturais	A vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais.
Todos estes temas traballaranse de forma conxunta, global e práctica a través de unidades didácticas centradas en ámbitos e contidos concretos	Propóñense con certa flexibilidade 6 unidades sobre os seguintes temas: a familia, os animais, a gastronomía francesa, os deportes, hábitos e costumes franceses e o conto e a literatura infantil en lingua francesa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1

Lección maxistral	10	25	35
Traballo tutelado	20	20	40
Resolución de problemas	9.5	15.5	25
Prácticas con apoio das TIC	0	15	15
Presentación	10	22	32
Práctica de laboratorio	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas	Exposición por parte del alumnado ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse a través das TICs de maneira autónoma.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Presentacións en francés sobre aspectos socioculturais do mundo francófono (Aprendizaxe da lingua estranxeira no seu contexto)
Resolución de problemas	1.- Exercicios gramaticais (orais / escritos) de dificultade media. 2.- Textos: lectura e comprensión. 3.- Redaccións breves sobre temas de actualidade. 4.- Situacións de comunicación (oral / escrito): pedir información na rúa para atopar un destino, cear nun restaurante, comprar un billete de tren, ...

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	10	CG1	CE5	CT1
			CG2	CE6	CT2
			CG3	CE8	CT3
			CG4	CE13	CT4
			CG5	CE21	CT5
			CG6	CE22	CT6
			CG7	CE28	CT7
			CG8	CE29	CT8
			CG9	CE30	CT9
			CG10	CE40	CT10
			CG11	CE41	CT11
			CG12	CE42	CT12
				CE43	CT13
				CE44	CT14
				CE45	CT15
				CE46	CT16
				CE47	CT17
				CE48	CT18
				CE49	CT19
				CE50	CT20
				CE51	CT21
				CE52	CT22
				CE54	
				CE55	
				CE56	
				CE57	
				CE59	
				CE60	
				CE61	
				CE62	
				CE63	
				CE64	
				CE65	
				CE66	
Resolución de problemas	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	20	CG1	CE5	CT1
			CG2	CE6	CT2
			CG3	CE8	CT3
			CG4	CE13	CT4
			CG5	CE21	CT5
			CG6	CE22	CT6
			CG7	CE28	CT7
			CG8	CE29	CT8
			CG9	CE30	CT9
			CG10	CE40	CT10
			CG11	CE41	CT11
			CG12	CE42	CT12
				CE43	CT13
				CE44	CT14
				CE45	CT15
				CE46	CT16
				CE47	CT17
				CE48	CT18
				CE49	CT19
				CE50	CT20
				CE51	CT21
				CE52	CT22
				CE54	
				CE55	
				CE56	
				CE57	
				CE59	
				CE60	
				CE61	
				CE62	
				CE63	
				CE64	
				CE65	
				CE66	

Presentación	Exposición por parte del alumnado ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto...Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.	40	CG1	CE5	CT1
			CG2	CE6	CT2
			CG3	CE8	CT3
			CG4	CE13	CT4
			CG5	CE21	CT5
			CG6	CE22	CT6
			CG7	CE28	CT7
			CG8	CE29	CT8
			CG9	CE30	CT9
			CG10	CE40	CT10
			CG11	CE41	CT11
			CG12	CE42	CT12
				CE43	CT13
				CE44	CT14
				CE45	CT15
				CE46	CT16
				CE47	CT17
				CE48	CT18
				CE49	CT19
				CE50	CT20
				CE51	CT21
				CE52	CT22
				CE54	
				CE55	
				CE56	
				CE57	
				CE59	
				CE60	
				CE61	
				CE62	
				CE63	
				CE64	
				CE65	
				CE66	
Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	30	CG1	CE5	CT1
			CG2	CE6	CT2
			CG3	CE8	CT3
			CG4	CE13	CT4
			CG5	CE21	CT5
			CG6	CE22	CT6
			CG7	CE28	CT7
			CG8	CE29	CT8
			CG9	CE30	CT9
			CG10	CE40	CT10
			CG11	CE41	CT11
			CG12	CE42	CT12
				CE43	CT13
				CE44	CT14
				CE45	CT15
				CE46	CT16
				CE47	CT17
				CE48	CT18
				CE49	CT19
				CE50	CT20
				CE51	CT21
				CE52	CT22
				CE54	
				CE55	
				CE56	
				CE57	
				CE59	
				CE60	
				CE61	
				CE62	
				CE63	
				CE64	
				CE65	
				CE66	

Outros comentarios sobre a Avaliación

En consistencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía podrá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito al programa PIUNE (PAT).

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR periódicamente, deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probabilidades versarán sobre los contidos de la asignatura y cada uno de ellos puntuará o el 50% de la nota final.

Como partes de la materia superadas en la 1ª oportunidad, no serán objeto de evaluación en la 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, ese curso académico.

En consistencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía podrá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito al programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliaciónanse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe neste documento. Abrirse un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta material para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio

Como datos oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no espazo DATAS EXAMES.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BEACCO, J.C., BOUQUET, S. et PORQUIER, R., **Niveau B2 pour le Français**, Didier, 2004.

Bibliografía Complementaria

BEACCO, J.C. et PORQUIER, R., **Niveau A1 pour le français**, Didier, 2007

GRÉGOIRE, M., **Grammaire progressive du français**, CLE INTERNATIONAL, 2001

MIQUEL, C. et GOLIOT-LÉTÉ, A., **Vocabulaire progressif du français**, CLE INTERNATIONAL, 2001

STEELE, R., **Civilisation progressive du français**, CLE INTERNATIONAL, 2002

BOURGEOIS, R. et TERRONE, P., **La France des institutions**, Presses Universitaires de Grenoble, 2001

CHAMBERLAIN, A. et STEELE, R., **Guide pratique de la communication**, Didier, 1991

CHOLLET, I. et ROBERT, J.M., **Précis de Grammaire**, CLE INTERNATIONAL, 2009

GUILLEMANT, D., **La France en poche**, Pearson Longman, 2006

LE ROBERT NATHAN, **Conjugaison**, Nathan, 1995

ROBERT, P., **Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française**, Le Robert, 1974

WALTER, H., **Le français dans tous les sens**, Le Livre de Poche, 1988

GUILLEMANT, D., **La France en poche**, Pearson Longman, 2006

LE ROBERT NATHAN, **Conjugaison**, Nathan, 1995

ROBERT, P., **Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française**, Le Robert, 1974

WALTER, H., **Le français dans tous les sens**, Le Livre de Poche, 1988

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés/O05G110V01508

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Sería aconsellable unha iniciación mínima no idioma francés e coñecementos previos a nivel de bacharelato ou nivel A1 segundo o marco común europeo para o estudo das linguas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma estranxeiro I: Inglés				
Materia	Idioma estranxeiro I: Inglés			
Código	005G110V01406			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Figueroa Revilla, Beatriz Olga			
Profesorado	Figueroa Revilla, Beatriz Olga Llantada Díaz, María Francisca			
Correo-e	revilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A Orde ECI/3854/2007, de 27 de decembro, pola que se establecen os requisitos para a verificación dos títulos universitarios oficiais que habiliten para o exercicio da profesión de Mestre en Educación Infantil estipula que un aspecto das competencias que deben adquirirse por parte destes profesionais é "Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira". Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias

Código	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

1.Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.	CG6	CE41 CE42 CE43 CE44 CE46 CE47 CE48 CE50 CE51 CE52	CT1 CT3 CT4 CT5 CT6 CT13 CT15 CT19
2.Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal.	CG3	CE29 CE42 CE43 CE44 CE46 CE47 CE50 CE52	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT22
3.Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse asuntos cotiáns dos ámbitos persoal e educacional.		CE22 CE43 CE44 CE46 CE49 CE52 CE54	CT3 CT4 CT15 CT19 CT22
4. Poder participar espontáneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, o fogar e a súa contorna, etc.)	CG8 CG10	CE22 CE43 CE44 CE46 CE49 CE52	CT3 CT4 CT16 CT19 CT20 CT22
5.Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.		CE22 CE43 CE44 CE46 CE49 CE52	CT3 CT4 CT9 CT11 CT12 CT16 CT20
6.Poder abordar oralmente en inglés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.	CG1 CG5	CE22 CE43 CE44 CE46 CE49 CE52	CT3 CT4 CT12
7.Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.		CE22 CE29 CE43 CE44 CE46 CE49 CE52 CE59 CE65 CE66	CT3 CT4 CT9 CT11 CT12 CT16 CT20
8.Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.	CG7	CE22 CE43 CE44 CE46 CE49 CE51 CE52 CE57	CT3 CT4 CT12 CT13 CT16 CT20

9.Desenvolver a competencia comunicativa necesaria para abordar en inglés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.	CG1 CG5	CE22 CE43 CE44 CE45 CE46 CE49 CE52 CE55 CE62	CT3 CT4 CT12
10. Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo, favorecendo a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe.		CE5 CE6 CE22 CE29 CE30 CE55 CE59 CE60 CE63 CE64	CT9 CT13 CT14 CT15 CT16 CT20
11. Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística.	CG1 CG9 CG11 CG12	CE6 CE8 CE13 CE21 CE28 CE29 CE30 CE41 CE45 CE47 CE51 CE56 CE61 CE63 CE64	CT3 CT4 CT6 CT7 CT8 CT10 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21
12. Desenvolver certas actitudes afectivas desexables na aprendizaxe dunha L.E. como, por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia lingüística, e unha visión da L.E. como medio de comunicación real e non meramente unha asignatura máis.	CG2 CG3 CG4 CG5	CE5 CE6 CE22 CE28 CE29 CE40 CE43 CE44 CE47 CE59 CE60	CT4 CT9 CT11 CT12 CT14 CT19

Contidos

Tema	
1. Aspectos lingüísticos	1. Léxico, gramática, semántica, corrección fonética, ortografía.
2. Aspectos sociolingüísticos	2. Os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabeduría popular, diferenzas de rexistro.
3. Aspectos discursivos	3. Ordenar oracións en función da secuencia natural, relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función da organización temática, coherencia e cohesión.
4. Aspectos estratéxicos	4. Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrasis, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de axuda.
5. Aspectos interculturais	5. A vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	3	10	13
Traballo tutelado	23	41	64
Actividades introdutorias	2	0	2
Obradoiro	22.5	36.5	59
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Presentacións orais sobre un tema da materia preparadas polo alumnado de forma individual ou en grupo para reforzar as destrezas comunicativas de expresión. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo. Serán presentadas nas clases prácticas das semanas 7 e 8.
Traballo tutelado	Realización de exercicios relacionados coas destrezas comunicativas na aula baixo as directrices e supervisión da profesora.
Actividades introdutorias	Presentación da materia ao alumnado e orientación xeral sobre a mesma.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Para resolver dúbidas sobre a materia e/ou as probas e presentacións orais, a profesora atenderá ao alumnado nas horas de traballo en grupos reducidos e no seu despacho en horario de titorías.
Traballo tutelado	Para resolver dúbidas sobre a materia e/ou as probas e presentacións orais, a profesora atenderá ao alumnado nas horas de traballo en grupos reducidos e no seu despacho en horario de titorías.
Obradoiro	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo en grupos máis reducidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo	15	CG1 CG2 CG4 CG5 CG6 CG7 CG12	CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos no aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	15		CE42 CE44 CE46 CE48 CE49	CT1 CT2 CT3 CT4 CT7 CT12 CT13 CT17 CT18

Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.	20	CG2 CG5 CG7 CG12	CE44 CE48 CE52	CT2 CT4 CT6 CT8 CT10 CT12 CT14 CT16 CT18 CT20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Farase unha proba final que constará de dous partes: unha proba de redacción e unha proba oral duns dez minutos. Cada unha destas probas levará o 25% da nota final	50		CE42 CE44 CE46 CE48 CE49	CT1 CT2 CT3 CT4 CT7 CT12 CT13 CT17 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar esta materia o alumno deberá conseguir polo menos un 25% da nota total naqueles aspectos que NON forman parte do exame final. No que respecta a este último, o estudante deberá aprobar tanto a parte escrita como a oral.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

Os alumnos que non poidan asistir a clase deberán porse en contacto coa profesora ao principio do curso para pactar con ela un plan de traballo.

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para o alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe neste documento. Ábrese un cartafol específico na plataforma Moovi no cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Data do exame: Consultar a web da facultade no menú Datas exames.

Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo en grupos máis reducidos.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Collins diccionario español-inglés. inglés-español., Grijalbo, 2002

Adelson-Goldstein, J., **Oxford Picture Dictionary: English-Spanish**, Oxford University Press, 2009

Eastwood, J. & Mackin, R., **Oxford Practice Grammar**, Oxford University Press, 2006

Murphy, R., **English Grammar in Use**, Cambridge University Press, 2008

Bibliografía Complementaria

Oxford Spanish Dictionary: Spanish-English, English-Spanish, Oxford University Press, 2008

Co-Build English Guides, CollinsHarper, 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés/O05G110V01501

Outros comentarios

Para poder cursar esta materia con comodidade e aproveitamento, recoméndase que o alumnado teña, ao empezar, un

nivel intermedio de competencia comunicativa en lingua inglesa.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés**

Materia	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés			
Código	O05G110V01501			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Mcnicholls , Stuart John			
Profesorado	Llantada Díaz, María Francisca Mcnicholls , Stuart John			
Correo-e	stuartmcn@ymail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciónalle o alumnado en formación unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua inglesa nas aulas de infantil. Esta aproximación levarase a cabo a través de actividades prácticas.			

Competencias

Código	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación

CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CB3	CG2	CE42	CT1
	CB4	CG3	CE43	CT3
	CB5	CG4	CE51	CT4
		CG5	CE53	CT8
		CG7	CE61	CT11
		CG9		CT12
		CG11		CT14
		CG12		
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos entre os estudantes.	CB3	CG2	CE42	CT1
	CB4	CG3	CE43	CT2
	CB5	CG4	CE51	CT3
		CG5	CE53	CT4
		CG7	CE61	CT7
		CG9		CT8
		CG11		CT9
		CG12		CT11
				CT13
				CT14
				CT15
				CT17
				CT19
3. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais e pragmáticas.	CB3	CG2	CE42	CT1
	CB4	CG3	CE43	CT3
	CB5	CG5	CE53	CT4
		CG10		CT11
				CT12
				CT13
				CT19
4. Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) adecuadas ao nivel A1.1 do Marco.	CB3		CE37	CT1
	CB4		CE43	CT3
	CB5			CT4
				CT7
				CT11
				CT12
				CT13
				CT19

5. Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.

CB3 CG2 CE42 CT1
CB4 CG3 CE43 CT2
CB5 CG4 CE51 CT3
CG5 CE53 CT4
CG7 CE61 CT7
CG8 CT8
CG11 CT9
CG12 CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT21

6. Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.

CB3 CG2 CE42 CT1
CB4 CG3 CE43 CT2
CB5 CG5 CE51 CT3
CG7 CE61 CT4
CG9 CT5
CG11 CT7
CG12 CT8
CT13
CT14
CT15
CT19
CT21

7. Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.

CB3 CG2 CE42 CT1
CB4 CG3 CE43 CT3
CB5 CG4 CE51 CT4
CG5 CE53 CT13
CG7 CE61 CT14
CG8 CT15
CG9 CT21
CG10
CG11
CG12

8. Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) no ámbito persoal.

CB3 CG2 CE42 CT1
CB4 CG3 CE43 CT2
CB5 CG7 CE51 CT3
CG11 CE53 CT4
CE61 CT11
CT12
CT13
CT19

Contidos

Tema

1. O modelo teórico da lingua como comunicación.	1.1. Ensino da lingua inglesa en idades tempranas. 1.2. Competencias lingüísticas, sociolingüísticas e pragmáticas. 1.3. Actividades comunicativas da lingua. 1.4. Áreas de interese ou ámbitos.
2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias.	2.1. O enfoque orientado á acción. 2.2. Tarefas de comunicación. 2.3. O contexto do uso da lingua.
3. O currículo de educación infantil	3.1. Obxectivos 3.2. Contidos 3.3. Criterios de avaliación
4. Elaboración de propostas didácticas.	4.1. Propostas didácticas para Ed. Infantil. 4.2. Recursos e materiais didácticos.
5. Métodos de avaliación.	5.1. Avaliación dos contidos curriculares 5.2. Avaliación dos contidos lingüísticos (inglés) 5.3. A utilización do Portfolio Europeo das Linguas (PEL) como ferramenta de autoavaliación lingüística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15.5	0	15.5
Traballo tutelado	18	45.5	63.5
Presentación	11	49	60
Actividades introdutorias	1	3	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Práctica de laboratorio	2	0	2
Traballo	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición teórica dos contidos por parte do profesor.
Traballo tutelado	Elaboración na aula de tarefas sobre supostos prácticos.
Presentación	Exposición e discusión das tarefas realizadas polos alumnos.
Actividades introdutorias	Explicación de normas e presentación da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
Presentación	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación continua (en inglés): Probas nas que o alumnado debe solucionar unha serie de exercicios e/ou problemas, incluíndo preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...) en un tempo/condicións establecido/as polo profesorado.	40	CB3 CG7 CE42 CT1 CG9 CE61 CT2 CG11 CT4 CT7 CT8 CT13 CT16
Práctica de laboratorio	Avaliación continua (en inglés): Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da asignatura.	30	CB3 CG2 CE42 CT1 CB4 CG3 CE43 CT2 CB5 CG4 CE51 CT3 CG5 CE53 CT4 CG7 CE61 CT5 CG9 CT7 CG10 CT8 CG11 CT9 CG12 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20

Traballo	Avaliación continua (en inglés): O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	30	CB3	CG2	CE42	CT1
			CB4	CG3	CE43	CT2
			CB5	CG4	CE51	CT3
				CG5	CE53	CT4
				CG7	CE61	CT5
				CG8		CT7
				CG9		CT8
				CG10		CT9
				CG11		CT11
				CG12		CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT19
						CT20
						CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cun 50% como mínimo) cada un dos tres apartados arriba mencionados. En caso de PLAXIO a cualificación será de SUSPENSO.

Efectuarase un seguimento de asistencia a clase. En segunda convocatoria e para o alumnado que non se acolle á avaliación continua e/ou non asiste ao 80% das clases, realizarase un exame final que englobe todos os contidos e destrezas.

Consistirá nunha presentación da unidade didáctica en horas de tutoría (40%), unha proba de exame oral en inglés (30%) e dun exame final tipo test con contidos prácticos e teóricos (30% - o alumnado terá que aprobar cada unha das dúas partes do examen escrito, cun mínimo de 5 sobre 10 na parte práctica, y 5 sobre 10 na parte teórica).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

Data do exame: Consultar a web da facultade no menú Datas exames.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para estudantado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para estudantado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

McNicholls, S., **Learning English (apuntes de la asignatura)**, Meu Moodle, 1.9.2021

Bibliografía Complementaria

Agencia de Programas Educativos Europeos, **Portfolio Europeo de las Lenguas (PEL)**, Comité Nacional para el desarrollo del PEL: Dispon, 2003

Council of Europe, **Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment**, Cambridge University Press & Modern Languages, 2001

González Piñeiro, M., Guillén Díaz, C. y Vez, J.M., **Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e intercultural**, Editorial Síntesis, 2010

Currículo de educación infantil, 121, DOG, 23 de xuño de 2009

Proposta metodolóxica para o ensino de inglés en educación infantil, 134, DOG, 10 de xullo de 2009

Speech acts and pragmatics, <http://userwww.sfsu.edu/~kbach/Spch.Prag.htm>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua estranxeira: Inglés/O05G110V01940

Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Inglés/O05G110V01938

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés/O05G110V01936

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro I: Inglés/O05G110V01406

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e práctica. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado.

Recoméndase que, no momento de iniciar a materia, os alumnos teñan un nivel de A2 (segundo o Marco Europeo de Linguas) en lingua inglesa.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da expresión plástica e visual**

Materia	Didáctica da expresión plástica e visual			
Código	005G110V01502			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martín Gulias, Néstor			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://didactica-de-las-artes.blogspot.com.es/			
Descrición xeral	A finalidade primordial da Didáctica da expresión plástica e visual nas Facultades de Ciencias da Educación é proporcionar aos alumnos unha formación artística e didáctica de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais do ensino no ámbito das artes plásticas aplicado ao ensino de infantil. Os ensinos artísticos no ámbito educativo asumen un dobre sentido, xa que, por unha banda, a transmisión dos seus saberes garanten a conservación de prácticas artísticas fundamentais na didáctica, tanto na composición e o crecemento da aprendizaxe no alumnado como nas tarefas de apoio a outros saberes, e por outro, auspician a incentivación na reflexión, na práctica estética e no desenvolvemento da creatividade.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor/a e orientador/a en relación coa educación familiar.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.

CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.	CB1	CG1	CE5	CT1
	CB2		CE7	CT2
	CB3		CE9	CT5
	CB4		CE29	CT9
	CB5		CE57	CT17
Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan a a igualdade de xénero, a equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CB3	CG7	CE29	CT9
Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción.	CB2	CG7	CE10	CT8
	CB4	CG11	CE11	CT9
Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte.			CE12	CT11
Capacidade para xerar e gestionar a produción artística			CE23	CT12
Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas			CE25	CT13
Capacidade de documentar a produción artística			CE57	CT17
Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte				
Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte				

Coñecemento dos procesos da creación e da produción artística.	CB1	CG7	CE25	CT9
Coñecemento dos modos de investigación nas artes.			CE34	CT17
Capacidade para aplicar os coñecementos técnicos e dos procedementos para o desenvolvemento da práctica artística.			CE41	
Capacidade para a organización dun sistema creativo innovador.			CE53	
Capacidade para a presentación e exposición de proxectos artísticos.			CE57	
Capacidade para a elaboración de textos relacionados co traballo realizado sobre unha cuestión artística.			CE59	
Capacidade para buscar, analizar e incorporar recursos desde outros ámbitos e aplicalo logo aos ámbitos artísticos e da creatividade.			CE60	
Capacidade para elaborar un anteproyecto que se poida concretar logo nun proxecto no aula.				
Capacidade para contextualizar o traballo realizado, dando a razón do fundamento dos principios do mesmo.				
Capacidade para documentar o traballo realizado, saber investigar nas fontes e saber aplicalo ao traballo de propia creación.				
Capacidade para a análise e a avaliación de proxectos, así como saber extrapolarlo a ámbitos das artes.				
Capacidade para a autoevaluación e de valoración de todos os procedementos artísticos, dos seus principios e dos seus obxectivos.	CB5	CG2	CE25	CT9
Habilidade para captar estímulos susceptibles de ser incorporados á creación.		CG7	CE56	CT15
Habilidade para gestionar a información necesaria na elaboración de proxectos artísticos.			CE57	CT16
Habilidade para suscitar procesos de investigación e creación en arte.			CE61	CT17
Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos.			CE62	CT19
Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico.			CE63	CT20
Coñecemento do vocabulario e dos conceptos propios a cada técnica artística particular.			CE64	CT21
Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas.			CE66	
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CB3	CG2	CE29	CT17
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias artísticas correspondentes nos estudantes.	CB5	CG7	CE58	
	CB4	CG7	CE2	CT17
			CE4	
			CE56	
			CE58	

Contidos

Tema	
A linguaxe plástica infantil: desenvolvemento perceptivo e características. Procesos de debuxo e elaboración grafomotriz.	A linguaxe plástica infantil e as súas fases. Desenvolvemento perceptivo e características evolutivas do pícaro respecto ao área da plástica. Desenvolvemento curricular das artes plásticas en educación Infantil. Procesos de debuxo e elaboración grafomotriz. Estudo xenético e psico-evolutivo do desenvolvemento do neno e da súa capacidade expresiva, plástica e creativa.
A análise das formas e o estudo dos elementos plásticos	Elementos plásticos materiais, formais e estruturales. Estudo das técnicas para a composición, a luz, a cor, a perspectiva e a proporción. Análise de distintas técnicas da expresión plástica, da interpretación, da concepción e ilusión do espazo. Estudo dos distintos procedementos e os seus respectivos soportes, pigmentos, aglutinantes, diluyentes e de técnicas variadas. Procedementos expresivos con distintos elementos cromáticos, pictóricos, lumínicos e dibujísticos. elementos cromáticos, pictóricos, lumínicos y dibujísticos.

Procedementos expresivos. Investigación e creación na obra de arte.	Técnicas de execución de texturas, de estampación, de gravados, de mosaicos, collage, etc.
Procedementos cromáticos.	Análises dos procedementos escultóricos, volumétricos e tridimensionais.
Recursos audiovisuais e dixitais. O estudo do volume.	Procedementos cromáticos con útiles de soporte ríxido: lápices, ceras, pastel.
	Recursos audiovisuais, dixitais e tecnoloxías da comunicación e información aplicadas á expresión plástica e visual.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiro	15	30	45
Traballo tutelado	12	32	44
Prácticum, Practicas externas e clínicas	1.5	6.5	8
Estudo previo	1	8	9
Lección maxistral	16	16	32
Traballo	5	5	10
Observación sistemática	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiro	Interpretación práctica didáctica de obras artísticas na historia. Soporte teórico-práctico e coñecemento da técnica no estudo do taller. Elaboración artística didáctica no taller para o desenvolvemento do enxeño, da inventiva, do pensamento orixinal e da imaxinación constructora.
Traballo tutelado	Incorporación didáctica tutelada das tecnoloxías da información e da comunicación e os novos métodos informáticos aplicables no aula a este nivel. Estudos creativos do debuxo e cor desde a didáctica trala explicación en clase de pautas de realización. Traballos dirixidos baixo tutélaa do profesor e orientados en óptimo desenvolvemento da técnica. Tutela da realización nas estruturas tridimensionais e nos traballos de volume creativo.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Modelos de investigación e de creatividade intencionada nas prácticas externas. A investigación didáctica no referente á imaxinación na obra artística e a súa relación coa realidade do exterior. Estímulo ao aire libre na xeración de novas ideas e conceptos artísticos, de novas asociacións entre ideas observadas e de conceptos coñecidos, como produtores de solucións orixinais.
Estudo previo	Estudo achega da realización de bocetos e estudos previos como mellora da obra práctica persoal e de progreso da didáctica: descubrimento de pautas estéticas na obra de arte e da súa transmisión ao alumnado.
Lección maxistral	Estudo sobre os distintos elementos da elaboración do debuxo e a súa relación coas artes plásticas no ámbito educativo infantil. Traballo didáctico e leccións magistrales achega da produción de ideas, conceptos, descubrimentos novos, orixinais e útiles, estéticos. Estudo teórico e fundamentado da inventiva e didáctica nas artes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo previo	Atención personalizada
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Atención personalizada
Obradoiro	Atención personalizada
Traballo tutelado	Atención personalizada
Lección maxistral	Atención personalizada

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Obradoiro Os talleres son a contorna fundamental para traballar e investigar nas diferentes técnicas plásticas. No taller do área da plástica buscaremos producir ideas, desenvolver conceptos, descubrir opcións novas, orixinais, útiles e que satisfagan aos alumnos e á colectividade. Un dos principios básicos que se vai a tratar de seguir é a estimulación da capacidade creativa, potenciando o seu desenvolvemento e mellora. Para promover o seu desenvolvemento utilizaremos distintas técnicas experimentais e outras máis coñecidas como os mapas mentais. Os procedementos prácticos levaranse a efecto mediante a representación gráfica de ideas, temas, proxectos, etc. Trataremos de combinar palabras clave nos debuxos e establecer conexións entre aquelas, seguiremos como se vén facendo nos estudos de creatividade un procedemento analógico.	20	CB3 CT9 CT17
Traballo tutelado É fundamental a titorización e guía do profesor na orientación dos traballos, tanto para obter os fins desta guía didáctica como para o desenvolvemento da aprendizaxe nas distintas técnicas que se concretará posteriormente nunha aplicación didáctica na aula. Como principais obxectivos no desenvolvemento da área da plástica buscarase o acto de innovar baixo a supervisión docente, de producir obras de arte creativas desde o enxeño, a capacidade de atopar formas e solucións orixinais e a vontade de facer modificacións e ou asociacións entre ideas para transformar os obxectos, dando lugar a outros novos pero sempre seguindo directrices orientativas para un mellor facer.	20	CB5 CE25 CT17 CE58
Prácticum, Practicas externas e clínicas É importante a fase de observación para o desenvolvemento da obra de arte e a súa aplicación didáctica no aula, para iso é fundamental que o alumno tome contacto continuo co exterior, podendo desenvolver traballos prácticos e bocetos a partir de elementos naturais. O alumno debe buscar, achar, inventar no exterior. En espazos abertos o alumno vaise a identificar coa liberdade e a arte do descubrimento e o profesor guiaralle na súa investigación dun xeito formal. Na obra de arte realizada nas prácticas externas concretarase a estratexia e as conclusións que guían ao descubrimento.	10	CB4 CE60
Estudo previo O alumno vai estudar todos os elementos que poden xerar obras artísticas baixo un bo dominio da técnica e dos diferentes recursos da creatividade. Así mesmo investigará nos procedementos didácticos para poder transmitir nun futuro próximo todo o apreso para a educación infantil. Para desenvolver as actividades previas, o alumno deberá tamén estudar os elementos preliminares que configuran a obra artística, desde os recursos para acometer novas obras ata os procedementos para facer un bo acabado dos traballos, todo iso extrapolado sempre á contorna didáctica no que se vai a desenvolver.	10	CB1 CB5 CG7 CE29
Lección maxistral O apoio teórico é necesario para comprender as cuestións básicas sobre o desenvolvemento do área da plástica no aula, de aí a necesidade de facer un seguimento presencial no aula de todas as directrices que propician que o alumnado poida desenvolver mellor os contidos da asignatura. Seguiremos o procedemento de elaboración teórica docente de medios auxiliares, estratexias, principios e regras e o xeito de atopar vías de solución ou pautas para xerar o desenvolvemento dunha óptima expresión plástica. En canto ás regras que imos seguir serán separar os elementos cos que se vai a traballar, xerar figuras, formas esquemáticas, táboas, mapas, etc., e a continuación facer unha fusión entre os distintos elementos para estudar a interrelación entre eles.	40	CB2 CE25 CT17

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para os alumnos que non asisten a clase para superar a materia requíreselles a entrega dos traballos non presentados durante o curso.

Só han de presentar ao final os traballos pendentes ou non entregados durante o curso.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

Ver datas dos exames na web da Facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BERSON, Marthe, **Del Garabato al Dibujo (Evolución de los Niños Pequeños)**. Buenos Aires, Ed. Kapelusz, 1962.

BONOME. Concepto y Técnica de Dibujo y de la Composición, Fabril., 1962

GÓMEZ MOLINA, Juan José, **Estrategias del Dibujo en el Arte Contemporáneo**, Cátedra, 2006

OLAIA FONTAL MERILLAS; ROSER CALAF MASACHS, **COMO ENSEÑAR ARTE EN LA ESCUELA**, SINTESIS, 2014

VV.AA, **DIDACTICA EDUCACION INFANTIL**, MACMILLAN HEINEMANN, 2013

VV.AA, **ARTE INFANTIL EN LOS CONTEXTOS CONTEMPORANEOS**, ENEIDA, 2014

ANTONIO MACHON, **LOS DIBUJOS DE LOS NIÑOS**, AUTOR-EDITOR, 2016

Bibliografía Complementaria

EVI CROTTI; ALBERTO MAGNI, **GARABATOS: EL LENGUAJE SECRETO DE LOS NIÑOS**, SIRIO, 2007

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Obradoiro de creatividade artística/O05G110V01906

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación física e a súa didáctica na idade infantil**

Materia	Educación física e a súa didáctica na idade infantil			
Código	005G110V01503			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Núñez, Francisco Javier			
Profesorado	García Núñez, Francisco Javier			
Correo-e	fjavier@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O deseño de programacións de actividades motrices para a idade infantil en toda as súas dimensións, así como a motivación para levalas a cabo con rigor e a aprendizaxe de estratexias destinadas a promover a actividade física entre os nenos, son achegas que desde esta materia realízanse ao perfil dos mestres de Educación Infantil.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.

CE3	Coñecer os fundamentos de atención temperá.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar os devanditos trastornos.
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas

CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Coñecer os fundamentos de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG2	CE2	CT2
	CB3	CG3	CE3	CT3
	CB4	CG4	CE4	CT5
	CB5	CG5	CE5	CT6
		CG6	CE6	CT7
		CG7	CE7	CT8
		CG8	CE9	CT9
		CG9	CE12	CT11
		CG10	CE13	CT12
		CG11	CE15	CT13
			CE16	CT14
			CE17	CT15
			CE18	CT16
			CE19	CT17
			CE20	CT18
			CE21	CT19
			CE22	CT20
			CE23	CT21
			CE29	
			CE40	
			CE41	
			CE43	
			CE44	
			CE53	
			CE54	
			CE55	
			CE56	
			CE57	
			CE60	
			CE61	
			CE62	
			CE63	
			CE64	
			CE65	

2. Coñecer e utilizar cancións para promover a educación rítmica.

CB1	CG1	CE1	CT1
CB2	CG2	CE4	CT2
CB3	CG3	CE5	CT3
CB4	CG4	CE7	CT5
	CG5	CE9	CT6
	CG6	CE13	CT7
	CG7	CE15	CT8
	CG8	CE16	CT9
	CG9	CE17	CT11
	CG10	CE18	CT12
	CG11	CE19	CT13
	CG12	CE20	CT14
		CE21	CT15
		CE22	CT16
		CE23	CT17
		CE29	CT18
		CE40	CT19
		CE41	CT20
		CE43	CT21
		CE44	
		CE45	
		CE53	
		CE54	
		CE55	
		CE56	
		CE57	
		CE59	
		CE60	
		CE61	
		CE62	
		CE63	
		CE64	
		CE65	
		CE66	

3. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CB1	CG1	CE1	CT1
CB2	CG2	CE2	CT2
CB3	CG3	CE3	CT3
CB4	CG4	CE4	CT5
CB5	CG5	CE5	CT6
	CG8	CE6	CT7
	CG9	CE7	CT8
	CG10	CE9	CT9
	CG11	CE12	CT10
	CG12	CE13	CT11
		CE15	CT12
		CE16	CT13
		CE17	CT14
		CE18	CT15
		CE19	CT16
		CE20	CT17
		CE21	CT18
		CE22	CT19
		CE23	CT20
		CE24	CT21
		CE25	
		CE26	
		CE27	
		CE29	
		CE32	
		CE40	
		CE41	
		CE43	
		CE44	
		CE45	
		CE53	
		CE54	
		CE55	
		CE56	
		CE57	
		CE59	
		CE60	
		CE61	
		CE62	
		CE63	
		CE64	
		CE65	
		CE66	

4. Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG2	CE2	CT2
	CB3	CG3	CE3	CT3
	CB4	CG4	CE4	CT5
	CB5	CG5	CE5	CT6
		CG8	CE6	CT7
		CG9	CE7	CT8
		CG10	CE9	CT9
		CG11	CE12	CT11
		CG12	CE13	CT12
			CE15	CT13
			CE16	CT14
			CE17	CT15
			CE18	CT16
			CE19	CT17
			CE20	CT18
			CE21	CT19
			CE22	CT20
			CE23	CT21
			CE24	
			CE25	
			CE26	
			CE27	
			CE29	
			CE32	
			CE40	
			CE41	
			CE43	
			CE44	
			CE45	
			CE53	
			CE54	
			CE55	
			CE56	
			CE57	
			CE59	
			CE60	
			CE61	
			CE62	
			CE63	
			CE64	
			CE65	
			CE66	

5. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices

CB1	CG1	CE4	CT1
CB2	CG2	CE5	CT2
CB3	CG3	CE6	CT3
CB4	CG4	CE7	CT5
CB5	CG5	CE9	CT6
	CG8	CE12	CT7
	CG9	CE13	CT8
	CG10	CE15	CT9
	CG11	CE16	CT11
	CG12	CE17	CT12
		CE18	CT13
		CE19	CT14
		CE20	CT15
		CE21	CT16
		CE22	CT17
		CE23	CT18
		CE24	CT19
		CE25	CT20
		CE26	CT21
		CE27	
		CE29	
		CE32	
		CE40	
		CE41	
		CE43	
		CE44	
		CE45	
		CE53	
		CE54	
		CE55	
		CE56	
		CE57	
		CE59	
		CE60	
		CE61	
		CE62	
		CE63	
		CE64	
		CE65	
		CE66	

6. Promover a sensibilidade relativa á expresión e á creación.

CB1	CG2	CE6	CT1
CB2	CG3	CE7	CT2
CB3	CG4	CE9	CT3
CB4	CG5	CE12	CT5
CB5	CG11	CE13	CT6
	CG12	CE15	CT7
		CE16	CT8
		CE17	CT9
		CE18	CT11
		CE19	CT12
		CE20	CT13
		CE21	CT14
		CE22	CT15
		CE43	CT16
		CE44	CT17
		CE55	CT18
		CE57	CT19
		CE60	CT20
		CE61	CT21
		CE62	
		CE63	
		CE64	
		CE65	
		CE66	

7. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos

CB1	CG1	CE1	CT1
CB2	CG2	CE2	CT2
CB3	CG3	CE3	CT3
CB4	CG4	CE4	CT5
CB5	CG5	CE5	CT6
	CG6	CE6	CT7
	CG7	CE7	CT8
	CG8	CE9	CT9
	CG9	CE12	CT10
	CG10	CE13	CT11
	CG11	CE15	CT12
	CG12	CE16	CT13
		CE17	CT14
		CE18	CT15
		CE19	CT16
		CE20	CT17
		CE21	CT18
		CE22	CT19
		CE23	CT20
		CE29	CT21
		CE32	
		CE40	
		CE43	
		CE44	
		CE56	
		CE60	
		CE62	
		CE63	

8. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices, así como os beneficios que teñen sobre a saúde.

CB1	CG1	CE3	CT1
CB2	CG2	CE4	CT2
CB3	CG3	CE5	CT3
CB4	CG4	CE15	CT5
CB5	CG5	CE16	CT6
	CG8	CE17	CT7
	CG9	CE18	CT8
	CG10	CE19	CT9
	CG11	CE20	CT11
	CG12	CE21	CT12
		CE22	CT13
		CE23	CT14
		CE29	CT15
		CE32	CT16
		CE40	CT17
		CE41	CT18
		CE43	CT19
		CE44	CT20
		CE60	CT21
		CE61	
		CE62	
		CE65	
		CE66	

Contidos

Tema

Bloque 1. Terminoloxía e conceptos básicos das actividades motrices na etapa de infantil. As actividades motrices na etapa de infantil.

Bloque 2. Evolución histórica das actividades físicas e motrices no contexto educativo. Evolución histórica das actividades físicas e motrices no contexto educativo.

Bloque 3. Coñecemento e aplicación dos elementos do currículo vinculados á motricidade na etapa de infantil. O proceso ensino aprendizaxe da motricidade. Diseño e exposición de Unidades de Programación para a mellora das habilidades motrices básicas y específicas no alumnado de Educación Infantil

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	14	14	28
Traballo tutelado	4	8	12

Traballo tutelado	4	16	20
Presentación	16	20	36
Práctica de laboratorio	4	14	18
Traballo	4	10	14
Simulación ou Role Playing	4	0	4
Exame de preguntas obxectivas	2	14	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentación	Exposición por parte do alumnado, de maneira individual ou en grupo, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Actividades introdutorias	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballo tutelado	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballo tutelado	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Presentación	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Probas	Descrición
Práctica de laboratorio	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballo	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Simulación ou Role Playing	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Práctica de laboratorio

Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.

25

CB1	CG1	CE1	CT1
CB2	CG2	CE2	CT2
CB3	CG3	CE3	CT3
CB4	CG4	CE4	CT5
CB5	CG5	CE5	CT6
	CG6	CE6	CT7
	CG7	CE7	CT8
	CG8	CE9	CT9
	CG9	CE12	CT11
	CG10	CE13	CT12
	CG11	CE15	CT13
	CG12	CE16	CT14
		CE17	CT15
		CE18	CT16
		CE19	CT17
		CE20	CT18
		CE21	CT19
		CE22	CT20
		CE23	CT21
		CE24	
		CE25	
		CE26	
		CE27	
		CE29	
		CE32	
		CE40	
		CE41	
		CE43	
		CE44	
		CE45	
		CE53	
		CE54	
		CE55	
		CE56	
		CE57	
		CE59	
		CE60	
		CE61	
		CE62	
		CE64	
		CE65	
		CE66	

Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita□	15	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG2	CE2	CT2
			CB3	CG3	CE3	CT3
			CB4	CG4	CE4	CT5
			CB5	CG5	CE5	CT6
				CG6	CE6	CT7
				CG7	CE7	CT8
				CG8	CE9	CT9
				CG9	CE12	CT10
				CG10	CE13	CT11
				CG11	CE15	CT12
				CG12	CE16	CT13
					CE17	CT14
					CE18	CT15
					CE19	CT16
					CE20	CT17
					CE21	CT18
					CE22	CT19
					CE23	CT20
					CE24	CT21
					CE25	
					CE26	
					CE27	
					CE29	
					CE32	
					CE40	
					CE41	
					CE43	
					CE44	
					CE45	
					CE53	
					CE54	
					CE55	
					CE56	
					CE57	
					CE59	
					CE60	
					CE61	
					CE62	
					CE63	
					CE64	
					CE65	
					CE66	

Simulación ou Role Playing	Ferramenta baseada na simulación escénica de situacións que se poden producir na realidade.	25	CB2	CG1	CE1	CT1
			CB3	CG2	CE2	CT2
			CB4	CG3	CE3	CT6
			CB5	CG4	CE4	CT7
				CG5	CE5	CT8
				CG6	CE6	CT9
				CG8	CE7	CT11
				CG9	CE9	CT12
				CG11	CE13	CT13
				CG12	CE15	CT14
					CE16	CT15
					CE17	CT16
					CE18	CT17
					CE19	CT18
					CE20	CT20
					CE21	CT21
					CE22	
					CE23	
					CE24	
					CE25	
					CE27	
					CE43	
					CE44	
					CE45	
					CE53	
					CE54	
					CE55	
					CE56	
					CE57	
					CE59	
					CE60	
					CE61	
					CE62	
					CE63	
					CE65	

Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamiento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	35	CB1	CG1	CE1
			CB2	CG2	CE2
			CB3	CG3	CE3
			CB4	CG4	CE4
			CB5	CG5	CE5
				CG6	CE6
				CG7	CE7
				CG8	CE9
				CG9	CE12
				CG10	CE13
				CG11	CE15
				CG12	CE16
					CE17
					CE18
					CE19
					CE20
					CE21
					CE22
					CE23
					CE24
					CE25
					CE26
					CE27
					CE29
					CE32
					CE40
					CE41
					CE43
					CE44
					CE45
					CE53
					CE54
					CE55
					CE56
					CE57
					CE59
					CE60
					CE61
					CE62
					CE63
					CE64
					CE65
					CE66

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para os alumnos non asistentes ou que non alcancen o 80% das asistencias, o exame terá o valor do 60% e a presentación de traballos o 40%. Ademais, realizarán un exame de tipo práctico que permitirá comprobar a adquisición das competencias prácticas.

Para superar un material é requisito indispensable alcanzar o 50% en cada criterio de avaliación.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas ese curso académico.

En consistencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito al programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio

Datos del examen: Consulte la web de la facultad en el menú "Datos del examen".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sánchez Bañuelos, F., **Bases para una didáctica de la educación física**, Gymnos, 2012

Chinchilla Minguet, J. L. & Zagalaz Sánchez, M. L., **Didáctica de la educación física**, CCS, 2002

Fraile Aranda, A., **Dinámica de la educación física: una perspectiva crítica y transversa**, Biblioteca Nueva, 2004

Onofre Ricardo Contreras Jordán y otros, **Didáctica de la Educación Física**, Ministerio de Educación, 2010

Onofre Ricardo Contreras Jordán, **Didáctica de la Educación Física. Un enfoque constructivista**, Inde, 2019

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

1. Asistir ás aulas, resultará moi beneficioso para cumprir cos obxectivos da materia sobre todo nas aplicacións prácticas. Nas primeiras sesións darase unha visión de conxunto e anticiparanse as tarefas e actividades que serán desenvolvidas.
 2. Se non podes asistir ás aulas, será especialmente importante ir ás titorías do profesorado, así como a visita frecuente á plataforma docente da nosa Universidade MOOVI. Aí poderás atopar todas as actividades que terás que facer para a túa formación e superación da materia.
 3. A túa condición de alumno/a da Universidade de Vigo, abre as portas a moitos recursos, ofertas e servizos. No SIOPE atoparás toda a información sobre as posibilidades formativas, culturais e deportivas da nosa Universidade.
 4. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión musical e a súa didáctica				
Materia	Expresión musical e a súa didáctica			
Código	O05G110V01504			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Casal de la Fuente, Lucía			
Profesorado	Alonso Monteagudo, Julio Carlos Casal de la Fuente, Lucía			
Correo-e	lucia.casal@uvigo.gal			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	O que se espera que achegue esta materia na formación de docentes xeneralistas de educación infantil é proporcionar a formación básica para que, sen ser especialistas en educación musical, aprendan a usar e a integrar a música nas actividades e desenvolvan a sensibilidade necesaria relativa á expresión musical e á creación artística. Polo tanto, familiarizarémonos con propostas pedagóxico-musicais para a percepción auditiva e a expresión musical (diferenciando entre as etapas 0-3 e 3-6), así como tentaremos de mellorar o dominio da lectura e linguaxe musical, provendo recursos e bases psicopedagóxicas sólidas nas que fundamentar as decisións educativas, alén de completar a propia formación musical. As actividades fundamentais que se farán xirarán arredor da práctica instrumental de cancións sinxelas, do canto e de danzas grupais, así como do xogo musical para o fomento da creatividade. Farase especial fincapé no exercicio da relaxación, da respiración e da fonación, posto que a voz é a ferramenta que todo o profesorado debe saber usar con corrección. Evolucionarase da representación non convencional do son á representación convencional da música, deténdonos na educación rítmica, e no deseño de propostas didácticas interdisciplinares, alicerzadas no currículo oficial, dirixidas ao alumnado de entre 0 e 6 anos de idade.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.

CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a educación musical en infantil.	CB2	CG12	CE58	CT6 CT13 CT14 CT15
2. Coñecemento das posibilidades e limitacións da educación musical en infantil.	CB3 CB4	CG1		CT1
3. Coñecemento do currículo escolar infantil relacionado coa educación musical.	CB1 CB2	CG1 CG8 CG12	CE53	CT5 CT19
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	CB3	CG1 CG8 CG11 CG12	CE45 CE53 CE54 CE55 CE57 CE58	CT1 CT2 CT6 CT7 CT9 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21
5. Educación artística: coñecemento e organización dos elementos musicais e pautas de traballo para a creación de actividades artísticas relacionadas coa música.	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1	CE45 CE53 CE54 CE55 CE56 CE57	CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21
6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CB2 CB3 CB4 CB5	CG2	CE55 CE58	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT18 CT20 CT21

7. Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	CB3	CG8	CE53	CT1
	CB4	CG11	CE56	CT2
	CB5	CG12	CE58	CT6
				CT7
				CT8
				CT9
				CT11
				CT12
				CT13
				CT15
				CT16
				CT19
8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CB1	CG1	CE53	CT1
	CB2	CG2	CE56	CT2
	CB3	CG8	CE57	CT5
	CB4	CG12	CE58	CT6
				CT7
				CT8
				CT9
				CT11
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
				CT20
				CT21
9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CB2	CG1	CE58	CT8
	CB3	CG8		CT9
		CG11		CT15
		CG12		CT16
				CT19
				CT20
				CT21
10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á educación musical.	CB2	CG1	CE45	CT1
	CB3	CG8	CE53	CT2
	CB4	CG11	CE54	CT5
		CG12	CE55	CT6
			CE56	CT7
			CE57	CT8
			CE58	CT12
				CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
				CT20
				CT21

11. Elaboración de contidos musicais de diferentes estilos e xéneros para a educación musical.

CB1 CG1 CE45 CT1
CB2 CG2 CE53 CT2
CB3 CG8 CE54 CT5
CB4 CG11 CE55 CT6
CB5 CG12 CE56 CT7
CE57 CT8
CE58 CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Contidos

Tema

1. A música na educación infantil.	1.1. A música na infancia. 1.2. O son e as súas calidades. 1.3. A voz e o corpo como primeiros instrumentos.
2. Contidos básicos da linguaxe musical: teoría e práctica.	2.1. A notación musical. 2.2. O ritmo. 2.3. Breve introdución ás escalas, intervalos, acordes e á adaptación de repertorios. 2.4. Elementos expresivos da música.
3. Instrumentos musicais, recursos e propostas didácticas.	3.1. Instrumentos musicais. 3.2. Recursos e principais propostas psicopedagóxicas para a educación musical na etapa 0-6. 3.3. O papel da música no deseño de propostas didácticas holísticas na etapa 0-6.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Obradoiro	10	20	30
Prácticas con apoio das TIC	6	12	18
Presentación	2	6	8
Traballo tutelado	4	10	14
Seminario	2	2	4
Lección maxistral	14.5	36.5	51
Resolución de problemas	2	0	2
Prácticas de laboratorio	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Determinación de coñecementos previos e de aptitudes e actitudes do alumnado cara á materia. Exposición da folla de ruta do curso.
Obradoiro	Desenvolvemento de traballos grupais cooperativos e participativos, técnicas de ensino-aprendizaxe; e deseño, implementación e avaliación de actividades musicais para infantil.
Prácticas con apoio das TIC	Presentación e práctica con soporte lóxico para a educación musical.
Presentación	Presentacións individuais e grupais preparadas polo alumnado.
Traballo tutelado	Elaboración de traballos dirixidos polo profesorado.
Seminario	Orientacións e reflexións conxuntas: dúbidas, consultas e seguimento dos traballos (que requirirán da actividade autónoma do alumnado), noticias de actualidade, dilemas que comporta a educación musical no s. XXI etc.
Lección maxistral	Exposición dos contidos teórico-prácticos da materia e das directrices para a elaboración de traballos.
Resolución de problemas	Realización dunha proba teórica individual e dunha proba práctica grupal.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Atención grupal ou individual nas clases ou nas titorías, previo acordo entre o alumnado e o profesorado.
-----------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Obradoiro	Asistencia, seguimento, participación e aproveitamento das sesións prácticas (Sesións B).	15	CB1	CG1	CE45	CT1
			CB2	CG2	CE53	CT6
			CB3	CG8	CE54	CT8
			CB4	CG11	CE55	CT9
			CB5	CG12	CE56	CT11
					CE57	CT12
					CE58	CT13
						CT14
						CT16
						CT17
						CT19
						CT21
Presentación	Presentación e defensa de traballos grupais e individuais.	25	CB1	CG1	CE45	CT1
			CB2	CG2	CE53	CT2
			CB3	CG8	CE54	CT5
			CB4	CG11	CE55	CT6
			CB5	CG12	CE56	CT7
					CE58	CT8
						CT9
						CT11
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21
Traballo tutelado	Elaboración de traballos grupais.	25	CB1	CG1	CE45	CT1
			CB2	CG2	CE53	CT2
			CB3	CG8	CE54	CT5
			CB4	CG11	CE55	CT6
			CB5	CG12	CE56	CT7
					CE57	CT8
					CE58	CT9
						CT11
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21
Resolución de problemas	Realización dunha proba teórica individual e dunha proba práctica grupal.	25	CB1	CG1	CE45	CT1
			CB2	CG2	CE53	CT6
			CB3	CG8	CE54	CT7
			CB4	CG11	CE55	CT8
			CB5		CE56	CT12
					CE57	CT13
					CE58	CT15
						CT16
						CT17
						CT19
						CT20

Prácticas de laboratorio	Práctica musical: canto, interpretación instrumental e danza.	10	CB1	CG1	CE45	CT1
			CB2	CG2	CE53	CT2
			CB3	CG8	CE54	CT5
			CB4	CG11	CE55	CT6
			CB5	CG12	CE56	CT7
					CE57	CT8
					CE58	CT9
						CT11
						CT12
						CT13
						CT14
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

O cadro anterior recolle a avaliación para alumnado Asistente, isto é, alumnado que non falta a máis de 3 clases das Sesións B (ou sexa, que cumpre co 80% de asistencia ás Sesións B), xustificadas ou sen xustificar. Isto significa que para ter a consideración de Asistente pódese faltar a un máximo de 3 clases das Sesións B. Desas 3, cada falta sen xustificar penalizará -0.1 puntos no apartado de "Asistencia e participación nas Sesións B". Se se pode xustificar a falta, a ausencia non penaliza. Os xustificantes nunca se entregarán por correo electrónico: mostraranse á profesora coordinadora da materia en calquera das sesións presenciais. A asistencia e participación nas Sesións A non puntúa na cualificación final. Non obstante, resulta indispensable asistir a elas para o bo aproveitamento da materia, especialmente de cara á asunción e comprensión dos contidos e de cara a poder seguir o ritmo das Sesións B sen dificultades. Asistir ás Sesións A tamén favorecerá a calidade da participación e das achegas individuais que o alumnado faga nas Sesións B.

AVALIACIÓN PARA ASISTENTES: Proba teórica individual: 25% Proba práctica grupal: 10% Presentacións: 25% Traballos tutelados grupais: 25% Asistencia e participación nas Sesións B: 15%

Para o alumnado que opte por non ser asistente, as porcentaxes para o cálculo da cualificación final da materia serán as seguintes:

AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES:

Proba teórica individual: 25%

Proba práctica grupal: 15%

Presentacións: 30%

Traballos tutelados grupais: 30%

O alumnado que opte pola opción de Non asistente deberá comunicalo ao profesorado a través de correo electrónico nos primeiros 15 días de clase. Nestas dúas primeiras semanas de clase tamén debe participar no foro de Non Asistentes habilitado na aula virtual da materia para integrarse nun grupo de traballo de alumnado Non Asistente.

O alumnado que ao longo do semestre perda o dereito a avaliación continua por superar o máximo de 3 faltas debe pórse en contacto coa coordinadora da materia tan pronto como se vexa nesta circunstancia. Neste caso, será avaliado de acordo ás porcentaxes de avaliación establecidas para Non Asistentes.

Para superar a materia é necesario ter aprobados (isto é, ter un 5 sobre 10) os apartados "Proba teórica individual", "Proba práctica grupal", e "Traballos tutelados grupais". Esta condición aplica tanto ao alumnado Asistente como ao Non Asistente.

OBSERVACIÓNS: a. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. b. As datas oficiais dos exames poden consultarse na páxina web da Facultade, na ruta "Docencia" --> "Exames". A convocatoria e as instrucións para as probas prácticas da materia anunciaranse na aula virtual da materia. c. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT). d. Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe

establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bernal Vázquez, Julia, & Calvo Niño, María Luisa, **Didáctica de la música. La expresión musical en la educación infantil**, Aljibe, 2000

Cremades Andreu, Roberto, **Desarrollo de la expresión musical en educación infantil**, Paraninfo, 2017

Pascual Mejía, Pilar, **Didáctica de la Música**, Colección Didáctica Infantil, Pearson-Prentice Hall, 2006

Santos García, Beatriz, & Sánchez Gallardo, Mónica, **Música en la escuela infantil. Recursos musicales para educadores infantiles (0 a 3 años)**, Paraninfo, 2019

Storms, Ger, **101 Juegos musicales: divertirse y aprender con ritmos y canciones**, Graó, 2003

Bibliografía Complementaria

Gómez Espinosa, Juan, **Didáctica de la música. Manual para maestros de Infantil y Primaria**, UNIR Editorial, 2015

Hemsey de Gainza, Violeta, **Pedagogía musical**, Lumen, 2002

López de la Calle Sampedro, M. Ángeles, **La música en centros de educación infantil 3-6 años de Galicia e Inglaterra, un estudio de su presencia y de las prácticas educativas**, <http://hdl.handle.net/10347/2355>, Universidade de Santiago de Compostela, 2007

McPherson, Gary E., & Graham F. Welch (Eds.), **Music Learning and Teaching in Infancy, Childhood, and Adolescence. An Oxford Handbook of Music Education**, Oxford University Press, 2018

Prego Fernández, Luís, & Cobos Martínez, Serxio, **Para cantar e bailar**, Cumio, 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xogo na educación infantil/O05G110V01912

Obradoiro de creatividade artística/O05G110V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da expresión plástica e visual/O05G110V01502

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/O05G110V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/O05G110V01202

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205

Didáctica da lingua e a literatura infantil/O05G110V01404

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/O05G110V01301

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Outros comentarios

- Debido á importante carga práctica da materia, é altamente recomendable a asistencia regular ás sesións presenciais, tanto as Sesións A como as Sesións B.
- Esta materia forma parte do Proxecto de Innovación Docente da Facultade de Educación e Traballo Social, e do ciclo integrado do Programa Universitario de Maiores da UVIGO.
- Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
- É necesario ter activo o correo electrónico institucional da UVIGO e consultar a aula virtual da materia ao menos unha vez por semana.
- Os traballos deberán ser orixinais. A detección de plaxio ou copia de traballos suporá o suspenso na convocatoria correspondente. Agás na realización de traballos coordinados entre materias, un mesmo traballo non poderá ser utilizado para varias materias a efectos de avaliación.
- Dentro da lóxica do camiño cara a sociedades máis inclusivas e igualitarias, e seguindo os principios de igualdade cos que está comprometida esta universidade, recoméndase facer uso da linguaxe inclusiva (especialmente no referido a colectivos vulnerables) e non sexista tanto nos traballos como nas producións orais.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e literatura: Galego**

Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	O05G110V01505			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Dacosta Pérez, Fernando			
Profesorado	Dacosta Pérez, Fernando			
Correo-e	fernando.dacosta.perez@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A especialidade de Grao de Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa un dominio amplo en diversos aspectos da lingua. Ademais do dominio lingüístico, indispensable, preténdese unha formación en literatura e sociolingüística. Os obxectivos desta materia son, pois, lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos en cursos anteriores (literatura, historia da lingua e lingua e sociedade) para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios prosísticos e poéticos.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado

CT19 Coñecemento doutras culturas e costumes

CT21 Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación		CE46	CT1	CT3
2. Favorecer as capacidades de fala e escrita.		CE43	CT1	CT3 CT11 CT13 CT15 CT16 CT17
3. Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	CB1 CB2 CB3 CB4	CE43 CE44 CE46	CT1 CT2 CT3	CT9 CT13 CT15 CT16 CT17
4. Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego.		CE44 CE46 CE48 CE50	CT1 CT3 CT13 CT15 CT16 CT17	
5. Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua		CG3 CG6	CE46	CT1 CT3 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19
6. Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5			CT1 CT2 CT3 CT13 CT15
7. Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.	CB1 CB3 CB4 CB5	CG3 CG6	CE48	CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17
8. Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.	CB1 CB3 CB4 CB5	CG3 CG6	CE48	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19

9. Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	CB2	CG3 CG6	CE48	CT1 CT7 CT8 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
10. Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.	CB2	CG1 CG3 CG6	CE48	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
11. Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG3 CG6	CE48	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
12. Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.	CB2 CB3 CB4	CG3 CG6	CE48	CT1 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
13. Coñecer a tradición oral e o folclore.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG6	CE45	CT1 CT3 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
14. Adquirir formación literaria.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG6	CE51	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT13 CT15 CT17 CT21

15. Comprender o feito literario.		CG3	CE50	CT1
		CG6	CE51	CT2
				CT3
				CT13
				CT15
				CT17
				CT21
16. Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético).	CB1	CG3	CE50	CT1
	CB2	CG6	CE51	CT2
	CB3			CT3
	CB4			CT7
	CB5			CT8
				CT9
				CT13
				CT15
				CT16
				CT17
				CT21
17. Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.	CB1	CG3	CE50	CT1
	CB2	CG6	CE51	CT2
	CB3			CT3
	CB4			CT7
	CB5			CT8
				CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT21
18. Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade.	CB2	CG3	CE43	CT1
	CB3	CG6	CE48	CT2
	CB4		CE51	CT3
				CT7
				CT8
				CT9
				CT12
				CT13
				CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT21

Contidos

Tema

1. Historia da lingua	1.1. A formación da lingua galega. 1.2. O galego na Idade Media. 1.3. Os Séculos Escuros. 1.4. O século XIX. 1.5. O século XX.
2. Lingua e sociedade	2.1. A linguaxe e a comunicación. 2.2. Unidade e variedade da lingua galega. 2.3. Lingua oral e lingua escrita. 2.4. A situación lingüística no mundo. 2.5. Os prexuízos lingüísticos. 2.6. Linguas en contacto: o caso galego 2.7. Bilingüismo e diglosia. 2.8. Interferencias lingüísticas 2.9. Normalización e normativización.
3. Oralidade e comunicación. Tradición oral	3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da tradición oral á escrita de autor. 3.3. Recursos para a comunicación oral

4. Literatura	4.1. A linguaxe e a literatura. 4.2. O comentario de texto. 4.3 A literatura galega medieval. 4.4. Literatura galega dos séculos escuros. 4.5. Literatura galega do Rexurdimento. 4.6. A literatura galega no período 1900-1936. 4.7. A literatura galega no período 1936-1975. 4.8. A literatura galega desde 1975 até a actualidade.
(*)5. Creatividade	(*)5.1. Exercicios de creatividade oral y escrita (sobre todo en las clases prácticas) 5.2. Reflexiiones críticas
5. Creatividade	5. Exercicios de creatividade oral e escrita (sobre todo nas clases prácticas) 5.2. Reflexiións críticas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	22	34	56
Traballo tutelado	14	34	48
Lección maxistral	14	30	44
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Creación e corrección de actividades iniciadas na aula. Orientacións sobre os criterios para a elección de traballos que deben realizar. Aclaración de todas as dúbidas que expoña o alumnado. Exposición de traballos.
Traballo tutelado	-Elaboración de textos (poético, narrativo, teatral, ensaístico) e comentario de textos: narrativa, poesía, teatro. -Orientacións sobre a metodoloxía que deben empregar. -Orientacións sobre as lecturas.
Lección maxistral	Exposición teórica dos contidos do temario e orientacións dos traballos que o alumnado debe realizar durante o curso. Aclaracións sobre as cuestións do temario explicado e resolución de dúbidas e cuestións das/dos estudantes.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderase calquera dúbida ou cuestión do alumnado ao longo das sesións.
Resolución de problemas	Atenderase de forma individualizada ao alumnado, tanto nas sesións de clase práctica como nas titorías.
Traballo tutelado	Os traballos serán titorizados tanto nas clases prácticas como nas titorías.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado será atendido sempre que o precise no horario de titorías.

Avaliación		
	Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas

Resolución de problemas	- Análise e comentario (dun texto narrativo, poético ou teatral), elaboración da correspondente programación didáctica, propostas de cara á creatividade na aula. - Elaboración dun texto creativo (poético, narrativo ou teatral). - Presentación oral.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG3 CG6	CE43 CE44 CE45 CE46 CE48 CE50 CE51	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Traballo tutelado	-Elaboración dun traballo tutelado relacionado co apartado 2 do programa, "Lingua e sociedade", que debe incluír unha parte de investigación empírica. - Presentación oral do traballo.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG3 CG6	CE43 CE44 CE45 CE46 CE48 CE50 CE51	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21
Lección maxistral	Asistencia e participación	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG3 CG6	CE43 CE44 CE45 CE46 CE48 CE50 CE51	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Exame de preguntas de desenvolvemento	- Proba escrita.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG6	CE43 CE44 CE45 CE46 CE48 CE51	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A: O alumnado que asista regularmente á clase terá que presentarse obrigatoriamente ao exame e acadar como mínimo un 4, para poder sumar as notas obtidas nos traballos.

Modelo B: O alumnado que non asista regularmente a clase, ademais do exame, terá que realizar un traballo oral e outro escrito, sobre as temáticas acordadas co docente. Para facer media, no exame debe acadar como mínimo un 4 e nos traballos como mínimo un 3.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación poderían adaptarse para alumnado do curso ponte.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gutiérrez Izquierdo, R., **Lectura de nós. Introducción á literatura galega.**, Xerais, 2000

Mariño, R., **Historia da lingua galega**, Sotelo Blanco, 1998

Monteagudo Romero, H., **Estudios de sociolingüística galega**, Xerais, 1998

Moreno Cabrera, J. C., **La dignidad e igualdad de las lenguas**, Alianza, 2000

Villanueva, D., **El comentario del texto narrativo: cuento y novela**, Nostrum, 2006

Bibliografía Complementaria

Rodríguez Fer, C., **Comentario de textos contemporáneos**, Xerais, 1992

López Casanova, A., **Diccionario metodológico de análise literaria. I A poesía**, Galaxia, 2001

Fernández Rei, F., **Dialectoloxía da lingua galega**, Xerais, 1991

Rodari, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 1999

VVAA, **Galicía. Antropoloxía. Imaxinario. Literatura popular. Tomo XVIII**, Hércules, 1997

Fernández Rial, Rosalía, **Aulas sen paredes**, Positivas, 2016

Alonso Pintos, Serafín; Muñoz Saa, Begoña; Sarmiento Macías, María Xesús, **Claro e seguido (1,2,3 e 4). Un enfoque comunicativo na didáctica da lingua**, Xerais, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Didáctica da lingua e a literatura infantil/O05G110V01404

Lingua e literatura: Español/O05G110V01507

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Pensamento e cultura/O05G110V01401

Aprendizaxe das ciencias sociais/O05G110V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua galega/O05G110V01201

Lingua e literatura: Galego/O05G110V01505

Outros comentarios

A foto en Moovi debe permitir recoñecervos. Foto tipo carnet.

Acudide con gañas de descubrir, de aprender creando, de compaxinar o rigor académico co desfrute que debe proporcionar o coñecemento.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Español				
Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	005G110V01507			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Acuña Ferreira, Antonia Virginia			
Profesorado	Acuña Ferreira, Antonia Virginia			
Correo-e	virginia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Pretendemos que o alumnado adquira unha boa competencia lingüística e literaria do español e para alcanzar este obxectivo traballaremos as destrezas que entran en xogo no proceso comunicativo: a capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias	
Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT15	Aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Adquire hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e trata de promovelos no estudantado desde a participación e o esforzo individual.	CB3 CB4	CG4 CG11	CE29	CT7 CT9 CT15
2. Comprende e sabe interpretar os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1 CB2	CG1 CG2	CE28	CT7 CT13 CT15 CT16
3. Coñece as bases teóricas dos currículos de excelencia educativa e é capaz dunha valoración crítica dos deseños curriculares españois.	CB3	CG11	CE28	CT7 CT13 CT15 CT16
4. Coñece, respecta e promove a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa, e é capaz de contribuír á planificación e xestión críticas de tal diversidade.	CB1 CB2 CB4	CG11	CE48	CT7 CT12 CT16
6. Valora a importancia do traballo en equipo e asume a súa cota de responsabilidade.			CE29	CT7 CT9 CT13 CT16
7. Mellora as destrezas básicas de lectura, escritura e especialmente da comunicación oral, en canto compoñentes esenciais, ao lado do cálculo, das competencias clave e ferramentas precisas para reforzar a educación e o rendemento do profesorado.	CB4	CG11	CE43 CE44 CE46 CE49	CT3 CT15
8. Sabe expresarse en español con fluidez e precisión e pode facer un uso flexible de devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	CB4	CG11	CE43 CE44 CE46 CE49	CT3 CT15
9. Comprende o paso da *oralidad á escritura e coñece e sabe usar os diferentes rexistros e usos da lingua		CG6	CE43 CE44 CE46 CE49	CT3 CT15
10. É capaz de comprender unha ampla variedade de textos extensos, así como de recoñecer neles sentidos implícitos e facer valoracións críticas.	CB2 CB3	CG11	CE21 CE43 CE44 CE51	CT1 CT7 CT13 CT15
11. É quen de interpretar e de construír textos sobre temas de certa complexidade desde o respecto ás normas de xénero de discurso, de tipos de texto e desde as esixencias de claridade, de coherencia, de cohesión e cunha elocutio axeitada aol contexto.	CB4	CG6 CG11	CE43 CE44 CE51	CT1 CT7 CT13 CT15 CT16
12. Adquire formación literaria, con especial atención ao papel e ao uso da literatura na educación infantil.		CG2	CE46 CE51	CT1 CT13 CT15
13. Coñece e aplica creativamente os conceptos básicos de análise literaria aos xéneros máis utilizados na educación infantil.	CB2 CB3	CG11	CE28 CE46 CE51	CT7 CT13 CT15
14. Utiliza, si a situación requíreo, soportes non verbais que complementen a súa exposición (TIC, audiovisuais...).	CB4	CG2 CG6 CG7 CG11	CE28 CE49	CT5 CT7 CT16

Contidos

Tema	
1. Principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación, con especial atención á comunicación oral.	1.1. O enfoque comunicativo do ensino de linguas 1.1.1. A competencia comunicativa e o estudo do uso lingüístico: Etnografía da fala, Análise conversacional, Sociolingüística, Pragmática e Lingüística do texto. 1.1.2. A lingua no currículo de Educación Infantil. 1.2. As habilidades lingüísticas/comunicativas: expresión e comprensión oral, lectura e escritura. 1.3. Características da comunicación oral e o seu ensino na Educación Infantil. Literatura infantil, oralidade e escritura.

2. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros.	2.1. O concepto de lingua estándar. 2.2. Formas de variación lingüística. Os rexistros. O estándar como variedade funcional. 2.3. Actitudes negativas ante as variedades lingüísticas: o papel da escola. 2.4. A diversidade dialectal do español. 2.5. Os sociolectos: algúns estudos sobre diferenzas sociais no uso do español.
3. Interpretación e construción de textos dende o español, sobre todo de textos dos medios de comunicación social, do ámbito académico.	3.1. As propiedades básicas do texto: adecuación, coherencia, cohesión e corrección. 3.2. As secuencias textuais básicas: narración, descrición, exposición e argumentación. 3.3. As tipoloxías textuais. 3.3.1. Textos do ámbito académico. 3.3.2. Textos do ámbito periodístico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	7.5	9.5
Traballo tutelado	8.5	35	43.5
Lección maxistral	26	26	52
Resolución de problemas	14	20	34
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	9	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición oral sobre o proceso de preparación e/ou os resultados do traballo tutelado, para mellorar as habilidades de comunicación oral.
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo en grupo sobre contidos da materia para mellorar as competencias na redacción de textos académicos.
Lección maxistral	Clases maxistras sobre os contidos da materia. Potenciarase a participación activa do alumnado mediante a formulación de preguntas e a proposta de debates.
Resolución de problemas	Realización de actividades de diversa índole, individualmente ou en grupo, para a aplicación práctica dos contidos explicados nas clases maxistras e a mellora da competencia escrita e lectora: lecturas e documentación sobre o traballo a realizar, análise e redacción de textos, elaboración de propostas didácticas a partir dos contidos ou conceptos explicados, resumos de lecturas, exercicios, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Estas tutorías servirán para orientar ao alumnado sobre o tipo de traballo que desexe realizar, facer un seguimento da súa elaboración e da preparación das exposicións orais.
Resolución de problemas	Tutorías de apoio para a realización das actividades de aplicación práctica dos contidos da materia, especialmente das que se terán en conta para a avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Valoración da exposición oral sobre a elaboración do traballo en grupo, prestando especial atención ás habilidades de expresión e comunicación oral.	10	CB1 CG1 CE21 CT1 CB2 CG2 CE28 CT3 CB3 CG4 CE29 CT5 CB4 CG6 CE43 CT9 CG11 CE44 CT12 CE46 CT13 CE48 CT15 CE49 CT16 CE51

Traballo tutelado	Valoración da calidade do traballo académico realizado por grupos sobre algún dos contidos da materia.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG4 CG6 CG7 CG11	CG1 CG2 CG4 CG6 CG7 CG11	CE21 CE28 CE29 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE51 CT1 CT3 CT5 CT7 CT9 CT12 CT13 CT15 CT16
Lección maxistral	Valoración da participación activa do alumnado nas sesións expositivas sobre os contidos da materia.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG4 CG6 CG7 CG11	CG1 CG4 CG6 CG7 CG11	CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CT1 CT3 CT7 CT12 CT13 CT15 CT16
Resolución de problemas	Valoración dunha das actividades de aplicación práctica dos contidos da materia, realizada individualmente.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG4 CG6 CG7 CG11	CG1 CG2 CG4 CG6 CG7 CG11	CE21 CE28 CE29 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE51 CT1 CT3 CT5 CT7 CT12 CT13 CT15 CT16
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoración das respostas a preguntas de desenvolvemento sobre contidos da materia e/ou da calidade da redacción dun tipo de texto.	30	CB1 CB3 CB4 CG1 CG6	CG1 CG6	CE28 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE51 CT1 CT3 CT7 CT12 CT13 CT15 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

O alumnado que siga a avaliación continua terá que entregar todas e cada unha das probas para poder ser avaliado nesta modalidade. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Os alumnos que non sigan a avaliación continua serán avaliados mediante un exame polo 100% da nota na data oficial marcada polo centro.

AVISO: a detección de plaxio nalgún dos traballos propostos suporá a perda do dereito á avaliación continua.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e Traballo Social.

2ª CONVOCATORIA

Os alumnos que non sigan a avaliación continua, serán avaliados mediante un exame polo 100% da nota na data oficial marcada polo centro.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e Traballo Social.

OBSERVACIÓNS

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

b. Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: □Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio□.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Briz, Antonio y Albelda, Marta, **Saber hablar**, 6ª, Aguilar/Instituto Cervantes, 2020

Cassany, Daniel et al., **Enseñar lengua**, Graó, 2003

Ceballos Viro, Ignacio, **Iniciación literaria en Educación Infantil**, UNIR, 2013

Escribano, Asunción, **Comentario de textos interpretativos y de opinión**, Arco-Libros, 2008a

Escribano, Asunción, **Comentario de textos informativos**, Arco-Libros, 2008b

Sánchez Lobato, Jesús (coord.), **Saber escribir**, Aguilar/instituto Cervantes, 2006

Yule, George, **El lenguaje**, Akal, 2007

Bibliografía Complementaria

Briz, Antonio, **"Lo coloquial y lo formal. El eje de la variedad lingüística"**, 2007

Calsamiglia, H. y Tusón, A., **Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso**, 2ª, Ariel, 2007

Capdevila, Carles, **Educación mejor. Once conversaciones para acompañar a familias y maestros**, Arcàdia, 2016

Cerrillo Torremocha, Pedro César, **La animación a la lectura desde las edades tempranas**, Biblioteca Virtual Universal, 2007

Cortés Rodríguez, L., **Cómo hacer una exposición oral**, Arco-Libros, 2018

Díez, Antonio y Clemente, Vicente, **Didáctica de la lengua y la literatura para los estudiantes para maestro/a: Saberes previos y reflexión didáctica**, Octaedro, 2017

Fuentes Rodríguez, C., **Guía práctica de escritura y redacción**, Espasa/Instituto Cervantes, 2020

Fundación Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, **Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes**, <http://www.cervantesvirtual.com/>, 2018

Fundación del español urgente, **Fundéu BBVA**, www.fundeu.es, 2018

Guerrero Ruiz, Pedro & Mª Teresa Caro (coords.), **Didáctica de la lengua y educación literaria**, Pirámide, 2015

Instituto Cervantes, **Las 500 dudas más frecuentes del español**, Espasa Libros, 2013

Lomas, Carlos (coord.), **Fundamentos para una enseñanza comunicativa del lenguaje**, Graó, 2015

Loureda Lamas, Óscar, **Nuevas perspectivas para el análisis del texto**, Universidad de Murcia, 2010

Martín Vegas, Rosa Ana, **Recursos didácticos en lengua y literatura**, Síntesis, 2015

Mata Anaya, Juan et al. (eds.), **Didáctica de la lengua y la literatura**, Pirámide, 2015

Mendoza Fillola, Antonio, **Función de la literatura infantil y juvenil en la formación de la competencia literaria**, Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2008

Muñoz-Basols, Javier, Moreno, Nina, Taboada, Inma y Lacorte, Manel, **Introducción a la lingüística hispánica actual: teoría y práctica**, Routledge, 2017

Nisbet, J. y J. Shucksmith, **Estrategias de aprendizaje**, 4ª, Santillana, 1994

Ong, Walter, **Oralidad y escritura. Tecnologías de la palabra**, 2ª, Fondo de Cultura Económica, 2016

Palou, Juli, Bosch, Carmina y Carreras, Montserrat (coords.), **La lengua oral en la escuela. 10 experiencias didácticas**, Graó, 2005

Real Academia Española, **Enclave RAE**, <https://enclave.rae.es/>, 2019

Rienda, José, **Claves de la composición escrita**, Pirámide, 2015

Sánchez Abchi, Verónica et al., **Producción escrita y dificultades de aprendizaje**, Graó, 2013

Tascón, Mario (dir.), **Escribir en Internet. Guía para los nuevos medios y las redes sociales**, Galaxia Gutenberg / Fundéu BBVA., 2012

VVAA, **Hablar en clase. Cómo trabajar la lengua oral en el centro escolar**, Graó, 2005

Yubero Jiménez, Santiago et al (coords.), **Las bibliotecas en la formación del hábito lector**, Universidad de Castilla-La Mancha, 2015

Recomendaciones

Materias que se recomienda tener cursado previamente

Comunicación: Lingua española/O05G110V01101

Outros comentarios

Esta materia forma parte dunha Facultade comprometida coa sustentabilidade do medio ambiente e das persoas. De acordo con esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas baseadas en materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés**

Materia	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés			
Código	O05G110V01508			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vázquez Rodríguez, Sara			
Profesorado	Vázquez Rodríguez, Sara			
Correo-e	savazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo fundamental desta materia é ofrecer ao alumnado unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua francesa nas aulas de infantil. Esta aproximación levarase a cabo a través de actividades prácticas. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias

Código	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.

CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CB3	CG2	CE42	CT1
	CB4	CG3	CE43	CT3
	CB5	CG4	CE51	CT4
		CG5	CE53	CT6
		CG7	CE61	CT8
		CG9		CT11
		CG11		CT12
		CG12		CT14
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovelos entre os estudantes	CB3	CG2	CE42	CT1
	CB4	CG3	CE43	CT2
	CB5	CG4	CE51	CT3
		CG5	CE53	CT4
		CG7	CE61	CT5
		CG9		CT7
		CG11		CT8
		CG12		CT9
				CT11
				CT13
				CT14
				CT15
				CT17
				CT19
Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturales e pragmáticas.	CB3	CG2	CE42	CT1
	CB4	CG3	CE43	CT3
	CB5	CG5	CE53	CT4
		CG10		CT6
				CT10
				CT11
				CT12
				CT13
				CT19
Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral y comprensión oral) adecuadas ao nivel A1.1 do Marco.	CB3		CE37	CT1
	CB4		CE43	CT3
	CB5			CT4
				CT7
				CT11
				CT12
				CT13
				CT19

Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.

CB3 CG2 CE42 CT1
CB4 CG3 CE43 CT2
CB5 CG4 CE51 CT3
CG5 CE53 CT4
CG7 CE61 CT7
CG8 CT8
CG11 CT9
CG12 CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT21
CT22

Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.

CB3 CG2 CE42 CT1
CB4 CG3 CE43 CT2
CB5 CG5 CE51 CT3
CG7 CE61 CT4
CG9 CT5
CG11 CT6
CG12 CT7
CT8
CT13
CT14
CT15
CT19
CT21

Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.

CB3 CG2 CE42 CT1
CB4 CG3 CE43 CT3
CB5 CG4 CE51 CT4
CG5 CE53 CT13
CG7 CE61 CT14
CG8 CT15
CG9 CT21
CG10
CG11
CG12

Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral y comprensión oral) no ámbito persoal.

CB3 CG2 CE42 CT1
CB4 CG3 CE43 CT2
CB5 CG7 CE51 CT3
CG11 CE53 CT4
CE61 CT11
CT12
CT13
CT18
CT19

Contidos

Tema

1. Modelo teórico da lingua como comunicación. 1.1 Ensino da lingua francesa en idades temperás.

1.2. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras.

2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias. 2.1 O Marco Europeo Común de Referencia para as linguas (MECR).

3. Currículo de educación infantil. 3.1 A relación entre o currículo de infantil e a lingua francesa.

4. Elaboración de unidades didácticas. 4.1 Propostas didácticas para infantil.
4.2 Recursos para o ensino da lingua francesa en educación infantil: cancións, poemas, xogos e contos.

5. Métodos de avaliación global e analítica. 5.1 A avaliación da comprensión e a expresión.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	0	15
Aprendizaxe baseado en proxectos	18	45	63

Debate	11	49	60
Presentación	1.5	3.5	5
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Práctica de laboratorio	2	0	2
Traballo	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Traballaranse os contidos da aprendizaxe do francés. Ao longo do curso o alumnado entregará un traballo escrito sobre unha unidade didáctica e fará unha exposición do devandito traballo.
Debate	Trataranse aspectos da aprendizaxe da lingua francesa
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	En todas as sesións a participación activa do alumnado é imprescindible para fomentar o debate e a reflexión
Presentación	O traballo que se expoña será resultado da colaboración alumnado/profesora para o correcto desenvolvemento dos procesos requiridos durante a elaboración e tamén a resolución de dúbidas durante as horas de titorías previas á exposición
Aprendizaxe baseado en proxectos	O traballo que se expoña será resultado da colaboración alumnado/profesora para o correcto desenvolvemento dos procesos requiridos durante a elaboración e tamén a resolución de dúbidas durante as horas de titorías previas á exposición
Debate	Durante as sesións a profesora estará á disposición de calquera consulta ou dúbida que se teña a ben realizar

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Valorarase a adecuación das respostas.	20	CB3 CG2 CE42 CT1 CB4 CG3 CE43 CT2 CB5 CG5 CE51 CT3 CG7 CE53 CT4 CG9 CE61 CT5 CG11 CT7 CG12 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20

Práctica de laboratorio	Valorarase o interese e a participación, a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral: corrección e fluidez. A participación activa e implicación nos traballos de aula serán obxecto de avaliación continua.	50	CB3 CB4	CG2 CG4 CG7	CE42 CE43 CE51	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20
Traballo	Valorarase o interese e a participación, a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral: corrección e fluidez. A participación activa e implicación nos traballos de aula serán obxecto de avaliación continua.	30	CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG9 CG11 CG12	CE42 CE43 CE51 CE53 CE61	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT15 CT17 CT19 CT20 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para estudantado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para estudantado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente, deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probas versarán sobre os contidos da asignatura e cada unha delas puntuará o 50% da nota final.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no espazo DATAS EXAMES.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vanthier, Hélène, **L'Enseignement aux enfants en classe de langue**, CLE International, 2009

Tagliante, Christine, **La Classe de langue**, CLE International, 2007

Tagliante, Christine, **L'Evaluation et le cadre européen commun**, CLE International, 2009

Bertocchini, Paola, **Manuel de formation pratique pour le professeur de FLE**, CLE International, 2008

Cuq, Jean-Pierre, **Cours de didactique du français langue étrangère et seconde**, Presses Universitaires de Grenoble, 2008

Bibliografía Complementaria

CONSEIL DE L'EUROPE, **Cadre Européen Commun de Référence pour les langues: Apprendre, enseigner, évaluer**, Conseil de l'Europe, 2001

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA, **Lexislación da Educación Infantil en Galicia**, Xunta de Galicia, 2009

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA, **O inglés en Infantil. Unha porta ao plurilingüismo**, Xunta de Galicia, 2009

Weiss, François, **Jouer, communiquer, apprendre**, Hachette, 2002

Rohrbach, Sophie, **Comptines et jeux de doigts**, Editions Gründ, 2014

Jourdy, Camille, **Mes premières chansons mimées**, Editions Gründ, 2015

Brasseur, Philippe, **1001 activités autour du livre : raconter, explorer, jouer, créer**, Casterman, 2007

Sheila Gepp Stirling, Josep Holgado, Mari Carmen López, Rosa López Boullón, Ángeles Medina de la Maz, **Las lenguas extranjeras en el aula Reflexiones y propuestas**, Graó, 2006

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro II: Francés/O05G110V01931

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Recoméndase que, no momento de iniciar a materia, o alumnado teña un nivel de B1 (segundo o Marco Europeo de Referencia para as Linguas) en lingua francesa.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe das ciencias sociais				
Materia	Aprendizaxe das ciencias sociais			
Código	005G110V01601			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Constenla Vega, Xose			
Profesorado	Constenla Vega, Xose			
Correo-e	xose.constenla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consiste en ensinar aos futuros mestres/as a introducir aos nenos no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do DCB, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionados coas Ciencias Sociais na Educación Infantil			

Competencias	
Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
CE38	Coñecer os momentos máis sobresalientes da historia das ciencias e as técnicas e a súa transcendencia.
CE39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sustentable.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa	CB1 CB5	CG1 CG9	CE1 CE12 CE21 CE22 CE28 CE30	CT3 CT16 CT21
Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social	CB2 CB4	CG2 CG9	CE1 CE2 CE13 CE14 CE44	CT3 CT13 CT15 CT21
Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais	CB1 CB2	CG2 CG3	CE1 CE2 CE4 CE32 CE36	CT6 CT11 CT12 CT15
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	CB1 CB3	CG3 CG4 CG12	CE5 CE12 CE14 CE26 CE37 CE38 CE40	CT1 CT3 CT8 CT14 CT19

Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil	CB1 CB2 CB5	CG2 CG3 CG7 CG9 CG11	CE5 CE23 CE24 CE26 CE29 CE39 CE40 CE41	CT2 CT3 CT5 CT9 CT17 CT21 CT22
Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	CB4	CG2 CG4 CG11 CG12	CE5 CE6 CE23 CE24 CE26 CE29 CE40 CE41	CT2 CT3 CT5 CT9 CT16 CT17 CT22
Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da Información e a Comunicación na aprendizaxe do medio social	CB4 CB5	CG7 CG12	CE21 CE24 CE29 CE41	CT2 CT5 CT6 CT7 CT9 CT15 CT21 CT22

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1. Epistemoloxía e contidos da área de Ciencias Sociais. A área do Contorno: que é, que comprende e Área do contorno no currículo de Educación Infantil	Introdución ás Ciencias Sociais: concepto e trazos que as caracterizan. Cales son as Ciencias Sociais? Definicións. As Ciencias Sociais na Escola: contidos en Educación Infantil. Ciencias que estudan as CCSS. Ciencia interdisciplinar adecuada para a percepción sincrética en Educación Infantil. Axuste das Ciencias Sociais ás características psicoevolutivas dos nenos de infantil. Ata onde poden adquirir conceptos sociais e como? Área do Contorno e currículo.
2. BLOQUE 2. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento das Ciencias Sociais. Nocións espazotemporais.	Desenvolvemento e evolución das nocións espaciais. Desenvolvemento e evolución das nocións temporais. Tratamento didáctico da obra de arte. Os recunchos da historia. Os recunchos da xeografía. Os recunchos da arte e museo. Experiencias piagetianas da adquisición das nocións temporais e espaciais no neno de Educación Infantil. Dificultades dos nenos de Educación Infantil para adquirir as nocións máis abstractas de normas, valores, política etc.
3. BLOQUE 3. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	Elementos para a programación didáctica nas Ciencias Sociais na Educación Infantil. Actividades para a Didáctica das Ciencias Sociais en Educación Infantil. Contidos curriculares do ámbito do contorno. Selección e adecuación dos contidos do contorno no proceso evolutivo do neno/a de Educación Infantil. A metodoloxía globalizadora en Educación Infantil, a base dunha boa asimilación e aprendizaxe polo sincretismo infantil: traballo por proxectos de Kilpatrick; Método de descubrimento; ABP (aprendizaxe baseada en problemas); Centro de Interese de Decroly etc. Recursos e materiais. Propostas editoriais e propostas dun profesor programador e non aplicador. Clasificación do material e tipos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21.5	23.5	45
Traballo tutelado	10	15	25
Traballo tutelado	10	28	38
Seminario	5	6	11
Presentación	1	10	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos. É necesario aplicar unha metodoloxía que fomenta a participación activa e a motivación do alumnado, só deste modo a aprendizaxe adquire un carácter significativo. O profesorado xoga aquí un papel primordial, xa que ten que dinamizar a clase, crear un clima propicio de ensinanza-aprendizaxe, resolver dúbidas e dirixir ben e coordinar, sempre desde o respecto, todas as propostas de traballo. Ser aberto ás suxestións que poidan enriquecer a materia desde a perspectiva construtivista. É por iso importante a metodoloxía a seguir, cun diálogo fluído entre educador e educando. No inicio faranse actividades introdutorias para todo o grupo-clase - Avaliación dos coñecementos previos do alumnado, así como das súas inquiredanzas. - Presentación xeral da materia e a súa organización cun cronograma. - Orientacións sobre a bibliografía. Nas sesións de todo o grupo o procedemento é o seguinte: - Síntese dos temas por parte do/a profesor/a, propiciando o diálogo permanente co alumnado e resolvendo todo tipo de dúbidas. - Presentación de materiais básicos para o traballo de cada tema. - Establecemento das pautas para a preparación xeral da materia, a análise das lecturas obrigatorias (principalmente artigos), a realización de traballos breves sobre un aspecto ou artigo interesante e a exposición de traballos. - Organización e revisión das actividades individuais e grupais realizadas na aula e que serán sempre avaliadas polo docente. - Organización e revisión das exposicións dos estudantes diante da clase. Todas estas pautas teñen que servirnos para conseguir os obxectivos propostos na materia. Deben permitir unha atención individualizada, deben axudar a resolver dúbidas, a facer un seguimento do alumnado etc. Unha boa teoría susténtase nunha boa práctica, entendendo neste caso por práctica a metodoloxía que apliquemos.
Traballo tutelado	Realización de exercicios propostos: cuestionarios, mapas conceptuais, lectura de textos e exposicións de ideas principais. Elaboración de materiais cando se solicite. Participación en grupos medios. Dividida a clase en dous grupos que irán alternándose, proporase en cada sesión traballos prácticos que gardan relación co tema teórico que se está a desenvolver, polo tanto, caracterizarase por: - Traballo en profundidade dun tema (monográfico). - Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistrais. - Lectura e comentario de textos. - Visualización e comentario de material audiovisual. - Elaboración de materiais didácticos co emprego das TIC (programas como PIPO, POTATOES), montaxes audiovisuais prácticos para a aula. - Realización de experiencias prácticas de CCSS para desenvolver na aula de infantil: elaboración de maquetas, xogos e experiencias espazo-temporais, aplicación da literatura e música na comprensión do contorno; programar unha saída didáctica... Estes traballos de aula serán revisados e puntuados.
Traballo tutelado	Elaboración en grupo de diversas propostas de traballo: Traballo por proxectos, Unidades Didácticas, Traballos de investigación. Dividíndose o gran grupo en grupos pequenos de 4-5 para a realización de traballos. Proponanse unha gran variedade de traballos a realizar, debendo o alumnado decantarse por algún. Despois procederase a titorizalos facilitando sempre a información necesaria e resolvendo dúbidas. Animando ao alumnado cando este se vexa con dificultades. - Titorización individual e en grupos reducidos. - Organización e revisión dos diferentes traballos e actividades realizados polos estudantes. - Seguimento e apoio na realización de traballos. - Entrevistas individuais para o seguimento individualizado do proceso de aprendizaxe. A titorización sempre terá un carácter aberto e flexible a todo tipo de suxestións. Tamén debe preparar para as exposicións axudando en asesoramento de como debe realizarse.
Seminario	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos titorizados. Todas as cuestións relativas á materia, consultas, dúbidas, reclamacións... serán resoltas persoalmente nas horas de titoría evitando comunicacións por correo electrónico para evitar confusións. Empregarase a ferramenta FAITIC como medio de entrega de traballos e comunicación co alumnado.

Presentación	Exposición de traballos en gran grupo onde se terá en conta a claridade da exposición, o material elaborado, a cohesión do grupo. É, sen dúbida, un dos aspectos máis interesantes da materia. É poñer en proba a dispoñibilidade do alumnado, a demostración de como se organizaron, como se distribuíron as tarefas, como se relacionaron e, en definitiva, é o cumio dunha tarefa complexa por varios motivos (polo propio traballo, pola colaboración, pola integración grupal...) e o principal é que todos eles deberon realizar un traballo que sexa viable a súa aplicación real e na exposición así debe reflectirse. Estas exposicións realizaranse nas sesións de gran grupo, xa que é importante que os seus compañeiros e compañeiras aprecien o traballo, en definitiva resulta ser unha "aprendizaxe entre iguais".
--------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Na aula ofrecerase unha dirección académica dos traballos tutelados. Tamén se realizará un seguimento da evolución dos mesmos, axudando ao alumnado a solucionar as cuestións que se lle presenten.
Seminario	No horario establecido polo docente, o alumnado terá a posibilidade de solucionar cuestións académicas ben en grupo ben de xeito individual. Estas tutorías realizaranse por petición do alumnado.
Presentación	O docente levará a cabo tarefas de coordinación á hora de preparar as exposicións do alumnado na aula, co fin de obter os mellores resultados. Solucionaranse cuestións técnicas e metodolóxicas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Comentarios de texto, participación en debates, propostas... Os resultados de aprendizaxe agardados son: - Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia -Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos acaídos	30	CB1 CG2 CE13 CT1 CB3 CG9 CE26 CT3 CG12 CE44 CT12 CT14
Traballo tutelado	Realización en grupo dunha Unidade Didáctica seleccionada. Os resultados de aprendizaxe agardados son: - Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil -Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos acaídos	10	CB2 CG3 CE12 CT2 CB4 CG11 CE23 CT6 CE24 CT9 CE29 CT15 CE30 CE36 CE39
Presentación	Presentación e defensa da Unidade Didáctica seleccionada: Os resultados de aprendizaxe agardados son: - Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais - Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación na aprendizaxe do medio social	10	CB4 CG2 CE21 CT2 CB5 CG7 CE28 CT3 CE40 CT5 CE41 CT9 CT17 CT21
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha proba teórica sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe agardados son: -Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa -Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social -Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais -Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	50	CB1 CG1 CE1 CT3 CG12 CE2 CT7 CE4 CT13 CE14 CT19 CE37 CT22 CE38

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia na primeira convocatoria (abril-maio), o alumnado que asista regularmente a clase deberá superar unha proba teórica sobre os conceptos básicos e os contidos do temario (exame final), así como realizar os traballos de aula e tutelados propostos. En caso de non asistir e non realizar as actividades, faranse no exame final (oficial), na segunda convocatoria (xullo) ou nas convocatorias extraordinarias. As notas das actividades das clases B, e a nota da Unidade Didáctica (clases C), no caso de que se realizaron na aula, conservaranse na segunda convocatoria (xullo) e nas convocatorias extraordinarias. Quen non as teña realizado, deberá facelas para superar a materia.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

O calendario das probas oficiais de avaliación pódese consultar na web da facultade

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser

adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado de curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado de curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ASENJO, A, **Juegos de simulación**, Aula de Innovación Educativa, 1992

AYALA,, **Introducción a las Ciencias Sociales**, Aguilar, 1997

BAILEY, P, **Didáctica de la Geografía**, Cincel, 1985

BRAUDEL, F, **La Historia y las Ciencias Sociales**, Alianza, 1987

Bibliografía Complementaria

BENEJAM,, **Los contenidos de las Ciencias Sociales**, .Cuadernos de Pedagogía nº 168, 1978

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xeografía/O05G120V01305

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Coñecemento do medio natural/O05G110V01901

Xeografía para mestres/O05G110V01907

Historia: Historia do presente/O05G120V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104

Outros comentarios

1. A ensinanza a desenvolver terá un carácter basicamente aplicado e favorecerá a actitude participativa como corresponde a unha aprendizaxe que se quere operativa nas futuras actividades profesorais dos alumnos e alumnas do grao.
2. A interactividade será unha das esixencias fundamentais na planificación e desenvolvemento das actividades tanto as lectivas como as prácticas e aplicadas.
3. O espazo das mesmas poderá ser a aula ou calquera outro lugar que facilite a integración do alumnado na experiencia. É necesario que o alumnado sexa constante no seu labor diario, tanto na súa asistencia ás clases como na entrega de materiais que o docente solicite. Debe procurarse traballar diariamente para evitar acumulación de tarefas.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

O alumnado debe en todo momento valerse do seu propio esforzo, xa que só deste modo pode lograr os seus éxitos.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas para mestres: Educación infantil**

Materia	Matemáticas para mestres: Educación infantil			
Código	O05G110V01602			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Valente da Silva Couto, Maria Joao			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Esta materia está orientada a consolidar e profundizar a formación matemática básica necesaria que permita ter un coñecemento sólido dos contidos matemáticos que configuran o currículo da educación infantil. Serve de base, por tanto, para comprender os procesos implícitos no seu ensino. Determinar os obxectivos e os contidos, escoller os recursos e deseñar as actividades matemáticas para a educación infantil. Fomenta o espírito crítico e investigador e axuda a desenvolver a capacidade de expresarse con claridade, precisión e rigor. Contribuíndo á unha mellor competencia profesional e ao seu desenvolvemento continuo.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos

CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.
CE35	Comprender as matemáticas como coñecemento sociocultural.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Adquirir a formación matemática necesaria que permita dominar os conceptos matemáticos básicos que configuran o currículo de Educación Infantil.	CB1	CG1	CE33	CT1
	CB2	CG3	CE34	CT3
	CB3	CG5	CE35	CT5
	CB4	CG6		CT6
	CB5	CG11		CT7
				CT8
				CT13
				CT15
				CT16
				CT21
2. Comprender as matemáticas como un coñecemento sociocultural e a súa utilidade.	CB5	CG1	CE33	CT1
		CG3	CE34	CT3
		CG5	CE35	CT6
		CG11		CT7
				CT12
				CT13
				CT15
				CT19
3. Desenvolver o espírito crítico e investigador e a capacidade de expresión e comunicación en matemáticas.	CB5	CG1	CE33	CT1
		CG2	CE34	CT2
		CG3	CE35	CT3
		CG4		CT5
		CG5		CT6
		CG6		CT7
		CG7		CT8
		CG9		CT9
		CG11		CT11
		CG12		CT13
				CT15
				CT16
				CT17
				CT21

4. Capacitar para consultas e traballo documental sobre o currículo e os aspectos xerais da Didáctica da Matemática.	CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CG9 CG11 CG12	CE33 CE34 CE35	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT19 CT20 CT21
5. Desenvolver as competencias de autoformación e traballo cooperativo.	CB5	CG1 CG2 CG3 CG7 CG9 CG10 CG11 CG12	CE33 CE34 CE35	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21

Contidos

Tema	
1. A área de Matemáticas no currículo da Educación Infantil.	.
2. Lóxica. Conxuntos. Relacións: Clasificacións e ordenacións. Operacións	2.1 Lóxica elemental. Operacións lóxicas. 2.2 Teoría intuitiva de conxuntos. Operacións con conxuntos. Propiedades. 2.3 Relacións de equivalencia. Relacións de orde. 2.4 Correspondencias e aplicacións. 2.5 Leis de composición. Estructuras alxébricas.
3. O número. Historia dos sistemas de numeración. Os números naturais: aspecto cardinal e ordinal. Operacións. Sistemas de numeración. Conxuntos numéricos.	3.1 Introducción e historia dos números e dos sistemas de numeración. 3.2 O conxunto dos números naturais. 3.3 Operacións con números naturais. Propiedades. 3.4 Ordenación en N. Número ordinal. 3.5 Sistemas de numeración. Teorema fundamental. 3.6 Cambio de sistema de numeración. Operacións nun sistema de numeración. 3.7 Os números enteiros. Os números racionais. Ampliación de Q. O número real.
4. O espazo. Historia da Xeometría. Conceptos fundamentais de Xeometría. Construcións xeométricas no plano. Figuras planas e corpos.	4.1 Introducción histórica da Xeometría. 4.2 Conceptos fundamentais de Xeometría. 4.3 Construcións xeométricas no plano. 4.4 Transformacións xeométricas no plano. 4.5 Estudio de polígonos. Triángulos. Cuadriláteros. 4.6 Circunferencia e círculo. 4.7 Poliedros. Prismas. Pirámides. 4.8 Corpos de revolución.
5. As magnitudes e a medida. Introducción e historia. O sistema métrico decimal. Magnitude e cantidade. Medida de magnitudes. Estimación, erros.	5.1 Introducción e historia. O sistema métrico decimal. 5.2 Magnitude e cantidade. Medida de magnitudes. Unidade de medida. 5.3 Proporcionalidade directa e inversa. Magnitudes proporcionais. 5.4 Lonxitude. Amplitude. Extensión. 5.5 Volume e capacidade. 5.6 Outras magnitudes. 5.7 Estimación de medida. Erros.
6. Os contidos matemáticos no currículo da Educación Infantil.	.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	25	37.5	62.5
Traballo tutelado	15	15	30
Traballo tutelado	7.5	7.5	15
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Exame de preguntas obxectivas	2	9.5	11.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Introducción e presentación da materia.
Lección maxistral	Presentación e explicación dos contidos do temario. Síntese e reflexión sobre os contidos.
Traballo tutelado	Proposta do profesor de exemplos, problemas e actividades singulares que contribúan a unha mellor comprensión dos contidos de cada un dos temas.
Traballo tutelado	Na aula haberá comunicación e discusión das diferentes solucións aportadas. Os estudantes traballarán en grupos coa supervisión e dirección do profesor e farán exposición das resolucións. Poderán empregar a bibliografía e os materiais necesarios.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades, exercicios e problemas complementarios para que o alumnado traballe de forma individual e autónoma.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Os estudantes poderán consultar co profesor as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia e sobre as actividades propostas para o traballo autónomo.
Traballo tutelado	Os estudantes poderán consultar co profesor as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia e sobre as actividades propostas para o traballo autónomo.

Avaliación		Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Os criterios de avaliación serán: - Asistencia ás clases; - Intervención na aula, corrección nas resolucións que se presenten e claridade na exposición; - Presentación e resolución de problemas na aula.	30	CB1 CG3 CE33 CT1 CB2 CG4 CE34 CT2 CB3 CG5 CE35 CT3 CB4 CG6 CT5 CB5 CG11 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21

Exame de preguntas obxectivas	Exame (proba individual escrita) da materia, tanto da parte teórica como de exercicios e problemas.	70
	Será valorada: - A corrección nos razoamentos, cálculo e interpretación de resultados; - A capacidade de expresión en matemáticas e en xeral na lingua; - A capacidade para a representación e comprensión de figuras.	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia será a suma das obtidas no traballo de aula (de 0 a 3) e a da proba individual escrita (de 0 a 7). Os estudantes que non se integren nos grupos de traballo das clases prácticas ou non cumpran os requisitos establecidos como criterios de avaliación terán como única opción o exame (cualificación de 0 a 7), sendo a cualificación obtida a súa cualificación final da materia. Co mesmo criterio, os que non se presenten ao exame terán como cualificación final a obtida na parte práctica.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, mediante a realización dun novo exame (de 0 a 7). A cualificación que durante o curso obtiveran na parte práctica (de 0 a 3) será engadida á nova cualificación.

EVALUACIÓN DE ALUMNOS NON ASISTENTES As competencias serán avaliadas mediante a realización dun examen (de 0 a 10).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade

<http://fce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

- En consonancia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá adaptarse ás necesidades específicas de apoio educativo do alumnado matriculado no programa PIUNE (PAT).
- Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nortes Checa, A., **Matemáticas y su didáctica**, 2007,

Díaz Godino, J. (Director), **Matemáticas para Maestros. En: www.ugr.es/local/jgodino/edumat-maestros**, 2004,

Hidalgo, S., **Las Matemáticas en el título de maestro**, 1997,

Chamorro, Mª. CARMEN e outros, **Didáctica de las Matemáticas para Primaria**, 2003,

Bibliografía Complementaria

Fernández, V., **Teoría básica de conjuntos**, 2003,

Gómez, B., **Numeración y cálculo**, 1988,

Nortes Checa, A., **700 problemas de matemáticas y su didáctica**, 1986,

Olmo, M. A. del; Moreno, M. F.; Gil, F., **Superficie y volumen**, 1988,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das matemáticas para a educación infantil/P02G110V01911

Outros comentarios

- Esta materia enmárcase nunha facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

- Para poder completar a súa formación como profesional competente en Matemáticas en Educación Infantil recoméndase cursar a materia do cuarto curso:

Didáctica das Matemáticas para a Educación Infantil. P02G110V01911

Breve descrición dos contidos:

1. Desenvolvemento psicoevolutivo dos conceptos matemáticos;
 2. O ensino da matemática nos primeiros anos;
 3. Obxectivos e contidos matemáticos;
 3. Recursos e materiais para o ensino da matemática;
 4. A actividade matemática na escola infantil. Dificultades na aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Coñecemento do medio natural				
Materia	Coñecemento do medio natural			
Código	O05G110V01901			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Bioloxía vexetal e ciencias do solo			
Coordinador/a	Escuredo Pérez, Olga			
Profesorado	Escuredo Pérez, Olga			
Correo-e	oescuredo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Coñecemento do medio natural comprende o estudo dos aspectos fundamentais do contorno natural onde se vai desenvolver o labor educativo dos mestres e mestras. Pretende crear unha base formativa para que os estudantes poidan desenvolver o seu labor educativo na Educación Infantil.			

Competencias	
Código	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma

CT16 Adaptación a novas situacións

CT17 Creatividade

CT18 Liderado

CT19 Coñecemento doutras culturas e costumes

CT20 Iniciativa e espírito emprendedor

CT21 Motivación pola calidade

CT22 Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Promover o interese dos docentes sobre o medio natural, afondar no seu coñecemento e favorecer que fomenten o interese polo contorno natural na primeira infancia	CG3 CG4 CG9	CE40	CT7 CT12 CT19 CT22
Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa relacionados co medio natural e social	CG1 CG5 CG8 CG10	CE33	CT13 CT14
Familiarizarse cos conceptos de desenvolvemento sostible e con aspectos relacionados coa biodiversidade e as interaccións entre xeosfera e biosfera.	CG1 CG12	CE33 CE36 CE40	CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT19 CT21 CT22
Desenvolver as competencias de autoinformación e traballo cooperativo.	CG2 CG5 CG7 CG11 CG12	CE40	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21

Contidos

Tema	
Introdución ao coñecemento do medio natural	Enfoque sistémico e interdisciplinar dos estudos do medio natural. A paisaxe como punto de partida.
Principios de Ecoloxía	Visión dinámica dos cambios acontecidos no espazo e no tempo nos ecosistemas. Biosfera e as súas interaccións Xeosfera e as súas interaccións O solo como exemplo de interfase entre os sistemas terrestres.
As capas fluídas da atmosfera	Atmosfera e hidrosfera
Desenvolvemento sostible	Medio e desenvolvemento sostible

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	4	12	16
Traballo tutelado	15	22.5	37.5
Resolución de problemas de forma autónoma	1	6	7
Seminario	8	12	20

Lección maxistral	22.5	45	67.5
Exame de preguntas obxectivas	0.5	0	0.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	0	0.5
Traballo	0.5	0	0.5
Observación sistemática	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Traballos dirixidos polo profesor que consisten en actividades en grupo que fomentará a capacidade de observación e análise.
Traballo tutelado	Traballos dirixidos pola profesora Elaboración de material docente para nenos de Educación Infantil relacionado coa materia
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade autónoma do alumno Exercicios que se propoñen na aula e se realizan de forma autónoma polo estudante apoiado en ferramentas informáticas
Seminario	Actividade en grupos que contempla a análise das actividades que se propoñen relacionadas co medio natural e dirixidas a nenos de educación infantil
Lección maxistral	Presentación por parte do profesor dos contidos incluídos no temario

Avaliadas mediante probas de resposta curta ou tipo test.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada terá lugar no desenvolvemento da propia sesión maxistral. En titorías individuais ou en grupo dentro da propia aula ou no horario destinado para este fin.
Estudo de casos	A atención personalizada terá lugar segundo necesidades durante o desenvolvemento da actividade. En titorías individuais ou en grupo dentro da propia aula ou no horario destinado para este fin. Tamén é posible esta atención personalizada utilizando ferramentas informáticas.
Traballo tutelado	A atención personalizada terá lugar na aula. En titorías individuais ou en grupo dentro da propia aula ou no horario destinado para este fin.
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada terá lugar segundo necesidades durante o desenvolvemento da actividade. En titorías individuais ou en grupo dentro da propia aula ou no horario destinado para este fin. Tamén é posible esta atención personalizada utilizando ferramentas informáticas.
Seminario	En horario de titoría ou en aula para coordinar as actividades do grupo, asesoramento ou establecer mecanismos de actuación que solventen os inconvenientes das actividades.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Será anterior a realización da proba en pequeno grupo ou individual ou mesma durante a súa realización de xeito individual
Resolución de problemas e/ou exercicios	Será anterior a realización da proba en pequeno grupo ou individual ou mesma durante a súa realización de xeito individual
Traballo	A atención personalizada terá lugar segundo as necesidades durante o desenvolvemento da actividade. En titorías individuais ou en grupo dentro da propia aula ou no horario destinado para este fin. Tamén é posible esta atención personalizada utilizando ferramentas informáticas.
Observación sistemática	A atención personalizada será individual

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	De resposta múltiple e verdadeiro ou falso	20	CG1 CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba de resposta curta sobre os contidos da materia	40	CG1 CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7

Traballo	Memoria das prácticas de laboratorio, seminarios de elaboración de material docente	20	CG2 CG5 CG7 CG8 CG10 CG11 CG12	CT4 CT5 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Observación sistemática	Avaliación continua a través do seguimento do alumno	20	CG1 CG2 CG5 CG7 CG8 CG10 CG11 CG12	CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante debe superar como mínimo o 50% da cualificación en cada un dos apartados avaliados. Os alumnos non asistentes deberán xustificar debidamente a causa pola que non poden asistir á docencia presencial. O sistema de cualificación será o mesmo que os dos alumnos presenciais en canto á porcentaxe de cada proba. O apartado de presencialidade deberase suplir con traballo autónomo do alumno. Na segunda convocatoria e posteriores manterase o sistema de cualificación proposto.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Exames: consultar páxina web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

FREEMAN et al., **Fundamentos de Biología**, 5, Pearson, 2014

UNESCO, **Educación para el desarrollo sostenible: libro de consulta**, 4, UNESCO, 2012

SAEZ PADILLA et al., **Actividades en el medio natural**, 1, Huelva, 2012

Bibliografía Complementaria

AUDESIRK T., **Biología: la vida en la tierra**, 8, Prenrtice Hall Mexico, 2008

ROMAN et al., **A natureza dos rios e ribeiras de Galicia**, 1, Ir Indo, 2003

CAPEL MOLINA et al, **El clima de la Península Ibérica**, 1, Ariel, 2000

FERNANDEZ DOMINGUEZ C., **Coida o teu planeta**, 1, Nova Galicia Edicións, 2005

IGLESIAS CUETO A., **Actividades en la naturaleza**, 1, Inde Publicaciones, 2005

LEIRO A., **Espazos naturais: provincia de Ourense**, 1, A Nosa Terra, 2003

LEIRO A., **Espazos naturais: provincia de Pontevedra**, 1, A Nosa Terra, 2003

LEIRO A., **Espazos naturais: provincia de Lugo**, 1, A Nosa Terra, 2003

LEIRO A., **Espazos naturais: provincia de A Coruña**, 1, A Nosa Terra, 2003

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Aprendizaxe das ciencias da natureza/O05G110V01403

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Enmarcada nesta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ética e deontoloxía profesional				
Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	O05G110V01902			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Álvarez García, David			
Profesorado	Álvarez García, David			
Correo-e	davidalvarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Ética e deontoloxía profesional tenta ofrecer aos alumnos e alumnas os elementos instrumentais e conceptuais básicos para o achegamento á Ética. Proporcionarlle aos alumnos e alumnas os conceptos fundamentais para a comprensión de textos relacionados coa Ética. Analizar, sintetizar e valorar criticamente as diferentes teorías da Ética propostas no programa e a posibilidade de aplicalas á realidade actual da sociedade e do ámbito educativo. Motivar ao alumnado sobre a importancia que a formación ética poida desempeñar no seu traballo profesional e na formación da súa personalidade.			

Competencias

Código	
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer os desenvolvementos da psicoloxía evolutiva da infancia nos períodos de 0-3 e 0-6.	CT1	
Saber promover a adquisición de hábitos en relación coa autonomía, a liberdade, a aceptación das normas e dos lindes.	CG5	CE5
Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	CG3 CG4	CE5 CE6 CE12

Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan a educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostible.	CT1 CT14
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as creencias e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	CT12 CT13 CT19
Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo.	CT1 CT6 CT13 CT14 CT15
Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.	CT1 CT6 CT8 CT15
Habilidade básica para defender en público as súas opinións	CT3 CT17 CT18 CT20
Saber distinguir moral e ética, e coñecer os rasgos formais básicos do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados plantexados á ética como proposta normativa universalizable e as principais directrices metodolóxicas seguidas na resolución de controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan á sociedade do noso tempo.	CT1 CT6 CT7 CT13 CT15
Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico e para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.	CT1 CT13 CT14
Capacidade para afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto para a súa propia forma de pensar.	CT13 CT14 CT22
Capacidade para recoñecer a relevancia e utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.	CT14 CT21
Capacidade de consolidar unha identidade docente ética, comprometida coa súa rresponsabilidade social no contexto educativo.	CT14
Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados á tarefa educativa.	CT7 CT9 CT14 CT18
Contribuir á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	CT13 CT14
Contribuir á promoción das melloras prácticas da profesión educativa.	CT14

Contidos

Tema	
I.- Introducción: a formación moral e o eido educativo.	1.- Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2.- Modelos de educación moral.
II.- Ética e moral: aproximación conceptual.	3.- A moral: bases socio-antropolóxicas da moral. 4.- A Ética: teorías e problemas de fundamentación.
III.- Razóns éticas, razóns para a Ética.	5.- A Ética e os seus lindes. 6.- Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas.
IV.- A Ética Aplicada e a Xustiza Educativa	7.- Introducción ás Éticas aplicadas. 8.- Principios morais e de Xustiza na comunidade escolar: casos prácticos.
V.- Ética, educación e Dereitos Humanos.	9.- Ética da diferenza, do coidado e da dependencia. 10.- Ética e lexitimidade democrática. 11.- A xustiza educativa: ética, cidadanía e desenvolvemento.
VI.- Ética e deontoloxía profesional.	12.- Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13.- Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc..

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	5	25	30
Estudo previo	5	5	10

Lección maxistral	20	25	45
Seminario	10	0	10
Traballo tutelado	6	24	30
Saídas de estudo	0	8	8
Estudo de casos	5	10	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Presentación e exposicións dos traballos desenvolvidos individualmente e/ou en grupo
Estudo previo	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe
Lección maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia.
Seminario	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio na elaboración dos traballos individuais e/ou en grupo.
Traballo tutelado	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario titorizados polo profesor/a.
Saídas de estudo	Visita guiada a un centro de referencia internacional en Educación Democrática.
Estudo de casos	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que, individualmente e/ou en grupo, deberá desenvolver o alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Presentación	Titorías en grupo e/ou individuais para a resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe e na elaboración de traballos.
Seminario	Titorías en grupo e/ou individuais para a resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe e na elaboración de traballos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Presentación en clase, e discusión. (Mínimo 1 Presentación)	30	CT1 CT3 CT6 CT9 CT13 CT15
Estudo de casos	Estudo, análise e debate sobre casos prácticos vencellados ao temario da materia. (Mínimo 1 Entrega)	40	CT1 CT3 CT6 CT13 CT15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame da materia sobre cuestións de relación de contenidos e razonamento.	30	CT1 CT3 CT13 CT15 CT19

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segunda convocatoria: As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

Alumnado non presencial: o alumnado que non poida seguir a avaliación continuada (Asistencia do 80% das sesións) realizará unha proba de contidos teóricos (50%) e un comentario de texto (50%) na data oficial do Exame.

As datas oficiais dos exames poden consultar na web da Facultade, no apartado Organización Académica.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos

metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ETXEBERRIA, X.:, **Temas básicos de Ética**, 3ª, Desclée, 2005

GUTTMAN, Amy, **La educación democrática**, 1ª, Paidós, 2001

GORDILLO, Mª Victoria:, **Desarrollo moral y educación.**, 1ª, EUMSA, 1992

BLACKBURN, Simon:, **Sobre la bondad**, 1ª, Paidós, 2002

MORATALLA, A. Domingo:, **Ética para educadores.**, 1ª, PPC, 2008

Bibliografía Complementaria

KOHLBERG, L. et Al., **La Educación Moral según Lawrence Kohlberg.**, 1ª, Gedisa, 1989

NODDINGS, Nel, **La educación moral**, 1ª, Amorrortu, 2009

RANCIÈRE, Jacques, **El maestro Ignorante**, 2ª, Laertes, 2010

NANCY, Jean-Luc, **¿Por qué obedecemos?**, 1ª, Clave Intelectual, 2020

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual**

Materia	Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual			
Código	O05G110V01903			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda a identificación, necesidades e intervención educativa do alumnado con discapacidade intelectual. Fundaméntase nas principais achegas teóricas e investigacións máis recentes sobre esta discapacidade.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.

CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT15	Aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Capacitar aos estudantes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.	CB1	CG1	CE8	CT2
	CB2	CG2	CE9	CT7
	CB3	CG3	CE12	CT8
	CB4		CE21	
	CB5		CE22	
			CE28	
Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.	CB1	CG2	CE5	CT1
	CB2	CG3	CE6	CT2
	CB3	CG5	CE9	CT7
	CB4		CE13	CT8
	CB5		CE19	CT9
			CE21	CT13
			CE22	
			CE23	
			CE28	
			CE29	
			CE30	
			CE31	
			CE32	
			CE59	
			CE60	
Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	CB1	CG2	CE19	CT1
	CB2	CG8	CE22	CT13
	CB3	CG12	CE28	
	CB4		CE40	
	CB5			

Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG5	CE8 CE9 CE63 CE64 CE65 CE66	CT8
Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe na aula.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3	CE19 CE21 CE30	CT1 CT2 CT8 CT9
Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade, e respecto diso aos dereitos humanos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3	CE63 CE64 CE65 CE66	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT15
Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG9	CE28 CE60 CE63 CE64 CE65 CE66	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT15
Identificar dificultades de aprendizaxe , informais e colaborar no seu tratamento.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3	CE5 CE8 CE9 CE12 CE21 CE28 CE30	CT2 CT7 CT9 CT12 CT15

Contidos

Tema	
Marcos teórico-conceptuais das NEE en nenos e nenas con discapacidade intelectual.	Marcos teóricos conceptuais da NEE Definición de discapacidade intelectual Definicións actuais, enfoques multidimensionais da discapacidade intelectual.
As dificultades de aprendizaxe no alumnado con discapacidade intelectual.	Diagnóstico e clasificación da discapacidade intelectual Funcionamento intelectual e a súa avaliación. Conduta adaptativa e a súa avaliación. Aproximación multidimensional á clasificación da discapacidade intelectual.
Procedementos de avaliación e identificación das dificultades en estudantado con discapacidade intelectual.	Sistemas de apoio á discapacidade intelectual O concepto de apoio e de necesidades de apoio. As necesidades de apoio das persoas con discapacidade intelectual. Características educativas do alumnado con discapacidade intelectual.
Procedementos de intervención no contexto da discapacidade intelectual Implicacións educativas da discapacidade intelectual.	Boas prácticas na educación do alumnado con discapacidade intelectual.
Métodos e procedementos de investigación e intervención no ámbito da discapacidade intelectual.	Métodos cuantitativos e cualitativos en investigación en discapacidade intelectual.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	30	48
Aprendizaxe colaborativa	10	8	18
Resolución de problemas	22	60	82
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	A profesora explicará todos e cada un dos temas da materia e resolverá as dúbidas do alumnado.
Aprendizaxe colaborativa	En cada tema e durante o desenvolvemento das sesións de explicación dos contidos, plantearanse actividades de aula para traballar en grupo a través de estruturas cooperativas.
Resolución de problemas	En cada tema faranse actividades prácticas e exercicios que se supervisarán semanalmente e que se avaliarán de forma quincenal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A profesora resolverá persoalmente de xeito individual ou grupal as dúbidas ou aclaracións planteadas polo alumnado durante o desenvolvemento das explicacións de cada tema.
Aprendizaxe colaborativa	Antes, durante e ao finalizar cada unha das actividades de aula planteadas en base a estruturas cooperativas de traballo, a profesora resolverá persoalmente calquera dúbida ou aclaración formulada polo alumnado.
Resolución de problemas	En cada actividade práctica ou problema a resolver para cada tema, a profesora acompañará e guiará ao alumnado na resolución dos mesmos aportando documentación, feedback, exemplos, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Aprendizaxe colaborativa	Actividades de aula en estruturas cooperativas.	10	CB2 CG2 CE21 CT1 CB3 CG3 CE29 CT2 CB4 CG5 CE60 CT7 CB5 CG12 CT8 CT9 CT12 CT13 CT15
Resolución de problemas	Actividades prácticas e resolución de mini supostos.	40	CB1 CG1 CE5 CT1 CB2 CG2 CE6 CT2 CB3 CG3 CE8 CT7 CB4 CG5 CE9 CT8 CB5 CG8 CE12 CT9 CG9 CE13 CT12 CG12 CE19 CT13 CE21 CT15 CE22 CE23 CE28 CE29 CE30 CE31 CE32 CE40 CE59 CE60 CE63 CE64 CE65 CE66
Exame de preguntas obxectivas	Proba de elección múltiple	50	CB1 CG1 CE5 CT12 CB2 CG2 CE6 CB3 CG3 CE8 CB4 CG5 CB5 CG9

Outros comentarios sobre a Avaliación

As actividades prácticas e tarefas de aula serán entregados e avaliados nas datas establecidas no cronograma da materia presentado o 1º día de clase (dispoñible en moovi, espazo da materia).

As probas de avaliación faranse ao finalizar a materia. Pódese consultar día/hora/lugar das probas na páxina web da Facultade (apartado datas exames) para cada convocatoria (xuño, xullo).

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª,

considerándose, polo tanto, aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Asociación americana de discapacidades intelectuales y del desarrollo, **discapacidad Intelectual**, 2021,
American Psychiatric association, **Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales (DSM-V)**, 2014,
Bassedas, E., **Alumnado con Discapacidad Intelectual y Retraso en el Desarrollo**, Graó, 2010
<https://icd.who.int/browse11/l-m/es#/http%3a%2f%2fd.who.int%2fcd%2fentity%2f334423054>, **CIE-11**, 11, OMS, 2019
Harrison, P.L. y Oakland, T., **ABAS-II. Sistema de Evaluación de la Conducta Adaptativa**, TEA, 2014
Deaño, M., **D.N.:CAS. Sistema de Evaluación Cognitiva (adaptación española)**, Gersam, 2005
Wechsler, D., **Escala de Inteligencia Wechsler para niños-V. WISC-V**, Pearson, 2015

Bibliografía Complementaria

Molina y Deaño, M., **El fracaso en el aprendizaje escolarII: un enfoque cognitivo**, 2001,
Verdugo, M. A. (Director), **SIGLO CERO, Revista Española sobre Discapacidad Intelectual**, 2020
<https://www.juntadeandalucia.es/educacion/portals/web/protocolo-neae>, **Protocolo NEAE**,
<https://creena.educacion.navarra.es/web/necesidades-educativas-especiales/equipo-de-psiquicos/discap>, **Discapacidad Intelectual**,
García-Alba, J., Esteba-Castillo, S. y Viñas-Jornet, M., **Neuropsicología de la discapacidad intelectual de origen genético**, Síntesis, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas externas: Practicum/O05G110V01981
Traballo de Fin de Grao/O05G110V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/O05G110V01904
Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/O05G110V01905

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104
Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/O05G110V01304

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo				
Materia	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo			
Código	O05G110V01904			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda a identificación, prevención, deseño e intervención psicoeducativa das dificultades de aprendizaxe en lectura, escritura e cálculo en nenos e nenas con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Competencias	
Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Identificar e previr as dificultades de aprendizaxe na lectura, a escritura e o cálculo.	CB1 CB2 CB3 CB4	CG2 CG3	CE7 CE22	CT2 CT7
Informalas e colaborar no seu tratamento.	CB2 CB3	CG2 CG3	CE8 CE21	CT3 CT9
Deseñar e aplicar estratexias de prevención e intervención psicoeducativas para a mellora da lectura, escritura e cálculo.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3	CE7 CE9 CE28 CE34 CE42 CE43 CE47 CE50	CT2 CT3 CT7 CT9

Contidos

Tema	
Marco teórico-conceptual das dificultades de aprendizaxe na lectura, escritura e cálculo.	Teorías explicativas das dificultades específicas de aprendizaxe.
As dificultades de aprendizaxe nos ámbitos de lectura, escritura e cálculo.	Dificultades de aprendizaxe en lectura. Dificultades de aprendizaxe en escritura. Dificultades de aprendizaxe en cálculo.
Procedementos de avaliación e identificación das dificultades psicoeducativas en lectura escritura e cálculo.	Avaliación dos procesos lectores. Avaliación dos procesos escritores. Avaliación dos procesos de cálculo.
Procedementos de intervención no contexto das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.	Intervención en dificultades lectoras. Intervención en dificultades escritoras. Intervención en dificultades de cálculo e resolución de problemas.
Métodos e procedementos de investigación nos ámbitos da lectura, escritura e cálculo e as súas dificultades.	Investigación en lectura. Investigación en escritura. Investigación en cálculo e resolución de problemas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Traballo tutelado	7.5	5.5	13
Aprendizaxe baseado en proxectos	13	32	45
Práctica de laboratorio	1	20	21
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación por parte do profesorado dos principais núcleos temáticos da materia.
Traballo tutelado	Realización de diversas actividades propostas polos docentes en función de cada un dos temas da materia.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Descrición, identificación, prevención e intervención dun caso de dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado poderá consultar directamente ao profesor/a na aula calquera tipo de dúbida durante a realización das actividades propostas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que os profesores teñen nos seus respectivos despachos.
Probos	Descrición
Práctica de laboratorio	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que os profesores teñen nos seus respectivos despachos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Entrega das diversas actividades propostas polos profesores en relación aos contidos da materia.	10	CB2 CB3	CG2 CG3	CE7 CE8 CE9 CE21 CE22 CE28 CE34 CE42 CE43 CE47 CE50	CT2 CT3 CT7 CT9
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización e defensa dun informe acerca da identificación, prevención e tratamento dun caso de dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3	CE7 CE8 CE9 CE21 CE22 CE28 CE34 CE42 CE43 CE47 CE50	CT2 CT3 CT7 CT9
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva de opción múltiple acerca dos diversos contidos da materia.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3	CE7 CE8 CE9 CE21 CE22 CE28 CE34 CE42 CE43 CE47 CE50	CT2 CT3 CT7 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos/as que non acudan regularmente ás clases deberán entregar os proxectos na data límite correspondente á do exame oficial que figura na páxina web da Facultade. Así mesmo, tanto para o alumnado asistente como non asistente para superar a materia será obrigatorio superar, coa metade da puntuación máxima a alcanzar en cada caso, as metodoloxías de avaliación especificadas.

Os estudantes que non adquiren as competencias da materia, terán unha segunda oportunidade en xullo na data establecida e publicada na Web da Facultade.

As partes da materia superadas na primeira oportunidade, non serán obxeta de avaliación na segunda oportunidade considerándose polo tanto como aprobadas nese curso académico. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT) Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: □Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio□.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American Psychiatric Association, **DSM-V-TR. Diagnostic and statistical manual of mental disorders. Washington: American Psychiatric Association. (Versión castellana, 215. DSM-V-TR. Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos me**, Panamericana, 2014

Cuetos, F., **Psicología de la lectura**, Wolters Kluwer, 2008

Cuetos, F., **Psicología de la escritura**, Wolters Kluwer, 2009

Cuetos, F., **PROLEC-R batería de evaluación de los procesos lectores**, TEA, 2007

Cuetos, F., Ramos, J. L. y Ruano, E., **PROESC: evaluación de los procesos de escritura (2ª ed.)**, TEA, 2004

Deaño M, **Cómo prevenir las dificultades de cálculo**, Aljibe, 2000

Bibliografía Complementaria

- Deaño M, **Mejora en el aprendizaje del cálculo en alumnos con debilidad cognitiva.**, Revista Portuguesa de Pedagogía, 39(2), 365-389, 2005
- Deaño M y Rodríguez-Moscote, Y., **Fundamentación teórica del Programa de Rehabilitación y Enriquecimiento PASS-Matemático (PREP-M).**, Educación-Desarrollo y Diversidad, 2002
- Deaño, M. y Tellado, F, **Instrucción basada en los procesos PASS.**, En A. Barca (Coord.), Motivación y Aprendizaje en Contextos Educativos (pp. 369- 398, En A. Barca (Coord.), Motivación y Aprendizaje en, 2009
- Deaño, M., Alfonso, S. y Tellado, F, **El D.N.: CAS. Un enfoque de evaluación, un instrumento de diagnóstico y un instrumento para el diseño de la intervención psicopedagógica. Comunicación presentada al IX Congreso Internacional Galego-Po**, 2007
- Deaño, M., Tellado, F., Iglesias-Sarmiento, V., Alfonso, S., Gayo, E. y Conde, A, **Contribuciones inclusivas y diferenciales para el aprendizaje matemático. Simposium presentado al VI Congreso Internacional de Psicología y Educación y III Congreso Nacional de Psicología y Educación.**, 2011
- Arbones, B, **Detección, Prevención y Tratamiento de dificultades del aprendizaje. Cómo descubrir, tratar y prevenir los problemas en la escuela**, 1º, Ideas propias, 2005
- Besumán, M. P, **Cartilla escolar grafológica.**, Besman Educación Infantil, D.L., 2006
- Borregón, S, **E. LECTOES: enseñanza de la lectoescritura por método fonético: prevención y tratamiento de la dislexia: manual para padres y educadores**, CEPE, 2008
- Defior, S., **Las dificultades de aprendizaje: Un enfoque cognitivo**, Aljibe, 2007
- Escoriza, J. (coord.), **Tratamiento educativo de los trastornos de la lengua escrita**, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barce, 2005
- Fuchs, L. S. y Fuchs, D, **Introduction to response to intervention: What, why, and how valid is it?**, Reading Research Quarterly,, 2006
- Galve, J. L, **Evaluación e intervención en los procesos de la lectura y la escritura**, EOS, 2007
- Galve, J. L., Trallero, M. y Díoses, A. S, **Fundamentos para la intervención en el aprendizaje de la ortografía: ortoleco: programa de desarrollo de la ortografía.**, CEPE, 2008
- García Madruga, J. A, **Lectura y conocimiento.**, PAIDOS, 2006
- Garrido, M., **La lectura y el modelo PASS: perfiles lectores e intervención educativ**, . Educación, Desarrollo y Diversidad,10(1), 25-50, 2007
- Gispert, D. y Ribas, L., **Alumnado con dificultades en el aprendizaje de la lectura.**, Graó, 2010
- González, M. J, **Prevención de las dificultades de aprendizaje.**, Pirámide, 2012
- González, M. J. y Martín, I, **Intervención temprana de la lectoescritura en sujetos con dificultades de aprendizaje**, Revista Latinoamericana de Psicología, 43 (1), 35-, 2011
- Iglesias-Sarmiento, V. (2004, **Dificultades selectivas de aprendizaje en procesamiento numérico y cálculo**, Revista de Educación, Desarrollo y Diversidad, 7(1,
- Iglesias-Sarmiento, V., **Dificultades de aprendizaje en el dominio aritmético y en el procesamiento cognitivo subyacente**, Ann Arbor, MI: ProQuest LLC/ UMI Dissertation Pub, 2009

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G110V01903
Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/O05G110V01905

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104
Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral**

Materia	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral			
Código	O05G110V01905			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Iglesias Sarmiento, Valentín			
Profesorado	Iglesias Sarmiento, Valentín			
Correo-e	visarmiento@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda a identificación, prevención, deseño e intervención psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe da linguaxe oral en nenos e nenas con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Competencias

Código	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT15	Aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar as dificultades no ámbito da linguaxe oral, informais e colaborar no seu tratamento e investigación.	CG1 CG2 CG5 CG6	CE7 CE8 CE9 CE22 CE43 CE45 CE48 CE49 CE53 CE54 CE57	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT15
Adquirir recursos que permitan a resolución de situacións educativas que afectan a nenos e nenas con dificultades na aprendizaxe oral.	CG1 CG6 CG11	CE8 CE43 CE44 CE45 CE46 CE49 CE53 CE54	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16
Deseñar e aplicar diferentes estratexias e métodos de prevención e intervención psicoeducativa que permitan, en colaboración con profesionais especializados, favorecer o desenvolvemento da linguaxe oral na aula.	CG1 CG3 CG5 CG6 CG11	CE8 CE9 CE21 CE22 CE41 CE43 CE44 CE48 CE49 CE54 CE65	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16

Contidos

Tema	
Marcos teórico-conceptuais das dificultades de aprendizaxe da linguaxe oral	Contextualización histórica. Enfoques teóricos. Conceptos básicos.
As dificultades no ámbito da aprendizaxe da linguaxe oral	Conceptualización. Dimensións. Bases anatomofisiolóxicas. Tipoloxías.
Procedementos de avaliación psicoeducativa da linguaxe oral e de identificación das dificultades	Aspectos previos. Probas de avaliación. Avaliación das dificultades de comunicación no TEA. Avaliación dos trastornos de articulación. Avaliación das dificultades asociadas á Discapacidade Auditiva. Avaliación dos trastornos da fluidez verbais. Avaliación dos trastornos do desenvolvemento da linguaxe. Avaliación dos trastornos da voz
Procedementos de intervención no contexto da aprendizaxe da linguaxe oral e as súas dificultades	Aspectos previos. Intervención nas dificultades de comunicación no TEA. Intervención nos trastornos de articulación. Intervención nas dificultades asociadas á Discapacidade Auditiva. Intervención nos trastornos da fluidez verbais. Intervención nos trastornos do desenvolvemento da linguaxe. Intervención nos trastornos da voz.
Métodos e procedementos de investigación e intervención no ámbito da aprendizaxe da linguaxe oral e as súas dificultades	Contextualización. Investigación previa. Novas tendencias. Aplicación prácticas no contexto educativo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	0	30
Traballo tutelado	7.5	29.5	37
Aprendizaxe colaborativa	13	68	81
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudante. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver.
Traballo tutelado	Resolución de actividades na aula baixo a dirección do profesor.
Aprendizaxe colaborativa	Análise e propostas de intervención en casos con dificultades na comunicación e linguaxe

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Presentación da temática
Aprendizaxe colaborativa	Traballos colaborativos dirixidos a profundizar na temática
Traballo tutelado	Resolución de casos prácticos de trastornos da linguaxe e a comunicación

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Traballo práctico na aula arredor dos contidos da materia	20	CG1 CG6 CG11	CE43 CE53	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16
Aprendizaxe colaborativa	Análise e estudo de casos prácticos relacionados cos contidos da materia	50	CG1 CG5 CG6	CE9 CE44 CE53	CT1 CT2 CT8 CT9 CT15 CT16
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva con respostas alternativas	30	CG1 CG2 CG6	CE9 CE45 CE46 CE49 CE53 CE54 CE57	CT2 CT3 CT6 CT7 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade dentro do espazo "datas de exames".

Os traballos entregaranse na mesma semana en que se termine o tema e de forma previa ao comezo do tema seguinte.

Para superar a materia é necesario ter aprobadas a parte teórica (avaliada coa proba obxectiva) e todas as actividades da parte práctica (inclúe traballos de aula, resolución de problemas/exercicios e estudos de caso/resolución de problemas).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Na plataforma Moovi informarase das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alegre, J.R. & Pérez, M., **Guía práctica de los trastornos del lenguaje: descripción e intervención.**, Lebón, 2008

Clemente, R.A., **Desarrollo del lenguaje: manual para profesionales de la intervención en ambientes educativos.**, Octaedro, 2009

Diéguez-Vide, F. & Peña-Casanova, J., **Cerebro y Lenguaje: sintomatología neurolingüística.**, Panamericana, 2012

Peña, J., **Manual de logopedia.**, Masson, 2013

Bibliografía Complementaria

Acosta, V. & Moreno, A., **Dificultades del lenguaje en ambientes educativos. Del retraso al trastorno específico del lenguaje.**, Masson, 2001

Bustos, I., **Trastornos de la voz en edad escolar.**, Aljibe, 2000

Del Río, M.J. & Torres, V., **Lenguaje y comunicación en trastornos del desarrollo.**, Prentice-Hall, 2006

González, J.N., **Alteraciones del habla en la infancia. Aspectos clínicos.**, Panamericana, 2002

Mendoza, E., **Trastorno específico del lenguaje.**, Plátano, 2016

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G110V01903

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/O05G110V01904

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Obradoiro de creatividade artística**

Materia	Obradoiro de creatividade artística			
Código	O05G110V01906			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martín Gulias, Néstor			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://estudio-de-creatividad.blogspot.com.es/			
Descrición xeral	A importancia da creatividade artística no contexto da educación, da arte, da cultura e da sociedade contemporáneas resulta indiscutible por canto a transformación e a diversidade dos patróns culturais están estreitamente vinculados co potencial da imaxinación construtora e da carga emotiva da obra de arte, co desenvolvemento dun pensamento orixinal e innovador e cunha forma de actuar diverxente que orienta e promove o desenvolvemento de obras artísticas novas e orixinais. Co taller da creatividade o alumno estuda os patróns estéticos subxacentes na contorna servíndose da investigación na plástica e promovendo desta forma unha educación máis integral, unha concepción máis aberta e diverxente, un novo modelo idealista que xera descubrimentos co estudo das distintas técnicas artísticas e crea desta forma novas obras baixo unha concepción didáctica na que se potencia a sensibilidade respecto á contorna artística-plástico e a formación estética.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor/a e orientador/a en relación coa educación familiar.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo

CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Desenvolver a capacidade para coñecer os procesos da creación e da produción artística.	CB1	CG1	CE2	CT1
Capacitar aos alumnos no coñecemento dos modos de investigación nas artes.	CB2	CG7	CE4	CT2
Capacidade para aplicar os coñecementos técnicos e os procedementos para o desenvolvemento da práctica artística.	CB3		CE5	CT5
	CB4		CE7	CT7
	CB5		CE9	CT8
			CE10	CT9
			CE11	CT13
			CE25	CT15
			CE55	CT16
			CE57	CT17
			CE62	CT21
Capacidade para a organización dun sistema creativo innovador.	CB1	CG2	CE41	CT1
Capacidade para a presentación e exposición de proxectos artísticos.	CB2	CG7	CE57	CT2
	CB3		CE59	CT7
	CB5		CE60	CT13
			CE62	CT15
			CE63	CT20
			CE65	
			CE66	
Capacidade para a elaboración de textos relacionados co traballo realizado sobre unha cuestión artística.	CB1	CG7	CE23	CT1
	CB3		CE41	CT7
Capacidade para buscar, analizar e incorporar recursos desde outros ámbitos e aplicalo logo aos ámbitos artísticos e da creatividade.	CB4		CE57	CT8
	CB5		CE58	CT9
			CE61	CT16
				CT17

Capacidade para elaborar un anteproxecto que se poida concretar logo nun proxecto na aula.	CB1	CG11	CE12	CT1
Capacidade para contextualizar o traballo realizado, dando a razón do fundamento dos principios do mesmo.	CB2		CE34	CT5
	CB3		CE53	CT7
	CB4		CE57	CT8
	CB5		CE59	CT9
			CE62	CT13
			CE63	CT17
				CT21
Capacidade para documentar o traballo realizado, saber investigar nas fontes e saber aplicalo ao traballo de propia creación.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG7	CE29	CT7
Capacidade para a análise e a avaliación de proxectos, así como saber extrapolalo a ámbitos das artes.	CB3	CG11	CE34	CT8
	CB4		CE41	CT11
			CE55	CT12
			CE56	CT13
			CE62	CT15
			CE64	CT17
				CT19
				CT21

Contidos

Tema	
A creatividade e a análise das formas	A investigación e a creatividade dirixida a repertorios artísticos e orientadas á educación infantil. A investigación didáctica no referente á imaxinación na obra artística. Metodoloxías para xerar obras creativas, orixinais e estéticas. Incorporación didáctica das tecnoloxías da información e da comunicación e de todos os novos métodos informáticos aplicables no aula a este nivel. A creatividade como mellora da intelixencia persoal e de progreso da sociedade: descubrimento de pautas estéticas na obra de arte. A imaxinación nas estruturas tridimensionais e nos traballos de volume creativo. Xeración de novas ideas e conceptos artísticos, de novas asociacións entre ideas e de conceptos coñecidos, como produtores de solucións orixinais. A investigación e a creatividade dirixida. A incorporación do xogo na creatividade.
Modelos de investigación e de creatividade	Procedemento para o desenvolvemento de novas ideas e conceptos artísticos, de novas asociacións entre ideas e conceptos coñecidos, como produtores de solucións orixinais. Ensinar a utilizar a creatividade como mellora da intelixencia persoal e de progreso da sociedade: descubrimento de pautas estéticas na obra de arte. Modelos de investigación e de creatividade. Elaboración artística e didáctica para o desenvolvemento do enxeño, da inventiva, do pensamento orixinal e da imaxinación construtiva. Técnicas para xerar e avaliar ideas. Interpretación didáctica de obras artísticas na historia. Soporte teórico práctico e coñecemento da técnica. Modos de potenciar o pensamento diverxente e creativo. Estudos creativos do debuxo e cor dende a didáctica. Psicoloxía da creatividade e factores relacionados: o humor, a felicidade, a depresión, o medo, trastornos, etc. Creatividade artística versus científica. ideas e teorías da creatividade innata.

Investigación e creación na obra de arte

Desenvolvemento de mecanismos de produción de ideas, conceptos, de descubrimentos novos, orixinais e útiles.
Estudo da inventiva e a súa relación coa didáctica das artes.
Estudo de criterios para examinar cando unha obra é creativa.
Optimización dos procesos creativos, estudo da calidade da obra respecto á novidade que ofrece.
Investigación, creación e innovación.
As técnicas para o desenvolvemento da orixinalidade na obra de arte: principio de adaptabilidade e posibilidades de realización concreta.
Traballo de produción de ideas, conceptos, descubrimentos novos, orixinais e útiles, estéticos.
Estudo da inventiva e didáctica nas Artes.
Estudo de criterios para examinar cando unha obra é creativa.
Optimización dos procesos creativos, estudo da calidade da obra respecto á novidade que ofrece. Investigación, creación e innovación.
A creatividade dende unha perspectiva cultural e social.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiro	15	30	45
Traballo tutelado	12.5	31.5	44
Prácticum, Practicas externas e clínicas	1	2	3
Estudo previo	1	1	2
Lección maxistral	16	16	32
Traballo	5	5	10
Observación sistemática	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiro	Elaboración artística didáctica no taller para o desenvolvemento do enxeño, da inventiva, do pensamento orixinal e da imaxinación construtiva. Interpretación práctica didáctica de obras artísticas na historia. Soporte teórico-práctico e coñecemento da técnica no estudo do taller.
Traballo tutelado	Guía de traballos de arte e saber ver no pensamento diverxente e creativo. Estudos creativos do debuxo e cor desde a didáctica tras a explicación en clase de pautas de realización. Titorización da realización nas estruturas tridimensionais e nos traballos de volume creativo. Incorporación didáctica titorizada das tecnoloxías da información e da comunicación e de todos os novos métodos informáticos aplicables na aula a este nivel.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Estímulo ao aire libre na xeración de novas ideas e conceptos artísticos, de novas asociacións entre ideas observadas e de conceptos coñecidos, como produtores de solucións orixinais. Modelos de investigación e de creatividade intencionada nas prácticas externas. A investigación didáctica no referente á imaxinación na obra artística e a súa relación coa realidade do exterior.
Estudo previo	Utilizar a realización de esbozos e estudos previos como mellora da obra práctica persoal e de progreso da didáctica: descubrimento de pautas estéticas na obra de arte e da súa transmisión ao alumnado.
Lección maxistral	Traballo didáctico e leccións maxistras acerca da produción de ideas, conceptos, descubrimentos novos, orixinais e útiles, estéticos. Estudo teórico e fundamentado da inventiva e didáctica nas Artes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Atención personalizada
Traballo tutelado	Atención personalizada
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Atención personalizada
Estudo previo	Atención personalizada
Lección maxistral	Atención personalizada

Avaliación

Descrición		Cualificación	Competencias Avaliadas			
Obradoiro	No taller de creatividade buscaremos producir ideas, desenvolver conceptos, descubrir opcións novas, orixinais, útiles e que satisfagan a os alumnos e a colectividade. Un dos principios básicos que se van a tratar de seguir é a estimulación da capacidade creativa, potenciando o seu desenvolvemento e mellora. Para promover o seu desenvolvemento utilizaremos distintas técnicas experimentais e outras máis coñecidas como os mapas mentais. Os procedementos prácticos levarán a efecto mediante a representación gráfica de ideas, temas, proxectos, etc. Trataremos de combinar palabras crave nos debuxos e establecer conexións entre aquelas, seguiremos como vén facendo nos estudos de creatividade un procedemento analóxico.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG11	CE12 CE29 CE41 CE55 CE59 CE63 CE64	CT2 CT9 CT16 CT21
Traballo tutelado	Como principais obxectivos no taller de creatividade buscarase o acto de innovar baixo a supervisión docente, de producir obras de arte creativas desde el enxeño, a capacidade de atopar solucións orixinais e a vontade de facer modificacións e asociacións entre ideas para transformar os obxectos, dando lugar a outro novos pero sempre seguindo directrices orientativas.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE1 CE12 CE25 CE29 CE59 CE62	CT1 CT2 CT7 CT13 CT15 CT16 CT20
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O alumnado debe buscar, achar, inventar no exterior. En espazos abertos o alumnado vaise identificar co traballo nunha maior liberdade mediante a arte do descubrimento. O profesor guiarao na súa investigación dunha maneira formal. Na obra de arte realizada nas prácticas externas concretarase a estratexia e as conclusións que guían ao descubrimento.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE12 CE61	CT2 CT9 CT17
Estudo previo	Buscamos xerar dunha forma rápida métodos de innovar de forma positiva, resolver problemas artísticos desde o descubrimento, desde un pensamento distinto, diverxente, lateral pero fundamentado. O alumno antes de acometer unha obra deberá entender os seus obxectivos, cualificalos mediante esquemas. Partirá da base de que aínda sen atopar unha solución xerará uns principios dos estudos previos dos que poida deducir algo.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG11	CE34 CE55	CT1 CT7 CT15 CT16
Lección maxistral	Seguiremos o procedemento de elaboración teórica docente de medios auxiliares, estratexias, principios e regras e a maneira de atopar vías de solución e pautas para xerar a expresión plástica. Como principios daremos suxestións para atopar solucións, pautas e medios que finalicen coa solución. En canto as regras que imos seguir, podemos enumerar: separar os elementos cos que se van á traballar, xerar figuras esquemáticas, táboas, mapas etc.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG7	CE12 CE41 CE61 CE62 CE63 CE64	CT5 CT8 CT13 CT16 CT20 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que non asistisen a clase regularmente están obrigados a entregar todos os traballos pendentes ou non entregados do curso para poder superar a materia. Con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

As datas dos exames están establecidas na Web da Facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GARDNER, H., **Mentes creativas: unha anatomía da creatividade.**, Paidós, 1998.

DUBORGEL, Bruno., **O Debuxo do Neno. Estruturas e Símbolos.**, Paidós Ibérica S.A., 1981.

ESPRIÚ, R., **O neno e a creatividade.**, Trillas. Eduforma., 2005

FREINET, Élise., **Debuxos e Pinturas de Nenos.**, 6ª edición., Laia S.A., 1982

REYNOLD BEAN., **Como desenvolver a creatividade nos nenos**, Debate, 1993

Bibliografía Complementaria

GILBER, Michel, **O Ensino do Debuxo na Escola Primaria e Secundaria**, Paidós, 1974

TRILLO TORIJA, M., **Iniciación ao Debuxo na Escola**, Afrodisio Aguado S.A., 1964

WIDLOCHER, D., **Os Debuxos dos Nenos**, Herder, 1980

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da expresión plástica e visual/O05G110V01502

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xeografía para mestres				
Materia	Xeografía para mestres			
Código	O05G110V01907			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Profesorado	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Correo-e	edeuna@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de que o alumnado adquira os coñecementos, habilidades e destrezas necesarios para ter unha visión xeográfica dos procesos naturais e humanos. Trátase tamén de que o alumnado desenvolva as súas capacidades de análises e de sínteses e o razoamento espacial, útiles para a súa formación profesional.			

Competencias	
Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
CE39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sustentable.
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.

CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil	CB1	CG1	CE24	CT1 CT3 CT13 CT14 CT21 CT22
Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes	CB2	CG1 CG11	CE13 CE36 CE40	CT1 CT2 CT3 CT8 CT9 CT17
Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	CB1 CB4 CB5	CG11	CE13 CE24 CE36 CE40 CE41 CE44	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT13 CT22
Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos	CB2 CB4	CG2 CG3 CG11	CE13 CE36 CE39 CE40	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT17 CT21
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	CB2 CB4	CG7 CG11	CE29 CE36 CE40	CT2 CT3 CT5 CT8 CT9 CT17
Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	CB3	CG5 CG11	CE13 CE44	CT1 CT2 CT3 CT6 CT17
Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil	CB2 CB4	CG7	CE34 CE41	CT5 CT6 CT9 CT15 CT16 CT17

Contidos

Tema

1. BLOQUE 1: Situación e representación espacial	Como é a Terra? Como a representamos? A necesidade de saber ler e interpretar mapas
2. BLOQUE 2. As consecuencias xeográficas dos procesos naturais	O sistema natural e os seus compoñentes. Os fundamentos xeográficos da diversidade de paisaxes naturais
3. BLOQUE 3. As consecuencias xeográficas da acción humana	Cantos somos e como nos distribuímos? Como nos organizamos? Como funciona o sistema global?

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Traballo tutelado	9	21	30
Estudo previo	5	10	15
Resolución de problemas	9	21	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	13	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos.
Traballo tutelado	Elaboración dun documento, en grupo, sobre un tema no marco da materia.
Estudo previo	Lectura e análise do material proporcionado previamente polo profesor.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios; traballos con material cartográfico; realización, análise e comentario de gráficos; comentarios de texto; análise e realización de recursos; deseño de programacións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante sesións presenciais no despacho, consultas a través de medios telemáticos (correo electrónico, plataforma de teledocencia MOOVI, despacho virtual en Campus Remoto, etc).
Estudo previo	Resolución de dúbidas que expoña o material proporcionado ao alumno
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante sesións presenciais no despacho, consultas a través de medios telemáticos (correo electrónico, plataforma de teledocencia MOOVI, despacho virtual en Campus Remoto, etc.)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Presentación do traballo realizado acorde ás pautas propostas. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil	15	CB1 CG2 CE29 CT1 CB3 CG3 CE36 CT2 CB4 CG11 CE39 CT3 CE41 CT6 CT7 CT9 CT13

Estudo previo	Participación en clase e na plataforma de teledocencia. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil - Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Ampliar a formación cultural	5	CB1 CB3 CB4	CG11	CE24 CE29 CE36 CE41	CT1 CT2 CT3 CT6 CT9 CT13 CT15
Resolución de problemas	Presentación dos traballos realizados na aula (comentarios, reflexións, análises). Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil - Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	10	CB1 CB3 CB4	CG11	CE24 CE29 CE36 CE41	CT1 CT2 CT3 CT6 CT9 CT13 CT15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Tres probas teóricas sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil - Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Ampliar a formación cultural	35	CB1 CB2 CB4 CB5	CG1	CE36 CE37 CE41 CE44	CT1 CT2 CT3 CT8 CT13 CT22
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tres probas prácticas sobre aspectos tratados no temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos - Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes	35	CB1 CB3 CB4	CG11	CE13 CE34 CE36	CT1 CT3 CT7 CT8 CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación detallada tanto para o **alumnado asistente como para o non asistente**.

As probas teóricas e prácticas, os traballos de aula, tutelado e demais actividades serán liberatorias. No exame final (oficial) faranse as partes que queden pendentes, no seu caso. En caso de non realizar as actividades, ou non realizar as probas correspondentes, faranse todas no exame final (oficial). Para obter un aprobado na cualificación final é **CONDICIÓN NECESARIA** superar as probas teóricas e prácticas. A realización das demais actividades por si soas, aínda que numericamente o permitan, non será suficiente para conseguir o aprobado final. Da mesma maneira, o aprobado da parte teórico-práctica non bastará para o aprobado final sen a realización e superación das demais actividades.

As probas teóricas e prácticas non se compensarán entre si de cara á nota final; é preciso aprobar as tres partes de maneira independente. Os contidos teórico-prácticos de cada proba serán os seguintes: na primeira, os do bloque 1; na segunda, os do bloque 2; na terceira, os do bloque 3.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo que se estableza na guía docente). As mesmas condicións de avaliación xerais rexen para aqueles alumnos que, por algunha razón, non poidan asistir regularmente a clase.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da Facultade no espazo exames.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser

adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AGUILERA ARILLA, M.J. y otros, **Geografía General I. Geografía Física**, UNED, 2013

AGUILERA ARILLA, M.J., **Geografía General II. Geografía Humana**, UNED, 2014

ALONSO, J. y otros, **Geografía. Curso de Acceso**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2000

BIELZA DE ORY, V. (ed.), **Geografía General**, 3ª ed., Taurus, 1993

PAZO LABRADOR, A.J., **Nocións básicas de Xeografía Xeral Física para Mestres. As consecuencias humanas dos procesos naturais**, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo, 2007

TROITINO TORRALBA, N.L., **Geografía General**, Centro de Estudios Financieros, 2011

Bibliografía Complementaria

AGUILERA ARILLA, M.J. y otros, **Orientaciones para la realización de ejercicios prácticos. Geografía Física I**, UNED, 2009

ALBET, A. y BENEJAM, P., **Una Geografía Humana renovada. Lugares y regiones en un mundo global**, ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona-Vicens, 2000

ESTÉBANEZ, J. y otros (1992), **Geografía Humana**, Cátedra, 1992

LÓPEZ BERMÚDEZ, F. y otros, **Geografía Física**, Cátedra, 1992

PLANS, P., **Geografía Física, Geografía Humana.**, EUNSA, 1993

ROMERO, J. (coord.), **Geografía Humana**, Ariel, 2004

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Geografía Humana. Sociedad, Economía y Territorio**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2005

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Glosario y prácticas de Geografía Humana.**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2006

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Paisaje, Sociedad y Cultura en Geografía Humana**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Aprendizaxe das ciencias sociais/P02G110V01601

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

Outros comentarios

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aspectos didácticos e organizativos da educación especial**

Materia	Aspectos didácticos e organizativos da educación especial			
Código	O05G110V01908			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández del Río, Ana Belén			
Profesorado	Fernández del Río, Ana Belén			
Correo-e	afdel.rio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O título desta materia é orixinario do Título de Mestre, especialidade de educación Especial, aprobada polo Real Decreto 1440/1991 (B.O.E., DE 11 de outubro). Tamén son orixinarios os seus contidos. Ambas, materia e contidos, son recuperados como materia optativa para o Grao de Educación Infantil. Na Mención de Educación Especial dáse a circunstancia de que esta mención no citado Grao é único nas 50 Universidades españolas que imparten este título. Con ela trataríase de acceder ao coñecemento dos modelos didácticos e organizativos relacionados coas NEAE.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de tutor/a e orientador/a en relación coa educación familiar.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.

CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo de Fin de Grao que compendia a formación adquirida ao longo de todas as ensinanzas descritas.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
A1 Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	CB1 CB3 CB5	CG1 CG9	CE1 CE27 CE30 CE67	CT1 CT10
A2 Capacitar aos docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	CB2	CG2	CE10 CE12 CE19 CE21	CT2 CT13
A3 Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	CB2	CG3	CE8 CE9 CE22 CE26	CT7 CT8 CT12 CT17

A4 Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	CB2 CB3	CG4	CE23 CE29 CE31 CE59	CT7 CT11 CT16 CT18
A5. Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	CB3	CG5 CG11	CE13 CE20 CE60	CT9 CT14 CT15
A9 Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	CB5	CG9	CE11 CE19 CE28	CT6 CT10 CT19
A11 Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	CB4	CG11	CE61 CE63 CE64	CT9 CT13 CT15
A12 Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan os colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	CB3	CG12	CE32 CE59 CE65 CE66	CT3 CT8 CT21

Contidos

Tema

1. O contexto da Educación Especial. (*)
2. Principios reguladores da Educación Especial.
3. Principais necesidades educativas específicas.
4. Modalidades didácticas para a atención ás necesidades educativas especiais.
5. Adaptacións do currículo nos diferentes niveis curriculares.
6. Modalidades organizativas para a atención ás necesidades educativas específicas.
7. Estrutura organizativa para atender a diversidade.
8. Os profesionais da Educación Especial.
9. A organización de recursos materiais en Educación Especial.
10. A Familia e a comunidade educativa como axentes de integración.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	6	25	31
Presentación	10	20	30
Traballo tutelado	18	25	43
Resolución de problemas	15	25	40
Cartafol/dossier	1.5	2.5	4
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos, o mesmo que durante a realización de portafolios/dossieres e traballos; é dicir, durante o tempo en que se realizan estas actividades prestarase a atención adecuada aos estudantes ao obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas á materia de organización do centro escolar.
Presentación	Realizarase en tutorías individuais e/ou grupais sobre os aspectos mais relevantes da temática abordada.
Traballo tutelado	Realizarase en tutorías individuais e/ou grupais sobre o contido do traballo.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Dossier de traballos de aula e traballos monográficos tutelados, exposición, ...	50	CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG11	CE8 CE10 CE13 CE19 CE20 CE21 CE22 CE23 CE26 CE29 CE59 CE61 CE63 CE66 CE67	CT2 CT3 CT6 CT7 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT21	
Resolución de problemas	Resolución de exercicios ou problemas con solucións adecuadas	20	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CG5 CG12	CE1 CE9 CE11 CE12 CE21 CE28 CE30 CE32 CE60 CE63 CE64 CE65	CT3 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT17 CT18 CT19	
Exame de preguntas obxectivas	Proba con base nos contidos fundamentais da materia	30	CB1 CB4 CB5 CG1 CG3 CG9	CE11 CE23 CE27 CE28 CE31 CE66	CT1 CT3 CT6 CT12 CT13 CT15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar en cada unha das modalidades indicadas no apartado da avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter como mínimo en cadansúa a metade da puntuación.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta mais dun 20%). Deberá presentar igualmente na data sinalada para todo o alumnado cada unha das actividades incluídas nas modalidades obxecto da avaliación, de xeito individual; as exposicións deberán de ser gravadas e subido o enlace á plataforma. Será condición indispensable para superar a materia obter como mínimo a metade da puntuación en cada unha das partes obxecto da avaliación.

Segunda convocatoria:

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

De non superar esta última convocatoria non se gardarán as puntuacións obtidas. Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira convocatoria.

As datas oficiais de exames poden consultarse na web da Facultade no espazo datas exame.

Outras observacións:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arnaiz, P y Escarbajal, a., **Aulas abiertas a la inclusión**, Dykinson, 2021

Lozano, J., Cerezo, M. C., y Alcaraz, S., **Plan de atención a la diversidad**, Alianza Editorial, 2015

Moya, E.C.; Moya, J.M. & El Homrani, M., **El aula inclusiva. Condiciones didácticas y organizativas**, 8 (3), 2015

Bibliografía Complementaria

AA.VV., **La intervención en educación especial: propuestas desde la práctica**, CCS, 2006

Castillo-Briceño, C., **Posicionando la educación inclusiva: Una forma diferente de mirar el horizonte educativo**, 39(2), 123-152, 2015

Del Mar Bernabé, M., Alonso, V., y Bermell, M. Á., **Evolución de la terminología relacionada con la atención a la diversidad a través de las diferentes reformas legislativas en España**, 70(1), 79-96, 2015

Echeita, G., **Inclusión y exclusión educativa. De nuevo ¿voz y quebranto**, 16 (2), 99-118, 2013

Guasp, J. J. M., Ramón, M. R. R., y De la Iglesia Mayol, B., **Buenas prácticas en educación inclusiva**, 34(1), 31-50, 2016

Ministerio de Educación, **Actuaciones de Éxito en las Escuelas Europeas**, 2011

Rojas, G. A. S., **De la anomalía a la discapacidad, una larga historia de exclusión social: de la muerte, al destierro y el repudio, a la inclusión educativa**, 3(1), 2016

Sola, T.; López Urquizar, N. Cáceres, M.P., **Perspectivas didácticas y organizativas de la Educación Especial**, Grupo Editorial Universitario, 2006

Salimbeni, O., **Escuela y Comunidad: participación comunitaria en el sistema escolar**, 17, 2011

Seijo, D., **Educación especial, competencias docentes para atención de alumnos con necesidades específicas de apoyo educativo: formación y recursos didácticos**, Port-Royal Ediciones, 2008

Simón, C., Giné, C. y Echeita, G., **Escuela, familia y comunidad: Construyendo alianzas para promover la inclusión**, 10(1), 25-42, 2016

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Bases pedagógicas da educación especial**

Materia	Bases pedagógicas da educación especial			
Código	O05G110V01909			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández Guerra, Ernesto			
Profesorado	Fernández Guerra, Ernesto			
Correo-e	efguerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Bases Pedagógicas da Educación Especial é optativa de 4º curso no plan de estudos da titulación de Grao de Educación Infantil, polo que trata de complementar a formación sobre a conceptualización do eido educativo que trata e dos suxeitos con necesidades específicas de apoio educativo. No mesmo senso, as tomas de decisión, o manexo de recursos e instrumentos axeitados e a interiorización de pautas de intervención educativas máis idóneas para facilitar a aprendizaxe van ser os aspectos esenciais que se traballarán nesta materia. Consideramos que o mestre de Educación Infantil debe adquirir unha serie de competencias para poder implementar unha axeitada resposta educativa segundo as necesidades específicas de apoio educativo presentadas polo alumnado tendo presente o marco dunha escola inclusiva.			

Competencias

Código	
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CT2	Capacidade de organización e planificación

CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Adquirir os coñecementos básicos dos aspectos educativos do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e comprender os distintos discursos ideolóxicos e teóricos que sustentaron a Educación Especial como práctica educativa (da segregación á inclusión)	CG4 CG6	CE4 CE6	CT3 CT5 CT6 CT8 CT12
Analizar os diversos modelos de escolarización para os alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo, atendendo ós seus déficits e necesidades.	CG3 CG9	CE21	CT2 CT8 CT10 CT11 CT12
Conceptualizar, analizar e describir as variables implicadas nos procesos de E-A, así como a súa posible incidencia nas diversas alteracións do mesmo.	CG1	CE8 CE9 CE10 CE19	CT2 CT8 CT16
Desenvolver actitudes positivas cara as persoas con discapacidade, dende unha perspectiva de normalización e integración.	CG11 CG12	CE22	CT12 CT14
Adquirir unha actitude responsable, como futuro docente, na educación dos discentes atendendo ás súas necesidades específicas utilizando estratexias de comunicación, interacción e de traballo en equipo interprofesional para afrontar-la ensinanza en contextos de diversidade.		CE21	CT9 CT12 CT13 CT14 CT15
Coñecer e deseñar respostas educativas segundo os modelos teóricos básicos de resposta á diversidade na aula e centro empregando actitudes positivas cara o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.	CB4 CG3	CE21	CT2 CT9 CT12 CT17 CT18 CT19
Comprender a natureza e problemas didácticos, organizativos e formativos que afectan á educación cando se enfronta a situacións de diversidade, desigualdade e heteroxeneidade.		CE19	CT7 CT8 CT12
Coñecemento e aplicación axeitada de instrumentos de identificación de necesidades específicas de apoio educativo e intervencións máis usuais no campo da Educación Especial, así como as estratexias psicopedagóxicas máis axeitadas en cada caso.	CB4	CE7 CE21 CE22 CE30 CE32	CT6 CT8 CT9 CT12
Coñecer os recursos do sistema educativo para dar resposta ás necesidades específicas de apoio educativo.	CG1		CT7 CT12 CT16 CT21 CT22

Contidos

Tema

Bloque I.	1. Bases da Educación Especial: concepto, necesidades educativas especiais, normalización, integración...
Bases conceptuais e marcos de actuación	2. Atención a diversidade, modelo inclusivo para a atención á diversidade. 3. Escolarización e resposta ás necesidades educativas desde contextos inclusivos. 4. Reforzo e adaptacións curriculares (deseño, desenvolvemento, avaliación)
Bloque II.	5. As necesidades educativas referidas as dificultades de aprendizaxe.
Procesos de intervención en persoas con necesidades educativas	6. As necesidades educativas referidas a situacións de desventaxa educativa. 7. As necesidades educativas referidas ás altas capacidades. 8. As necesidades educativas referidas o retraso mental. 9. As necesidades educativas referidas ás dificultades visuais. 10. As necesidades educativas referidas ás dificultades auditivas. 11. As necesidades educativas referidas ás dificultades motóricas. 12. As necesidades educativas referidas ás dificultades psíquicas e conductuales.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	10	0	10
Seminario	2.5	0	2.5
Lección maxistral	10	34.5	44.5
Traballo tutelado	15	32	47
Traballo tutelado	12	11	23
Cartafol/dossier	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Axuda e seguimento das tarefas realizadas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Avaliación da exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10 CB4	CT2 CT12
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios e proxectos realizados baixo a supervisión do profesor.	40	CG1 CG3 CT12

Traballo tutelado	Avaliación dos traballos realizados e entregados polos alumnos/as	20	CB4	CG3	CE21	CT2 CT7 CT8 CT9 CT12
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos deben realizar unha proba de exame de resposta corta en base os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Deberán para aprobar a materia obter nesta proba, como mínimo 1,5 puntos sobre 3.	30	CB4	CG3		CT7 CT12

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación que se propón é unha avaliación multicriterio, é dicir, unha avaliación que admite propostas de valoración en todas as actividades que leven a cabo (coñecementos teóricos, prácticos, traballos, exame, ...) permitindo unha avaliación que supoña unha valoración integral do alumno/a. Criterios para superar a materia:

a) Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha delas como mínimo a metade da puntuación.

b) Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 20%). Éste deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, este valorarase ata un máximo de 5 puntos, deberá para aprobar obter nesta proba unha nota mínima de 2,5 puntos. Ademais deberá realizar un traballo tutelado que terá tamén unha valoración de ata 5 puntos. Será condición indispensable para superar a materia, obter en cada un dos apartados como mínimo a metade da puntuación.

Segunda convocatoria: As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico. De non superar esta última convocatoria non se gardarán as puntuacións obtidas. Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira convocatoria. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Datos exames: Consultar páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARNÁIZ, P., **Escuelas eficaces e inclusivas: como favorecer su desarrollo.**, Siglo XXI, 2012

CANO, R. (Coord.), **Bases Pedagógicas de la Educación Especial. Manual para la formación inicial del profesorado.**, Biblioteca Nueva, 2003

GALLEGO ORTEGA, J.L. y RODRÍGUEZ FUENTES, A., **El reto de una educación de calidad en la escuela inclusiva.**, Vol 48, nº1 revista portuguesa de pedagogía. Unive, 2014

GALLEGO, J. L. y RODRÍGUEZ, A., **Bases teóricas y de investigación en educación especial.**, Pirámide, 2005

KYRIAZOPOULOU, M. y WEBER, H. (eds.), **Agencia Europea para el desarrollo de la EE**, Odense, 2009

Bibliografía Complementaria

AA.VV., **La intervención en educación especial: propuestas desde la práctica.**, CCS, 2006

DEUTSCH-SMITH, D., **Bases psicopedagógicas de la educación especial: enseñando en una época de oportunidades.**, Pearson Alhambra, 2007

ECHEITA SARRIOMANDIN, G., **Educación para la inclusión o educación sin exclusiones**, Narcea, 2006

ESTRELLA, E., **Nuevas tecnologías aplicadas a la educación especial. Tutorial Formación**, S.L.L., Editorial Formación, S.L.L., 2007

FERNÁNDEZ BATANERO, J.M., **Estrategias y prácticas educativas eficaces para la inclusión educativa.**, Archivos analíticos de políticas educativas., 2010

FERNÁNDEZ BATANERO, J. M., **A la búsqueda de elementos diferenciadores que aumentan los resultados y expectativas e alumnos en riesgo de exclusión educativa.**, Revista de educación nº 355, 2011

FONTAO, M.P. y MARTINEZ SUAREZ, E., **FONTAO, M.P. y MARTINEZ SUAREZ, E. (2010). Una medida innovadora para la atención a la diversidad: la adaptación curricular por competencias.**, Innovación Educativa nº 20, 2010

GALLEGO ORTEGA, J.L. y RODRÍGUEZ FUENTES, A., **Bases teóricas y de investigación en educación especial.**, Pirámide, 2012

GONZÁLEZ FONTAO, M. P. y MARTINEZ SUAREZ, E., **Propuestas de mejora para inclusión educativa: las medidas de la atención a la diversidad en el contexto gallego.**, 22, Innovación Educativa, 2012

GONZALEZ FONTAO, M. P., **Construyendo una escuela inclusiva.** Innovación Educativa, Nº, Innovación Educativa nº 21, 2011

GUINEY, D.; O'BRIEN, T., **Atención a la diversidad en la enseñanza y el aprendizaje. Principios y práctica.**, Alianza Editorial, 2003

HERNANDEZ, A., **Aspectos generales y legislación internacional sobre educación especial.**, Impredisur, S.L., 2008

LOPEZ SÁNCHEZ, M., **La dignificación del alumnado con necesidades educativas especiales.**, Grupo Editorial Universitario, 2006

LUQUE PARRA, D.J., **Orientación educativa e intervención psicopedagógica en el alumnado con discapacidad: análisis de casos prácticos.**, Aljibe, 2006

MARTIN, E.J., **Programación didáctica de una aula muy especial.**, Tutorial Formación, S.L.L., 2008

PUIGDELLIVOL, I., **La educación especial en la escuela integrada: una perspectiva desde la diversidad.**, Graó, 2007

SÓLA MARTINEZ, T.; LÓPEZ URQUIZAR, N. y CÁCERES RECHE, M^a. P., **Perspectivas didácticas y organizativas de la educación especial.**, Grupo Editorial Universitario, 2006

THOMAS, G; LOXLEY, A., **Reconstrucción de la educación especial y construcción de la inclusiva.**, Editorial La Muralla, S.A., 2007

Recomendaciones

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da relixión católica**

Materia	Didáctica da relixión católica			
Código	005G110V01910			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Grande Seara, Julio			
Profesorado	Grande Seara, Julio			
Correo-e	juliogrseara@yahoo.es			
Web				
Descrición	Nesta materia, preténdese un achegamento á didáctica da relixión católica na escola. xeral			

Competencias

Código	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CT1	Capacidade de análise e síntese

CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	CG1	CE2 CE23 CE37 CE45 CE54	CT1 CT12 CT15 CT16 CT19
Coñecer os desenvolvementos da psicoloxía evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6. Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas, así como os valores propios desta etapa	CG1 CG6 CG8 CG9 CG12	CE2 CE5 CE6 CE10 CE12 CE19 CE21 CE22 CE29	CT1 CT2 CT3 CT11 CT12 CT14 CT19
Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo	CG4 CG5	CE10 CE29 CE64	CT2 CT9 CT11 CT18
Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade	CG11	CE12 CE21 CE23 CE29 CE37 CE45 CE54	CT3 CT14 CT19 CT20
Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas. Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística	CG6	CE45 CE54 CE60 CE64	CT12 CT19
Valorar a relación persoal con cada alumno e a súa familia como factor de calidade da educación	CG4	CE10 CE12 CE22	CT9 CT14 CT16

Contidos

Tema	
I.- PSICOPEDAGOXÍA RELIXIOSA	Tema 1.- Natureza e finalidade do ensino relixioso escolar. Tema 2.- Orixinalidade da pedagogía relixiosa e formas de educar na fe.
II.- APRENDER A ENSINAR NA área DE RELIXIÓN,	Tema 3.- Metas e Obxectivos do ensino relixioso escolar. Tema 4.- A presenza do relixioso no Proxecto Educativo. Contidos de Relixión: o currículo de Relixión de Ed. Primaria. Tema 5.- Materiais e recursos para o ensino da Relixión
III.- PRÁCTICA DOCENTE DO ENSINO RELIXIOSO	Tema 6.- O profesor de relixión na Escola Tema 7.- A unidade didáctica. Metodoloxía para a elaboración de unidades didácticas na área de Relixión

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	24	60	84

Estudo previo	0	34.5	34.5
Traballo tutelado	17	0	17
Presentación	1.5	3	4.5
Foros de discusión	10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e/ou directrices dun traballo, ou exercicio a desenvolver polo estudante.
Estudo previo	Lectura de forma autónoma por parte do alumnado da documentación recomendada polo profesor que lles facilite o seguimento posterior das sesións maxistras.
Traballo tutelado	Elaboración en grupo de unidades didácticas acerca de parábolas e/ou personaxes bíblicos.
Presentación	Exposición na aula da unidade didáctica elaborada en grupo.
Foros de discusión	Debates na aula acerca de temas actuais sobre didáctica da relixión na escola.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	No horario de titorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou traballos a desenvolver.
Estudo previo	No horario de titorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou traballos a desenvolver.
Traballo tutelado	No horario de titorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou traballos a desenvolver.
Foros de discusión	No horario de titorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou traballos a desenvolver.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Lección maxistral	O alumno/a deberá entregar ao final do cuadrimestre un breve resumo dos diversos temas explicados en clase.	50	CG1 CG6 CG9 CG12	CE2 CE6	CT1 CT3 CT15 CT19
Traballo tutelado	Os/as alumnos/as deberán entregar a unidade didáctica elaborada en grupo na aula	25	CG1 CG4 CG5 CG6 CG9 CG11 CG12	CE2 CE6 CE19 CE21 CE23 CE29 CE37 CE45 CE54 CE60 CE64	CT1 CT2 CT3 CT9 CT11 CT12 CT14 CT15 CT16 CT18 CT19 CT20
Presentación	Os alumnos deberán expor na aula, utilizando os recursos que estimen adecuados, a unidade didáctica elaborada e entregada previamente	25	CG1 CG4 CG6 CG8 CG11 CG12	CE2 CE6 CE19 CE21 CE23 CE29 CE37 CE45 CE54 CE60	CT1 CT2 CT3 CT9 CT11 CT12 CT14 CT15 CT16 CT18 CT19 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aqueles/as alumnos/as que non poidan asistir regularmente a clase e, por tanto, non poidan seguir o sistema de avaliación continua exposto anteriormente, serán avaliados/as conforme ao seguinte sistema:

- Deberán elaborar individualmente unha unidade didáctica sobre un tema que lle indicará o profesor, que suporá o 25% da cualificación final.
- Deberán entregar un resumo dos temas que figuran no programa, que suporá o 50% da cualificación final.
- Na data prevista no calendario de exames deberán expor un dos temas que previamente resumiron, elixido por sorteo, que suporá o 25% da cualificación final.

Este mesmo sistema de avaliación aplicarase aos/as alumnos/as que non superen a materia e deban acudir á segunda convocatoria.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

As datas de exame poden consultarse na páxina Web da facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Téllez Sánchez, A, **Pedagogía y didáctica de la religión en la escuela**, UNIR, 2011

López Quintas, A, **Experiencia antropológica y experiencia religiosa**, UNIR, 2010

Almacellas, M.A, **Camino hacia la madurez personal**, Desclee de Brouwer, 2009

Arranco lopez, R., **Enseñar competencias sobre religion**, Desclee de Brouwer, 2009

Bibliografía Complementaria

Biblia de Jerusalem, Desclee de Brouwer, 1999

Catecismo de la Iglesia Catolica, Asociación de editores del catecismo, 1992

Gómez Sierra, María Eugenia, **Didáctica de la religión**, PPC, 2005

Recomendacións

Outros comentarios

Os/AS ALUMNOS/AS QUE CURSEN E SUPEREN ESTA MATERIA CONTARÁN CON 6 ECTS CONDUCENTES Á OBTENCIÓN DA DECLARACIÓN ECLESIAÍSTICA DE IDONEIDADE (DEI) A FIN DE PODER IMPARTIR CLASES DE RELIXIÓN CATÓLICA (BOE núm. 300, de 15 de decembro de 179 e RD 1440/1991, en BOE núm. 224 de 11 de outubro de 1991).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das matemáticas para a educación infantil**

Materia	Didáctica das matemáticas para a educación infantil			
Código	O05G110V01911			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Tugores Blanco, Laia Francina			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Esta materia contribúe á capacitación para educar a nenos e nenas da etapa infantil na área curricular de matemáticas. Está orientada ao estudo do desenvolvemento das capacidades de nenos e nenas nos aspectos lóxico-matemáticos, dos bloques de contido do currículo, da metodoloxía, e os recursos e materiais para o ensino das matemáticas na Educación Infantil.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos

CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Coñecer as teorías sobre a adquisición e/o desenvolvemento das aprendizaxes en matemáticas.	CB1	CG1	CE33	CT1
	CB2	CG2		CT2
	CB3	CG3		CT3
	CB4	CG6		CT6
	CB5	CG8		CT7
		CG9		CT8
		CG12		CT10
				CT12
				CT13
				CT15
				CT16
				CT19
				CT20
				CT21
2. Coñecer estratexias didácticas para desenvolver os contidos matemáticos do currículo: representacións numéricas, nocións espaciais e xeométricas, nocións sobre magnitudes, e para o desenvolvemento do pensamento matemático.	CG1	CE33	CT1	
	CG2	CE34	CT2	
	CG3	CE41	CT3	
	CG4		CT5	
	CG5		CT6	
	CG6		CT7	
	CG7		CT8	
	CG8		CT10	
	CG9		CT12	
	CG10		CT13	
	CG11		CT15	
	CG12		CT16	
			CT17	
			CT19	
			CT20	
			CT21	

3. Coñecer materiais e recursos para o ensino das matemáticas. Ser capaz de seleccionar, avaliar e crear novos materiais.	CG1	CE33	CT1
	CG2	CE34	CT2
	CG3	CE41	CT5
	CG4	CE55	CT6
	CG5		CT7
	CG6		CT8
	CG7		CT9
	CG8		CT11
	CG9		CT12
	CG10		CT13
	CG11		CT16
	CG12		CT17
4. Adquirir capacidade crítica para analizar as directrices oficiais, en especial os currícula de matemáticas, e para adaptarse a novas situacións.			CT20
			CT21
	CG1	CE33	CT1
	CG2	CE34	CT2
	CG5		CT6
	CG6		CT8
	CG8		CT10
	CG9		CT12
	CG10		CT13
	CG12		CT14
			CT15
			CT16
5. Ser capaz de entender, interpretar e desenvolver situacións de ensinanza/aprendizaxe nas que interveñan aspectos das matemáticas.			CT18
			CT20
			CT21
	CG1	CE33	CT1
	CG2	CE34	CT2
	CG3	CE41	CT5
	CG4	CE55	CT6
	CG6		CT8
	CG7		CT10
	CG8		CT13
	CG9		CT14
	CG11		CT15
6. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	CG12		CT16
			CT17
			CT18
			CT20
			CT21
	CG1	CE33	CT2
	CG2	CE34	CT5
	CG3	CE41	CT7
	CG4	CE55	CT8
	CG6		CT11
	CG7		CT13
	CG8		CT15
7. Ser capaz de promover e avaliar o desenvolvemento do pensamento matemático.	CG11		CT16
			CT17
			CT19
			CT20
			CT21
	CG1	CE33	CT1
	CG2	CE34	CT2
	CG5	CE41	CT6
	CG9	CE55	CT8
	CG10		CT12
	CG11		CT13
	CG12		CT14
			CT18
			CT21

8. Asumir a necesidade de desenvolvemento profesional continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica e a investigación.

CG1 CE33 CT1
CG7 CE34 CT2
CG9 CT6
CG11 CT8
CG12 CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT18
CT19
CT20
CT21

Contidos

Tema

Desenvolvemento do pensamento matemático	1. As matemáticas e a Educación Infantil. 2. O desenvolvemento dos conceptos numéricos. 3. O pensamento espacial. 4. As magnitudes e a medida.
Didáctica da matemática na Educación Infantil.	1. O proceso de ensino e aprendizaxe. 2. Obxectivos e contidos matemáticos no currículo da educación infantil. 3. Recursos e materiais. Elaboración de novos materiais. Fontes e bibliografía. 4. A actividade matemática na Educación Infantil: organización, globalización e avaliación. 5. Dificultades e problemas didácticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballo tutelado	50	70	120
Exame de preguntas obxectivas	2	24	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	Deseño de actividades tendo en conta unha ou varias competencias do currículo de matemáticas na Educación Infantil.
	Utilizarase Aprendizaxe colaborativa como metodoloxía integrada na actividade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Deseño de actividades (en grupo) tendo en conta unha ou varias competencias do Decreto do currículo de matemáticas na Educación Infantil	60	CG1	CE33	CT1
			CG2	CE34	CT2
			CG3	CE41	CT3
			CG4	CE55	CT5
			CG5		CT6
			CG6		CT7
			CG7		CT8
			CG8		CT9
			CG9		CT10
			CG10		CT11
			CG11		CT12
			CG12		CT13
					CT14
					CT15
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	40		CE33	CT15
				CE34	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).
- En caso de non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo.
- En caso de que non se poidan realizar as prácticas de campo, a calificación obterase da seguinte maneira:
 - Traballo tutelado 60%
 - Examen de preguntas obxetivas 40%

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES E FIN DE CARREIRA

Exame de preguntas obxectivas

Descrición: probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.

Cualificación: 60%.

Competencias avaliadas: CE33, CE34, CT15

Traballo tutelado:

Descrición: deseño de secuencias didácticas con materiais tendo en conta as competencias do curriculum na Educación Infantil

Cualificación: 40%

Competencias avaliadas: todas as da materia

As datas oficiais dos exames poden ser consultadas na páxina web da facultade

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DICKSON, L.; BROWN, M. ; GIBSON, O., **El aprendizaje de las matemáticas**, 1991,

CHAMORRO, M^a. DEL C. (Cordinadora), **Didáctica de las Matemáticas para Educación Infantil**, 2005,

CASCALLANA, M.T., **Iniciación a las matemáticas. Materiales y recursos**, 2002,

N.C.T.M., **Principios y estándares para la Educación Matemática**, 2003,

BERDONNEAU, C., **Matemáticas Activas (2-6 años)**, 2007,

ARTEAGA, **Didáctica de las matemáticas en Educación Infantil**, 2016,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Matemáticas para mestres: Educación infantil/P02G110V01602

Outros comentarios

Para cursar esta materia non é necesario, ter superado a materia Matemáticas para Mestres.

A Didáctica das matemáticas resulta imprescindible para poder completar a formación que todo profesional competente en Educación Infantil necesita.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xogo na educación infantil**

Materia	Xogo na educación infantil			
Código	005G110V01912			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Núñez, Francisco Javier			
Profesorado	García Núñez, Francisco Javier			
Correo-e	fjavier@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Desenvolvemento das capacidades do alumnado para a análise das competencias necesarias para coñecer o xogo, os procesos do seu desenvolvemento no neno e a súa capacidade para aprender con el. O coñecemento do xogo no neno, así como o deseño de actividades e estratexias destinadas a promoverlo, son aportacións que desde esta materia se fan ao perfil dos mestres en xeral e de forma especial aos de Educación Infantil. A súa adecuación ao perfil da titulación vén dado pola necesidade de coñecementos que teñen os docentes dese ciclo sobre o xogo, da súa evolución e das actividades que axudan na aprendizaxe.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudiantado.
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.

CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar os devanditos trastornos.
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo de Fin de Grao que compendia a formación adquirida ao longo de todas as ensinanzas descritas.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

1. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CB1	CG1	CE1	CT1
CB2	CG2	CE2	CT2
CB3	CG3	CE4	CT3
CB4	CG4	CE5	CT6
CB5	CG5	CE7	CT7
	CG7	CE9	CT8
	CG11	CE13	CT9
		CE15	CT11
		CE16	CT12
		CE17	CT13
		CE18	CT14
		CE19	CT15
		CE20	CT16
		CE21	CT17
		CE22	CT18
		CE23	CT19
		CE24	CT20
		CE29	CT21
		CE32	CT22
		CE33	
		CE34	
		CE45	
		CE49	
		CE53	
		CE54	
		CE55	
		CE56	
		CE60	
		CE61	
		CE62	
		CE63	
		CE67	

2. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices mediante o xogo.

CB1	CG2	CE1	CT1
CB2	CG7	CE2	CT2
CB4		CE4	CT3
		CE5	CT6
		CE6	CT7
		CE7	CT8
		CE9	CT9
		CE10	CT11
		CE13	CT12
		CE15	CT13
		CE16	CT14
		CE17	CT15
		CE18	CT16
		CE19	CT17
		CE20	CT18
		CE21	CT19
		CE22	CT20
		CE23	CT21
		CE24	CT22
		CE29	
		CE32	
		CE33	
		CE34	
		CE45	
		CE49	
		CE53	
		CE54	
		CE55	
		CE56	
		CE60	
		CE61	
		CE62	
		CE63	
		CE67	

3. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG2	CE2	CT2
		CG3	CE4	CT3
		CG4	CE5	CT6
		CG5	CE6	CT7
			CE7	CT8
			CE9	CT9
			CE10	CT11
			CE13	CT12
			CE15	CT13
			CE16	CT14
			CE17	CT15
			CE18	CT16
			CE19	CT17
			CE20	CT18
			CE21	CT19
			CE22	CT20
			CE23	CT21
			CE24	CT22
			CE29	
			CE32	
			CE33	
			CE34	
			CE45	
			CE49	
			CE53	
			CE54	
			CE55	
			CE56	
			CE60	
			CE61	
			CE62	
			CE63	
			CE67	
4. Ser capaz de utilizar os xogos como medio para promover a comprensión da realidade.	CB3	CG2	CE1	CT1
	CB4	CG3	CE2	CT2
		CG4	CE4	CT3
			CE5	CT6
			CE6	CT7
			CE7	CT8
			CE9	CT9
			CE10	CT11
			CE13	CT12
			CE15	CT13
			CE16	CT14
			CE17	CT15
			CE18	CT16
			CE19	CT17
			CE20	CT18
			CE21	CT19
			CE22	CT20
			CE23	CT21
			CE24	CT22
			CE29	
			CE32	
			CE33	
			CE34	
			CE45	
			CE49	
			CE53	
			CE54	
			CE55	
			CE56	
			CE60	
			CE61	
			CE62	
			CE63	
			CE67	

5. Diseñar actividades lúdicas encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices.

CB1	CG1	CE1	CT1
CB2	CG2	CE2	CT2
CB3	CG3	CE4	CT3
CB4	CG4	CE5	CT6
	CG5	CE6	CT7
	CG7	CE7	CT8
	CG11	CE9	CT9
		CE10	CT11
		CE13	CT12
		CE18	CT13
		CE19	CT14
		CE45	CT15
		CE49	CT16
		CE53	CT17
		CE54	CT18
		CE55	CT19
		CE56	CT20
		CE62	CT21
			CT22

Contidos

Tema

BLOQUE 1; Concepto e fundamentos do xogo na idade infantil. NUCLEO TEMATICO 1: O XOGO, CONCEPTOS E CARACTERISTICAS XERAIS

NUCLEO TEMATICO 2: TEORIAS DO XOGO

BLOQUE 2; Os xogos na idade infantil (xogo simbólico, con material motriz, material reutilizable, autóctonos, populares e tradicionais;) NUCLEO TEMATICO 3: EVOLUCION DOS INTERESES LUDICOS NAS DIFERENTES IDADES

NUCLEO TEMATICO 4: CLASIFICACIÓNS DO XOGO

BLOQUE 3 - Espazos, recursos e materiais para o xogo infantil. NUCLEO TEMATICO 5: MEDIOS E MATERIAIS DO XOGO

BLOQUE 4 - Novas tendencias nos xogos infantís. NUCLEO TEMATICO 6: XOGO E MOVEMENTO

NUCLEO TEMATICO 7: O XOGO NOS DESEÑOS CURRICULARES

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	14	14	28
Traballo tutelado	4	8	12
Traballo tutelado	4	16	20
Presentación	16	14	30
Exame de preguntas obxectivas	2	14	16
Traballo	4	10	14
Práctica de laboratorio	4	14	18
Simulación ou Role Playing	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos no aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Lección maxistral	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballo tutelado	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballo tutelado	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Presentación	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Práctica de laboratorio	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballo	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Simulación ou Role Playing	A atención ao alumnado farase a través da plataforma MOOVI, por correo electrónico, telefonicamente e na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamiento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	35	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG11	CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE13 CE15 CE16 CE17 CE18 CE19 CE20 CE21 CE22 CE23 CE24 CE29 CE32 CE33 CE34 CE45 CE49 CE53 CE54 CE55 CE56 CE60 CE61 CE62 CE63 CE67	
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG11	CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9
					CE10 CE13 CE15 CE16 CE17 CE18 CE19 CE20 CE21 CE22 CE23 CE24 CE29 CE32 CE33 CE34 CE45 CE49 CE53 CE54 CE55 CE56 CE60 CE61 CE62 CE63 CE67	CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT29 CT32 CT33 CT34 CT45 CT49 CT53 CT54 CT55 CT56 CT60 CT61 CT62 CT63 CT67

Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG7 CG11	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE13 CE15 CE16 CE17 CE18 CE19 CE20 CE21 CE22 CE23 CE24 CE29 CE32 CE33 CE34 CE45 CE49 CE53 CE54 CE55 CE56 CE60 CE61 CE62 CE63 CE67	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Simulación ou Role Playing	Ferramenta baseada na simulación escénica de situacións que se poden producir na realidade.	25	CB2 CB3 CB4 CB5 CG5 CG11	CG1 CG2 CG3 CG4	CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE13 CE19 CE21 CE22 CE23 CE24 CE29 CE45 CE49 CE53 CE54 CE55 CE56 CE60 CE61 CE62 CE63	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para os alumnos non asistentes ou que non alcancen o 80% das asistencias, o exame terá o valor do 60% e a presentación de traballos o 40%. Ademais realizarán un exame de tipo práctico que permita comprobar la adquisición das competencias prácticas.

Para superar a materia é requisito indispensable alcanzar o 50% en cada criterio de avaliación.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

Data do exame: Consultar a web da facultade .

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para educadores en exercicio que acrediten un horario incompatible coas clases presenciais; en todo caso, garantizando a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase unha carpeta específica na plataforma Moovi na que se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para este alumnado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Huizinga, J., **Homo ludens**. B, Alianza Editorial S.A., 2012

Pecci, M. C., Herrero, T., López, M. y Mozos, A, **El juego infantil y su metodología**, McGraw-Hill/Interamericana, 2010

Bishop, A. J., et al., **El juego como estrategia didáctica**, Graó, 2008

Navarro Adelantado, V., **El afán de jugar. Teoría y práctica de los juegos motores**, INDE, 2002

Piaget, J., **La formación del símbolo en el niño**, Fondo de Cultura Económica., 2016

Lares, Miguel J., **Juego e infancia**, Lumen, 2014

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

1. Asistir a clase resultará moi beneficioso para cumprir os obxectivos da materia sobre todo nas súas aplicacións prácticas. Nas primeiras sesións darase unha visión de conxunto e anticiparanse as tarefas e actividades que serán desenvolvidas.
 2. Se non podes asistir a clase, será especialmente importante acudir ás titorías do profesorado, así como a visita frecuente á plataforma docente da nosa Universidade "MOOVI". Nela poderás encontrar todas as actividades que deberás realizar para a túa formación e a superación desta materia.
 3. A túa condición de alumno/a da Universidade de Vigo abre as portas a moitos recursos, ofertas e servizos. No SIOPE encontrarás toda a información sobre as posibilidades formativas, culturais e deportivas que podes encontrar na nosa Universidade.
 4. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma estranxeiro II: Francés				
Materia	Idioma estranxeiro II: Francés			
Código	O05G110V01931			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vázquez Rodríguez, Sara			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Adquisición e perfeccionamento do nivel B2 do Marco Común Europeo.			

Competencias	
Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo

CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender discursos e conferencias extensos, e ata seguir liñas argumentais complexas sempre que o tema sexa relativamente coñecido. Comprender case todas as noticias da televisión e os programas sobre temas actuais. Comprender a maioría das películas nas que se fala nun nivel de lingua estándar.	CB1	CG11	CE44	CT4
	CB2		CE49	CT11
	CB3			CT13
				CT16
				CT20
Ser capaz de ler artigos e informes relativos a problemas contemporáneos nos que os autores adoptan posturas ou puntos de vista concretos. Comprender a prosa literaria contemporánea.	CB5	CG11	CE44	CT1
			CE46	CT4
			CE52	CT6
				CT7
				CT11
				CT13
				CT14
				CT16
				CT18
				CT20
Poder participar nunha conversación con certa fluidez e espontaneidade, e tomar parte activa en debates desenvolvidos en situacións cotiás sobre temas relacionados co ámbito persoal, profesional ou educativo, explicando e defendendo os seus puntos de vista. Comprender e reaccionar adecuadamente e facer uso do idioma tal e como se utiliza nas transaccións habituais do aula e docentes.	CB2	CG2	CE44	CT4
	CB3	CG4	CE49	CT6
	CB4	CG5	CE52	CT7
				CT8
				CT9
				CT11
				CT12
				CT13
				CT14
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
				CT20
Presentar descrições claras e detalladas dunha ampla serie de temas relacionados coa súa especialidade. Desenvolver a competencia comunicativa necesaria para abordar en francés, con fluidez e seguridade, os temas de interese para alumnos de educación infantil e primaria que figuran nas recomendacións para o deseño das programacións de lingua estranxeira nestes niveis.	CB2	CG4	CE44	CT1
	CB3	CG6	CE46	CT2
		CG7	CE48	CT4
			CE49	CT11
			CE52	CT12
				CT13
				CT18
				CT20
Ser capaz de escribir textos claros e detallados sobre temas relacionados cos seus intereses. Escribir redaccións ou informes transmitindo información ou propondo motivos que apoien ou refuten un punto de vista concreto, relacionados co ámbito persoal, profesional e educativo. Escribir cartas que destacan a importancia que lle dan a determinados feitos ou experiencias.	CB2	CG2	CE44	CT1
	CB3		CE46	CT2
	CB4		CE52	CT4
				CT6
				CT7
				CT8
				CT11
				CT12
				CT14
				CT18
				CT20

Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo, favorecendo a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe.

CB5 CG1
CG2
CG5
CG12

CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21

Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística CB5

CT2
CT4
CT5
CT6
CT11
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21

Contidos

Tema

1 - Aspectos lingüísticos	Léxico, gramática, semántica, fonética, ortografía, ortoepía.
2 - Aspectos sociolingüísticos	Os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabeduría popular, diferenzas de rexistro. Dialecto e acentos.
3 - Aspectos discursivos	Ordenar oracións en función da secuencia "natural", relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión, Estilo e rexistro. Organización do texto segundo as distintas macrofuncións. Elaboración, sinalización e secuenciación dos textos escritos.
4 - Aspectos estratéxicos	Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrasis, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de axuda. Utilización de palabras 'comodín' ou 'recheo'.
5 - Aspectos culturais e interculturais	A vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais, etc. Nivel diacrónico: historia, artes, monumentos, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	9	0	9
Traballo tutelado	20	20	40
Resolución de problemas de forma autónoma	9.5	15.5	25
Prácticas con apoio das TIC	0	15	15
Presentación	10	22	32
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	13	15
Exame de preguntas obxectivas	1	12	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través do TIC de maneira autónoma.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	1.- Exercicios gramaticais (orais / escritos) de dificultade media. 2.- Textos: lectura e comprensión. 3.- Redaccións breves sobre temas de actualidade. 4.- Situacións de comunicación (oral / escrito): pedir información na rúa para atopar un destino, cear nun restaurante, comprar un billete de tren, ...
Presentación	Presentacións powerpoint en francés sobre aspectos socioculturais do mundo francófono (Aprendizaxe da lingua estranxeira no seu contexto).
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.
Resolución de problemas de forma autónoma	Textos literarios e exercicios de gramática.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	10	CB1 CG1 CE44 CT1 CB2 CG2 CE46 CT2 CB3 CG4 CE48 CT4 CB4 CG5 CE49 CT5 CB5 CG6 CE52 CT6 CG7 CT7 CG11 CT8 CG12 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21

Resolución de problemas de forma autónoma	A participación activa e implicación na resolución de exercicios e actividades didácticas serán obxecto de avaliación continua.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG6	CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6
				CG7 CG11 CG12		CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG6	CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6
				CG7 CG11 CG12		CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizaranse probas sobre os contidos teóricos e prácticos da materia.	20	CB2 CB3 CB4 CB5		CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT4 CT7 CT13
						CT14 CT16 CT18 CT20
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20				

Outros comentarios sobre a Avaliación

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente, deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probas versarán sobre os contidos da materia e cada unha delas puntuará o 50% da nota final.

Na convocatoria de xullo, unicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuadrimestre. Data do exame ver web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BEACCO, J.C., BOUQUET, S. et PORQUIER, R., **Niveau B2 pour le Français**, Didier, 2004

GRÉGOIRE, M., **Grammaire progressive du français. Niveau avancé**, CLE INTERNATIONAL, 2001

MIQUEL, C. et GOLIOT-LÉTÉ, A., **Vocabulaire progressif du français**, CLE INTERNATIONAL, 2001

Bibliografía Complementaria

STEELE, R., **ivilisation progressive du français**, CLE INTERNATIONAL, 2002

BOURGEOIS, R. et TERRONE, P., **La France des institutions**, Presses Universitaires de Grenoble, 2001

CHAMBERLAIN, A. et STEELE, R., **Guide pratique de la communication**, Didier, 1991

CHOLLET, I. et ROBERT, J.M., **Précis de Grammaire**, CLE INTERNATIONAL, 2009

GUILLEMANT, D., **La France en poche**, Pearson Longman, 2006

LE ROBERT NATHAN, **Conjugaison**, Nathan, 1995

ROBERT, P., **Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, Le Robert**, 1974

WALTER, H., **Le français dans tous les sens, Le Livre de Poche**, 1988

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Francés/O05G120V01909

Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés/O05G120V01905

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés/O05G120V01906

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua francesa e a súa didáctica/O05G120V01505

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Sería recomendable posuír coñecementos previos, é dicir, o nivel B1 segundo o Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma estranxeiro II: Inglés				
Materia	Idioma estranxeiro II: Inglés			
Código	O05G110V01932			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Figueroa Revilla, Beatriz Olga			
Profesorado	Figueroa Revilla, Beatriz Olga			
Correo-e	revilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Preténdese aproximar aos estudantes que cursen esta materia ao nivel de competencia comunicativa en inglés definido polo Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas como B2. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas

CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Comprender discursos extensos, e seguir liñas argumentais complexas sempre que o tema sexa relativamente coñecido. Comprender case todas as noticias da televisión e os programas sobre temas actuais. Comprender a maioría das películas nas que se fala nun nivel de lingua estándar.	CB1 CB2 CB3	CG11	CE44 CE49	CT4 CT11 CT13 CT16 CT20
2. Ser capaz de ler artigos e informes relativos a problemas contemporáneos nos que os autores adoptan posturas ou puntos de vista concretos. Comprender a prosa literaria contemporánea.	CB5	CG11	CE44 CE46 CE52	CT1 CT4 CT6 CT7 CT11 CT13 CT14 CT16 CT18 CT20
3. Poder participar nunha conversación con certa fluidez e espontaneidade, e tomar parte activa en debates desenvolvidos en situacións cotiás sobre temas relacionados co ámbito persoal, profesional ou educativo, explicando e defendendo os seus puntos de vista . Comprender e reaccionar adecuadamente e facer uso do idioma tal e como se utiliza nas transaccións habituais do aula e docentes.	CB2 CB3 CB4	CG2 CG4 CG5	CE44 CE49 CE52	CT4 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20
4. Presentar descrições claras e detalladas de temas relacionados coa súa especialidade. Desenvolver a competencia comunicativa necesaria para abordar en inglés, con fluidez e seguridade, os temas de interese para alumnos de educación infantil que figuran nas recomendacións para o deseño de programacións de lingua estranxeira nestes niveis.	CB2 CB3	CG4 CG6 CG7	CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT4 CT11 CT12 CT13 CT18 CT20
5. Ser capaz de escribir textos claros e detallados sobre temas relacionados cos seus intereses. Escribir redaccións e informes.	CB2 CB3 CB4	CG2	CE44 CE46 CE52	CT1 CT2 CT4 CT6 CT7 CT8 CT11 CT12 CT14 CT18 CT20

6. Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo, favorecendo a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe	CB5 CG1 CG2 CG5 CG12	CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21
7. Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística.	CB5	CT2 CT4 CT5 CT6 CT11 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21

Contidos

Tema	
1. Aspectos lingüísticos	Léxico, gramática, semántica, fonética, ortografía, ortoepía.
2. Aspectos sociolingüísticos	Os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular. Diferenzas de rexistro.
3. Aspectos discursivos	Ordenar oracións en función da secuencia 'natural', relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión, estilo e rexistro. Organización do texto segundo as distintas macrofuncións. Elaboración, sinalización e secuenciación dos textos escritos
4. Aspectos estratéxicos	Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrasis, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de axuda. Utilización de palabras 'comodín' ou 'recheo'
5. Aspectos culturais e interculturais	A vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais, etc. Nivel diacrónico: historia, tradicións, monumentos, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Traballo tutelado	23	41.5	64.5
Obradoiro	23	36	59
Presentación	3	10	13
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
--------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo en grupos máis reducidos.
Traballo tutelado	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo en grupos máis reducidos.
Obradoiro	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo en grupos máis reducidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	16.6	CB1	CG1	CE44	CT1
			CB2	CG2	CE46	CT2
			CB3	CG4	CE48	CT4
			CB4	CG5	CE49	CT5
			CB5	CG6	CE52	CT6
				CG7		CT7
				CG11		CT8
				CG12		CT9
						CT10
						CT11
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.	16.6	CB1	CG2	CE44	CT1
			CB2	CG4	CE46	CT2
			CB3	CG5	CE48	CT4
			CB4	CG11	CE49	CT5
			CB5	CG12	CE52	CT6
						CT7
						CT8
						CT9
						CT10
						CT11
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	16.8	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG6 CG7 CG11 CG12	CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
Exame de preguntas de desenvolvemento	Farase unha proba final que constará de dous partes: unha proba escrita e unha oral duns dez minutos. Cada unha destas probas levará o 25% da nota final.	50	CB2 CB3 CB4 CB5		CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT4 CT7 CT13 CT14 CT16 CT18 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar esta asignatura o alumnado deberá conseguir polo menos un 25% da nota total naqueles aspectos que NON forman parte do exame final.

No que respecta a este último, o estudante deberá aprobar tanto a parte escrita como a oral.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para o alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe neste documento. Ábrese un cartafol específico na plataforma Moovi no cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Data do exame: Consultar a web da facultade no menú: *Datas exames*.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Oxford Spanish Dictionary, 4th edition, Oxford University Press, 2009

Adelson-Goldstein, J., **Collins diccionario español-inglés. inglés-español**, Harper Collins, 2002

Longman Dictionary of Contemporary English, 6th edition, Longman, 2014

Oxford Advanced Learner's Dictionary, 8th edition, Oxford University Press, 2016

Eastwood, J. & Mackin, R., **Oxford Practice Grammar**, Oxford University Press, 2006

Murphy, R., **English Grammar in Use**, Cambridge University Press, 2006

Co-Build English Guides, Harper Collins, 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua estranxeira: Inglés/O05G120V01916

Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés/O05G120V01914

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Inglés/O05G120V01912

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés/O05G120V01913

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua inglesa e a súa didáctica/O05G120V01507

Outros comentarios

Recoméndase aos estudantes que cursen esta materia que teñan adquirido previamente un nivel B1 alto en lingua inglesa, tanto escrita como oral.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés**

Materia	Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés			
Código	O05G110V01933			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	García Fernández, Manuel Ángel			
Profesorado	García Fernández, Manuel Ángel			
Correo-e	manuelangel.garcia@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Contribución das novas tecnoloxías e medios audiovisuais na procura de recursos para o ensino/aprendizaxe do francés lingua estranxeira.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.

CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfunciones cognitivas e as relacionadas coa atención.
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor/a e orientador/a en relación coa educación familiar.
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar os devanditos trastornos.
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para o dominio das regras que subxacen á utilización da linguaxe, en relación aos compoñentes fonolóxico, morfológico, sintáctico, semántico e léxico.	CB1	CG6	CE13	CT2
	CB2	CG11	CE16	CT4
	CB3		CE17	CT5
			CE19	CT16
			CE43	
			CE45	
			CE51	
2. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para o dominio dos diferentes rexistros, variedades lingüísticas e regras socioculturais	CG3	CE1	CT4	
	CG4	CE2	CT5	
	CG7	CE15	CT13	
	CG8	CE23	CT15	
	CG10	CE43	CT17	
	CG11	CE50		
		CE51		
		CE52		

3. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para a creación de textos de distintos tipos e interpretación do seu sentido	CG1 CG2	CE8 CE13 CE17 CE19 CE23 CE51 CE52	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT14 CT16 CT17 CT18 CT22
4. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para unha implicación tanto nos aspectos cognitivos como actitudinais, nun diálogo constante con individuos doutra comunidade	CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG9 CG11 CG12	CE1 CE2 CE7 CE11 CE13 CE15 CE23 CE50	CT4 CT5 CT9 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17
5. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para o dominio de estratexias de comunicación verbal e non verbal que compensen deficiencias de comunicación ou para conseguir unha maior efectividade na comunicación	CG11 CG12	CE1 CE5 CE6 CE11 CE13 CE43 CE51 CE52	CT3 CT4 CT5 CT7 CT8 CT16 CT17

Contidos

Tema

1. Programas de office.	1. Uso de programas.
2. Programas de audio.	2. Uso de programas.
3. CR-Rom. Correo electrónico.	3. Uso e manexo multimedia.
4. Webs para o ensino da lingua estranxeira.	4. Recursos pedagóxicos. A tarefa mediatizada.
5. Webquests.	5. Tipos e potencialidades.
6. Chats e wikis.	6. Chats, Wikis e posibilidades de uso.
7. Ferramentas de autor e creación de exercicios.	7. Manexo de ferramentas.
8. Blogs.	8. O blog e as súas potencialidades.
9. Audio/videoconferencia.	9. A utilidade do audio/videoconferencia.
10. Plataformas de aprendizaxe virtual.	10. Manexo de plataformas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	2	3
Lección maxistral	6	0	6
Prácticas de laboratorio	15	15	30
Presentación	5	0	5
Traballo tutelado	5	20	25
Foros de discusión	3	0	3
Prácticas con apoio das TIC	8	22	30
Resolución de problemas	1	4	5
Traballo	4	35	39
Exame de preguntas obxectivas	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc).

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Foros de discusión	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramiento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través do TIC de maneira autónoma.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Exercicios diante ordenador con indicacións do profesor.
Traballo tutelado	Tarefas a preparar con antelación e a presentar en clase.
Resolución de problemas	Levaráanse a cabo na clase coa explicación e avaliación retroactiva do profesor.
Probas	Descrición
Traballo	Traballo titorizado polo profesor a desenvolver durante o curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Prácticas de laboratorio	Realización de tarefas específicas realizadas no laboratorio de idiomas baixo a orientación do profesor.	25	CG1	CE45	CT1	
			CG2	CE52	CT2	
			CG4		CT3	
			CG5		CT4	
			CG7		CT5	
			CG11		CT6	
					CT7	
					CT8	
					CT9	
					CT12	
					CT13	
					CT14	
					CT15	
					CT16	
					CT17	
					CT18	
Traballo	Presentación de traballo ou proxecto final en formato dixital con memoria explicativa en lingua francesa realizado segundo as orientacións do profesor.	50	CB1	CG1	CE45	CT1
			CB2	CG2	CE52	CT2
			CB3	CG4		CT4
				CG7		CT5
				CG11		CT6
						CT7
						CT8
						CT9
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
Exame de preguntas obxectivas	Probas tipo test sobre contidos teóricos da materia.	25	CG6	CE45	CT1	
			CG12	CE52	CT4	
					CT7	
					CT14	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos deberán de asistir a clase con regularidade (nese sentido 5 faltas sen xustificar acarrea a PERDA do dereito a avaliación continua) e realizar as tarefas que se propoñan en clase. A avaliación continua consistirá na resolución de tarefas colaborativas incluíndo algunha proba tipo test (50%) e un proxecto que se proporá a principios de curso, o cal suporá o 50% da nota final.

Aqueles alumnos que NON superen a avaliación continua, terán de presentarse (1ª convocatoria de maio) ao exame final (80%) e elaborar un proxecto dixital (20%).

En segunda convocatoria de xuño/xullo, a avaliación consistirá nun exame final (80 %) e a elaboración dun proxecto dixital (20%).

Aqueles alumnos que non superen a materia durante o curso, terán que presentarse ao exame final aprobado segundo o calendario oficial pola Xunta de Facultade. Segundo a normativa vixente, con independencia da asistencia ou non ás clases, o alumnado desfrutará de condicións equivalentes de avaliación. As datas do exame poden ser consultadas na web da Facultade no espazo 'Datos exames'.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bourrissoux, J.-L. / Pelpel, P., **Enseigner avec l'audiovisuel**, Les éditions de l'organisation,

Bibliografía Complementaria

Lancien, Th., **Le Multimédia**, CLE International,

Barroso Osuna, J. / Cabero Almenara, J. (Coords.), **Nuevos escenarios digitales**, Pirámide,

Álvarez Álvarez, Al., **Nuevas Tecnologías para la clase de francés**, Quíasmo,

Mangenot, Fr. / Louveau, E., **Internet et la classe de langue**, CLE International,

Cabero, J. / Martínez, Fr. / Salinas, J., **Medios audiovisuales y Nuevas tecnologías para la formación en el s. XXI**, Eductec,

Olliver, Chr. / Puren, L., **Le web 2.0 en classe de langue**, Éditions Maison des langues,

Guichon, N., **Vers l'intégration des Tics dans l'enseignement des langues**, Didier,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingua francesa e a súa didáctica/O05G120V01505

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Idioma estranxeiro: Francés/O05G120V01904

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés/O05G120V01906

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro I: Francés/O05G110V01405

Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés/O05G110V01508

Idioma estranxeiro II: Francés/O05G110V01931

Outros comentarios

Recoméndase un nivel A2 do idioma francés como mínimo para poder consultar a bibliografía e explorar os recursos de francés; ter cursado as materias de francés lingua estranxeira, seguir a modalidade de avaliación continua e vir a clase con regularidade.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Inglés**

Materia	Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Inglés			
Código	O05G110V01934			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Fernández Carballo Calero, María Victoria			
Profesorado	Fernández Carballo Calero, María Victoria			
Correo-e	victoria@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Integración das novas tecnoloxías da información e a comunicación (NTICs) no proceso de ensino-aprendizaxe da lingua inglesa.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións

CT9	Traballo en equipo
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para o dominio das regras que subiacen á utilización da linguaxe, en relación aos componentes fonolóxico, morfolóxico, sintáctico, semántico e léxico.	CB1 CB2 CB3	CG6 CG11	CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT2 CT4 CT5 CT16
2. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para o dominio dos diferentes rexistros, variedades lingüísticas e regras socioculturais.		CG4 CG7 CG11	CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT4 CT5 CT13 CT15 CT17
3. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para a creación de textos de distintos tipos e interpretación do seu sentido.	CG1 CG2		CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT14 CT16 CT17 CT18
4. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para unha implicación tanto nos aspectos cognitivos como actitudinais, nun diálogo constante con individuos doutra comunidade.	CG4 CG5 CG6 CG7 CG11 CG12		CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT4 CT5 CT9 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17
5. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para o dominio de estratexias de comunicación verbal e non verbal que compensen deficiencias de comunicación ou para conseguir unha maior efectividade na comunicación.	CG11 CG12		CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT3 CT4 CT5 CT7 CT8 CT16 CT17

Contidos

Tema	
1. Programas de Office	-
2. Programas de audio	-
3. CD-ROM. Correo electrónico	-
4. Sitios web para o ensino da lingua estranxeira. WebQuests.	-
5. Chat	-
6. Ferramentas de autor e creación de exercicios interactivos	-
7. Blogues	-
8. Audio/videoconferencia	-
9. Plataformas de aprendizaxe virtual	-
10. Creación de sitios web propios	-
11. Programas de concordancia	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Lección maxistral	9	10	19
Prácticas de laboratorio	31	22	53
Presentación	1	3	4
Resolución de problemas de forma autónoma	2	8	10
Foros de discusión	1	3	4
Traballo tutelado	1	2	3
Estudo previo	1	3	4
Exame de preguntas obxectivas	1	9	10
Traballo	3	28	31
Autoavaliación	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade desenvolvida nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Foros de discusión	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Estudo previo	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio de forma autónoma por parte do alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
Probas	Descrición
Traballo	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas no laboratorio de idiomas, ante a presenza da profesora. O seguimento realizarase con técnicas baseadas na observación directa. Nalgúns casos concretos haberá que facer entrega de resultados.	20	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CG4 CG5 CG7 CG11	CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test sobre contidos teóricos da materia. Cando o profesorado estime oportuno, o exame escrito poderá ser complementado cun exame oral.	30	CG6 CG12	CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT4 CT7 CT14
Traballo	Presentación de traballo ou proxecto final. É necesario facer a súa entrega en formato dixital dentro do prazo concretado. Para a súa cualificación teranse en conta, entre outros aspectos, o contido, a estrutura, orixinalidade e uso apropiado da lingua inglesa.	50	CG4 CG7 CG11	CE42 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será necesario asistir polo menos a un 80% das sesións presenciais para ser avaliados a través das referidas ponderacións. Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima na teoría (1,5 puntos) e no proxecto final (2,5 puntos). En caso de superar unha das partes da materia (teórica ou práctica), conservase a súa cualificación ata a convocatoria de xullo.

Cando a algún estudante non se lle poida cualificar a través da avaliación continua, este deberá realizar unha proba dos contidos teóricos da materia que pondera ata 3 puntos da nota final e outra dos contidos prácticos que pondera ata 7 puntos. Para superar a materia será preciso que obteña en cada unha das partes (teoría e práctica) un 50% da cualificación establecida para cada apartado, é dicir 1,5 puntos en contidos teóricos e 3,5 puntos en contidos prácticos. En caso de superar unha das partes da materia (teórica ou práctica), conservase a súa cualificación ata a convocatoria de xullo.

Data do exame: Consultar a web da facultade no menú "Datas exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dudeney, G., & Hockly, N., **How to teach English with technology**, Pearson Longman, 2007

Gordon-Smith, D., & Baber, E., **Teaching English with information technology**, Modern English Publishing, 2005

Bibliografía Complementaria

Fernández, M.V., **The EFL teacher and the introduction of multimedia in the classroom**, 2001

Fernández, M.V., **Aprendiendo inglés en la Red**, Abecedario, 2008

Levy, M., **Computer-assisted language learning: Context and conceptualization**, Oxford University Press, 1997

Villatoro, J., **La Web 2.0 aplicada a la enseñanza del ELE**, 2008

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

1. A asistencia continuada ás sesións de teoría e práctica.
2. Dominio da informática a nivel usuario.
3. Actitude favorable e receptiva para a experimentación/exploración das enormes posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías no campo da aprendizaxe/ensino da lingua estranxeira (inglés).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés**

Materia	Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés			
Código	O05G110V01935			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	García Fernández, Manuel Ángel			
Profesorado	García Fernández, Manuel Ángel			
Correo-e	manuelangel.garcia@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é proporcionar aos futuros mestres/as unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua francesa e profundizar con eles no enfoque comunicativo, con especial fincapé en situacións nas que comunicamos habitualmente. Ademais da abordaxe experiencial como estudantes do idioma, os alumnos en tanto que futuros docentes poderán explotar como xerar situacións de comunicación na aula.			

Competencias

Código	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promóvela no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira

CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe		Competencias		
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro	CB3	CG2	CE61	CT2
	CB4	CG3		CT6
	CB5	CG9		CT9
		CG12		CT10 CT17 CT21 CT22
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovelos entre os estudantes	CB3	CG2	CE61	CT5
	CB5	CG3		CT10
		CG4		CT16
		CG10 CG11		CT21 CT22
3. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.		CG5	CE50 CE52	CT3 CT4 CT5 CT11 CT12 CT13 CT20
4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá	CB3	CG3		CT8
		CG7		CT10
		CG8		CT12 CT13 CT14 CT15
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación			CE43 CE51 CE52	CT3 CT4
6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	CB4	CG2	CE51 CE61	CT2 CT8 CT18 CT20 CT22
7. Identificar os tipos de actividades comunicativas nos ámbitos persoal, público, profesional e educativo.			CE43 CE51 CE52	CT3 CT4
8. Elaborar tarefas (situacións de comunicación) que contemplen os distintos tipos de actividades comunicativas en distintos ámbitos adecuadas ao nivel A1 do Marco.			CE43 CE51 CE52	CT3 CT4 CT8 CT10 CT17 CT18 CT20 CT21 CT22

9. Elaborar esquemas cognitivos que permitan elaborar cada tarefa en subtarefas	CB4	CE51 CT7 CE61 CT21
10. Saber relacionar a tarefa co seu correspondente nivel de referencia (A1 do Marco Común Europeo)		CE43 CT1 CE51 CT20 CE52
11. Determinar as competencias xerais e comunicativas que corresponden a cada subarea.		CE51 CT4 CE52 CT20
12. Levar a cabo tarefas representándoas na aula		CE43 CT2 CE51 CT3 CE52 CT4 CT9 CT19 CT21
13. Saber utilizar as escalas holísticas e específicas para a avaliación das tarefas		CE43 CE61

Contidos

Tema	
1. Introducción aos conceptos básicos das actividades comunicativas.	1. A clase de lingua. O contexto material. Os actores.
2. O contexto de uso da lingua.	2. A lingua materna. A lingua segunda e estranxeira.
3. O discurso como unidade básica de comunicación.	3. As competencias básicas de comunicación.
4. A Avaliación a través dos niveis.	4. As ferramentas institucionais e os enfoques metodolóxicos.
5. Fichas prácticas: oral e escrito.	5. Prácticas de clase.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	10	20	30
Presentación	5	11	16
Prácticas de laboratorio	10	10	20
Traballo tutelado	18	20	38
Actividades introductorias	1	0	1
Prácticas con apoio das TIC	0	25	25
Lección maxistral	5	11	16
Práctica de laboratorio	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Exercicios ou problemas a elaborar na clase.
Presentación	Exposicións preparadas polos alumnos a presentar na clase sobre un tema concreto.
Prácticas de laboratorio	Prácticas a realizar na clase.
Traballo tutelado	Exercicios a realizar na clase
Actividades introductorias	Actividades a realizar polo alumno na clase a modo de introdución dun tema.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades a realizar polo alumnado fóra da clase
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dalgún aspecto do temario.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Os exercicios serán obxecto de corrección en clase.
Prácticas de laboratorio	Ofrecerase avaliación retroactiva para resolver dúbidas.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Traballo tutelado	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc	25	CB3	CG2 CG4 CG11	CE43 CE52	CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT14 CT17 CT18
Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia	50			CE43 CE52	CT1 CT6 CT18
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	25	CB3	CG11	CE43 CE52	CT1 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que asistan con regularidade a clase (5 faltas máximo sin xustificar) acolleranse á modalidade de avaliación continua: exposicións e controles puntuais 50% ; prácticas de fichas de situacións de comunicación oral e escrita, 50 %.

Aqueles alumnos/as que superen a materia durante o curso terán de presentarse ao exame final na convocatoria de maio ou xullo, que consistirá nunha parte teórica (50%) da materia desenvolvida no curso e unha parte práctica de fichas de comunicación (50%).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Data do exame: Consultar a web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bertocchini, P. / Costanza, E., **Manuel de formation pratique**, Clé international,

Cuq, J.P. / Gruca, I., **Cours de didactique du français langue étrangère et seconde**, Pug,

Bibliografía Complementaria

Sophie Moirand, **Enseigner à communiquer en langue étrangère**, Clé internationale,

Sophie Moirand, **Situations d'écrit**, clé internationale,

Javier Suso Lopez, **Communication et enseignement/apprentissage du français-Ile**, Granada,

Courtillon, J., **Élaborer un cours de FLE**, Hachette,

Vigner, G., **Enseigner le français comme langue seconde**, Clé international,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Idioma estranxeiro: Francés/O05G120V01904

Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés/O05G120V01905

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua francesa e a súa didáctica/O05G120V01505

Outros comentarios

Convén ter un nivel de lingua francesa A2.

Recoméndase seguir a modalidade da avaliación continúa.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés**

Materia	Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés			
Código	O05G110V01936			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Mcnicholls , Stuart John			
Profesorado	Mcnicholls , Stuart John			
Correo-e	stuartmcn@ymail.com			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é proporcionar ao futuro profesorado unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua inglesa e profundar con elas y eles no enfoque comunicativo, con especial fincapé en situacións nas que comunicamos habitualmente. Ademais da abordaxe experiencial como estudantes do idioma, as y os alumnos en tanto que futuros docentes poderán explorar como xerar situacións de comunicación na aula.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudiantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita

CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG12	CE42 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT2 CT6 CT9 CT10 CT17 CT21
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovelos entre os estudantes.	CB3	CG2 CG4 CG11	CE42 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52	CT5 CT10 CT16 CT21
3. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.		CG5	CE43 CE44 CE46 CE49	CT3 CT4 CT5 CT11 CT12 CT13 CT20
4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CB3	CG7		CT8 CT10 CT12 CT13 CT14 CT15
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.			CE43 CE52	CT3 CT4
6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CB4	CG2	CE42 CE49	CT2 CT8 CT18 CT20
7. Identificar os tipos de actividades comunicativas nos ámbitos persoal, público, profesional e educativo.			CE43 CE52	CT3 CT4
8. Elaborar tarefas (situacións de comunicación) que contemplen os distintos tipos de actividades comunicativas en distintos ámbitos, adecuadas ao nivel A.1 do Marco.			CE43 CE52	CT3 CT4 CT8 CT10 CT17 CT18 CT20 CT21
9. Elaborar esquemas cognitivos que permitan dividir cada tarefa en subtarefas	CB4		CE46 CE49	CT4 CT7 CT21

10. Saber relacionar a tarefa co seu correspondente nivel de referencia (A.1 do Marco Común Europeo)	CE43 CT1 CE51 CT20 CE52
11. Determinar as competencias xerais e as competencias comunicativas que corresponden a cada subtarefa	CE51 CT4 CE61 CT20
12. Levar a cabo a tarefa representándoa na aula.	CE43 CT2 CE52 CT3 CT4 CT9 CT19 CT21
13. Saber utilizar as escalas holísticas e específicas para a avaliación das tarefas.	CE42 CE43

Contidos

Tema	
MÓDULO 1	1. DIDÁCTICA Introducción aos conceptos básicos das actividades comunicativas.
	2. LINGUA Who are you (A identidade personal).
MÓDULO 2	1. DIDÁCTICA O contexto do uso da lingua.
	2. LINGUA How are you? (O benestar en corpo, corazón e mente).
MÓDULO 3	1. DIDÁCTICA O discurso como unidade básica de comunicación.
	2. LINGUA What's your family like? (Dinámicas e relacións familiares).
MÓDULO 4	1. DIDÁCTICA Os esquemas cognitivos como ferramenta para estruturar as tarefas.
	2. LINGUA Have you met my better half? (Relacións de parexa e de amizade).
MÓDULO 5	1. DIDÁCTICA Introducción aos conceptos básicos das competencias xerais e comunicativas.
	2. LINGUA What do you do? (Contextos profesionais, incluyendo o ensino).
MÓDULO 6	1. DIDÁCTICA A avaliación a través dos niveis de referencia.
	2. LINGUA What really matters? (Valores y metas pessoais).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	18	29	47
Presentación	10	29	39
Actividades introdutorias	1	3	4
Resolución de problemas	18	22	40
Práctica de laboratorio	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do alumnado.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante a ou o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia,
Resolución de problemas	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
Presentación	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe

Avaliación			Cualificación		Competencias Avaliadas	
	Descrición					
Traballo tutelado	Avaliación continua (en inglés): O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do alumnado.	30	CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG5 CG7 CG11 CG12	CE43	CT1
					CE44	CT2
					CE46	CT3
					CE48	CT4
					CE49	CT5
					CE51	CT6
					CE52	CT7
					CE61	CT8
						CT9
						CT10
						CT11
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21
Presentación	Avaliación continua (en inglés): Probas para avaliación das competencias orais e escritas adquiridas nos traballos de aula e mediante mensaxes textuais e audiovisuais colgados na plataforma virtual da materia.	30	CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG5 CG7 CG11 CG12	CE42	CT1
					CE43	CT2
					CE44	CT3
					CE46	CT4
					CE48	CT5
					CE49	CT6
					CE51	CT7
					CE52	CT8
					CE61	CT9
						CT10
						CT11
						CT12
						CT13
	CT14					
	CT15					
	CT16					
	CT17					
	CT18					
	CT19					
	CT20					
	CT21					
Práctica de laboratorio	Avaliación continua (en inglés): Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade presentada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	40			CE42	CT1
					CE43	CT2
					CE44	CT6
					CE46	CT9
					CE48	CT12
					CE49	CT17
					CE51	
					CE52	
	CE61					

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cun 50% como mínimo) cada un dos catro apartados arriba mencionados para facer a media. Os exames, traballos, presentacións e exposicións serán realizados en inglés. En caso de PLAXIO, a cualificación será SUSPENSO. Efectuarase un seguimento de asistencia a clase. En segunda convocatoria e para o

alumnado que non se acolle á avaliación continua e/ou non asiste ao 80% das clases, realizarase un exame final que englobe todos os contidos e destrezas. Consistirá nun exame escrito de resposta longa (50%) e un exame oral (50%).

As partes da materia superadas na 1a oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2a, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Data do exame: Consultar a web da facultade no menú "Datos exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

McNicholls, S., **Communicative Situations (apuntes de la asignatura)**, Meu Moodle, 20.1.2022

Bibliografía Complementaria

Agencia de Programas Educativos Europeos, **Portfolio Europeo de las Lenguas (PEL)**, Comité Nacional para el desarrollo del PEL, 2003

Council of Europe, **Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment**, Cambridge University Press & Modern Languages, 2001

González Piñeiro, M., Guillén Díaz, C. y Vez, J.M., **Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e intercultural**, Editorial Síntesis, 2010

Frank, C., Rinvolucrí, M. y Berer, M., **Challenge to Think**, OUP, 1982

Hadfield, C. y Hadfield, J., **Writing Games**, Nelson, 1990

Hadfield, J., **Elementary Communication Games**, Nelson, 1984

Hadfield, J., **Intermediate Communication Games**, Nelson, 1990

Hadfield, J., **Advanced Communication Games**, Nelson, 1987

Klippel, F., **Keep Talking**, Cambridge University Press, 1984

Maley, A. y Duff, A., **Drama Techniques in Language Learning**, Cambridge University Press, 1982

Morgan, J. y Rinvolucrí, M., **The Q Book**, Longman, 1988

Rinvolucrí, M., **Grammar Games**, Cambridge University Press, 1984

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua estranxeira: Inglés/O05G120V01916

Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés/O05G120V01914

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Idioma estranxeiro: Inglés/O05G120V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua inglesa e a súa didáctica/O05G120V01507

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e práctica. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado. Recoméndase un nivel B1 en inglés.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Francés**

Materia	Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Francés			
Código	O05G110V01937			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vázquez Rodríguez, Sara			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Coñecer os xéneros da literatura infantil e as súas posibilidades en relación co ensino-aprendizaxe do francés como lingua estranxeira. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.

CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT18	Liderado
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do entorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7 CG11	CE49 CE50 CE52	CT9 CT13 CT14 CT15
2. Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas.	CB3	CG4 CG5 CG11 CG12		CT1 CT2 CT16 CT20
3. Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sostenible.				CT11 CT15
4. Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribua ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural.		CG11	CE43 CE52	CT6 CT16
5. Adquirir formación literaria e familiarizarse coa literatura infantil e os seus subxéneros. Explorar a importancia da literatura infantil no desenvolvemento e a educación dos xóvenes.		CG2	CE43 CE44 CE51	CT18 CT20
6. Expresarse de modo creativo e lúdico nunha lingua estranxeira, oralmente e por escrito.			CE43 CE44 CE48 CE50 CE51	CT4 CT18 CT20
7. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a competencia creativa nos estudantes.	CG1		CE42 CE49	CT1 CT2 CT7 CT18 CT21
8. Recoñecer á literatura infantil como fonte valiosa de input na lingua estranxeira, tanto para alumnos de infantil como para estudantes en formación. Adoptar a lectura de literatura infantil como estratexia permanente de aprendizaxe da lingua estranxeira.	CG2 CG4			CT4 CT18 CT20
9. Desenvolver unha visión crítica dos textos de literatura infantil estudados. Chegar a unha comprensión dos valores transmitidos pola literatura infantil, que permita promover a igualdade de xénero, a equidade e o respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CG2 CG4 CG5			CT1 CT15
10. Comprender a idea principal e o argumento de películas e de programas de radio ou televisión relacionados co ámbito dla literatura infantil.			CE43 CE44 CE46 CE48 CE50	CT1 CT3 CT4

11. Comprender a descripción de acontecementos, sentimentos e desexos expresados en obras de literatura infantil.	CG2 CG4	CE44 CE49 CE50	CT1 CT12
12. Comprender textos escritos do ámbito da literatura infantil, de diversas culturas e momentos históricos.	CG4 CG5	CE50 CE51	CT3 CT4 CT13
13. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder comunicar, elaborar e xustificar impresións e opinións derivadas de eles.		CE43 CE44 CE48 CE49	CT1 CT3 CT4 CT20
14. Ser capaz de escribir textos críticos que describan as súas impresións acerca de obras de literatura infantil.		CE43 CE44	CT1 CT3 CT4 CT16
15. Entender a literatura infantil e xuvenil como un estímulo para a propia creatividade e ser capaz de escribir os seus propios textos creativos correspondentes aos seus distintos subxéneros.	CG2	CE49 CE50 CE51	CT3 CT4 CT16 CT18 CT21

Contidos

Tema

1 - Introducción	I. Que é a literatura infantil? II. O uso creativo e lúdico da palabra na aula de infantil e primaria e no contexto de formación de formadores.
2 - Cancións de berce, cantos e rimas.	I. A orixe e a morfoloxía das cancións de berce. II. O uso das cancións de berce na aula de infantil e primaria.
3 - Libros infantís, historias activas, resposta física total.	I. Modelo de unidade didáctica baseada nun libro infantil. II. Exposición dunha unidade didáctica preparada polos estudantes na aula.
4 - Os cómics no mundo infantil e na aula.	I. Uso dos cómics na aula de lingua estranxeira de infantil e primaria.
5 - Os contos de fadas, as lendas folclóricas e os contos tradicionais.	I. A evolución dun conto de fadas: arcaico, tradicional, posmoderno. II. A morfoloxía dos contos. III. Escrita creativa dun conto.
6 - Poesía infantil: para os nenos ou polos nenos.	I. Trabalinguas, limericks, haikus e escritura creativa de poemas.
7- Literatura xuvenil: relatos curtos e contos de fadas posmodernos.	I. Explorando formatos tradicionais e modernos. II. Os contos en CD-Rom e na aula de informática. III. Reescritura creativa dun relato desde outra perspectiva narrativa.
8 - Literatura xuvenil: as novelas. Anticipación creativa da trama partindo do título, da cuberta etc.	I. Elección dunha novela e traballo de comprensión auditiva e lectora. II. Exposición creativa dos contidos da novela a través da dramatización e/ou actividades lúdicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Estudo previo	0	30	30
Traballo tutelado	16	0	16
Traballo tutelado	12	22	34
Presentación	10	30	40
Prácticas con apoio das TIC	0	10	10
Prácticas de laboratorio	10	0	10
Práctica de laboratorio	2	2	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo previo	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio... de forma autónoma por parte do alumnado.
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da profesora. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do alumnado.
Traballo tutelado	O alumnado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias etc.

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorio de idiomas).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	O traballo que se expoña será resultado da colaboración alumnado/profesora para o correcto desenvolvemento dos procesos requiridos durante a elaboración e tamén a resolución de dúbidas durante as horas de titorías previas á exposición
Traballo tutelado	O traballo que se expoña será resultado da colaboración alumnado/profesora para o correcto desenvolvemento dos procesos requiridos durante a elaboración e tamén a resolución de dúbidas durante as horas de titorías previas á exposición

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento coas actividades autónomas do estudante.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE42 CT1 CE43 CT2 CE44 CT3 CE46 CT4 CE48 CT12 CE49 CT13 CE50 CT14 CE51 CT15 CE52 CT16 CT18 CT20 CT21
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.	20	CG11 CE43 CT1 CE44 CT2 CE46 CT7 CE48 CT9 CE49 CT11 CE50 CT12 CE51 CT13 CE52 CT14 CT18 CT20 CT21
Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	50	CG7 CE42 CT1 CE43 CT2 CE44 CT4 CE46 CT12 CE48 CT13 CE49 CT14 CE50 CT16 CE51 CT18 CE52 CT20 CT21
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación continua (en francés): Realización de exercizos e actividades nas áreas de léxico, gramática, comprensión oral e escrita e produción oral e escrita.	20	CE42 CT1 CE43 CT2 CE44 CT4 CE46 CT13 CE48 CT14 CE49 CT15 CE50 CT16 CE51 CT18 CE52 CT20 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente, deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probas versarán sobre os contidos da asignatura e cada unha delas puntuará o 50% da nota final.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nières-Chevrel, Isabelle, **Introduction à la littérature de jeunesse**, Didier Jeunesse, 2010

Gourévitch, Jean-Paul, **ABCdaire illustré de la littérature jeunesse**, L'Atelier du Poisson Soluble, 2013

Anne Godard, **La Littérature dans l'enseignement du FLE**, Didier, 2015

Fiévet, Martine, **Littérature en classe de FLE**, CLE International, 2013

Bonnet, Rosalinde, **Mes premières berceuses**, Editions Gründ, 2014

Brasseur, Philippe, **1001 activités autour du livre : raconter, explorer, jouer, créer**, Casterman, 2007

Bibliografía Complementaria

Van der Linden, Sophie, **Tout sur la littérature jeunesse : de la petite enfance aux jeunes adultes**, Gallimard Jeunesse, 2021

Roba, Jean, **Boule & Bill**, Dupuis, 2008

Desnos, Robert, **Chantefables et chantefleurs**, Gründ, 2014

Bryant, Sara Cone, **El Arte de contar cuentos**, Biblària, 1995

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro: Francés/O05G120V01904

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Sería recomendable posuír coñecementos previos, é dicir, o nivel B1 segundo o marco europeo para o estudo das linguas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Inglés**

Materia	Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Inglés			
Código	O05G110V01938			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Mcnicholls , Stuart John			
Profesorado	Mcnicholls , Stuart John			
Correo-e	stuartmcn@ymail.com			
Web				
Descrición xeral	Coñecer os géneros da literatura infantil e as súas posibilidades en relación coa ensinanza-aprendizaxe do inglés como lingua estranxeira			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo de Fin de Grao que compendia a formación adquirida ao longo de todas as ensinanzas descritas.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira

CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT18	Liderado
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7 CG11	CE49 CE50 CE52	CT9 CT13 CT14 CT15
2. Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas	CB3	CG4 CG5 CG11	CE67	CT1 CT2 CT16
3. Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable				CT11 CT15
4. Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural		CG11	CE43 CE52	CT16
5. Adquirir formación literaria e familiarizarse coa literatura infantil e os seus subxéneros. Explorar a importancia da literatura infantil no desenvolvemento e a educación dos mozos.	CB4	CG2	CE43 CE44 CE51	CT18 CT20
6. Expresarse de modo creativo e lúdico nunha lingua estranxeira, oralmente e por escrito.			CE43 CE44 CE48 CE50 CE51	CT4 CT18 CT20
7. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e fomentar a competencia creativa nos estudantes.		CG1	CE42 CE49	CT1 CT2 CT7 CT18 CT21
8. Recoñecer á literatura infantil como fonte valiosa de input na lingua estranxeira, tanto para alumnos de primaria como para estudantes en formación. Adoptar a lectura de literatura infantil como estratexia permanente de aprendizaxe da lingua estranxeira.		CG2 CG4		CT4 CT18 CT20
9. Desenvolver unha visión crítica dos textos de literatura infantil estudados. Chegar a unha comprensión dos valores transmitidos pola literatura infantil, que permite fomentar a igualdade de xénero, a equidade e o respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CB3	CG2 CG4 CG5		CT1 CT15
10. Comprender a idea principal e o argumento de películas e de programas de radio ou televisión relacionados co ámbito da literatura infantil.			CE43 CE44 CE46 CE48 CE50	CT1 CT4
11. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos expresada en obras de literatura infantil.		CG2 CG4	CE44 CE49 CE50	CT1 CT12
12. Comprender textos escritos do ámbito da literatura infantil, de diversas culturas e momentos históricos.		CG4 CG5	CE50 CE51	CT4 CT13
13. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder comunicar, elaborar e xustificar impresións e opinións derivadas deles.			CE43 CE44 CE48 CE49	CT1 CT4 CT20
14. Ser capaz de escribir textos críticos que describan as súas impresións achega de obras de literatura infantil.			CE43 CE44	CT1 CT4 CT16

15. Entender a literatura infantil e xuvenil como un estímulo para a propia creatividade e ser capaz de escribir os seus propios textos creativos correspondentes aos seus distintos subxéneros.

CG2 CE49 CT4
CE50 CT16
CE51 CT18
CT21

Contidos

Tema	
1. Introducción	Que é a literatura infantil?; O uso creativo e lúdico da palabra nas aulas de infantil e primaria e no contexto de formación de formadores.
2. Cancións de berce, cantos e rimas.	A orixe e a morfoloxía das cancións de berce. O uso das cancións de berce na aula de infantil e primaria.
3. Libros infantís, historias activas, resposta física total.	Modelo de unidade didáctica baseada nun libro infantil. Exposición dunha unidade didáctica preparada polo alumnado na aula.
4. Os cómics no mundo infantil e no aula.	Uso dos cómics na aula de lingua estranxeira.
5. Os contos de hadas, as lendas folclóricas e os contos tradicionais.	A evolución dun conto de hadas: arcaico, tradicional, posmoderno. A morfoloxía dos contos. Escritura creativa dun conto.
6. Poesía infantil: ¿para os nenos ou polos nenos?	Trabalenguas, limericks, haikus e escritura creativa de poemas.
7. Literatura xuvenil: relatos curtos e contos de hadas (pos)modernos.	Explorando formatos tradicionais e modernos. Os contos en CD-Rom e no aula de informática. Reescritura creativa dun relato desde outra perspectiva narrativa.
8. Literatura xuvenil: as novelas.	Anticipación creativa da trama partindo do título, da portada etc. Elección dunha novela e traballo de comprensión auditiva e lectora. Exposición creativa dos contidos da novela a través da dramatización e/ou actividades lúdicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Estudo previo	0	30	30
Traballo tutelado	16	0	16
Traballo tutelado	12	22	34
Presentación	10	30	40
Prácticas con apoio das TIC	0	10	10
Prácticas de laboratorio	10	0	10
Práctica de laboratorio	2	2	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo previo	Busca, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio de forma autónoma por parte do alumnado.
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do alumnado.
Traballo tutelado	O alumnado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias, etc.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante a ou o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorio de idiomas).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe

Presentación	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
--------------	--

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Avaliación continua (en inglés): Realización de exercicios e actividades nas áreas de léxico, gramática, comprensión oral e escrita e produción oral e escrita	25	CB2 CB3 CB4	CE42 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE50 CE51 CE52 CE67	CT1 CT2 CT4 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18 CT20 CT21
Presentación	Avaliación continua (en inglés): Probas para avaliación das competencias orais e escritas adquiridas nos traballos de clase e mediante mensaxes textuais e audiovisuais colgados na plataforma virtual da materia.	25	CB1 CB5	CG11	CE42 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE50 CE51 CE52 CE67 CT1 CT2 CT4 CT7 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT18 CT20 CT21
Práctica de laboratorio	Avaliación continua (en inglés): Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade presentada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25	CB1 CB2 CB3 CB4	CG7	CE42 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE50 CE51 CE52 CE67 CT1 CT2 CT4 CT12 CT13 CT14 CT16 CT18 CT20 CT21
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación continua (en inglés): Realización de exercicios e actividades nas áreas de léxico, gramática, comprensión oral e escrita e produción oral e escrita	25	CB1 CB2 CB3 CB5		CE42 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE50 CE51 CE52 CE67 CT1 CT2 CT4 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18 CT20 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cun 50% como mínimo) cada un dos catro apartados arriba mencionados. En caso de PLAXIO a cualificación será de SUSPENSO.

Efectuarase un seguimento de asistencia a clase. En segunda convocatoria e para o alumnado que non se acolle á avaliación continua e/ou non asiste ao 80% das clases, realizarase un exame final que englobe todos os contidos e destrezas. Consistirá nunha presentación da unidade didáctica en horas de titoría (40%), unha proba de exame oral en inglés (30%) e dun exame final con probas de resposta longa en inglés sobre a materia (30%).

As partes da materia superadas na 1a oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2a, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

(PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

McNicholls, S., **English Through Children's Literature (apuntes de la asignatura)**, Meu Moodle, 1.2.2022

Bibliografía Complementaria

Ellis, G. & Brewster, J., **The Storytelling Handbook for Primary Teachers**, Penguin, 1991

Garvie, E., **Story as vehicle**, Multilingual Matters, 1990

Gerngross, G. & Puchta, H., **Do and Understand: 50 Action Stories for Young Learners**, Longman, 1996

Graham, C., **Jazz Chants for Children (Teacher's Edition)**, OUP, 1979

Knowles, M. and Malmkjær, K., **Language and Control in Children's Literature**, Routledge, 1996

Morgan, J. & Rinvoglucrí, M., **Once Upon a Time**, CUP, 1983

Once Upon a Time, **Jamboree**, Nelson,

Philips, S., **Young Learners**, OUP, 1993

Philips, S., **Drama for Children**, OUP, 1999

Vale, D. et al, **Storyworld (Teacher's Book)**, Heinemann, 1993

Wright, A., **Creating Stories With Children**, OUP, 1997

Wright, A., **Storytelling with Children**, OUP, 1995

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da lingua estranxeira: Inglés/O05G120V01916

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua inglesa e a súa didáctica/O05G120V01507

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés/O05G120V01913

Outros comentarios

Recoméndase que, no momento de iniciar a materia, as e os alumnos teñan un nivel de B1 (segundo o Marco Europeo de Linguas) en lingua inglesa.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Children's Literature Works

Arlberg, A.: Please, Mrs Butler, Puffin, London, 1984

Briggs, R. & Ellis, G.: The Snowman, Oxford University Press, Oxford, 1995

Briggs, R.: The Fairy Tale Treasury, Puffin, London, 1974

Birmingham, J.: Mr Grumpy's Motor Car, Puffin, London, 1979

Campbell, R.: Dear Zoo, Puffin, London, 1984

Curry, J. (ed.): Wondercrump Poetry!, Random House, London, 1996

Dahl, R.: Matilda, Penguin, London, 1989

Garland, S.: Having a Picnic Puffin, London, 1984

Hill, E.: Spot's Birthday Party Picture Puffins, London, 1983

Hill, E.: Where's Spot? Picture Puffins, London, 1980

Kent, J.: The Fat Cat, Puffin Books, London, 1972

Lurie, A. (ed.): The Oxford Book of Modern Fairy Tales, OUP, Oxford, 1993

Mark, J.: The Oxford Book of Children's Stories, OUP, Oxford, 1993

Nelson (ed.): English Nursery Rhymes for Young Learners, Nelson, London, 1992

Nicoll, H. & Piénkowski, J.: Meg and Mog Puffin, London, 1972

Nicoll, H. & Piénkowski, J.: Meg at Sea Puffin, London, 1973

Nicoll, H. & Piénkowski, J.: Meg on the Moon, Puffin, London, 1973

Nicoll, H. & Piénkowski, J.: Meg's Eggs Puffin, London, 1972

Opie, I. & P.: The Oxford Dictionary of Nursery Rhymes, OUP, Oxford, 1996

Paul, K. & Thomas, V.: Winnie the Witch, OUP , Oxford, 1995

Philip, N.(ed.): The New Oxford Book of Children's Verse, OUP, Oxford, 1996

Rushdie, S.: Haroun and the Sea of Stories , Granta/Penguin, London, 1990

Sutton, E. & Dodd, L.: My cat likes to hide in boxes, Puffin, London, 1973

Vipont, E. & Briggs, R.: The Elephant and the Bad Baby Puffin, London, 1969

Wilde, O.: The Complete Works of Oscar Wilde, Collins, London, 1966

Williams, J.; The Practical Princess and other Liberating Fairy Tales, Scholastic Children's Books, London, 1994

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua estranxeira: Inglés**

Materia	Didáctica da lingua estranxeira: Inglés			
Código	O05G110V01940			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Mcnicholls , Stuart John			
Profesorado	Llantada Díaz, María Francisca Mcnicholls , Stuart John			
Correo-e	stuartmcn@ymail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciónalle ao futuro profesorado unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua inglesa nas aulas de infantil e primaria. Esta aproximación levarase a cabo a través de actividades prácticas.			

Competencias

Código	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións

CT17 Creatividade

CT18 Liderado

CT19 Coñecemento doutras culturas e costumes

CT20 Iniciativa e espírito emprendedor

CT21 Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CB3	CG2 CG4 CG5 CG7 CG11	CE42 CE48 CE50 CE52	CT1 CT2 CT4 CT9
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos entre os estudantes.	CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG7 CG11	CE48 CE50 CE52	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT12 CT16 CT17 CT19 CT21
3. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.	CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG7 CG11	CE44 CE48 CE50 CE52	CT4 CT13
4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG7 CG11		CT4 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT21
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB3 CB4 CB5	CG4 CG7 CG11	CE44 CE46 CE49	CT1 CT2 CT3 CT4 CT20
6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG7 CG11	CE42 CE48 CE52	CT1 CT2 CT4 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18

Contidos

Tema	
1. Modelo teórico da lingua como comunicación.	1.1. O enfoque orientado á acción. 1.2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias. 1.3. O enfoque CLIL
2. Elaboración de unidades didácticas.	2.1. Estrutura das unidades didácticas. 2.2. Planificación das leccións. 2.3. Tipoloxía de actividades.
3. Métodos de avaliación.	3.1. Avaliación global. 3.2. Avaliación analítica. 3.3. Autoevaluación.

4. Currículo oficial de linguas estranxeiras.

4.1. Características.

4.2. Obxectivos.

4.3. Bloques de contidos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	16	40	56
Traballo tutelado	18	30	48
Presentación	12	25	37
Actividades introdutorias	1	3	4
Práctica de laboratorio	2	0	2
Traballo	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición teórica dos contidos por parte do profesorado.
Traballo tutelado	Elaboración na aula de tarefas sobre supostos prácticos.
Presentación	Exposición e discusión das tarefas realizadas polo alumnado.
Actividades introdutorias	Explicación de normas e presentación da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
Presentación	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Avaliación continua (en inglés): Presentación e exposición oral na aula dun traballo de grupo sobre unha unidade didáctica, con apoio de material. Valorarase a aplicación didáctica e a creatividade.	30	CB3 CG2 CE42 CT2 CB4 CG4 CE44 CT4 CB5 CG5 CE46 CT6 CG7 CE48 CT7 CG11 CE49 CT8 CE50 CT9 CE52 CT10 CT11 CT12 CT15 CT18 CT19 CT21
Práctica de laboratorio	Avaliación continua (en inglés): Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	40	CB3 CE42 CT1 CB4 CE44 CT2 CE46 CT4 CE48 CT6 CE49 CT7 CE50 CT8 CE52 CT9 CT10 CT11 CT12 CT14 CT18 CT19 CT21

Traballo	Avaliación continua (en inglés): O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	30	CB3	CG7	CE42	CT1
			CB4	CG11	CE44	CT2
					CE46	CT4
					CE48	CT6
					CE49	CT7
					CE50	CT8
					CE52	CT9
						CT10
						CT11
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Débese obter un mínimo dun 50% en cada un dos tres métodos de avaliación para facer a media. Os exames, traballos e exposicións serán realizados en inglés. No caso de plaxio a cualificación será SUSPENSO.

As partes da materia superadas na 1a oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2a, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

O alumnado que non poda asistir regularmente será avaliado por medio dun exame tipo test (40%) e unha proposta didáctica, por escrito, (30%) e a súa exposición oral (30%).

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

McNicholls, S., **Teaching English (apuntes de la asignatura)**, Meu Moodle, 1.2.2019

Bibliografía Complementaria

Agencia de Programas Educativos Europeos, **Portfolio Europeo de las Lenguas (PEL)**, Comité Nacional para el desarrollo del PEL, 2003

Council of Europe, **Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment**, Cambridge University Press & Modern Languages, 2001

González Piñeiro, M., Guillén Díaz, C. y Vez, J.M., **Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e intercultural**, Editorial Síntesis, 2010

House, S., **CLIL (Content and Language Integrated Learning): A new model for language teaching**. Durán, R. & Sánchez-Reyes, S. (eds.) **El componente lingüístico en la didáctica de la lengua inglesa**, ps.123-9, Ediciones Universidad de Salamanca, 2007

Marsh, D., **Using languages to learn and learning to use languages**, University of Jyväskylä, Using languages to l

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés/O05G120V01914

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro: Inglés/O05G120V01907

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e práctica. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado. Recoméndase un nivel B1 en inglés.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas: Practicum				
Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	O05G110V01981			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	48	OB	4	An
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación Didácticas especiais Filoloxía galega e latina Psicoloxía evolutiva e comunicación Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Raposo Rivas, Manuela			
Profesorado	Alonso Ferreiro, Almudena Casado Neira, David Constenla Vega, Xose Díaz Pereira, María del Pino García Núñez, Francisco Javier González Fontão, María del Pilar Iglesias Álvarez, Ana María Iglesias Sarmiento, Valentín Mociño González, María Isabel Raposo Rivas, Manuela Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Correo-e	mraposo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As competencias específicas do grao en Educación Infantil son definidas na ORDE ECI/3854/2007, de 27 de decembro, na cal se establecen os requisitos para a verificación dos títulos universitarios oficiais que habiliten para o exercicio da profesión de Mestre en Educación Infantil. Entre estes requisitos faise referencia, no ANEXO (apartado 5), á planificación do ensino, sinalando que o plan de estudos deberá incluír, entre outros, un módulo formativo denominado Practicum. Na mesma Orde Ministerial indícase que: □O Practicum desenvolverase en centros de educación infantil recoñecidos como centros de formación en prácticas mediante convenios entre as Administracións Educativas e as Universidades. Terá carácter presencial e estará tutelado por profesores universitarios e mestres de educación infantil acreditados como títos de prácticas. O Practicum realizarase nos dous ciclos do ensino de educación infantil□. Para poder matricularse no Practicum será requisito imprescindible ter superado o 70% dos créditos de formación básica e obrigatoria correspondente aos tres primeiros cursos.			

Competencias	
Código	
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.

CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
2. Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	CB2	CG1	CE60	CT1
	CB4	CG2		CT2
	CB5	CG3		CT3
		CG4		CT4
		CG5		CT5
		CG6		CT6
		CG7		CT7
		CG8		CT9
		CG9		CT10
		CG10		CT11
		CG11		CT12
		CG12		CT13
				CT15
				CT17
				CT19
				CT21

3. Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias.	CB2	CG1	CE61	CT1
	CB4	CG2		CT2
	CB5	CG3		CT3
		CG4		CT6
		CG5		CT7
		CG6		CT9
		CG7		CT11
		CG8		CT12
		CG9		CT13
		CG11		CT15
				CT16
				CT17
				CT20
				CT21
4. Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.	CB2	CG1	CE62	CT1
	CB4	CG2		CT2
	CB5	CG3		CT3
		CG4		CT5
		CG5		CT6
		CG6		CT7
		CG7		CT9
		CG8		CT10
		CG9		CT11
		CG10		CT12
		CG11		CT13
		CG12		CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT19
				CT21
5. Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	CB2	CG1	CE63	CT1
	CB4	CG2		CT2
	CB5	CG3		CT3
		CG4		CT5
		CG5		CT6
		CG6		CT7
		CG7		CT9
		CG8		CT10
		CG9		CT11
		CG10		CT12
		CG11		CT13
		CG12		CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
				CT20
				CT21

6. Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro.	CB2	CG1	CE64	CT1
	CB4	CG2		CT2
	CB5	CG3		CT3
		CG4		CT5
		CG5		CT6
		CG6		CT7
		CG7		CT8
		CG8		CT9
		CG9		CT10
		CG10		CT11
		CG11		CT12
		CG12		CT13
				CT14
7. Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 e de 3-6 anos.	CB2	CG1	CE65	CT1
	CB4	CG2		CT2
	CB5	CG3		CT3
		CG4		CT5
		CG5		CT6
		CG6		CT7
		CG7		CT9
		CG8		CT10
		CG9		CT11
		CG10		CT12
		CG11		CT13
		CG12		CT14
				CT15
8. Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social.	CB2	CG1	CE66	CT1
	CB4	CG2		CT2
	CB5	CG3		CT3
		CG4		CT5
		CG5		CT6
		CG6		CT7
		CG7		CT9
		CG8		CT10
		CG9		CT11
		CG10		CT12
		CG11		CT13
		CG12		CT14
				CT15
				CT16
				CT17
				CT18
				CT19
				CT20
				CT21
				CT22

Contidos

Tema

1. Observación e análise da práctica educativa	1.1. Observación e análise do contexto. 1.2. Observación e análise do centro. Redacción e avaliación de documentos obrigatorios de centro. 1.3. Observación e análise da aula. 1.4. Observación e análise de casos de especial interese educativo. 1.5. Coñecemento do alumno.
--	--

2. Análise da acción docente	2.1. O perfil docente. 2.2. Estratexias docentes e motivación 2.3. Os recursos didácticos e a innovación da práctica docente.
3. Diseño e desenvolvemento de unidades didácticas e adaptacións curriculares.	3.1. Identificación de retos e deseño de respostas educativas. 3.2. As didácticas específicas.
4. A lexislación educativa.	4.1. Análise da implementación no centro e na aula.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	6	10
Prácticum, Practicas externas e clínicas	500	600	1100
Seminario	10	20	30
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	60	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Supervisión das actividades, orientación, reflexión e análise do desenvolvemento das prácticas
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Supervisión de todo o proceso
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Orientación personalizada na descrición concreta e detallada das tarefas, traballos desenvolvidos durante o prácticum; identificación das achegas e reflexión sobre o período formativo

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión. Dita actividade será avaliada polo tutor/a da aula dacordo o protocolo correspondente. Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, o coordinador/a do Prácticum remitiralle ao centro escolar a folla de avaliación na que se reflictan as diferentes competencias obxecto de mesma.	50	
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1. A Memoria das prácticas desenvolverase consonte o establecido no art. 14 do Real Decreto 592/2014, do 11 de xullo. 2. A través da guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendacións precisas para unha correcta elaboración da Memoria.	50	

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A titora ou titor académico da universidade avaliará as prácticas desenvolvidas polos estudantes de conformidade cos seguintes criterios e fontes de información:

Informe da titora ou titor do centro escolar	Datos achegados pola titora ou titor académico	
50%	50%	
Informe da titora ou titor do centro, segundo o protocolo correspondente	Asistencia e avaliación das reunións e outras actividades programadas	Memoria de Prácticas

2. Para superar a materia do Prácticum o estudante deberá acadar o aprobado en cada un dos criterios de avaliación

establecidos nos informes, tanto do titor/a do centro escolar como do titor/a académico.

3. A titora ou titor do centro escolar, como indica o art. 13 do Real Decreto 592/2014, do 11 de xullo, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, realizará e remitirá ao titor/a académico da Universidade a avaliación final.

4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, o coordinador/a do Prácticum remitiralle ao centro escolar a folia de avaliación na que se reflectan as diferentes competencias obxecto de mesma.

5. O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

6. Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web da Facultade no espazo "exames".

7. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Martínez Figueira, M.E. & Raposo-Rivas, M. (coord.), **Kit de supervivencia para el Prácticum de educación infantil y primaria**, 978-84-7991-513-1, 1, Universitas, 2019

Zabalza, M.A., **El Prácticum y las prácticas externas en la formación universitaria**, <https://revistas.uma.es/index.php/iop/article/view/8254/7643>, 1, Revista Practicum 1 (1), 2016

Bibliografía Complementaria

CID SABUCEDO, A., **Propuesta de un plan general de practicum para el título de maestro de la Universidad de Vigo**, 1, Copytema, 1995

DEAÑO, M., GARCIA-SEÑORAN, M., RODRIGUEZ MOSCOSOS, M.Y., RODRIGUEZ RODRIGUEZ, J.L., **Manual de practicas. Practicum de Educación Primaria, Educación Infantil y Lenguas extranjeras**, 1, Gersam, 2002

ESTEVE, J. M., **La formación inicial de los profesores de secundaria**, 1, Ariel, 1997

HERNANDEZ, F. y SANCHO, J., **Para enseñar no basta con saber la asignatura**, 1, Laia, 1989

MONTERO; L. e outros, **La realidad del aula vista por los futuros profesores**, 1, Servicio de Publicacións., 1985

SANTIBÁÑEZ, R. e MONTERO, D. (coords), **Practicum de educación**, 1, Universidad de Deusto., 1998

VERA, J., **El profesor principiante**, 1, Promolibro, 1988

VILLAR, L. M., **El profesor como práctico reflexivo en una cultura de colaboración**, 1, FORCE, 1993

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	005G110V01991			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Díaz Pereira, María del Pino			
Profesorado	García Señorán, María del Mar			
Correo-e	pinod@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/traballo-fin-de-grao			
Descrición xeral	O Traballo de Fin de Grao (TFG) é unha materia de carácter obrigatorio que poderá derivar das actividades desenvolvidas no Prácticum. Está orientado a que o alumnado demostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos e competencias asociadas ao título do Grao en Educación Infantil. Para poder cursar esta materia será requisito imprescindible ter matriculadas todas as materias requiridas para finalizar o plan de estudos.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no estudantado.
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.

CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo de Fin de Grao que compendia a formación adquirida ao longo de todas as ensinanzas descritas.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Liderado
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
É capaz de interrelacionar as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente.	CB1 CB2	CG10	CE59 CE60 CE61 CE65 CE66	CT2 CT7 CT8 CT17 CT18 CT21 CT22
É capaz de estudar ou avaliar situacións educativas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8	CE63 CE64 CE66	CT6 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16
É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención educativa o ciclo de primaria e planear de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	CB2 CB3	CG2 CG4 CG6 CG7	CE63 CE64 CE67	CT1 CT2 CT9 CT10 CT13
É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo.	CB5	CG10 CG12	CE62 CE63	CT2 CT8 CT21
É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do mestre participando no desenvolvemento e análise das propostas educativas que se implementan.	CB4	CG7 CG9 CG12	CE66	CT5 CT12 CT19 CT20
É capaz de sintetizar información e liñas de razonamento, e sostener un argumento detallado ao longo do tempo.	CB4	CG2 CG3 CG11		CT3 CT4

É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que sexan preparadas. CB4 CG8

CT3

CT5

CT6

É capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada á intervención educativa e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.

CB2 CG11 CE65

CT16

CT17

CT18

Contidos

Tema

Contidos relacionados con materias do Grao aplicados á Educación Infantil. (*)*

Planificación, deseño e desenvolvemento de investigacións e/ou proxectos de intervención educativa. (*)*

Elaboración, presentación e defensa do informe/memoria do traballo desenvolvido. (*)*

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	21.5	103.5	125
Actividades introdutorias	2.5	1.5	4
Presentación	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, planifica e desenvolve un traballo sobre algunha das liñas temáticas ofertadas baixo a tutorización dun docente.
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Proporcionaranse orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo. Os estudantes deben asistir a unha sesión de 2.5 horas. O horario pode consultarse na web da facultade no espazo 'horarios'
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, planifica e desenvolve un traballo sobre algunha das liñas temáticas ofertadas baixo a tutorización dun docente.
Probas	Descrición
Presentación	O/a estudante exporá e defenderá publicamente diante dun tribunal unipersoal o seu TFG. A exposición durará un máximo de dez minutos. O tribunal unipersoal disporá de cinco minutos para formular as cuestións relativas ao TFG que considere oportunas e o alumno ou alumna dun máximo de cinco para responder a estas.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Traballo tutelado	Os criterios de avaliación son os seguintes: - O resumo inclúe os compoñentes esenciais. Estrutura do TFG coherente, exposición clara e corrección lingüística. - Fundamentación teórica/Estado da cuestión/ Lexislación (de ser o caso) - Relevancia para o ámbito da profesión e achegas persoais. - Obxectivos e adecuación metodolóxica. - Presentación, descrición, ilustración e, de ser o caso, interpretación dos resultados. - Suficiencia, interese e actualidade da bibliografía. Uniformidade de citas e referencias e correspondencia entre elas. - De ser o caso, as conclusións e discusión son coherentes cos obxectivos/preguntas de investigación/hipótese e cos resultados.	70	CB1 CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CE67	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Presentación	Os criterios de avaliación son os seguintes: Selección, equilibrio e organización do contido na presentación oral. Competencia comunicativa oral e emprego axeitado do vocabulario, así como dos recursos informáticos. Respostas ás cuestións formuladas polos membros da comisión de avaliación.	30	CB4		CT1 CT3 CT5 CT6 CT11 CT13 CT16 CT17 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

TFG será presentado e defendido polo seu autor ou autora diante dun tribunal unipersoal que estará constituído pola persoa titora do TFG. A cualificación (de 0 a 10) realizarase de xeito motivado seguindo os criterios establecidos na rúbrica de avaliación contemplada na Guía Didáctica do TFG.

O TFG debe cumprir necesariamente cos seguintes requisitos: (1) ser un traballo persoal e orixinal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe, (2) respectar a extensión máxima permitida (5.000-10.000 palabras) e (3) incluír un apartado de resultados empíricos.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuadrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo. As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade. No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal unipersoal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para estudantado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para estudantado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

APA, **Manual de Publicaciones de la American Psychological Association**, 3ª ed. traducida de la 6ta en inglés, Manual Moderno, 2010

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

É moi importante consultar a Guía Didáctica do TFG que se atopa en FAITIC así como na páxina web da Facultade.

Recoméndase unha planificación regular do traballo baixo a supervisión do titor/a.

A Facultade de Educación de Ourense organizará un Curso de Análise de Datos que resultará de grande utilidade para o desenvolvemento da parte metodolóxica do TFG.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Enmarcada nesta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)
